TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ

TUTANAK DERGİSİ

111'inci Birleşim
16 Temmuz 2026 Perşembe

(TBMM Tutanak Hizmetleri Başkanlığı tarafından hazırlanan bu Tutanak Dergisi'nde yer alan ve kâtip üyeler tarafından okunmuş bulunan her tür belge ile konuşmacılar tarafından ifade edilmiş ve tırnak içinde belirtilmiş alıntı sözler aslına uygun olarak yazılmıştır.)

İÇİNDEKİLER

I.- GEÇEN TUTANAK ÖZETİ

II.- GELEN KÂĞITLAR

III.- GÜNDEM DIŞI KONUŞMALAR

A) Milletvekillerinin Gündem Dışı Konuşmaları

1.- Trabzon Milletvekili Sibel Suiçmez'in, başta fındık ve çay olmak üzere Trabzon'un sorunlarına ilişkin gündem dışı konuşması

2.- İstanbul Milletvekili Elif Esen'in, Dernekler Kanunu'na ve Ahbap Derneğine ilişkin gündem dışı konuşması

3.- İstanbul Milletvekili Mehmet Önder Aksakal'ın, Kıbrıs Barış Harekâtı'nın 52'nci yıl dönümüne ilişkin gündem dışı konuşması

IV.- AÇIKLAMALAR

1.- Hakkâri Milletvekili Onur Düşünmez'in, Yüksekova Orman Mahallesi'nin ihtiyacına ilişkin açıklaması

2.- İstanbul Milletvekili Elif Esen'in, fahri Kur'an kursu öğreticisi kadınların taleplerine ilişkin açıklaması

3.- Konya Milletvekili Mustafa Hakan Özer'in, devletin bu milletin ortak çatısı olduğuna ilişkin açıklaması

4.- Tekirdağ Milletvekili Nurten Yontar'ın, iki gün önce Tekirdağ'ın Süleymanpaşa ilçesinin bazı mahallelerinde etkili olan dolu felaketine ilişkin açıklaması

5.- Iğdır Milletvekili Yılmaz Hun'un, haritalarda "Kars-Artvin yolu" olarak geçen Çobanköy-Beşiktaş güzergâhına ilişkin açıklaması

6.- Bitlis Milletvekili Semra Çağlar Gökalp'ın, Bitlis-Tatvan kara yolu üzerindeki Rahva mevkisine ilişkin açıklaması

7.- Mersin Milletvekili Ali Bozan'ın, KHK mağduriyetlerinin hâlen sürdüğüne ilişkin açıklaması

8.- Van Milletvekili Gülcan Kaçmaz Sayyiğit'in, Van'da devam eden Kültür Yolu Festivali'ne ilişkin açıklaması

9.- İstanbul Milletvekili Mehmet Önder Aksakal'ın, 500 liralık ve 1.000 liralık banknotların tedavüle sokulması gerektiğine ilişkin açıklaması

10.- Samsun Milletvekili Murat Çan'ın, esnafa verilen 7200 prim ödeme gün sayısı sözüne ilişkin açıklaması

11.- Ordu Milletvekili Naci Şanlıtürk'ün, fındık üretimindeki yamaç arazilere ve 2026 yılı fındık fiyatına ilişkin açıklaması

12.- Adana Milletvekili Müzeyyen Şevkin'in, mimarların, mühendislerin ve şehir plancılarının haklarını korumak için yapılması gereken düzenlemelere ilişkin açıklaması

13.- Uşak Milletvekili İsmail Güneş'in, Uşak halkının, Cumhuriyet Halk Partisindeki ve Özgür Özel'deki hakkını alacağına ilişkin açıklaması

14.- Diyarbakır Milletvekili Serhat Eren'in, Diyarbakır'ın Elâzığ ve Şanlıurfa caddelerine ilişkin açıklaması

15.- Uşak Milletvekili Ali Karaoba'nın, PTT'de görev yapan idari hizmet sözleşmeli personele ilişkin açıklaması

16.- Adana Milletvekili Orhan Sümer'in, Adana'nın Ceyhan ilçesindeki stadyuma ilişkin açıklaması

17.- Balıkesir Milletvekili Serkan Sarı'nın, çiftçiler için talep ettiklerine ilişkin açıklaması

18.- Osmaniye Milletvekili Asu Kaya'nın, Osmaniyeli hemşehrileri adına Murat Kurum'a seslenmek istediğine ilişkin açıklaması

19.- Hatay Milletvekili Servet Mullaoğlu'nun, depremzedelerin konut mağduriyetine ilişkin açıklaması

20.- Sivas Milletvekili Rukiye Toy'un, 15 Temmuza ilişkin açıklaması

21.- Şanlıurfa Milletvekili Dilan Kunt Ayan'ın, DEDAŞ'a ilişkin açıklaması

22.- Mardin Milletvekili Kamuran Tanhan'ın, DEDAŞ'a ilişkin açıklaması

23.- Hatay Milletvekili Necmettin Çalışkan'ın, Hatay'ın Altınözü ilçesini Antakya'ya bağlayan kara yoluna ilişkin açıklaması

24.- Kocaeli Milletvekili Sami Çakır'ın, 15 Temmuza ilişkin açıklaması

25.- İstanbul Milletvekili Yücel Arzen Hacıoğulları'nın, Haluk Levent'e ilişkin açıklaması

26.- Ankara Milletvekili Aliye Timisi Ersever'in, 11 yaşındaki Alper Yusuf Polat davasına ilişkin açıklaması

27.- Trabzon Milletvekili Sibel Suiçmez'in, Trabzon Vakfıkebir'in ilçe stadına ilişkin açıklaması

28.- Gaziantep Milletvekili Hasan Öztürkmen'in, Bakan Yusuf Tekin'e ilişkin açıklaması

29.- Antalya Milletvekili Şerafettin Kılıç'ın, 6200 sayılı Kanun'un ek 9'uncu maddesi kapsamındaki arazi toplulaştırmalarına ilişkin açıklaması

30.- Ordu Milletvekili Mustafa Adıgüzel'in, Türkiye'nin bal üretimindeki ve arı kovanı sayısındaki yeri ile arıcılar için beklediklerine ilişkin açıklaması

31.- Kocaeli Milletvekili Mehmet Aşıla'nın, sağlıkta randevu meselesine ilişkin açıklaması

32.- Kırklareli Milletvekili Vecdi Gündoğdu'nun, küçük esnafa ilişkin açıklaması

33.- Bitlis Milletvekili Hüseyin Olan'ın, Ulaştırma Bakanının "2053 yılında hızlı trenle kırk sekiz saatte tüm Türkiye'yi gezeceğiz." ifadesine ilişkin açıklaması

34.- Ağrı Milletvekili Sırrı Sakik'in, Kürt sorununun çözümüyle ilgili adımlar atılması gerektiğine ve cezaevlerinden gelen mektuplara ilişkin açıklaması

35.- Tunceli Milletvekili Ayten Kordu'nun, iktidarın ücret politikalarına ilişkin açıklaması

36.- Hatay Milletvekili Nermin Yıldırım Kara'nın, Cilvegözü Sınır Kapısı üzerinden uluslararası taşımacılık yapan nakliyeci esnafının ve şoförlerin mağduriyetlerine ilişkin açıklaması

37.- Muğla Milletvekili Selçuk Özdağ'ın, 15 Temmuz darbe girişiminin 10'uncu yıl dönümüne ve dün Mecliste yapılan törenlerin önemine, İsrail Hükûmetinin 1915 olaylarına ilişkin aldığı kararı askıya almasına, Mehmet Özhaseki'nin bir kebap lokantasının açılışındaki sözlerine, PTT üzerinden yapılan sosyal yardım ve aylık ödemelerinin Halkbanka devredilmesine, uyuşturucuyla mücadeleye, öğrenci affına, İstanbul'daki ve turizm merkezlerindeki kira artışlarına ilişkin açıklaması

38.- Antalya Milletvekili Uğur Poyraz'ın, Meclis Başkanı Numan Kurtulmuş'un ve Cumhurbaşkanı Tayyip Erdoğan'ın 15 Temmuz münasebetiyle yaptıkları konuşmalarına, 15 Temmuz Araştırma Komisyonuna ve raporuna, 15 Temmuzun siyasi ayağının araştırılması için verecekleri önergeye ilişkin açıklaması

39.- Nevşehir Milletvekili Filiz Kılıç'ın, Velican Oduncu'nun şehadetinin yıl dönümüne; sokaklardaki, parklardaki, okul önlerindeki cinnet hâline ve bu durumla ilgili Milliyetçi Hareket Partisi Genel Başkanı Devlet Bahçeli'nin tespitine, bu cinnet sarmalının altındaki 3 büyük kırılmaya ilişkin açıklaması

40.- Kars Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit'in, Paris İstinaf Mahkemesinin Türkiye'nin itirazını reddetmesine ve bunun faturasını kimin ödeyeceğine; bütçe açığına, vergi gelirlerine ve faize giden paraya; Adalet Komisyonunda çocuklarla ilgili görüşülen yasa paketine ilişkin açıklaması

41.- İstanbul Milletvekili Gökhan Günaydın'ın, 15 Temmuz hakkında sorduğu sorulara, Parlamentonun Türkiye Cumhuriyeti'nde çözmesi gereken sorunlara ve iktidar partisinin Parlamentoyu açık tutma nedenine ilişkin açıklaması

42.- Çankırı Milletvekili Muhammet Emin Akbaşoğlu'nun, "İrade Bizim, Zafer Bizim" sözüne, FETÖ'yle mücadeleye ve terör örgütlerine, HAVELSAN'ın 44'üncü kuruluş yıl dönümüne, "terörsüz Türkiye" hedefine, hukuk devleti ilkesinin önemine, Irak tahkimiyle ilgili sürecin devam ettiğine ve hiçbir darbe girişimine geçit vermeyeceklerine ilişkin açıklaması

43.- Antalya Milletvekili Uğur Poyraz'ın, Çankırı Milletvekili Muhammet Emin Akbaşoğlu'nun yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

44.- İstanbul Milletvekili Gökhan Günaydın'ın, Çankırı Milletvekili Muhammet Emin Akbaşoğlu'nun yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

45.- Çankırı Milletvekili Muhammet Emin Akbaşoğlu'nun, Antalya Milletvekili Uğur Poyraz ile İstanbul Milletvekili Gökhan Günaydın'ın yaptıkları açıklamalarındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

46.- İstanbul Milletvekili Gökhan Günaydın'ın, Çankırı Milletvekili Muhammet Emin Akbaşoğlu'nun yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

47.- Antalya Milletvekili Uğur Poyraz'ın, Çankırı Milletvekili Muhammet Emin Akbaşoğlu'nun yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

48.- Çankırı Milletvekili Muhammet Emin Akbaşoğlu'nun, İstanbul Milletvekili Gökhan Günaydın ile Antalya Milletvekili Uğur Poyraz'ın yaptıkları açıklamalarındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

49.- İstanbul Milletvekili Gökhan Günaydın'ın, Çankırı Milletvekili Muhammet Emin Akbaşoğlu'nun yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

50.- Antalya Milletvekili Uğur Poyraz'ın, Çankırı Milletvekili Muhammet Emin Akbaşoğlu'nun yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

51.- İstanbul Milletvekili Bülent Kaya'nın, Çankırı Milletvekili Muhammet Emin Akbaşoğlu'nun yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

52.- Çankırı Milletvekili Muhammet Emin Akbaşoğlu'nun, İstanbul Milletvekili Bülent Kaya, İstanbul Milletvekili Gökhan Günaydın ile Antalya Milletvekili Uğur Poyraz'ın yaptıkları açıklamalarındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

53.- Antalya Milletvekili Uğur Poyraz'ın, Ordu Milletvekili İbrahim Ufuk Kaynak'ın İYİ Parti grup önerisi üzerinde yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

54.- Çankırı Milletvekili Muhammet Emin Akbaşoğlu'nun, Antalya Milletvekili Uğur Poyraz'ın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

55.- Kars Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit'in, İzmir Milletvekili Ceyda Bölünmez Çankırı'nın DEM PARTİ grup önerisi üzerinde yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

56.- Van Milletvekili Zülküf Uçar'ın, uyuşturucu ticaretine ve kullanımına karşı Van halkının kendi inisiyatifiyle çözüm bulmaya çalıştığına ilişkin açıklaması

57.- Mersin Milletvekili Gülcan Kış'ın, kademeli emekliliğe ilişkin açıklaması

58.- Giresun Milletvekili Elvan Işık Gezmiş'in, emekliye, işçiye ve esnafa ilişkin açıklaması

59.- Antalya Milletvekili Aykut Kaya'nın, Kemer ilçesinin Çıralı mevkisinin sorunlarına ilişkin açıklaması

60.- Şırnak Milletvekili Nevroz Uysal Aslan'ın, mahpusların ailelerine yakın bir hapishaneye sevk edilmeyi talep ettiklerine ilişkin açıklaması

61.- Şanlıurfa Milletvekili Mahmut Tanal'ın, Şanlıurfa'daki çiftçiye gelen elektrik faturasına ilişkin açıklaması

62.- Burdur Milletvekili İzzet Akbulut'un, emlakçılık sektöründe iş yapan esnafa ilişkin açıklaması

V.- ÖNERİLER

A) Siyasi Parti Grubu Önerileri

1.- YENİ YOL Grubunun, İstanbul Milletvekili Bülent Kaya ve 19 milletvekili tarafından, aradan otuz üç yıl geçmesine rağmen sorumlularının cezalandırılamadığı Başbağlar katliamının siyasi, hukuki ve idari tüm yönlerinin araştırılarak aydınlatılması, varsa eksik kalan hususlarının ortaya çıkarılması, kamuoyundaki soru işaretlerinin giderilmesi ve benzer acıların bir daha yaşanmaması için gerekli tedbirlerin belirlenmesi amacıyla 16/7/2026 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 16 Temmuz 2026 Perşembe günkü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi

2.- İYİ Parti Grubunun, Trabzon Milletvekili Yavuz Aydın ve 19 milletvekili tarafından, Karadeniz Bölgesi başta olmak üzere Türkiye'nin birçok ilinde yüz binlerce üreticinin geçim kaynağı olan fındıkta; rekolte tespit süreçlerinde yaşanan belirsizliklerin, tahminî rekolte ile pazara inen ürün miktarı arasındaki büyük farklılıkların, alım fiyatlarının belirlenme yönteminin, TMO'nun alım satım ve stok politikalarının, küresel tekel niteliğindeki firmaların piyasa üzerindeki etkilerinin, üretim maliyetlerindeki artışın, zirai don ve kahverengi kokarca başta olmak üzere üretimi tehdit eden unsurların araştırılması, üreticiyi koruyan, şeffaf, bilime dayalı, sürdürülebilir ve millî bir fındık politikasının oluşturulması amacıyla 14/7/2026 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 16 Temmuz 2026 Perşembe günkü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi

3.- DEM PARTİ Grubunun, Tunceli Milletvekili Ayten Kordu ve arkadaşları tarafından, orman yangınlarına karşı alınan tedbirlerin araştırılması amacıyla 16/7/2026 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 16 Temmuz 2026 Perşembe günkü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi

4.- CHP Grubunun, Balıkesir Milletvekili Serkan Sarı ve arkadaşları tarafından, motosiklet sürücülerinin ve motokuryelerin sorunlarının araştırılması amacıyla 16/7/2026 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 16 Temmuz 2026 Perşembe günkü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi

VI.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER

A) Kanun Teklifleri

1.- İstanbul Milletvekili Nurettin Alan ve Tokat Milletvekili Mustafa Arslan ile 106 Milletvekilinin Yargının Etkin ve Verimli İşlemesine Yönelik Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/3737) ve Adalet Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 280)

2.- Sivas Milletvekili Hakan Aksu ve Gümüşhane Milletvekili Celalettin Köse ile 83 Milletvekilinin Türk Kızılay Kanunu Teklifi (2/3690) ile İçişleri Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 279)

3.- İstanbul Milletvekili Numan Kurtulmuş'un Denizcilik Çalışma Sözleşmesi, 2006'ya İlişkin Olarak 2014, 2016, 2018 ve 2022 Yıllarında Yapılan Değişikliklerin Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/3156) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 223)

VII.- OYLAMALAR

1.- (S. Sayısı: 280) Yargının Etkin ve Verimli İşlemesine Yönelik Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin oylaması

VIII.- YAZILI SORULAR VE CEVAPLARI

1.- Şanlıurfa Milletvekili Mahmut Tanal'ın, Şanlıurfa'da işsizliğin azaltılması amacıyla yürütülen çalışmalara ilişkin sorusu ve Cumhurbaşkanı Yardımcısı Cevdet Yılmaz'ın cevabı (7/45896)

2.- Hakkâri Milletvekili Öznur Bartin'in, Hakkâri ilinde yaşanan ölümlü trafik kazalarına ilişkin sorusu ve Cumhurbaşkanı Yardımcısı Cevdet Yılmaz'ın cevabı (7/45897)

3.- İstanbul Milletvekili Celal Fırat'ın, asgari ücretin ve emekli maaşlarının iyileştirilmesi talebine ilişkin sorusu ve Cumhurbaşkanı Yardımcısı Cevdet Yılmaz'ın cevabı (7/46016)

4.- Osmaniye Milletvekili Asu Kaya'nın, Osmaniye'de geç kaldığı için YKS'ye alınmayan bir öğrenciye ilişkin sorusu ve Cumhurbaşkanı Yardımcısı Cevdet Yılmaz'ın cevabı (7/46020)

16 Temmuz 2026 Perşembe
BİRİNCİ OTURUM
Açılma Saati: 14.02
BAŞKAN: Başkan Vekili Pervin BULDAN
KÂTİP ÜYELER: Ertuğrul KAYA (Gaziantep), Kurtcan ÇELEBİ (Ankara)
----- 0 -----

BAŞKAN - Türkiye Büyük Millet Meclisinin 111'inci Birleşimini açıyorum.

Toplantı yeter sayısı vardır, görüşmelere başlıyoruz.

Gündeme geçmeden önce 3 sayın milletvekiline gündem dışı söz vereceğim.

İlk söz talebi, başta fındık ve çay olmak üzere Trabzon'un sorunları hakkında Trabzon Milletvekili Sayın Sibel Suiçmez'e aittir.

Buyurunuz Sayın Suiçmez. (CHP sıralarından alkışlar)

III.- GÜNDEM DIŞI KONUŞMALAR

A) Milletvekillerinin Gündem Dışı Konuşmaları

1.- Trabzon Milletvekili Sibel Suiçmez'in, başta fındık ve çay olmak üzere Trabzon'un sorunlarına ilişkin gündem dışı konuşması

SİBEL SUİÇMEZ (Trabzon) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; iktidar, Karadeniz halkının geçim kaynağı olan çay ve fındıkta maliyet ve emeği göz ardı etmektedir. Fındık ve çay üreticisi, maalesef, artan maliyetler altında ezilmektedir. Üreticilerimiz artık fındığı ve çayı utanmak pahasına toplamaktadırlar. 2026 yılı yaş çay alım fiyatı 35 lira olarak açıklanmış, bu ise maliyetin altında kalmıştır. Fındıkta ise bugün maliyet ve rekolte belirlenmemiş olduğundan bir fiyat söylememiz mümkün değildir ancak bunlar belirlendikten sonra üreticiyi rahatlatacak makul bir fındık taban fiyat alımının açıklanması gerekiyor.

Değerli milletvekilleri, seçim bölgem, memleketim Trabzon tarihiyle, kültürüyle, doğasıyla, sporuyla ve insanıyla Karadeniz'in en önemli kentlerinden biridir ancak yıllardan beri AKP iktidarının hem geneldeki hem de yereldeki yöneticilerinin tavrı nedeniyle artık Trabzon trafik sorununu bile çözememiş bir kent hâline gelmiştir çünkü Trabzon'da meseleler tartışılmıyor, çözüm üretilmiyor, sadece seçim zamanlarında "Projeler, projeler..." denilerek taahhütlerde bulunuluyor.

Şimdi, belki güleceksiniz "Trabzon AKP iktidarına en yüksek oranda oy veren illerden biri, sayısız bakan, sayısız bürokratları var, siz neden bahsedeceksiniz?" diyeceksiniz ama ben, size kısaca birkaç fıkralık olayla Trabzon'u göstermek isterim. Bir kere, yirmi dört yıllık AKP iktidarı var ve yerelde de on yedi yıllık bir yerel yönetim AKP'de bulunmaktadır ama buna rağmen hâlâ sorunları çözülememiş Trabzon'la karşı karşıyayız. Bir kere, Trabzon'da her projenin başlangıcı otuz yıl geçmişe dayanıyor yani her proje otuz yıllık bir yaşla doğmuş oluyor. Güney Çevre Yolu Projesi; otuz yıllık geçmişi var, son seçimlerde, 1 Mayıs 2023'te temeli atıldı, sonu ne zaman gelir, torunlarımıza yetişir mi bilmiyorum. Arsin Yatırım Adası; on beş yıldır "Mega proje, mega proje..." deniliyor, bir taş atılmadı, bir çivi çakılmadı, şimdi ise şirketin yüzde 50,1'i Büyükşehir Belediyesine devredilmiş durumda. Ticaret ve Sanayi Odası ile Büyükşehir Belediyesi birbirlerini alkışlar hâle gelmişler. Şehir hastanesi, 2021 yılında inşaata başlandı, 2023'te bitecekti, 2025'e ertelendi, 2026 Temmuzunda açılacaktı, şimdi 2027 Şubatına ertelenmiş durumda. Yavuz Selim Stadı; burası amatörün kalbiydi, Avni Aker Stadı'nı yıkarken orayı da yıktılar, herkes karşı çıktı, bugün ise Büyükşehir Belediyesi 13,2 milyon lira bedel ödeyecek ve tekrar Yavuz Selim Stadı'nı oraya inşa edecekler. Araklı'da bir çöp tesisi yapıldı, evlere şenlik, vahşi depolama yapıyorlar, millet camını penceresini açamıyor, Karadeniz'de temiz hava alamayacak hâle geldiler. Dolayısıyla, bunlara baktığımız zaman bile durumu anlıyoruz. Raylı sistem, yıllardan beri söyleniyor ama yatırım planında yok, plana işlenmemiş, "Hayırlı olsun." edalarıyla ortada dolanıyorlar. Biz "Erzurum-Erzincan-Trabzon demir yolu ne oldu?" diyoruz, Sayın Bakan bize Samsun-Sarp yolundan bahsediyor. Bu, Atatürk'ten beri taahhüt edilen bir demir yolu; ortada tek bir ray bile yok. Trabzon'un yüzde 77'si maden ruhsatlı.

Bir başka fıkrayı da size anlatacağım. Trabzon'da bir Reşadiye Kavşağı yaptılar, üst geçidi yaptılar. 2016 yılında AKP Belediye Başkanı sırf oradaki bir petrol istasyonu sahibine karşı duyduğu husumet nedeniyle geldi, burayı yaptı, o zaman 20 milyon bedelle yaptı. Şimdi, Büyükşehir Belediyesi, yine AKP Büyükşehir Belediyesi burayı yıkma kararı aldı.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Tamamlayın.

SİBEL SUİÇMEZ (Devamla) - Bugünkü rakamla 350-380 milyon liralık bu şeyi milyonlarca lira harcayarak tekrar yıkmaya başlayacaklar.

Şimdi, bizim bölgemizde, herkes bilir, yaylalarda vargit çiçeği çıkar. Bu vargit çiçeği çıktığında herkes, yaylacılar bilir ki artık havalar soğumuştur, bereket yaylalarda kalmamıştır, toparlanıp gitme zamanıdır; bunu bu çiçek der. Şimdi, yıllardır Trabzon'a sadece

seçimden seçime boş vaatte bulunan bu iktidara artık Trabzon halkı gönlünde de sandıkta da "Sizin için vargit çiçekleri açmıştır." diyorlar. Vakit dolmuştur, bu iktidarın Trabzon'a vereceği hiçbir şey kalmamıştır, şimdi artık AKP iktidarının toparlanma ve gitme zamanıdır. (CHP ve YENİ YOL sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ederiz.

İkinci söz talebi, Dernekler Kanunu ve Ahbap Derneği hakkında İstanbul Milletvekili Sayın Elif Esen'e aittir.

Buyurunuz. (YENİ YOL sıralarından alkışlar)

2.- İstanbul Milletvekili Elif Esen'in, Dernekler Kanunu'na ve Ahbap Derneğine ilişkin gündem dışı konuşması

ELİF ESEN (İstanbul) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri ve ekranları başında bizi izleyen kıymetli vatandaşlarımız; sizleri saygıyla selamlıyorum.

Ahbap ve Haluk Levent'in isminin karıştığı vahim olay bize yeniden yaşadığımız bazı kötü deneyimleri hatırlattı ve vicdanlarımızı sızlattı. Asıl üzüldüğüm, son yıllarda bu ülkenin kodlarında var olan dayanışma, yardımlaşma, yardımseverlik ve yüce gönüllülük özelliklerinin aldığı yıkıcı darbe, hem de gelir adaletinin bu kadar bozulduğu, yardıma ihtiyacı olan yoksul ailelerin bu kadar arttığı bir dönemde yardımlaşma duygumuzun âdeta katledilmesi.

Ahbap soruşturmasında özellikle 6 Şubat depremlerinin ardından toplanan bağışların kullanımı ve dernek çalışanları arasındaki yüksek tutarlı para transferleri inceleniyor. Dosyaya yansıyan iddialar arasında bazı çalışanların banka hesaplarının para transferlerinde kullanılması, maaşlarının çok üstünde transferler gerçekleşmesi ve yüksek miktarlarda bahis işlemlerinde kullanılması var. Bunlar henüz kesinleşmiş mahkeme kararları değil elbette ancak Haluk Levent'in kendi kabul ettiği işlemler dahi halkın bağışlarının nasıl suistimal edildiğini gösteriyor bizlere.

Şimdi hem nalına hem mıhına konuşalım ve toplumun asırlık yardım kuruluşlarına güveninin nasıl sarsıldığına bir bakalım. Özellikle deprem zamanı kamu yararına çalışan asırlık yardım kuruluşu Kızılayın çadır satmasının tatmin edici bir açıklaması yapılamadı. Neden? Dönemin kurum yöneticisi aylarca görevine devam etti, ardından istifa etti, yöneticiler hakkında yürütülen soruşturma ise takipsizlikle sonuçlandı. Toplum vicdanını rahatlatacak bir hesap, bir ceza neden verilemedi? Yine, o dönemde televizyonda, devlet kanalında neredeyse açık arttırma gibi bağış vaatleri alındı ama ne kadarının vaat edenlerden toplanılabildiği, kimlerin sözünü tutup tutmadığı açıklanmadı. Neden? Yardımların nerelere aktarıldığı, hangi derde derman olduğu da açıklanmadı; bunu da soruyoruz. Neden?

Şimdi, sıra yeniden Ahbapta. CHP sıralarındaki arkadaşlarıma soruyorum: Deprem günlerinde vatandaşı Ahbapa yönlendirirken milyarlarca liralık bir mali yapının tek kişiye bağlı yönetimini, hesap verilebilirliğini ve risklerini yeterince sorguladınız mı yoksa bir sanatçıya duyulan güven kurumsal gereklerin denetiminin yerini mi aldı?

ASU KAYA (Osmaniye) - Kızılay o dönem çadır satıyordu! Vatandaş mecburen yöneldi.

ELİF ESEN (Devamla) - AK PARTİ sıralarına da soruyorum: Fatih Altaylı'nın sezdiği, söylediği riski devleti himaye eden iktidar olarak nasıl göremediniz? Bir gazeteci Haluk Levent'e "Geçmişte yaptıklarını tekrar etmiyorsun değil mi?" diye sormak ve sabıkasını hatırlatmak zorunda kalırken İçişleri Bakanlığı ne yapıyordu Allah aşkına? Sabıkalı bir kişi nasıl dernek yönetebiliyordu? Ahbapın çeklerinin kişisel teminat olarak kullanılmasını, mali yetkinin tek kişide toplanmasını neden zamanında tespit edemediniz, neden denetlemediniz? Üstelik olayda bir başka karanlık nokta daha var medyaya yansıyan, Haluk Levent Emniyet ifadesi sırasında şimdinin AK PARTİ Milletvekili, eski İçişleri Bakanı Süleyman Soylu'dan ve bazı siyasetçilerden söz etmek istediğini ancak bu sözlerin sorguyla ilgisiz olduğu gerekçesiyle tutanağa geçirilmediğini söylüyor. Avukatları da savunma hakkının kısıtlandığına ilişkin tutanak düzenliyor. Şimdi soruyorum: Haluk Levent Süleyman Soylu hakkında ne anlatmak istiyordu? Dönemin İçişleri Bakanı... Sabıkalı bir kişi milyarlarca paranın hesaplarından geçtiği bir hayır kurumuna nasıl başkanlık yapabildi, nasıl denetim dışı kalabildi? Tabii, sormamız gereken asıl soru şu: Vatandaş neden Kızılay gibi köklü bir yardım kuruluşu dururken milyarlarca lirayı geçmişinde karşılıksız çek mahkûmiyeti ve ciddi mali sorunları bulunan bir sanatçının tek mali yetkili olduğu derneğe nasıl emanet etti, neden ona daha çok güvendi? Bunun cevabını yalnızca halkın saflığında arayamazsınız değerli milletvekilleri; arayacağınız yer vicdanlarınızdır. Soruyorum: Rahat mı vicdanlarınız? Yaşananlar, devlet kurumlarının kaybettiği güvenin sonucudur. Vatandaşın yardımlaşma duygusu devlete güven yeniden tesis edilerek sağlanır, şeffaf ve hesap veren bir sistemle, gerçek ve adaletli işleyen bir devlet güvencesiyle.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Tamamlayın.

ELİF ESEN (Devamla) - Dernek kurma özgürlüğü elbette korunmalı ancak yüksek miktarda bağış yöneten kuruluşlarda aynen bankacılık sisteminde olduğu gibi zorunlu bağımsız denetim, kamuya açık mali raporlama ve mali güven suçlarına ilişkin ölçülü yöneticilik sınırlamaları getirilmelidir. Denetim, soruşturma başlayınca değil halk parasını emanet etmeden yapılmalıdır.

Son olarak, toplumda vatandaşın zihnini kurcalayan bir soru daha sizlere: Yoksa Ahbap yapılanması, suç dünyası, iş dünyası ve siyaset üçgeninde bir kara para aklama durağı mıydı? Adalet mekanizmasını hakkıyla işletirseniz bunu da hep birlikte görürüz ve anlarız inşallah diyerek sözlerimi tamamlıyorum.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (YENİ YOL, DEM PARTİ ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ederiz.

Üçüncü söz talebi, Kıbrıs Barış Harekâtı'nın 52'nci yıl dönümü münasebetiyle İstanbul Milletvekili Sayın Mehmet Önder Aksakal'a aittir.

Buyurunuz.

3.- İstanbul Milletvekili Mehmet Önder Aksakal'ın, Kıbrıs Barış Harekâtı'nın 52'nci yıl dönümüne ilişkin gündem dışı konuşması

MEHMET ÖNDER AKSAKAL (İstanbul) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Kıbrıs Barış Harekâtı'nın 52'nci yıl dönümü münasebetiyle Demokratik Sol Parti olarak duygu ve düşüncelerimizi paylaşmak üzere huzurlarınızdayım. Yüce heyetinizi ve tüm iletişim mecralarından bizleri izleyen aziz yurttaşlarımızı en içten saygılarımla selamlıyorum.

Evet, dört gün sonra Türk milletinin tarihindeki en şanlı, en haklı ve en onurlu sayfalardan biri olan Kıbrıs Barış Harekâtı'nın 52'nci yıl dönümünü kutlayacağız. Ne garip tesadüftür ki dün 10'uncu yılını andığımız FETÖ darbe kalkışmasının aynı tarihinde bundan elli iki yıl önce yine bir 15 Temmuzda Kıbrıs Adası'nda da hain bir darbe gerçekleştirilmişti. 15 Temmuz 1974'te adadaki soydaşlarımızın canına, namusuna ve varlığına kasteden karanlık EOKA terör örgütü Kıbrıs'taki soydaşlarımızı tümden yok etmeyi hedefine koymuş, Kıbrıs'ı bir Yunan adası yapmaya kalkışmıştı. Bugün olduğu gibi her türlü darbeye en kararlı şekilde karşı duran demokratik sol anlayışıyla bu siyasetin kuramcısı ve dönemin Başbakanı Bülent Ecevit hiç tereddüt etmeden kahraman Türk askerini adaya göndermiş ve Kıbrıs Türkünün yalnız olmadığını tüm dünyaya ilan etmiştir.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Kıbrıs Barış Harekâtı emperyalizmin Akdeniz'deki planlarına indirilmiş en büyük tokatlardan biridir. Demokratik Sol Parti olarak bizim için bu harekât sadece askerî bir başarı değil, ulusal onurun, bağımsızlığın ve mazlumun yanında durma kararlılığının simgesidir. Bülent Ecevit'in o dönem tüm dünyaya ilan ettiği "Biz aslında savaş için değil barış için ve yalnız Türklere değil Rumlara da barış getirmek için adaya gidiyoruz." şeklindeki tarihî sözleri bizim bugün de rehberimizdir. Nitekim öyle de olmuştur, 1974'ten bu yana adada tek bir damla kan akmamış, her iki topluma huzur ve güven ortamı geldiği gibi aynı zamanda Yunanistan'daki cunta yönetiminin de devrilmesine, Yunanistan'a da demokrasi gelmesine katkı koymuştur. Harekâtın getirdiği bu barış ortamı üzerine yükselen Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Türk milletinin adadaki bağımsızlık mührüdür ve bu mühür asla sökülemeyecektir. Ancak bugün görüyoruz ki yarım asır önce sahada aldıkları yenilgiyi hazmedemeyenler masada veya diplomasi koridorlarında Kıbrıs Türkünün kazanımlarını gasbetmeye çalışmaktadırlar. Uluslararası güçler ve Rum yönetimi "federasyon" adı altında Kıbrıs Türkünü azınlık statüsüne düşürmek, Türkiye'nin garantörlük hakkını elinden almak ve adadaki Türk varlığını zamanla eritmek istemektedirler. Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nin ve Türkiye Cumhuriyeti'nin Doğu Akdeniz'deki meşru hakları, kıta sahanlıklarımız ve deniz yetki alanlarımız tek taraflı haritalarla, hukuksuz antlaşmalarla kuşatılmaya çalışılmaktadır. Güney Kıbrıs Rum Yönetimi'nin son yıllarda hız verdiği silahlanma faaliyetleri ve adayı yabancı askerî güçlerin üssü hâline getirme çabaları Doğu Akdeniz'in huzurunu açıkça tehdit etmektedir. Bu girişimlerde bulunanlar ve destek veren ülkeler bilmelidirler ki Türkiye Cumhuriyeti hâlihazırda Kıbrıs Adası'nın üç garantör devletinden biridir. Yine bilinmelidir ki Kıbrıs Türkünün egemenliğini yok sayan, onu ambargolarla dünyadan tecrit etmeye çalışan her türlü girişim bizim gözümüzde yok hükmündedir.

Biz gücünü Ecevit'in kararlılığından alan Demokratik Sol Parti olarak buradan hem içerideki iş birlikçilere hem de dışarıdaki emperyalist odaklara sesleniyoruz: Birincisi, Kıbrıs'ta artık iki devletli çözüm dışında hiçbir formül masada olamaz. Yıllarca sürdürülen ve Rum tarafının uzlaşmaz tavrı yüzünden çöken müzakere süreçleri göstermiştir ki çözüm ancak ve ancak Kıbrıs Cumhuriyeti'nin eşit egemenliği ve eşit uluslararası statüsüyle bağımsız bir devlet olarak tanınmasıyla mümkündür. İkincisi, Türkiye'nin etkin ve fiilî garantörlüğü bizim kırmızı çizgimizdir. Türk askerinin adadaki varlığı Kıbrıs'ta barışın ve istikrarın tek güvencesidir. Askerimizin adadan çekilmesini, garantörlük haklarımızın sulandırılmasını teklif dahi etmek gaflettir, hıyanettir. Üçüncüsü, mavi vatandaki haklarımızdan tek bir geri adım atmayacağız. Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nin deniz yetki alanlarındaki hakları Türkiye'nin haklarından ayrı düşünülemez. Doğu Akdeniz'de bizi kendi kıyılarımıza hapsetmek isteyenler karşılarında yine 1974'ün sarsılmaz iradesini bulacaklardır.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; DSP olarak Kıbrıs davasını sadece bir dış politika sorunu gibi görmüyoruz; Kıbrıs bizim için millî bir varoluş, vatan savunması ve tarihsel bir sorumluluktur. Bugün yapılması gereken en acil iş Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nin uluslararası alanda tanınması için tüm diplomatik imkânların seferber edilmesidir. Türk Devletleri Teşkilatı başta olmak üzere dost ve kardeş ülkelerle ilişkiler güçlendirilmeli, Kıbrıs Türklerinin maruz kaldığı haksız ambargolar mutlaka kaldırılmalıdır. Kıbrıs Türk halkı yalnız değildir, hiçbir zaman da yalnız kalmayacaktır; arkasında 86 milyon halkıyla Türkiye Cumhuriyeti devleti ve Demokratik Sol Partinin sarsılmaz iradesi vardır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Tamamlayın.

MEHMET ÖNDER AKSAKAL (Devamla) - Bu duygu ve düşüncelerle Kıbrıs Barış Harekâtı'nın 52'nci yıl dönümünü ve Kıbrıs Türkünün Barış ve Özgürlük Bayramı'nı en kalbî duygularımla ve gururla kutluyorum. Bu kutlu günün yıl dönümünde harekâtın kararını büyük bir devlet adamlığı ve cesaretle alan Onursal Genel Başkanımız Kıbrıs Fatihi Bülent Ecevit'i, dönemin Başbakan Yardımcısı Mücahit Necmettin Erbakan'ı, Kıbrıs Türkünün varoluş mücadelesinin lideri Doktor Fazıl Küçük'ü ve Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nin Kurucu Cumhurbaşkanı Toros Rauf Denktaş'ı, canlarını bu topraklar için feda eden tüm aziz şehitlerimizi rahmetle, kahraman gazilerimizi minnet ve şükranla anıyorum.

Kıbrıs Türk Cumhuriyeti sonsuza dek yaşayacaktır.

Ne mutlu Türk'üm diyene! (AK PARTİ, MHP, İYİ Parti ve YENİ YOL sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri, şimdi, sisteme giren sayın milletvekillerine yerlerinden birer dakikayla söz vereceğim.

İlk söz Sayın Düşünmez'in.

Buyurun Sayın Düşünmez.

IV.- AÇIKLAMALAR

1.- Hakkâri Milletvekili Onur Düşünmez'in, Yüksekova Orman Mahallesi'nin ihtiyacına ilişkin açıklaması

ONUR DÜŞÜNMEZ (Hakkâri) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

2016 yılında Yüksekova Orman Mahallesi'ndeki Muharrem Malazgirt Lisesine el konulmuştu ve bir karakola çevrilmişti burası. On yıldır orada ciddi bir baskı söz konusu ve neredeyse bütün sokaklar kameralarla izleniyor, yurttaşlar saatlerce kimlik

kontrollerine tabi tutuluyor, kadınlar kötü muamele ve hakaretlere uğruyor, defaatle dile getirmemize rağmen hiçbir adım atılmıyor. Buradan bir kez daha açıkça söylüyoruz: Orman Mahallesi'nin ihtiyacı okuldur, Orman Mahallesi'nin ihtiyacı güvenli bir hayattır, Orman Mahallesi'nin ihtiyacı güvenlikçi politikalarla baskı aracı olarak onların üzerine tahakküm kurmak değildir; derhâl bu politikalardan vazgeçilsin diyoruz.

BAŞKAN - Sayın Esen...

Buyurun.

2.- İstanbul Milletvekili Elif Esen'in, fahri Kur'an kursu öğreticisi kadınların taleplerine ilişkin açıklaması

ELİF ESEN (İstanbul) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Diyanetin yükünü on beş yıldır sırtlanmış binlerce fahri Kur'an kursu öğreticisi kadının ortak çığlığını ifade edeceğim. Bu emektar kadınlar KPSS'ye giriyor, sınavları, mülakatları geçiyor, kadrolularla aynı eğitimi alıyor, aynı hizmeti veriyor ama sistem onlara "Sen Diyanet personeli değilsin." diyor. Yeni atanan Diyanet kadrolarına stajyerlik eğitimi bile veren bu tecrübeli kadınlar on beş yıldır nerenin personeli peki? Üstelik yılda 2 kez sınavdan geçiyor ve işten çıkarılabiliyorlar. Ayda sadece sekiz gün sigortaları yatırılıyor, ellerine asgari ücretin yarısı bile geçmiyor; o da aylarca geciktirilerek. Bu kadınlar evlerini, çocuklarını neyle geçindirecek? Bu nasıl bir vicdandır? Derslerde kul hakkını anlatmak kolaydı Sayın Arpaguş Başkan, şimdi Diyanetin başındasınız, talepleri net: 2018'de verdiğiniz sözün tutulması, bu haksızlığa ve vebale son verilmesi, Mecliste bekleyen kanun teklifinin onaylanması, SGK prim günleri baz alınarak tecrübe kadrosunun verilmesi.

BAŞKAN - Sayın Özer...

3.- Konya Milletvekili Mustafa Hakan Özer'in, devletin bu milletin ortak çatısı olduğuna ilişkin açıklaması

MUSTAFA HAKAN ÖZER (Konya) - 6 Şubat depremlerinde devletimiz ve milletimiz topyekûn asrın dayanışmasını gösterdi. Güvenlik güçleri, sağlık ekipleri, AFAD, Kızılay, belediyeler ve binlerce gönüllü gece gündüz demeden mücadele etti. Buna rağmen bazı çevreler sırf siyasi hesaplarla devletin verdiği mücadeleyi görmezden gelmeyi tercih etti, bir derneği âdeta devletin alternatifi gibi sunarak algı oluşturdu, ekranlarda ve sosyal medyada devleti yıpratmayı marifet saydı. Bugün ise aynı dernek hakkında bağışların kullanımıyla ilgili ciddi iddialar nedeniyle adli soruşturma yürütülüyor. Muhalefet etmek başka bir şeydir, devletini itibarsızlaştırmaya çalışmak başka bir şeydir. Eleştiri demokrasinin gereğidir ama yalanı büyütmek, algıyı gerçekmiş gibi pazarlamak ve milletin kurumlarını hedef almak siyaset değil sorumsuzluktur. Devlet bu milletin ortak çatısıdır, siyasi hesaplaşmanın malzemesi değildir diyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN - Sayın Yontar...

4.- Tekirdağ Milletvekili Nurten Yontar'ın, iki gün önce Tekirdağ'ın Süleymanpaşa ilçesinin bazı mahallelerinde etkili olan dolu felaketine ilişkin açıklaması

NURTEN YONTAR (Tekirdağ) - Sayın Başkan, iki gün önce Tekirdağ'ın Süleymanpaşa ilçesine bağlı Ferhadanlı, Hacıköy, Ahmedikli ve Güvençli Mahallelerinde etkili olan dolu felaketi yaklaşık 30 bin dekar tarım arazisini yerle bir etmiştir. Buğday, ayçiçeği, karpuz, kavun ve kanola üreticilerimiz bir yıllık emeklerini ve umutlarını yalnızca birkaç dakika içinde kaybetmiştir. Zaten yüksek mazot, gübre, ilaç ve sulama maliyetleri altında üretim yapmaya çalışan çiftçimiz şimdi de doğal afetin ağır yüküyle karşı karşıyadır. Ürünleri zarar gören çiftçilerimiz hasar tespit çalışmalarının gecikmeden tamamlanmasını, TARSİM kapsamı dışında kalan üreticilerin de kayıplarının karşılanmasını ve zarar gören herkesin borçlarının ertelenmesini bekliyorlar. Küçük çiftçilerimizi kaderlerine terk etmeyelim, üreten çiftçilerimizin her daim yanında olalım.

BAŞKAN - Sayın Hun...

5.- Iğdır Milletvekili Yılmaz Hun'un, haritalarda "Kars-Artvin yolu" olarak geçen Çobanköy-Beşiktaş güzergâhına ilişkin açıklaması

YILMAZ HUN (Iğdır) - Teşekkürler Sayın Başkan.

Geçen hafta Ardahan'da Hoçvan, Damal ve Göle'de festivallerdeydik, halklarımızla bir aradaydık. Ardahan Hoçvan bölgesinde haritalarda "Kars-Artvin yolu" olarak geçen Çobanköy-Beşiktaş güzergâhı yıllardır kaderine terk edilmiştir. Çobanköy, Mollahasan, Yağmuroğlu, Gülistan, Altınbulak, Hacıali, Demirkapı ve Beşiktaş köylerini birbirine bağlayan bu yolun büyük bir bölümü çukur ve taşlarla dolu; toprak yoldan kalan kısmı ise kullanılamaz hâle gelmiştir. Bu güzergâhın güvenli ulaşımı büyük bir sorun hâline gelmiştir. Yurttaşlarımız, her gün can ve mal güvenliği riskiyle karşı karşıya kalmaktadır. Başta Hoçvan bölgesinde bulunan yurttaşlarımız olmak üzere Ardahan halkı bunu hak etmemektedir. Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığını, bu yolu acilen modern standartlara uygun şekilde yenilemeye ve bölge halkının yıllardır süren mağduriyetini gidermeye çağırıyorum.

BAŞKAN - Sayın Çağlar Gökalp...

6.- Bitlis Milletvekili Semra Çağlar Gökalp'ın, Bitlis-Tatvan kara yolu üzerindeki Rahva mevkisine ilişkin açıklaması

SEMRA ÇAĞLAR GÖKALP (Bitlis) - Teşekkürler Sayın Başkan.

Bitlis-Tatvan kara yolu üzerindeki Rahva mevkisi, yıllardır hem trafik kazaları hem de bitmek bilmeyen yol çalışmalarıyla gündeme gelmektedir. Sert kış koşullarında yoğun sis ve buzlanma nedeniyle zincirleme kazalar yaşanmakta, çok sayıda yurttaş yaşamını yitirmekte veya yaralanmaktadır. Yaz aylarında ise aynı güzergâh, bu kez, yol çalışmaları nedeniyle kilometrelerce araç kuyruğuna sahne olmaktadır. Yol genişletme ve bakım çalışmaları uzun vadeli bir planlamayla tamamlanmadığı için her yıl aynı mağduriyet yeniden yaşanmaktadır. Hakkâri, Van ve çevre illerin ulaşım ve ticaret yükünü taşıyan bu güzergâh için geçici çözümler değil, kalıcı mühendislik projeleri, alternatif ulaşım planlamaları ve güvenli yol altyapısı bir an önce hayata geçirilmelidir. Rahva yolunda yaşananlar kader değil, yıllardır çözümsüz bırakılan bir kamu yönetimi sorunudur.

BAŞKAN - Sayın Bozan...

7.- Mersin Milletvekili Ali Bozan’ın, KHK mağduriyetlerinin hâlen sürdüğüne ilişkin açıklaması

ALİ BOZAN (Mersin) - Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

KHK yani sivil ölüm, 15 Temmuz darbe girişiminin üzerinden tam on yıl geçti ama KHK mağduriyetleri hâlen sürüyor. Binlerce insan adil yargılama yapılmadan sorgusuz sualsiz işinden edildi. Kimi sadece ekmeğini kaybetmedi; ailesi dağıldı, sosyal yaşamdan dışlandı, psikolojik olarak yıprandı hatta bu ağır hukuksuzluğun bedelini hayatıyla ödeyen yurttaşlarımız oldu. Hiç kimse bu yaşananların vebalinden kaçamaz. AKP iktidarı hukukun yerine keyfîliği koyarak binlerce insana tarihin en büyük zulümlerinden birini uyguladı. Artık yeter, KHK zulmü sona ermelidir. KHK'li tüm emekçiler görevlerine iade edilmeli, on yıldır süren bu hukuksuzluk giderilmelidir. Bugün ülkenin dört bir yanından Ankara'ya doğru yola çıkarak işi ve ekmeği için onurlu bir mücadele veren tüm KHK'li emekçilerin yanındayız. KHK zulmüne artık son verilmelidir.

BAŞKAN - Sayın Kaçmaz Sayyiğit...

8.- Van Milletvekili Gülcan Kaçmaz Sayyiğit’in, Van’da devam eden Kültür Yolu Festivali’ne ilişkin açıklaması

GÜLCAN KAÇMAZ SAYYİĞİT (Van) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Van'da birkaç gündür devam eden bir Kültür Yolu Festivali var ama ne festivalin Van'la ilgisi var ne de festivalin kültürden haberi var. 800 milyon liranın harcandığı bir festivalde ekseriyeti Kürt olan Van'da Kürtçenin "K"si yok, diğer taraftan Van'da bitmeyen yollara, derinleşen yoksulluğa çözüm üretilmeden bir festivale devasa bütçe ayrılması da tam bir paradoks. Bununla da bitmiyor, festival alanında geride ciddi bir çevre kirliliği bırakılıyor. Bütün bunlar Kültür ve Turizm Bakanlığının Van özelinde Kürtlere yanlış bakmasının sonucu, halk sosyolojisinin değil kayyum beyanlarının esas alındığının göstergesidir. Elbette festivaller olsun ama Van'da Kürtçe de yok sayılmasın, gençlerin işsizliğine ve ekonomik sorunlara bütçe ayrılsın.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN - Sayın Aksakal...

9.- İstanbul Milletvekili Mehmet Önder Aksakal’ın, 500 liralık ve 1.000 liralık banknotların tedavüle sokulması gerektiğine ilişkin açıklaması

MEHMET ÖNDER AKSAKAL (İstanbul) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Değerli milletvekilleri, siyasetin esasen en önemli konularının başında ekonomide yaşanan sıkıntılar gelmektedir. Temmuz ayı itibarıyla memur ve emekli maaşlarına uygulanacak zam oranları en yoğun tartışmaların ana konusu olmaya da devam ediyor. Halkın alım gücünün her geçen gün azalması, çarşıda, pazarda dar gelirli yurttaşların yaşadığı sıkıntılar artık tarif edilemez boyutlara ulaşmıştır. Artık yadsınamaz bir gerçektir ki 2005 yılı başında Türk lirasından silinen 6 sıfırın 1'i geri gelmiştir. Zira bugün 200 liralık banknotların alım gücü geçmişin 20 lirasına eş değer düzeydedir. Bunun mutlaka dikkate alınması gerektiğine inanıyoruz. Dolayısıyla, nakit paranın kullanıldığı alanlarda bir rahatlama ihtiyacı kendini göstermektedir ve hissettirmektedir. Bunun için 500 liralık ve 1.000 liralık banknotlar cesaretle tedavüle sokulmalıdır diyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN - Sayın Çan...

10.- Samsun Milletvekili Murat Çan’ın, esnafa verilen 7200 prim ödeme gün sayısı sözüne ilişkin açıklaması

MURAT ÇAN (Samsun) - Milletine yalan söyleyen bir iktidardan memlekete hayır gelmez. Nedir yalan olan? Esnafa verilen 7200 prim ödeme gün sayısı sözü. Bu sözü kim verdi? Recep Tayyip Erdoğan. Ne zaman? İşte burada: 6 Mayıs 2023 yani bundan tam 1167 gün önce, 166 hafta önce, 38 ay önce. "Müjde" demiş, "Hayırlı olsun." demiş, seçim meydanlarında döne döne söylemiş, esnafın umutlarıyla oynamış. Sonuç? Sıfır. Bu yalancı iktidar, esnafı hâlâ 9000 gün yükünün altında eziyor ve o esnaf şimdi sandığın yolunu gözlüyor; esnafa verilen sözü tutacak, 7200 gün hakkını derhâl hayata geçirecek seçeneği iktidara taşımak için gün sayıyor, yalancılardan hesap sormaya hazırlanıyor.

BAŞKAN - Sayın Şanlıtürk...

11.- Ordu Milletvekili Naci Şanlıtürk'ün, fındık üretimindeki yamaç arazilere ve 2026 yılı fındık fiyatına ilişkin açıklaması

NACİ ŞANLITÜRK (Ordu) - Teşekkür ediyorum Başkanım.

1983 yılında çıkarılan fındık dikim alanlarının sınırlandırılmasını içeren 2844 sayılı Yasa'da resmî olarak Ordu, Giresun, Trabzon illeri fındık bölgesi ilan edilmişti. 2015 yılında bu illere 13 il daha ilave edilerek taban arazide fındık üretiminin önü açıldı. Dönüm başına verimlilik taban arazide 450-500 kilogramlara çıkarken fındığın ana vatanı Ordu, Giresun, Trabzon illerinde dönüm başı verimlilik son yirmi yılda ortalama 70 kilogram olarak gerçekleşmektedir. Yamaç arazilerimizde fazladan yapılan masrafların karşılanması, üreticilerimizin mağdur olmaması ve sürdürülebilir fındık üretiminin yapılması önemlidir. Yamaç arazilerin dezavantajlı konumunu ortadan kaldırmak için Çiftçi Kayıt Sistemi baz alınarak resmî üretim yapılan bahçelere kilogram başı bir fark fiyatın verilmesi gerekmektedir. 2026 yılı fındık fiyatı bir an önce açıklanmalıdır.

BAŞKAN - Sayın Şevkin...

12.- Adana Milletvekili Müzeyyen Şevkin'in, mimarların, mühendislerin ve şehir plancılarının haklarını korumak için yapılması gereken düzenlemelere ilişkin açıklaması

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği ile Sosyal Güvenlik Kurumu arasında imzalanan iş birliği protokolünün Sosyal Güvenlik Kurumu tarafından tek taraflı feshedilmesinden sonra mimar, mühendis ve şehir plancılarının TMMOB tarafından belirlenen asgari ücretin altında çalıştırılmamasına yönelik denetim mekanizmaları ortadan kaldırılmıştır. Bu durum meslektaşlarımızın düşük ücretlerle çalıştırılmasının önünü açmıştır. Neredeyse genel asgari ücretin altında çalıştırılanlar bulunmaktadır. Meslek kuruluşlarının amacı meslektaşların hak ve çıkarlarını gözetmektir. Bu nedenle TMMOB ve odaların mesleki faaliyetlere ilişkin en az ücretleri belirlemesine yönelik yasal düzeyde bağlayıcı düzenlemeler yapılması gereklidir. Aynı zamanda SGK protokolünün yahut benzer denetim mekanizmalarının yeniden aktif hâle getirilmesi gereklidir. Gittikçe daha da sefalet ücretlerine mahkûm edilen meslektaşlarımızın, mimar, mühendis ve şehir plancılarının haklarını korumak için bu düzenlemelerin bir an önce yapılması zorunluluktur.

BAŞKAN - Sayın Güneş...

13.- Uşak Milletvekili İsmail Güneş'in, Uşak halkının, Cumhuriyet Halk Partisindeki ve Özgür Özel'deki hakkını alacağına ilişkin açıklaması

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Türkiye Büyük Millet Meclisinden CHP eski Genel Başkanı ve CHP Grup Başkanı Sayın Özgür Özel'e sesleniyorum: Uşak Belediyesi Sosyal Tesisler Şirketi tarafından CHP Genel Merkezine ait aracın VIP donanımı için haksız yere 170 bin euro artı KDV yani 11 milyon Türk lirasının ödendiğini kendiniz de teyit ettiniz. "Bir usulsüzlük varsa düzeltiriz." dediniz. Aradan dört ay geçmesine rağmen bu parayı Uşak Belediyesi Sosyal Tesisler Şirketine yatırmadınız. Bir Genel Başkandan sözünün arkasında durmasını beklerdik ama maalesef olmadı. Uşak halkının ve Uşak Belediyesinin hakkının CHP Genel Merkezi tarafından ve sizler tarafından yenilmesine asla müsaade etmeyeceğiz. En kısa sürede sözünüzde durmanızı ve bu parayı Uşak Belediyesi Sosyal Tesisler şirketine yatırmanızı bekliyoruz. Bunun takipçisi olacağımı ve bu işlemler tamamlanana kadar Türkiye Büyük Millet Meclisinde dile getireceğimi ifade ediyorum.

Uşak halkı Cumhuriyet Halk Partisindeki ve Özgür Özel'deki hakkını alacaktır diyor, Genel kurulu saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sayın Eren...

SERHAT EREN (Diyarbakır) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

ORHAN SÜMER (Adana) - Türkiye'yi soydunuz!

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) - Herkes yaptığından sorumludur.

SERHAT EREN (Diyarbakır) - Diyarbakır'ın ana damarları olan Elâzığ ve Şanlıurfa...

SEYİT TORUN (Ordu) - Yalandan kim ölmüş!

SERHAT EREN (Diyarbakır) - ...caddelerinde Karayolları Bölge...

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) - Ya, burada ispatladık Allah aşkına sen!

SEYİT TORUN (Ordu) - Lafla kalmadığımız için...

BAŞKAN - Arkadaşlar, dinleyelim lütfen, karşılıklı konuşmayalım.

Sayın Eren, sürenizi yeniden başlatacağım.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) - Hiç size yakışmıyor Sayın Torun, bilmediğiniz konuyu şey etmeyin bari!

BAŞKAN - Sayın Güneş, hatip konuşuyor.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) - Özür dilerim efendim, özür dilerim.

BAŞKAN - Buyurun.

14.- Diyarbakır Milletvekili Serhat Eren'in, Diyarbakır'ın Elâzığ ve Şanlıurfa caddelerine ilişkin açıklaması

SERHAT EREN (Diyarbakır) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Diyarbakır'ın ana damarları olan Elâzığ ve Şanlıurfa caddelerinde Karayolları Bölge Müdürlüğünce kapsamlı bir yol yenileme çalışması yapılmıyor. Kıştan kalan derin deformasyonlar sadece geçici yamalarla geçiştiriliyor, bu ihmal sürücülerimiz için büyük bir risk oluşturuyor.

Emniyet Genel Müdürlüğünün son verileri tehlikeyi açıkça ortaya koyuyor. 2026 yılının ilk altı ayında kentimizde tam 1.629 kaza meydana gelmiş, bu kazalarda 5 canımızı kaybetmişiz, 2.724 vatandaşımız ise yaralanmış. Sadece haziran ayında bile 500'den fazla yaralımız var. Karayolları Bölge Müdürlüğünü acilen belediyelerimizle koordinasyon kurmaya, bu yolları tamamen yenilemeye ve trafik sorununu çözmeye davet ediyorum.

BAŞKAN - Sayın Karaoba...

15.- Uşak Milletvekili Ali Karaoba'nın, PTT'de görev yapan idari hizmet sözleşmeli personele ilişkin açıklaması

ALİ KARAOBA (Uşak) - Teşekkürler Sayın Başkan.

PTT'de görev yapan binlerce idari hizmet sözleşmeli personel KPSS'yle atanmasına, görevlerini hakkıyla yerine getirmesine rağmen yetersiz özlük haklarıyla mücadele etmeye devam ediyor. İHS personelinin kaderini yönetim kurulu kararları belirleyemez. Emekçi kardeşlerimiz lütuf değil haklarını istiyor. Sözleşmelerindeki 108'inci maddenin kaldırılması veya çalışan lehine yeniden düzenlenmesi gerekli. Maaş artışlarının kamu görevlileri gibi devlet memurlarına yapılan zam oranına göre güvence altına alınmasını, personelin 399 sayılı KHK kapsamındaki personel gibi kamu kurumlarına nakil haklarından yararlandırılmasını... Devlet kendi çalışanını belirsizliğe mahkûm edemez. PTT'ye yıllarını vermiş personelin bilgi, birikim ve tecrübesinin yok sayılmasını ve kaybedilmesini kamu zararı olarak görüyoruz. KPSS'yi kazanarak atanan emekçilerimiz için güvenceli istihdam hak talebidir.

BAŞKAN - Sayın Sümer...

16.- Adana Milletvekili Orhan Sümer'in, Adana'nın Ceyhan ilçesindeki stadyuma ilişkin açıklaması

ORHAN SÜMER (Adana) - Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

6 Şubat depreminde hasar gören ve Mayıs 2024'te yıkılan 156 bin nüfuslu memleketim Adana'mızın Ceyhan ilçesinin şehir stadyumu için "Ödeneği hazır, hemen yapılacak." sözleri verilmişti ancak aradan geçen zamana rağmen sahada tek bir çivi dahi çakılmadı. Çevre illerde dev spor kompleksleri bir yılda yükselirken Ceyhan'da henüz ihale bile yapılmadı. Daha önce 800 kişilik portatif tribün için milyonlarca kamu israfına Ceyhan Spor taraftarları ve kamuoyu engel oldu. Ceyhan halkımızın göz bebeği olan Ceyhan Spor'un stadyumuna kavuşması gençlerimiz ve taraftarlar için sosyal bir sorumluluktur.

Buradan Gençlik ve Spor Bakanlığını derhâl somut adım atmaya, şeffaf bir ihaleyle Ceyhan'a yakışır modern bir stadyum inşa etmeye davet ediyor, Ceyhan halkının zor şartlardaki spor yapmasını ortadan kaldırmaya davet ediyorum.

BAŞKAN - Sayın Sarı...

17.- Balıkesir Milletvekili Serkan Sarı'nın, çiftçiler için talep ettiklerine ilişkin açıklaması

SERKAN SARI (Balıkesir) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Çiftçilerimizin, üreticilerimizin yaşadığı sıkıntıları sıklıkla bu Meclis kürsüsünden dile getiriyorum amma velakin AKP iktidarı ve Tarım Bakanı bunu dikkate almıyor. Daha dün Balıkesir'de Gönen ilçemizde, Gündoğdu Mahallesi'nde 44 yaşında 2 çocuk babası bir çiftçi çeltik tarlasında borç yükünün altında ezildiği için intihar etmiştir. Kendisine Allah'tan rahmet, geride kalanlara sabırlar diliyorum ama buradan da bir ders çıkarmamız gerekiyor. Bu ilk değil, son da olmayacak anlaşılan çünkü AKP'nin yanlış tarım politikaları, artan üretim maliyetleri ile düşük alım fiyatları, kredi borcu, tarlaya gelen icralar nedeniyle çiftçimiz işin içinden çıkamaz hâle geldi. Kalıcı bir adım atmazsak ne yazık ki, çiftçilerimiz, üreticimiz, hatta çalışan herkes bu zor darboğazın içerisinde yok olup gidecek. Buradan maliyetlere karşı uygun bir taban fiyatının belirlenmesi, çiftçiye verilen desteklerin zamanında ve yeterli bir şekilde verilmesi, kredi borçlarının da faizsiz bir şekilde yapılandırılmasını talep ediyorum.

BAŞKAN - Sayın Kaya...

18.- Osmaniye Milletvekili Asu Kaya'nın, Osmaniyeli hemşehrileri adına Murat Kurum'a seslenmek istediğine ilişkin açıklaması

ASU KAYA (Osmaniye) - Sayın Başkan, teşekkür ederim.

6 Şubat depremlerinden sonra iktidar meydan meydan gezerek "Bir yıl sonra evinize geçip oturacaksınız, bu da sizin anahtarınız." dedi depremzedeye. Lakin "Devletin sözü senettir." derler ama Osmaniye'de ne iktidarın sözü kaldı ne de depremzedenin sabrı. Esenevler Mahallesi'nde yürütülen 1'inci etap 751 konut ve 153 dükkân inşaatı projesinin resmî ihale tabelasında teslim "21 Aralık 2025" yazıyor. Bugün Temmuz 2026, evler nerede? Maalesef yok. Peki, bitmeyen evin kira yardımını kesmek nasıl bir adalettir, nasıl bir sosyal devlet örneğidir? Hem anahtarını teslim etmeyeceksiniz depremzedenin hem de kira desteğini keseceksiniz. Osmaniyeli hemşehrilerim adına Murat Kurum'a sesleniyorum: Osmaniye'yi artık oyalamayın. Depremzedenin evlerini verin, depremzedeleri daha fazla mağdur etmeyin.

BAŞKAN - Sayın Mullaoğlu...

19.- Hatay Milletvekili Servet Mullaoğlu'nun, depremzedelerin konut mağduriyetine ilişkin açıklaması

SERVET MULLAOĞLU (Hatay) - Teşekkürler Sayın Başkan.

27 Aralık 2025 tarihinde depremzedeler için konut kurası çekilmiş ve konutlar dağıtılmıştır. Bu konut kurası noter huzurunda yapılmıştır ancak ne hikmetse kısa bir süre sonra bu kuranın iptal edildiği söylenmiş ve konutlar teslim edilmemiştir. Şimdi, noter huzurunda yapılmış olan bu kura çekimi hangi gerekçeyle iptal edilmiştir?

Diğer yandan, daha henüz kalıcı konutlar teslim edilmemişken konteynerde yaşayan vatandaşlarımıza "Konteyneri terk edin." tebligatları yapılmaktadır. Bu insanlar nereye gidecektir?

Diğer yandan, yine, dubleks mağdurları vardır. Bu dubleks mağdurlarına, çok büyük evlerde yaşayan vatandaşlarımıza çok küçük evler verilmektedir.

Bu mağduriyetlerin giderilmesini talep ediyoruz.

BAŞKAN - Sayın Toy...

20.- Sivas Milletvekili Rukiye Toy'un, 15 Temmuza ilişkin açıklaması

RUKİYE TOY (Sivas) - 15 Temmuz, yalnızca hain darbe teşebbüsünün püskürtüldüğü bir gece değil kardeşliğin, dayanışmanın ve millet olma bilincinin en güçlü nişanesi, millî iradenin vesayet odaklarına karşı tarih önünde verdiği en güçlü cevaptır. O karanlık gecede milletimiz canı pahasına demokrasisine, devletine ve bağımsızlığına sahip çıkarak tarihin akışını değiştirmiş, gösterdiği feraset tüm dünyaya ilham olmuş, tarihe altın harflerle yazılmış bir direniş destanıdır. Bu destan, tanklara karşı cesaretin, silahlara karşı inancın ve ihanete karşı millet olma şuurunun zaferidir. Bizlere düşen sorumluluk, 15 Temmuz ruhunu diri tutmak, millî birlik ve beraberliğimizi her şart altında muhafaza etmek ve Türkiye Yüzyılı'nı inşa etmektir.

Bu vesileyle 253 şehidimizi rahmetle anıyor, gazilerimize şükranlarımı sunuyor, Cenab-ı Allah'tan milletimize bir daha böyle ihanetler yaşatmamasını niyaz ediyorum.

BAŞKAN - Sayın Kunt Ayan...

21.- Şanlıurfa Milletvekili Dilan Kunt Ayan'ın, DEDAŞ'a ilişkin açıklaması

DİLAN KUNT AYAN (Şanlıurfa) - Teşekkürler Sayın Başkan.

Urfa'da Harran'ın, Akçakale'nin, Viranşehir'in ve pek çok ilçenin köylerinde binlerce dönüm tarım arazisi bugün büyük bir felaketle karşı karşıya. Tam on iki gündür bu köylerde yalnızca tek faz elektrik veriliyor, sulama kuyuları çalışmıyor, kavurucu sıcaklarda ürünler gün geçtikçe kuruyor ve yıl boyunca verilen emek göz göre göre yok oluyor. Urfa'da, her yaz, DEDAŞ'ın haksız uygulamaları nedeniyle binlerce çiftçi üretim yapamaz hâle geldi.

Buradan AKP iktidarına sesleniyoruz: Çiftçinin kaderi şirketlerin insafına bırakılamaz, bir an önce bu elektrik kesintilerine son verin, tam kapasite elektriği sağlayın ve sulamayı yeniden başlatın.

BAŞKAN - Sayın Tanhan...

22.- Mardin Milletvekili Kamuran Tanhan'ın, DEDAŞ'a ilişkin açıklaması

KAMURAN TANHAN (Mardin) - Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Elektrik şirketlerinin dağıtım ücretlerindeki bölgeler arası farklar bilinçli olarak bölge halkını hizmet anlamında ayrımcılığa maruz bırakmaktadır. Yine, Türkiye elektriğinin büyük çoğunluğu bölgeden sağlanmasına rağmen en fazla dağıtım ücretini Diyarbakır, Mardin, Batman, Siirt, Şırnak ve Şanlıurfa ödemektedir; bu fark yaklaşık yüzde 30 civarında. Yani bölge sömürülmekte, bir taraftan da hizmetten mahrum bırakılmaktadır.

Mardin ili Artuklu ilçesi, Derik ilçesi, Kızıltepe ve Nusaybin ilçelerinde günde ortalama sekiz saat elektrik kesintisi yapılıyor. Yine, sulamanın yapıldığı bu zamanlarda, bu aylarda DEDAŞ'ın zulmü devam ediyor. Sekiz saatlik ve tek fazlı elektrik kesintilerine bir an önce son verilmesi gerekmektedir.

BAŞKAN - Sayın Çalışkan...

23.- Hatay Milletvekili Necmettin Çalışkan'ın, Hatay'ın Altınözü ilçesini Antakya'ya bağlayan kara yoluna ilişkin açıklaması

NECMETTİN ÇALIŞKAN (Hatay) - Sayın Başkan, Hatay'ın Altınözü ilçesini Antakya'ya bağlayan kara yolu yıllardır duble yol beklentisi içerisinde. Altınözü muhtarlar toplantısına telefon bağlantısıyla katılan Ulaştırma ve Altyapı Bakanı "Altınözü-Antakya yolunun ilk kazması nisan ayında vurulacak." demişti, büyük umut oluştu. Gele gele, şu anda yama çalışması başladı. Altınözü halkı haklı olarak soruyor: "Sayın Bakan sözünde ne zaman duracak?" Ve diyor ki: "Bizim günahımız ne, AK PARTİ'ye çok oy vermek mi?"

8 kilometrelik Küncülü Boğazı-Narlıca yolu acilen bitirilmelidir. Harbiye yolu ağır taşıtlara kapatıldığından bütün taş ocaklarının ağır tonajlı araçları Narlıca-Küncülü Boğazı arasından geçmektedir. Altınözü üvey evlat değildir, derhâl Altınözü'ne sahip çıkılmalıdır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

NECMETTİN ÇALIŞKAN (Hatay) - Bu yol en öncelikli sorunlardan biridir, ülkemizi Suriye'ye bağlayan yoldur, acilen bitirilmelidir.

BAŞKAN - Sayın Çakır...

24.- Kocaeli Milletvekili Sami Çakır'ın, 15 Temmuza ilişkin açıklaması

SAMİ ÇAKIR (Kocaeli) - Sayın Başkan, üzerinden on yıl geçti. 15 Temmuz, tarihimizin karanlık sayfalarından biri olarak hafızalarımızda dipdiri.

Darbe kültürünün şekilden şekle girdiği, çeşitlendirilmişliğin örneklerini yaşamış olan bu millet, o gün mankurtlaşmış zihniyetlerce tanklarla, uçaklarla kendi insanına ateş açıldığına şahit oldu. İnsan olma vasfını yitirdiğiniz an yaptığınız, yapacağınız hiçbir işin izahı olamaz. Sahte bir dünya inanmışlığının, inandırılmışlığının mensupları, girdiği bu çıkmaz sokağın çıkışı olmadığını, milletin göğsünü ateşe siper etmesiyle öğrenmiş, yok olmaya mahkûm her batıl anlayış ve düşünce gibi hak ettiğini bulmuş oldu. Darbeleri lanetlerken içeride ve dışarıda her zaman darbelerden medet umanların olacağını bilmek durumundayız. Maşerî vicdan elbette hesaba çeker. Maşerî hesabın mutlak varlığına güvenir ve inanırız.

Şehitlerimizi rahmetle, gazilerimizi minnetle anıyor, Genel Kurulu ve aziz milletimizin direnişini saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN - Sayın Hacıoğulları...

25.- İstanbul Milletvekili Yücel Arzen Hacıoğulları'nın, Haluk Levent'e ilişkin açıklaması

YÜCEL ARZEN HACIOĞULLARI (İstanbul) - Sayın Başkan, Haluk Levent yıllar önce benim de bir şarkımı okumuştu fakat beni aldattı, kandırdı, dolandırdı diyemem. Zira, şarkımı doğru okuması dışında hiçbir beklentim, yakınlığım yoktu kendisiyle.

Dolandırıcılar kralı Sülün Osman'ın mahkemede hâkime verdiği şu sözleri hatırlıyorsunuz değil mi? "Sayın hâkim, ben aslında, beni dolandırmaya çalışanları dolandırdım." Dediğim gibi ben uzak durmuştum. Haluk tam bir kumarbaz gibi rest çekmiş, polise verdiği ifadede "Ahbaplar burada ama -devlet içini kastederek- çavuşlar nerede?" diye sormuş. Yarım ağız yapmasın, belki de ilk kez dürüst bir insan gibi davranıp yüce Türk yargısına doğrulukla versin ifadesini ki bu aşağılık meselenin ucu nereye, kime varacaksa varsın.

BAŞKAN - Sayın Timisi Ersever...

26.- Ankara Milletvekili Aliye Timisi Ersever'in, 11 yaşındaki Alper Yusuf Polat davasına ilişkin açıklaması

ALİYE TİMİSİ ERSEVER (Ankara) - Sayın Başkan, trafik cezalarını artırmanın tek başına çözüm olmayacağını, bunun bir eğitim, denetim ve trafik kültürü meselesi olduğunu söylemiştik. Ne yazık ki trafik kazaları hız kesmeden devam ediyor.

22 Haziranda, Kahramankazan'da, 11 yaşındaki Alper Yusuf Polat yüksek hızda seyreden bir aracın çarpması sonucu hayatını kaybetti, bir ailenin ocağına ateş düştü. Kazaya ilişkin adli sürecin siyasi nüfuzla etkilenmeye çalışıldığı yönünde kamuoyuna yansıyan ciddi iddialar bulunmaktadır. Hiçbir makam, hiçbir ünvan, hiçbir siyasi güç bir çocuğun yaşam hakkının üzerinde değildir. Bu davanın şeffaf, tarafsız ve bağımsız bir şekilde yürütülmesini bekliyoruz.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN - Sayın Suiçmez...

27.- Trabzon Milletvekili Sibel Suiçmez'in, Trabzon Vakfıkebir'in ilçe stadına ilişkin açıklaması

SİBEL SUİÇMEZ (Trabzon) - Sayın Başkan, Trabzon'umuzun Vakfıkebir ilçesinde bir zamanlar bölge futbolunun kalbi olan ancak bugün kaderine terk edilen ilçe stadı, 2007 Karadeniz Oyunları ve 2011 Avrupa Gençlik Olimpik Oyunları gibi uluslararası organizasyonlara ev sahipliği yapmış, birçok profesyonel takımımızın heyecanına ortak olmuştur. Bugün o sahanın yerinde bakımsızlıktan çürümeye yüz tutmuş bir alan var.

Spor tesisleri sadece betondan ve çimden ibaret değildir, gençlerimizi kötü alışkanlıklardan koruyan en önemli sosyal alanlardır. Vakfıkebir gençliği antrenman yapacak, maç oynayacak sağlıklı bir zemin bulamamakta, âdeta spordan mahrum olmaktadır.

Gençlik ve Spor Bakanlığına ve yetkililere sesleniyorum: Gerekli onarım ve tamirat çalışmalarını bir an önce başlatarak bu tesisi yeniden ilçemize kazandırın.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN - Sayın Öztürkmen...

28.- Gaziantep Milletvekili Hasan Öztürkmen'in, Bakan Yusuf Tekin'e ilişkin açıklaması

HASAN ÖZTÜRKMEN (Gaziantep) - Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Cumhuriyet tarihinde ilk kez bir Millî Eğitim Bakanı Kurtuluş Savaşı'nı müfredattan sileceğini ilan etti. Yusuf Tekin, Kurtuluş Savaşı için "Neden kurtulduk, öncesinde koskoca Osmanlı vardı." dedi. Bakan Tekin, bu hadsiz sözleri elbette sadece kendi namına

söylemedi, bu sözler Tayyip Erdoğan liderliğindeki AKP iktidarının tarihi yeniden yazma ve Atatürk'ün önderliğini müfredattan silme amacının dışa vurumudur. Böylesi bir teklif Yunanistan ve Ermenistan millî eğitim bakanlarından dahi gelemez.

Tarih felsefesini "Keşke Yunan galip gelseydi." diyen gerici Kadir Mısıroğlu'ndan alan, Saidi Nursi ve İskilipli Âtıf'ın yolundan gidenler elbette Kurtuluş Savaşı'ndan rahatsız olacaklardır ancak şu gerçek bilinsin: Türkiye Cumhuriyeti kanla, irfanla, Kurtuluş Savaşı'yla kuruldu; bırakın Yusuf Tekin'i, alayı gelse tarihimizden Kurtuluş Savaşı'nı silemeyecek.

BAŞKAN - Sayın Kılıç...

29.- Antalya Milletvekili Şerafettin Kılıç'ın, 6200 sayılı Kanun'un ek 9'uncu maddesi kapsamındaki arazi toplulaştırmalarına ilişkin açıklaması

ŞERAFETTİN KILIÇ (Antalya) - Büyükşehir yasasıyla âdeta cezalandırılan köylümüz şimdi de farklı uygulamalarla daha da çaresiz bırakılmaktadır. 6200 sayılı Kanun'un ek 9'uncu maddesi kapsamındaki arazi toplulaştırmaları hatalı uygulamalar yüzünden binlerce çiftçimizi mağdur etmektedir. Sahadaki plansızlık nedeniyle üreticilerimizin asırlık zeytinleri, meyve bahçeleri ve verimli toprakları rızaları dışında verimsiz alanlarla takas edilmektedir. Daha da vahimi, tapulara konulan şerhler yüzünden köylümüz kendi malını satamamakta, teminat olarak gösterememektedir. Haklı itirazlar ise hantal bürokrasi içinde yok sayılmaktadır.

Toplulaştırma, mülkiyet hakkını gasbeden bir cezalandırmaya dönüşmemelidir; çiftçilerimiz korunmalı, kırsalın boşalmasına sebep olacak uygulamalara son verilmelidir.

BAŞKAN - Sayın Adıgüzel...

30.- Ordu Milletvekili Mustafa Adıgüzel'in, Türkiye'nin bal üretimindeki ve arı kovanı sayısındaki yeri ile arıcılar için beklediklerine ilişkin açıklaması

MUSTAFA ADIGÜZEL (Ordu) - Türkiye, bal üretimi ve arı kovanı sayısında Avrupa'da 1'inci, dünyada Çin'den sonra 2'nci durumda. Ayrıca, arılar olmadan tarımsal üretimin ve doğal yaşamın sürdürülebilirliği düşünülemez. Hem bu nedenler hem de sağlıklı bal üretimi için arıcılara koşulsuz destek gerekiyor.

Peki, destek olarak ne veriliyor? Kovan başına 140 hatta birliğe kayıtlı olmayan arıcılara 100 lira. Biz, bu miktar çok az, artırılsın diye beklerken geçen ay yayınlanan bir tebliğle arıcılardan orman alanlarında konaklama bedeli olarak kovan başına 100 lira alınmasına karar verildi iyi mi! Böylece verilen desteğin tamamı konaklama bedeli olarak alınıyor, şaka gibi. Derhâl, bu uygulamanın kaldırılmasını; verilen desteğin geri alınmasını değil bilakis artırılmasını; bal ormanlarına ulaşım yolları ve altyapının düzenlenmesini; temiz su, tuvalet, banyo ve elektrik ihtiyacının karşılanmasını bekliyoruz.

BAŞKAN - Sayın Aşıla...

31.- Kocaeli Milletvekili Mehmet Aşıla'nın, sağlıkta randevu meselesine ilişkin açıklaması

MEHMET AŞILA (Kocaeli) - Teşekkürler Sayın Başkanım.

Bugün, sağlık alanında vatandaşın en çok dile getirdiği şikâyetlerden biri, ihtiyaç duyduğu hekime ve branşa zamanında ulaşamamasıdır. Randevu bulamayan, aylar sonrasına gün verilen, uzman hekim muayenesi için defalarca sisteme girmek zorunda kalan, özel hastaneye gitmeye mecbur bırakılan milyonlarca vatandaş için sağlıkta randevu meselesi artık teknik bir aksaklık değil hayat kalitesini ve sağlık hakkını doğrudan etkileyen ciddi bir sorundur.

Bugün vatandaşın yaşadığı sorun çok nettir, hastalık vardır ama randevu yoktur, tetkik gereklidir ama sıra bulunamamaktadır, kontrol muayenesi gerekir ama sistem aylar sonrasını göstermektedir. Randevu krizi çözülmeden acil servis yoğunluğu da kalıcı olarak azaltılamaz.

Sağlık hakkı kişinin gelir durumuna göre değişmemelidir diyor, teşekkür ediyorum.

BAŞKAN - Sayın Gündoğdu...

32.- Kırklareli Milletvekili Vecdi Gündoğdu'nun, küçük esnafa ilişkin açıklaması

VECDİ GÜNDOĞDU (Kırklareli) - Sayın Başkan, küçük esnafımız artık feryat etmiyor, âdeta hesap soruyor. Sokağın sesi kesildi, esnafın ışığını söndürdünüz. Her gün kapanan kepenklerle ocaklar sönüyor, umutlar katlediliyor. Ağır vergiler, yüksek kiralar esnafı artık canından bezdirdi. Fahiş pos komisyonlarıyla esnafın alın teri bankalara peşkeş çekiliyor. Zincir market istilası; bakkal, kasap, manav, mahalleyi tamamen yok ediyor. Esnaf, sattığını artık yerine koyamaz hâle geldi. Seçim meydanlarında BAĞ-KUR'lulara 7200 prim günü sözü verildi, sözler hâlâ tutulmadı.

Unutmayalım, esnaf biterse ekonomi de biter; caddeler, sokaklar, mahallelerdeki birlik, beraberlik, dayanışma biter. Bu yıkımın hesabını ne millete ne de tarihe veremezsiniz.

BAŞKAN - Sayın Olan...

33.- Bitlis Milletvekili Hüseyin Olan'ın, Ulaştırma Bakanının "2053 yılında hızlı trenle kırk sekiz saatte tüm Türkiye'yi gezeceğiz." ifadesine ilişkin açıklaması

HÜSEYİN OLAN (Bitlis) - Ulaştırma Bakanı diyor ki: "2053 yılında hızlı trenle kırk sekiz saatte tüm Türkiye'yi gezeceğiz." Vekili olduğum bölge hariç iddialı bir hedef. Bu hedefte Bitlis, Van, Muş, Hakkâri, Siirt neden yok? Bölge illeri, iktidarın yatırım haritalarında hep boş bırakılan bir sayfaya dönüşmüş durumda. 1964'ten bu yana Tatvan-Van arasında demir yolu bağlantısını "Çok maliyetli." diyerek yapmadınız. Yüksek hızlı tren çağında, tam altmış yıldır trenler Van Gölü'nü feribotla geçiyor.

2053 hedefinizde bölgede demir yolu yatırımının olmaması iktidarın bölgeyi ötekileştirdiğinin itirafıdır. Bölgeye sanayi yatırımının yapılmaması iktidarın bilinçli politikasıdır. Yeni hedefinizde bölgeye bakış zihniyetiniz değişmediği için turizmin ve gelişmenin önünü de kapatarak Van Gölü'nü, Nemrut -krater- Gölü'nü, Süphan Dağı'nı ve Mezopotamya ile Anadolu'yu buluşturan bu kadim coğrafyayı ulaşım ağının dışında bırakmada kararlı görünüyorsunuz.

BAŞKAN - Sayın Sakik...

34.- Ağrı Milletvekili Sırrı Sakik'in, Kürt sorununun çözümüyle ilgili adımlar atılması gerektiğine ve cezaevlerinden gelen mektuplara ilişkin açıklaması

SIRRI SAKİK (Ağrı) - Teşekkür ediyorum Başkan.

Türkiye, yüz yıllık Kürt sorununu barışçıl bir şekilde çözmeye çalışıyor son iki yılda. Önemli görüşmeler oldu, toplumda da büyük beklentiler oldu ama ne hikmetse gözüken o ki bir başka bahara erteleniyor. Hiç kimsenin buna hakkı yoktur, Meclisin tatile girmeye asla hakkı yoktur ve bu sorunun çözümüyle ilgili adımlar atılmalıdır.

Bakın, cezaevinden bize ve arkadaşlarımıza her gün onlarca mektup geliyor; otuz yıldır yatmış ama üç yıl fazladan yatırıyorlar, öç ve intikam alıyorlar. Ya, bırakın yeni bir yasa, yeni bir anayasa, yeni bir hak, hukuk; şu yasalarınızı faaliyete geçirin, bir an önce içeride rehin tuttuğunuz, esir aldığınız insanları özgür bırakın. Demokrasi böyle olur, özgürlük böyle olur.

BAŞKAN - Sayın Akbulut... Yok.

Sayın Kordu...

35.- Tunceli Milletvekili Ayten Kordu'nun, iktidarın ücret politikalarına ilişkin açıklaması

AYTEN KORDU (Tunceli) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Milyonlarca asgari ücretli ve emekli, aldıkları maaşlarla açlık sınırının altında yaşam mücadelesi vermektedir. İktidarın ücret politikaları, emeklilere ve dar gelirli yurttaşlara yoksulluğu, sefaleti reva görmekte; emekliyi, memuru, işçiyi açlığa, sefalete mahkûm eden ücret artışlarıyla yurttaşla alay etmeye devam etmektedir. Bu durum, Dersim gibi göç ve işsizliğin hiç bitmediği, emeklinin yoğun olduğu kentlerde daha da ağır hissedilmektedir. Bugün Dersim gibi pek çok ilde ortalama konut kiraları 25-30 bin lira seviyesine ulaşmış, asgari ücretle, düşük emekli aylığıyla yaşayan yurttaşlarımız için barınma hakkı fiilen ortadan kaldırılmıştır. Her gün yaşanan zamlarla birlikte en temel ihtiyaçlar bile karşılanamaz duruma gelmiştir.

Barınma hakkı için, sosyal konutlar için mutlaka konutlar artırılmalı; işçinin, emeklinin, memurun maaş artışları en az üç ayda bir insanca yaşam koşullarına göre mutlaka düzenlenmelidir.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN - Sayın Yıldırım Kara...

Buyurun.

36.- Hatay Milletvekili Nermin Yıldırım Kara'nın, Cilvegözü Sınır Kapısı üzerinden uluslararası taşımacılık yapan nakliyeci esnafının ve şoförlerin mağduriyetlerine ilişkin açıklaması

NERMİN YILDIRIM KARA (Hatay) - Teşekkür ederim Başkanım.

Seçim bölgem Hatay'da, Cilvegözü Sınır Kapısı üzerinden Umman'a, Kuveyt'e, Bahreyn'e, Suudi Arabistan'a, Dubai'ye uluslararası taşımacılık yapan şoför esnafımız elektronik transit vize uygulamasından kaynaklanan sorunlardan dolayı sınırlarda mağdur oluyor ve günlerce yolda kalıyor. Nakliyeci esnafımızın ve şoförlerin çoklu girişli vize talepleri karşılanmalıdır. Transit vize işlemleri kapsamında uygulanan her seferinde Ankara'ya gelip parmak izi verme uygulaması bir an evvel değiştirilerek yılda bir üzerinden uygulama yapılmalıdır. Antakya, Belen, Denizciler, Dörtyol, Payas'ta Karayolları denetim istasyonlarındaki kantarlar kapalı olmasına rağmen kameraların açık olmasından dolayı yüklü miktarda yazılan ceza iddiaları; Bakanlık bunları araştırmalı ve...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Teşekkür ederiz sayın milletvekilleri.

Şimdi Sayın Grup Başkan Vekillerinin söz taleplerini karşılayacağım.

İlk söz, Yeni Yol Partisi Grubu adına Muğla Milletvekili ve Grup Başkan Vekili Sayın Selçuk Özdağ'ın.

Buyurun.

37.- Muğla Milletvekili Selçuk Özdağ'ın, 15 Temmuz darbe girişiminin 10'uncu yıl dönümüne ve dün Mecliste yapılan törenlerin önemine, İsrail Hükûmetinin 1915 olaylarına ilişkin aldığı kararı askıya almasına, Mehmet Özhaseki'nin bir kebap lokantasının açılışındaki sözlerine, PTT üzerinden yapılan sosyal yardım ve aylık ödemelerinin Halkbanka devredilmesine, uyuşturucuyla mücadeleye, öğrenci affına, İstanbul'daki ve turizm merkezlerindeki kira artışlarına ilişkin açıklaması

SELÇUK ÖZDAĞ (Muğla) - Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; dün, 15 Temmuzun yani darbe girişiminin 10'uncu yıl dönümüydü. Kime, hangi amaçla yapılırsa yapılsın; darbe, millet iradesine yapılmış demektir ve yapılmış bir eylemdir. Hiç kimse darbelerden de medet ummamalıdır. Bu darbeler; demokrasimize, adaletin yerleşmesine, hukuk devletine, ekonomimize ve milletleşmemize yapılmıştır.

15 Temmuz kaostur, darbedir, inanıyorum ancak darbeler demokrasiyi güçlendirmenin vesilesi olmalıdır, hukukun üstünlüğünün ve şeffaflığın vesilesi olmalıdır. Kimse kişisel iktidarını güçlendirmek için kullanmamalıdır. Darbe korkusu ve tehdidi üzerinden antidemokratik yasalar çıkarmaya kimse teşebbüs etmemelidir. Darbeler bize demokrasinin, özgürlüğün, adaletin ne kadar gerekli ve önemli olduğunu göstermiştir. Darbelere karşı olmanın en güçlü yanı demokrasiyi, adaleti güçlendirmektir, özgürlüğün alanını genişletmektir.

Darbenin üzerinden on yıl geçti; bugün mevcut hâlimize baktığımızda, gerekli derslerin çıkarıldığını söylemek maalesef mümkün değildir. Devlet; ortaklık kabul etmez, şirk kabul etmez. Devlet; cemaatler, dernekler, vakıflar, mezhepler veyahut da etnik gruplar arasında paylaştırılamaz. Böyle bir şey, ülkeyi bölünmeye götüreceği gibi yeni toplumsal sorunlara da sebebiyet verir ve kucağımıza verir. Bugün, yine, devletin bazı kurumlarında iktidarda kalmak ve oy almak uğruna bazı grupların, bazı dernek ve vakıfların etkili hâle getirildiğini görüyoruz. 15 Temmuzdan ders almak bu mudur? Kamu gücüyle büyütülen her yapı sonunda gücünü devleti ele geçirmek için kullanmaktadır, ülkeyi yönetenlerin buna dikkat etmesi gerekmektedir.

Bir diğer husus: Darbe on yıl boyunca siyasetimizi dizayn eden bazılarının ikbal aracı hâline getirilmiştir. Darbeyi bir asansör olarak kullanmak yanlıştır. Değerli milletvekilleri, darbe bir hukuksuzluktur, onu kullanarak başka türlü hukuksuzluk yapılmamalıdır, sadece yasalarımızın suç saydığı iş ve eylemlerin üzerine gidilmelidir. Darbeye karşı olmak, her türlü hukuksuzluğa cevaz verme hakkını vermez. Siz darbeyi kendiniz için yapmamalısınız, başkaları için de yapmak doğru değildir. Kişisel ikbalinizi, demokrasiyi ikbalinizi güçlendirmek için değil demokrasimizi güçlendirmek için vesile yapmalısınız. Unutmayın, hukuksuzluk karşı hukuksuzluğu doğurur.

Darbenin bizi yönetmesine izin vermeyeceğiz, tüm darbelere karşı olacağız ve Türkiye'de silahlı darbeye de silahsız darbeye de karşı olduğumuzu deklare ediyoruz. Hem darbenin karşısında olacağız hem de darbenin istismar edilerek bizi yönetmesine de asla izin vermeyeceğiz. O nedenle, dün burada, Mecliste yapılan törenler önemliydi ve darbelere karşı bir anlam geliştirildi burada, o nedenle herkese de teşekkür ediyorum fakat o gün, o darbe Türkiye Cumhuriyeti devletinin bütünlüğüne yapılmıştı. O nedenle herkesi bir kez daha düşünmeye davet ediyorum; ne bir partiye yapıldı ne bir kişiye yapıldı, millet iradesine yapıldı; o nedenle millet iradesi gereğini yaptığı için de bugün kalkıp oralardan da rant devşirmeyi, siyaset devşirmeyi doğru bulmuyorum.

İsrail Hükûmetinin sözde 1915 olaylarına ilişkin aldığı karar şimdilik askıya alınmış vaziyette gözüküyor. Ve bugünlerde özellikle Azerbaycan, Ermenistan, Türkiye arasındaki ilişkiler, özellikle Azerbaycan Devlet Başkanının, Başbakanın yapmış olduğu girişimlerden sonra İsrail Hükûmetinin veya İsrail Parlamentosundaki Bakanlar Kurulunun böyle bir karar alması da calibidikkattir. Türkiye, hassasiyetle bu noktanın üzerinde durmalı; tarihçileriyle, coğrafyacılarıyla birlikte, beraberce yeniden bir çalışma içerisine girmelidir.

Mehmet Özhaseki Bey eskiden beraber çalıştık, kendisiyle birlikte Genel Başkan Yardımcılığı yaptık ve dün bir kebap lokantasının açılışında, bir salonun açılışında şöyle bir ifade kullandı kendisi, işletme sahibine döndü ve dedi ki: "Nihayetinde burada et pişirilecek, kokacak bu; bir fakir gelip de bakmışsa onun karnını doyur, öyle gönder, parasını da gel bizden al." diye ifade etmiş. Ya, hani siz yolsuzluğu ortadan kaldırmıştınız? Hani yoksulluğu ortadan kaldırmıştınız? Hani yasakları ortadan kaldırmıştınız? Kendi kendinize, mefhumumuhalifinden, bu cümleden itiraf ediyorsunuz ki Türkiye'de hâlâ fakirlik var, yoksulluk var. "Gel bizden parasını al." Eğer sosyal devleti inşa etmiş olsaydınız vatandaş böyle bir fakirliği yaşar mıydı veya bir et kokusu aldığı zamanda etini rahatlıkla alıp yiyemez miydi? Yiyebilirdi. O nedenle, ben buradan Mehmet Özhaseki'ye diyorum ki: Yolsuzluk, yoksulluk ve yasaklar devam ediyor; bir de yalanlar devam ediyor ve geldiğimiz yer de 2002 yılının çok gerisinde. Hele 2018'den sonra ise Cumhurbaşkanlığı hükûmet sistemiyle beraber o parlamenter sistemde yaptıklarınızı bile arar hâldeyiz değerli arkadaşlar.

PTT üzerinden yapılan sosyal yardım ve aylık ödemelerinin Halkbanka devredilmesi hususu var değerli milletvekilleri. Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığının PTT üzerinden yapılan sosyal yardım ve aylık ödemelerini 1 Temmuz itibarıyla Halkbanka devretme kararının ardından şubelerde oluşan uzun kuyruklar plansızlığın yeni bir örneğidir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, devam edin.

SELÇUK ÖZDAĞ (Muğla) - Milyonlarca vatandaşı ilgilendiren bir uygulamada kademeli geçiş, ilave personel, mobil hizmet noktaları veya randevulu hizmet sistemi hiç mi düşünülmedi? Sosyal yardım alan vatandaşlarımızı, yaşlılarımızı ve engellilerimizi saatlerce banka önlerinde bekletmek sosyal devlet anlayışıyla bağdaşır mı? Bakanlığı yaşanan mağduriyetleri giderici acil tedbirleri almaya ve bu plansız geçişin gerekçesini kamuoyuna açıklamaya davet ediyorum.

Uyuşturucuyla mücadele çalıştayı yapmıştık biz Gelecek, Saadet, DEVA Partileri olarak Genel Başkanlarımızla beraber. Uyuşturucuya müptela olmuş kişilerin anneleriyle, babalarıyla ve uyuşturucu müptelası olmuş kişilerle beraber değerli çalıştaylar yaptı 3 parti de. Daha sonra da hep beraber birlikte bir değerlendirme yapmıştık ve bununla ilgili hazırlamış olduğumuz raporumuzu da geçen haftalarda Türkiye Büyük Millet Meclisinde basın toplantısıyla Sayın Necmettin Çalışkan'la, Sayın Elif Esen'le ve aynı zamanda Grup Başkanımız Sayın Mehmet Emin Ekmen Bey'le beraber kamuoyuna deklare etmiştik.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, devam edin.

SELÇUK ÖZDAĞ (Muğla) - Türkiye'nin en önemli sorunlarından bir tanesidir arkadaşlar. Neden en önemli sorunlarından bir tanesidir? 2 milyon kişi bugün uyuşturucu bağımlısı, 10 milyon kişi uyuşturucu kullanıyor. Bunlar resmî rakamlar değerli arkadaşlar ve bu devam edecek. Cezaevlerinde yatanların, yaklaşık 430 bin kişinin üçte 1'inin uyuşturucu nedeniyle yattıkları söyleniyor ve resmî rakamlar da böyle söylüyor. Gelin, Türkiye'yi uyuşturucu sokmayacak hâle getirmemiz gerekiyor yoksa ileride askere gidecek

insan veyahut da öğrenci bulamayacağız, ailelerimizi kaybedeceğiz. Bununla ilgili olarak "Efendim, şu kadar torbacıyı yakaladık. Bu kadar işte, mafyayı yakaladık. Bu kadar bilmem, işte, sokaktaki insanları yakaladık." demeyi, ara sıra da sanatçılar üzerinden de operasyonlar yapmayı doğru bulmuyorum. Önce kaynağı kurutmanız gerekir, bataklık kurumadığı sürece sivrisinekler üremeye devam edecek; tabirimi mazur görsün vatandaşlarım. O nedenle Hükûmeti de uyarıyorum buradan. Hükûmetin de bu noktada daha dikkatli çalışması gerekmektedir.

Öğrenci affı teklifimiz, evet, bir süredir bu konuyu gündeme getiriyorduk, bu konu gündeme geldi.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Tamamlayın lütfen.

SELÇUK ÖZDAĞ (Muğla) - Tamamlıyorum efendim.

O nedenle gündeme getirenlere de teşekkür ediyorum ben. Bu konu hemen hemen herkesi kapsıyor. Komisyonda da doğru kararlar alındı. Neydi o? Daha önce faydalanmış olanlar bu aftan faydalanamazlardı, kaldırıldı; faydalanmış olanlar da faydalansın. Öğrenciler, vatandaşlarımız tekrar, yeniden imkân bulabilirlerse, maddi imkân bulabilirlerse, kendilerini de psikolojik olarak hazır hissediyorlarsa okullarına gelsinler. Yabancı öğrencilerden Türkiye'de öğrenciliklerine devam edenlerle ilgili de bir kısıtlama getirmediğiniz için de burada Komisyon üyelerine de teşekkür ediyorum.

İstanbullu bir barınma kriziyle boğuşuyor değerli arkadaşlar. İktidar, belediye başkanı, milletvekili devşirme hesaplarıyla, muhalefet ise kendi iç çekişmeleriyle meşgulken 16 milyonluk İstanbul derin bir kira kriziyle boğuşuyor; Esenyurt'ta ve Beylikdüzü'nde dahi kiralar 25 bin liradan başlıyor. Bir şehirde sosyal adaletten ve fırsat eşitliğinden söz etmek artık mümkün değildir. Asgari ücretin yaklaşık 2 katına ulaşan kiralar, özel sektör çalışanını, işçiyi, öğrenciyi ve emekli aynı çıkmazın içine yani barınma krizinin tam ortasına itmiştir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

SELÇUK ÖZDAĞ (Muğla) - Tamamlıyorum efendim.

BAŞKAN - Tamamlayın.

Buyurun.

SELÇUK ÖZDAĞ (Muğla) - İstanbul, çalışanların yaşadığı değil ayakta kalmaya çalıştığı bir metropole dönüşmektedir. Barınma hakkı, lüks değil anayasal bir haktır. Meclisin ve tüm siyaset kurumunun önceliklerinden biri de bu kriz olmalıdır.

Ayrıca, özellikle turizm merkezlerinde çok ciddi şekilde fahiş kira artışları var Türkiye'de; Bodrum'da, Marmaris'te, Alanya'da, Manavgat'ta, Çeşme'de. O nedenle, buralarla ilgili de TOKİ özel hassasiyet göstermeli. Buralara orada çalışan memurlarla ilgili... Çünkü memurlar oraya gitmek istemiyorlar, gitseler bile orada aynı zamanda sosyal patlamalara sebebiyet veriyoruz veya toplumsal kırılmalara sebebiyet veren olaylarla karşılaşıyoruz. Buralara da TOKİ'nin özellikle hassasiyet göstererek özellikle turizm beldelerinde yeni toplu konut alanları oluşturması gerekmektedir eğer oluşturmazsak da ilgili sıkıntılar yaşayacağız diyoruz.

Teşekkür ediyor, saygılar sunuyorum efendim.

BAŞKAN - Teşekkür ederiz.

İYİ Parti Grubu adına Antalya Milletvekili ve Grup Başkan Vekili Sayın Uğur Poyraz.

Buyurun.

38.- Antalya Milletvekili Uğur Poyraz'ın, Meclis Başkanı Numan Kurtulmuş'un ve Cumhurbaşkanı Tayyip Erdoğan'ın 15 Temmuz münasebetiyle yaptıkları konuşmalarına, 15 Temmuz Araştırma Komisyonuna ve raporuna, 15 Temmuzun siyasi ayağının araştırılması için verecekleri önergeye ilişkin açıklaması

UĞUR POYRAZ (Antalya) - Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Değerli milletvekilleri, ekranları başında bizleri takip eden yüce Türk milleti; sizleri saygıyla selamlıyorum.

Meclis Başkanı Sayın Kurtulmuş'un ve Cumhurbaşkanı Sayın Erdoğan'ın 15 Temmuz münasebetiyle yapmış oldukları konuşmaların birçoğuna iştirak ettik ve konuşmalarının da birçoğundan satır başlarını not aldım.

15 Temmuz kalkışmasının nasıl bir ihanet olduğu konusunda hemfikiriz. Bu kalkışmanın failleri de belli ancak failler bir terör örgütü hâline gelirken, anayasal düzeni ortadan kaldırmaya teşebbüs ederken; kamuda, orduda, Emniyette organize olurken bunu göremeyen, anlatıldığında anlamayan, anlasa da umursamayan siyasi irade tam karşımızda, kadrolarıyla birlikte, Mecliste oturmaktadır.

Terörsüz Türkiye komisyonuna koşa koşa gelen yetkililer 15 Temmuz Araştırma Komisyonuna neden gelmemiştir mesela? Terörsüz Türkiye komisyonundaki her parti grubunun raporu ve sonuç raporu açıklanmış ve Türkiye Büyük Millet Meclisi kayıtlarında iken 15 Temmuz raporu mesela nerededir? Hangi soruya cevap aramış, hangi soruya cevap bulabilmiştir?

Sayın Erdoğan diyor ki: "Bu aziz millet şehitlerini unutmadığı gibi, yurt dışında vatansız bir şekilde son nefesini veren teröristbaşlarını unutmayacak ve affetmeyecektir." Elhak, çok da doğru ifade etmiştir. Peki, 1984'te Eruh ve Şemdinli baskınlarıyla bu milleti hedef almış; Türk-Kürt demeden şehit etmiş; başta, ağırlamalara doyamadığınız Amerika'nın ve Amerikan Başkanı'nın ve siyonist katil İsrail'in besleyip, eğitip silahlandırdığı, desteklediği PKK terör örgütü ve yan kollarını kuran, yöneten, infaz emirleri veren ve hâlen talimatlarıyla örgütü yönlendiren İmralı'daki terör hükümlüsüne ve bu terör örgütüne olan müsamaha nedendir? PKK terör örgütünün, başta lideri Öcalan olmak üzere, yöneticilerini neden unutmak ve hatta affetmek gibi bir tercihte bulunulmaktadır? FETÖ de PKK da birer terör örgütü değil midir? FETÖ de PKK da bu aziz milletin yurttaşlarını şehit etmemiş midir? Yani "Türk milletine bir gece ateş açanları affetmiyoruz ama kırk yıl ateş edenleri affediyoruz." mu diyorsunuz? "Türk milletine Türk Silahlı Kuvvetleri envanterindeki mermileri sıkanları değil de Amerikan, İsrail, Rus menşeli mermileri sıkanları affedeceğiz." mi diyorsunuz?

Sayın Erdoğan "FETÖ'nün bürokraside, ticari faaliyetlerde, siyasette yeniden var olma gayretlerini yakından takip ediyoruz. Aynı şekilde yurt dışındaki militanlarının ülkemize iadesi için yoğun çaba harcıyoruz." dedi dünkü konuşmasında. Mukayese etmek adına hatırlatıyorum, özellikle not aldım bunların her birini: Sayın Kurtulmuş'un Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı olarak övünerek

savunduğu terörsüz Türkiye raporunun 39'uncu sayfasında yer alan "Toplumsal Bütünleşme" başlığı altında "Silah bırakan örgüt mensuplarının -yani teröristlerin- hayatlarını idame ettirebilmeleri ve toplumsal düzene adapte olabilmeleri için bölgeye yapılan yatırımlarının geliştirilmesi, genişletilmesi ve zenginleştirilmesi kararlılığı ortaya konulmaktadır." yazıyor. Terör hükümlüsü Öcalan'a özgürlük mitingleri hatta yürüyüşleri yapılıyor. Terör örgütü üyelerinin "Bize pişmanlık yasası getirmeyin, biz pişman değiliz ki." açıklamalarına ne yazık ki bizim dışımızda yani İYİ Parti dışında bu Parlamentoda tek bir tepki verilmiyor, devlet katında tek bir işlem yapılmıyor.

Merak ettiğim husus şudur: FETÖ terör örgütüne karşı bu kararlı ve istikrarlı mücadeleye karşın kırk yıllık PKK terör örgütü üyelerine, yöneticilerine ve destekçilerine gösterilen bu ayrıcalığı nasıl anlamalıyız? Raporda PKK terör örgütü üyelerine toplumsal bütünleşmeyle hayatlarını idame ettirmeleri için, toplumsal düzene adapte olmaları için bölgeye yatırım yapıp geliştirme, genişletme ve zenginleşme taahhüt ediliyorken bu Meclisteki biz hariç tüm parti grupları da bunun altına imza koydular. İki gündür de herkes çıkmış 15 Temmuzu lanetliyor.

Sözlerim ve maksadım kimseyi kırmak, üzmek değildir; sadece tüm samimiyetimle ayna tutmak istedim. Buna rağmen kırılan ve üzülen olduysa da eylemleriyle ve kararlarıyla ihanete zemin hazırlayanlar sözleriyle millete hizmet edemezler.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, devam edin.

UĞUR POYRAZ (Antalya) - Devletin, milletin ve cumhuriyetin tavizi olmaz; şerefin, haysiyetin, kavganın tavizi olmaz. "Allah'ım ve milletim affetsin." diyenlerin nedametine elbet inanıyor ve saygı duyuyorum ancak Brecht'in şu sözü aklımda hep yer etmiştir: "Bilmeden yapılan hata yanlışlıktır, bilerek yapılan hata ise ihanettir." diyor.

Şimdi, sayın milletvekilleri, Değerli Genel Kurul; bu 15 Temmuz raporundan biraz önce bahsetmiştim. 15 Temmuz raporuna ilişkin de kısaca bir kronoloji vermek istiyorum: 26 Temmuz 2016 Komisyonun kuruluş tarihi, 4/10/2016 göreve başlama tarihi yani 15 Temmuz hain darbe girişimi oluyor, 15 Temmuz hain darbe girişiminden on bir gün sonra Komisyon kuruluyor ama Komisyon üç ay sonra göreve başlıyor.

Süremi alabilirsem, kesilmesini istemiyorum.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, devam edin.

UĞUR POYRAZ (Antalya) - 7/10/2016'da ilk toplantısını yapıyor, son toplantısını da 22/12/2016'da yapıyor; iki ayda. Üç aylık çalışma süresi uzatılmadığından sona eriyor, sona erdikten sonra taslak raporu diye -ki Meclis çalışmasında "taslak raporu sunulması" diye bir faaliyet yok, İç Tüzük'te de yok- altı ay sonra bir rapor sunuluyor. Bu rapora Cumhuriyet Halk Partisi milletvekilleri "Bizim eklemelerimiz ve Komisyondaki hadiseler bu raporda işli değil." diyerek itiraz ediyor. Şimdi, bununla ilgili Meclis Başkanlığının basın açıklaması, Meclis Başkanlığının basın açıklaması altı yıl sonra. "15 Temmuz Araştırma Komisyonu Raporu... Türkiye Büyük Millet Meclisinde böyle bir rapor yok." 15 Temmuz gibi bir hadise var; her yıl bununla ilgili, bunu lanetleyen organizasyonlar yapılıyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Devam edin.

UĞUR POYRAZ (Antalya) - Türkiye Büyük Millet Meclisi bombalanmış, millî irade ortadan kaldırılmaya çalışılmış, anayasal düzen ortadan kaldırılmaya çalışılmış, iktidar darbe yoluyla ortadan kaldırılmaya çalışılmış ve aynı iktidar devam ediyor, aynı iktidar görevde on yıldır, bu Gazi Meclisin içerisinde kurulmuş bir komisyonun oluşturduğu rapor kayıtlarda yok. Kayıtlarda olmadığı gibi buna hükümsüzlük atfediliyor. Bununla ilgili Cumhuriyet Halk Partisinin tam 4 tane önergesi var, 4 önergesi var -2022, 23, 24, 26- bu 4 önerge de burada reddediliyor.

Şimdi, ben bununla ilgili bir araştırma önergesi hazırladım, bugün Meclis Başkanlığına sunacağım. Sayın Başkan, sizin nöbetiniz olduğu için de önemsiyorum. Bu 15 Temmuzu lanetleyenlerle, bu işin hamasetini yapanlar ile bu işi gerçekten araştırmaya çalışanlar, bu işin kavgasını verenler ve bir daha bu memleketin başına böyle bir şey gelmemesi için...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, tamamlayın.

UĞUR POYRAZ (Antalya) - ...öyle elini, ayağını, serçe parmağını değil gövdesini bu taşın altına koymaya niyet etmiş herkesin samimiyet testidir bu önerge. 15 Temmuzla ilgili bu işin siyasi ayağının araştırılması için vereceğimiz önergeye ben bugün burada grubu bulunan bütün partilerin, gerek arkada Danışma Kurulunda gerek sosyal hayatta yüz yüze baktığım bütün Grup Başkan Vekillerinin şahsında ve Sayın Başkan sizin şahsınızda, bu önergeye koşulsuz şartsız destek bekliyorum. Bu önergeyi AK PARTİ ve iş birliği içerisinde olduğu diğer parti gruplarının reddetmesi durumunda da Türk milleti nezdinde asla bitmeyecek ve asla tükenmeyecek bir soru işaretinin muhatabı olacaklardır. Gelin, bu Parlamento olarak, 28'inci Dönem milletvekilleri olarak bu işi araştıralım.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Tamamlayın.

UĞUR POYRAZ (Antalya) - Bu iş neyse ortaya çıksın, hak ile batılı bilelim; bu iş nereye evrildi, kim ne yaptı, kim ne yapmadı, kim bilerek ne yapmadı; aptallık ile hainlik arasındaki farklılık sonuca etki ediyor mu etmiyor mu; bunların hepsini görmüş olalım.

Dolayısıyla ben şimdiden hem Meclisi bilgilendiriyorum hem kamuoyunu bilgilendiriyorum. Bir önerge vereceğiz, 15 Temmuzun araştırma önergesi olarak Parlamentoda bir komisyon kurulabiliyor mu, bu komisyon işlevsel bir rapor çıkarabiliyor mu çıkaramıyor mu? Bunu da tüm milletimizin dikkat ve hassasiyetle takip etmesi... Ve bundan sonra, bir sonraki yani 2027 yılının 15 Temmuzunda o kürsülere çıkıp oturduğu yerden, mikrofonlar önünde, kimin ne kadar samimi olduğunu o gün göreceğiz.

Teşekkür ediyorum.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN - Teşekkür ederiz.

Milliyetçi Hareket Partisi Grubu adına Nevşehir Milletvekili ve Grup Başkan Vekili Sayın Filiz Kılıç.

Buyurun.

39.- Nevşehir Milletvekili Filiz Kılıç'ın, Velican Oduncu'nun şehadetinin yıl dönümüne; sokaklardaki, parklardaki, okul önlerindeki cinnet hâline ve bu durumla ilgili Milliyetçi Hareket Partisi Genel Başkanı Devlet Bahçeli'nin tespitine, bu cinnet sarmalının altındaki 3 büyük kırılmaya ilişkin açıklaması

FİLİZ KILIÇ (Nevşehir) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Kıymetli milletvekilleri ve ekranları başında bizleri takip eden yüce Türk milleti, konuşmama başlarken inancı uğruna, davası uğruna daha gencecik yaşta, ömrünün baharında kara toprağa düşen ülkücü şehidimiz Velican Oduncu'yu şehadetinin yıl dönümünde rahmetle, minnetle ve Fatihalarla anıyorum.

Değerli milletvekilleri, sokaklarımıza, parklarımıza, okul önlerine şöyle bir bakın; akıl almaz bir cinnet hâli var "Yan baktın." "Omuz attın." "Niye mesaj attın?" gibi sudan, incir çekirdeğini doldurmayan bahaneler... Daha bıyığı terlememiş sabiler kendi akranlarını, o gencecik canlıları acımasızca hayattan koparıyor. Bu tablo "basit bir asayiş meselesi" denilecek bir konu değildir; bu durum doğrudan doğruya Türk milletinin ruh köküne, ahlak nizamına ve geleceğine yönelmiş açık bir tehdittir. İşte, tam bu noktada kanayan yaramıza merhem olacak o iradeyi, ferasetiyle her daim milletimizin hislerine tercüman olan Milliyetçi Hareket Partisi Genel Başkanı, Liderimiz Sayın Devlet Bahçeli Beyefendi koymuştur; onun şu tespiti devlet aklına pusula, adalet terazisine ölçü olmak zorundadır: "Çocuktan katil olmayacağı gibi katil veya teröristin çocuk olarak tavzih ve tevili ise çetin bir yanlıştır. Suç işleyenlerin, bunu azmettirenlerin, ihmal ve kayıtsızlık gösterenlerin gözünün yaşına bakılmamalıdır. Milletimiz olan bitenden dolayı derinden kaygılı ve yaralıdır." Bir masumun canına kastetmek ne kadar kahredici ise o cinayeti işleyen çocuğun o karanlığa nasıl itildiğini görmezden gelmek de o derece büyük bir vebaldir. Evet, adalet yerini bulacak, toplumun vicdanı soğuyacak fakat biz bu işi sadece demir parmaklıkların, buz gibi soğuk duvarların arasına hapsederek çözemeyiz. Bir çocuğu eline silah alacak kadar ne hissizleştirdi? Bir cana kıyacak kadar nasıl sevgisiz kaldı bu çocuklar? Karanlık dehlizleri sorgulamak boynumuzun borcudur. Ailedeki kopuklukları, sokaktaki zehir çetelerini, dijital dünyadaki o bataklığı kurutmadan keseceğimiz hiçbir ceza yarınki acıları dindirmeyecektir. Türk devletinin adaleti kılıç kadar keskindir, doğru ama şefkati de bir o kadar kuşatıcıdır. Bizim, sokağın insafsız karanlığına, suç şebekelerine, koğuşların umutsuzluğuna feda edeceğimiz tek bir gencimiz dahi olmamalıdır. Devletin balyoz gibi yumruğu sadece suça itilen o sabilerin tepelerine değil, onları birer suç makinesine dönüştüren uyuşturucu tacirlerinin, sokak mafyalarının, neslimizi göz göre göre zehirleyenlerin tam tepesine inmelidir. Bizim işimiz çocukları hapishanede çürütmek değil onları eğitimle, sevgiyle, millî bir şuurla o bataklıktan çekip almaktır.

Kıymetli milletvekilleri, keşke hiçbir evladımız o çamura saplanmasa, keşke o masum canlar yitip gitmese. Peki, ne oldu? Ne oldu da çocuklarımız bu hâle geldi? Bu cinnet sarmalının altında 3 büyük kırılma var ve bunu milletin kürsüsünden açık bir şekilde söylemek mecburiyetindeyim: Birincisi, Türk milletinin yıkılmaz kalesi aile ocağındaki çatlaklar. Bir milletin beka sigortası ailedir. Aile sadece akşamları toplanılan bir çatı değil, şahsiyetin, ahlakın, helalin ve haramın işlendiği ilk mekteptir. Evinde merhameti, kul hakkı korkusunu, büyüğe saygıyı görmeyen çocuk sokağın o kanlı kurallarına teslim olur. Aile kurumunu özümüze, millî ve manevi değerlerimize göre acilen onarmak zorundayız.

Bir diğeri, zihinlere sıkılan dijital kurşunlar ve sosyal medya. Çocuk, odasında güvende sanıyoruz, hâlbuki zihnen dünyanın en ahlaksız, en belalı sokaklarında geziyor. Sosyal medya bugün neslimizi hedef alan küresel bir operasyon aparatıdır. O sanal dünyadaki sahte kabadayılıklar, racon kesme videoları, lüks hayat yalanları... Bunlar çocuklarımızın zihnini esir aldı; kanı, acıyı, cinayeti üç saniyelik bir video kadar basitleştiren bu mecra evlatlarımızın vicdanını felç etti. Tarihindeki asıl kahramanları tanımayan nesiller internettekileri rol model alıyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, devam edin.

FİLİZ KILIÇ (Nevşehir) - Devletimiz sınırını nasıl koruyorsa gencinin zihin güvenliğini de aynı kararlılıkla korumalıdır.

Bir diğeri, zamanın katli, sokakların tuzağı ve yaz boşluğu. Bu yaz boşluğunun altını hassaten çizmek istiyorum, malumunuz olduğu üzere okullarımız tatile girdi. Büyüklerimiz ne güzel demiş "Boş duranı Allah sevmez." diye, çok büyük bir sosyolojik gerçek bu. Okullar kapandı, bir yaz boşluğu; işte, bu boşluk uyuşturucu tacirlerinin ve sokak çetelerinin çırak toplama mevsimi. Türk gençliğinin zamanı AVM köşelerinde, izbe sokak aralarında çürütülemez. Çocuklarımızı bu boşluktan çekip alacağız, onları sanatla, sporla, üretimle buluşturacağız. O Ahilik şuurundan beslenen çıraklık kültürü devlet eliyle yeniden diriltilmeli; gençlik kampları, yaz okulları, mesleki atölyeler arı gibi çalışmalı.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, devam edin.

FİLİZ KILIÇ (Nevşehir) - Yazın terleyen, bir tezgâhta emek veren, kitap okuyan, bir takımın parçası olmayı öğrenen çocuk eline bıçak almaz, silah almaz; gider memlekete faydalı olacak bir alet alır, kalem alır.

Değerli milletvekilleri, bu yaptığım konuşmada çok daha ayrıntıya girebiliriz ve bunu her daim de gündemde tutmak gerektiğini de düşünüyoruz. Sözlerimi toparlarken yüce Meclisin kürsüsünden aziz milletimize seslenmek isterim: Bizim, sokağın karanlığına, dijital dünyanın zehrine kurban verecek tek bir evladımız dahi yoktur. Onları ahlakla ve imanla yoğurmak devletin ve milletin de mukaddes görevidir. Lider ülke Türkiye; sokakları güvenli, adaleti tavizsiz, gençliği şuurlu ve ahlaklı bir temel üzerinde yükselecektir diyor, bu duygu ve düşüncelerle Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN - Teşekkür ederiz.

Halkların Eşitlik ve Demokrasi Partisi Grubu adına Kars Milletvekili ve Grup Başkan Vekili Sayın Gülüstan Kılıç Koçyiğit.

Buyurun.

40.- Kars Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit'in, Paris İstinaf Mahkemesinin Türkiye'nin itirazını reddetmesine ve bunun faturasını kimin ödeyeceğine; bütçe açığına, vergi gelirlerine ve faize giden paraya; Adalet Komisyonunda çocuklarla ilgili görüşülen yasa paketine ilişkin açıklaması

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın vekiller, ben de Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Salı günü bu Genel Kurulda Türkiye'nin Paris İstinaf Mahkemesinde kaybettiği tahkim davasını uzun uzun konuştuk. Muhalefet partileri, her birimiz milyarlarca dolarlık kamu zararını gündeme taşıdık ve iktidardan neden bu kamu zararının oluştuğuna dair, aslında, hem sorumluluğunu anlatmasını hem bu işin sorumlularına dair bir cümle kurmasını bekledik ama günün sonunda ne oldu? "Eh." dediler "Var." dediler "Yok." dediler ama hiç bir şey demediler; lafı dolandırdılar, dolandırdılar, polemiğe boğdular, yine ondan da muhalefeti sorumlu tutup "Muhalefet bu işten siyasi rant devşirmeye çalışıyor." deyip aslında koskoca bir kamu zararının üstünü örtmeye çalıştılar. Oysaki mesele son derece ciddi ve son derece açık ve net. Paris İstinaf Mahkemesi Türkiye'nin itirazını reddetmiş ve böylece Uluslararası Tahkim Mahkemesinin kararı kesinleşmiş. Sonuç olarak Türkiye yaklaşık 1 milyar 471 milyon dolar tazminat ödemekle karşı karşıya. Üstelik 2018 ile 2023 yılları arasındaki dönemi kapsayan tahkim davası da hâlihazırda sürüyor. Şimdi soruyoruz: Bu kararlar alınırken kamu adına kim sorumluluk üstlendi? Milyarlarca dolarlık hukuki riskler neden göze alındı? Ve kuruluşundan yalnızca dört ay sonra POWERTRANS'a tanınan fiilî tekel hangi kamu yararı gerekçesiyle verildi? Üstelik bu POWERTRANS kimdir, kime ait bir şirkettir, nasıl bir firmadır? Bugün bu faturayı kim ödeyecek diye baktığımız zaman ne 2011 yılındaki Bakanlar Kurulu kararına imza atanların ne sorumlu firmaların hiçbir şekilde ortada olmadığını görüyoruz, iktidarın açıklamalarından zaten sorumluluğunu üstlenmediğini açık ve net gördük. Peki, fatura kime çıkıyor? Fatura yine işçiye, emekçiye, yoksula çıkıyor; bu ülkede çalışanlar yine bu büyük kamu zararını ödemek zorunda bırakılıyor. Neden? Çünkü bu ülkede kazanç, kâr her zaman özelleştiriliyor ama zarar olduğu zaman, kamu zararı oluştuğu zaman o genelleştiriliyor, kamulaştırılıyor ve bütün topluma, bütün halka yayılıyor. Bugün işçiye, emekçiye, çiftçiye, eğitime, sağlığa kaynak bulunamıyor, her şey en diplerde, en düşük standartlara göre yaşamaya çalışıyoruz ama hukuksuz ve yanlış kararların milyarlarca dolarlık zararlarını ödeme konusunda hiçbir sorun yaşanmadığını görüyoruz. Üstelik, sözünü ettiğimiz paranın miktarına baktığımız zaman, 1 milyar 471 milyon dolarla binlerce okul yapılabilirdi. Çokça kanun teklifi verdiğimiz, iktidarın hiçbir şekilde gündemine almadığı; çocuklara okulda bir öğün ücretsiz yemek verilebilirdi. 20 bin liraya mahkûm edilen emeklilerin emekli maaşı insanca koşullara çekilebilirdi ve üstelik 28 bin liraya bir ay boyunca çalışmak zorunda bırakılan asgari ücretliye çok daha yüksek miktarlar verilebilirdi. Bunlar yapılmadı. Şimdi ne yapılıyor? 20 bin liraya mahkûm edilen emeklinin dolaylı olarak ödediği vergilerden, bir ayı 28 bin liraya yoksulluk, kölelik koşullarında çalışan asgari ücretlinin ödediği vergilerden veya bir öğün ücretsiz yemeğe erişemeyen çocuğun annesinin, babasının ödediği vergilerden 1 milyar 471 milyon dolar tahsil edilecek, bunlar toplanacak vergilerle ve bu borç ödenecek. Kimin borcunu kime ödetiyorsunuz diye sormak istiyoruz ve bu konuda sorumlu olanların, bu kamu zararına yol açanların mutlaka hesap vermesi ve onlardan bu borcun tahsil edilmesi, kamunun oradan rücu etmesi gerektiğinin altını bir kez daha çizmemiz, ifade etmemiz gerekiyor. Hiç kimsenin yanlış siyasi tercihlerinin, yanlış ekonomik tercihlerinin, kendi kişisel tercihlerinin sorumluluğunun faturasını halka çıkarmasını doğru bulmuyoruz, kabul etmiyoruz ve buna karşı da her durumda söz kurmaya, mücadele etmeye devam edeceğiz.

Sayın Başkan, sayın vekiller; şimdi ekonomiyi konuşuyoruz, Hazine ve Maliye Bakanlığının verilerine bakalım. Ocak-haziran döneminde bütçe gelirleri 7 trilyon 787 milyar 344 milyon, bütçe giderleri 8 trilyon 730 milyar 179 milyon olarak gerçekleşmiş yani aslında 942,8 milyarlık bir bütçe açığından bahsediyoruz; bu çok önemli, bunu ifade etmemiz gerekiyor.

Peki, başka bir veri daha var: Geçen yılki haziran ayı ile bu yılki haziran ayının vergilerini karşılaştırdığımızda, bütçe gelirlerini karşılaştırdığımızda orada da geçen yıla göre bu yıl tam yüzde 66'lık bir artış olduğunu görüyoruz yani geçen yıla göre yüzde 66 oranında bir artış olduğunu görüyoruz bütçe gelirlerinde.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, devam edin.

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) - Bu ne demek? Aslında, ne kadar büyük bir vergi yükünün halkın sırtına yüklendiğinin açık ve net göstergesi.

Şimdi, TÜİK'in enflasyon oranlarına bakıyoruz, yüzde 32 ama bütçe gelirlerine bakıyoruz, yüzde 66 artmış yani siz katbekat vergi yüküyle aslında toplumu vergilerin altında ezdiriyorsunuz, inim inim inletiyorsunuz. Üstelik, bu vergilerin çoğu da -yüzde 70'i, yüzde 80'i- dolaylı vergilerden oluşuyor. Yani, büyük firmalardan, büyük kuruluşlardan gelir vergisi kesmiyorsunuz, onlardan kurumlar vergisi kesmiyorsunuz, onları vergiden sürekli istisna tutuyorsunuz ama işçinin, asgari ücretlinin, emeklinin vergi borcuna gelince orada, maşallah, hiçbir sorun yaşamıyorsunuz.

Bir de daha önemli bir mesela var: Ya, bu kadar vergi ödüyor halkımız, vergi gelirleri bu kadar artmış, iyi, bari "İstihdama mı gidiyor, işçiye mi gidiyor, kime gidiyor?" diye baktığımız zaman, bütün bu vergi gelirlerinin de aynı zamanda faize gittiğini görüyoruz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, devam edin.

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) - Sadece haziran ayında 201 milyarı aşkın para faize gitmiş Sayın Başkan, 201 milyarı bu ülke faize ödemiş. Hani, faiz haramdı ya, oradan yola çıkalım. Peki, işçiye, emekçiye gerçekten bu para gitseydi ne olurdu? Sadece 20 bin liraya mahkûm edilen emekli 2 emekli maaşı yani 40 bin lira bazında emekli maaşı alabilirdi ve çok daha iyi koşullarda yaşayabilirdi fakat bunu yapmıyorlar. Bakın, bayramları geride bıraktık; 1 lira ya, emekli ikramiyelerinde 1 lira artış yapmadılar ama 201 milyarı faize harcıyorlar. 201 milyarı, halkın parasını, yoksulun parasını faize veriyorlar ama emekliye gelince "1.000 lira artış yapalım. 1.000 lira artış yapalım." dediğimizde "Kaynak yok efendim, bütçe gelirleri yetmiyor." deyip topu taca atıyorlar.

Şimdi, Sayın Başkan, gerçekten bütün bunlara göz yummak, bütün bunları artık kabul etmek mümkün değil, mızrak çuvala sığmıyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, tamamlayın.

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) - Son olarak önemli bir konu var, izin verirseniz ona da değinmek istiyorum Sayın Başkan. Şimdi, şu anda Adalet Komisyonu toplantı hâlinde ve bu Mecliste de oluşan bir alt komisyon vardı biliyorsunuz, suça sürüklenen çocuklarla ilgili bir alt komisyon ama şu anda çocuklarla ilgili bir yasa paketi konuşuluyor yani biz burada adaletle ilgili başka bir şeyi konuşurken Adalet Komisyonu o anlamda orada bambaşka bir mesai yapıyor. Şimdi, açık ve net söyleyelim: "Suça sürüklenen çocuklar" diyerek bir araştırma komisyonu kurup, aylar boyunca burada akademisyenleri, bilim insanlarını, alanın ilgili uzmanlarını dinleyip sonra bütün o raporun ortaya koyduğu, bütün bilimsel verilerin ortaya koyduğu gerçekleri hiçe sayarak bir yasa yapmanın mantığını biri bize açıklasın lütfen. Yani neden bugün gerçekleri yok sayarak, raporun ortaya bütün o hakikatleri yok sayarak yasa hazırlanıyor; biri bunu söylesin. Daha önemlisi, çocuk politikalarının bütünlükle ele alınması için bir çocuk ihtisas komisyonu kurulmasını öneriyordu bu rapor. Ona dair bir adım var mı? Hayır, yok.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, tamamlayın.

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) - Bu ülkedeki 22 milyon çocuğu suçun öznesi hâline getirecek, suçun konusu hâline getirecek bir yasayla karşı karşıyayız ve üstelik ne zaman? Meclisin normal çalışma takvimi bittiğinde, bir temmuz ayında, toplumun gözünden kaçırarak yine çocuklara karşı suç işleyecek, yine çocukların haklarını gasbedecek bir yasa yapılıyor. Açık ve net söyleyelim: "Suça sürüklenen" denilen ama aslında kanunla ihtilafa düşürülmüş çocukların çok büyük bir bölümü eğitimden kopmuş, yoksullukla mücadele eden, ihmal ve istismara maruz bırakılmış ve çocuk yaşta çalıştırılmış çocuklardır. Şimdi, bunları yeniden mağdur edecek, onları suçun konusu hâline getirecek bir düzenlemeyi bizim kabul etmemizi istiyor iktidar partisinin kendisi. Buradan açık ve net söyleyelim: Koruma mekanizmalarını güçlendirmek yerine infaz mekanizmalarını genişleten, çocukları suçla buluşturan nedenleri ortadan kaldırmak yerine çocuklara daha fazla cezayı öngören ve kamusal sorumluluğu tartışmak yerine çocukları sorumluluğun merkezine yerleştiren bu anlayışı kabul etmiyoruz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Tamamlayın.

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) - Çocuk adalet sisteminin evrensel ilkeleri açık ve net: Çocuklar yetişkin değildir, çocuklar ceza hukukunun konusu değildir. Öncelikle çocukların korunması gerekir, çocuklar için hapis son seçenektir ve çocuklar için esas olan cezalandırma değil onarma, dışlama değil topluma kazandırmadır. Bu önümüze getirilen teklife sonuna kadar muhalefet edeceğimizi ve çocukların üstün yararını gözetmeyen hiçbir yaklaşımın yanında olmadığımızı DEM PARTİ olarak bir kez daha buradan ifade etmek istiyorum.

Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

BAŞKAN - Teşekkür ederiz.

Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına İstanbul Milletvekili ve Grup Başkan Vekili Sayın Gökhan Günaydın.

Buyurun.

41.- İstanbul Milletvekili Gökhan Günaydın'ın, 15 Temmuz hakkında sorduğu sorulara, Parlamentonun Türkiye Cumhuriyeti'nde çözmesi gereken sorunlara ve iktidar partisinin Parlamentoyu açık tutma nedenine ilişkin açıklaması

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Değerli milletvekilleri ve ekranları başında bizi izleyen değerli milletimiz; evet, bugün 16 Temmuz 2026, dün Türkiye'de 15 Temmuz 2016'da meydana gelen darbenin 10'uncu yıl dönümüydü. 15 Temmuz hakkında bu gökyüzü altında ve bu Parlamentonun atmosferi içerisinde söylenmedik hiçbir söz kalmadı ancak yapılmamış işler var. Hamaseti ve hamasi nutukları bir tarafa bıraktığımızda yapılmamış işlerin altını çizelim.

Şimdi, bir kere daha buradan soruyoruz: 15 Temmuzu Araştırma Komisyonuna dönemin Genelkurmay Başkanı Hulusi Akar ve dönemin MİT Başkanı Hakan Fidan ifade vermeye neden çağrılamamıştır? Bu konuda bugüne kadar bir şey duyduk mu biz iktidar partisinden? Evet, güzel konuşmalar yapıyorsunuz. O konuşmaların bir yerine de "Hulusi Akar'ı ve Hakan Fidan'ı bu nedenle çağıramadık." desenize ya; biz de bir öğrenelim, bir öğrenelim.

İkinci ve çok önemli bir soru: O Komisyona FETÖ'cü olmayan bir başkan bulamadınız mı kardeşim? 15 Temmuz Darbesini Araştırma Komisyonu kuruyorsunuz, Komisyonun başkanı FETÖ'cü oluyor be birader! Bundan sonra da "Ben 15 Temmuzla ve darbeyle mücadele ediyorum." diyorsunuz.

Bir şey daha: Üzerinden on yıl geçti, o Komisyon bir rapor tuttu, o Komisyonun iyi-kötü bir raporu var. O raporu açıklayamamaktan utanmıyor musunuz arkadaş? Üzerinden on yıl geçmiş, memleketin demokrasisine, geleceğine büyük bir darbe ortaya çıkmış, Parlamento çalışmış bir rapor tutmuş, o raporu saklıyorsunuz ya! Cumhuriyet Halk Partisinin 4 ayrı araştırma önergesi var, her yıl tekrar ediyoruz bunu ve buna rağmen burayı bir sessizlikle geçirebiliyorsunuz. Bu, her grubun yapabileceği bir şey değildir. Gerçekten o turuncu koltuklar, sizin bölümünüz kan ağlıyor, bunun altını çizelim.

Ve en önemli soru: Darbenin siyasi ayağı kimdir? Birçok yazan çizen oldu, byLock'çu bakanlar, byLock'çu milletvekilleri. Altını çizerek soruyorum: Anadolu'da sıvacı, boyacı FETÖ'cü çıktı da hiç milletvekili, bakan yok mu, bunun bir siyasi ayağı yok mu? Bir tanesini bile ortaya çıkartıp koyabildiniz mi? Demek ki bunları yapamadan gerçek bir 15 Temmuzla yüzleşmenin söz konusu dahi olamayacağını ifade edelim ve bir kere daha en azından o raporu açıklayabilme cesaretiniz olsun, bunu da kamuoyuyla paylaşalım.

Efendim, temmuz ayında Türkiye Büyük Millet Meclisi çalışıyor. Anayasa diyor ki: "1 Temmuzda Meclis kapanır, 1 Ekime kadar kapalı kalır." Burada parlamenterleri tatile göndermek için yazmıyor bunu Anayasa. Anayasa ve İç Tüzük bu tarihlerde milletvekillerinin yerele gidip halkla beraber halkın sorunlarını araştırması ve mesaisini ona ayırması için bunu yazıyor. Peki, yapılması gereken işler var ve bu nedenle Mecliste yasama faaliyetimizi yapalım, artakalan zamanlarımızda bölgelerimize gidelim. Buna da kabul, yeter ki memleketin sorunlarına çözüm bulmak için çalışan bir Parlamento dinamiği yaratalım.

Bakın, ben size Parlamentonun Türkiye Cumhuriyeti'nde çözmesi gereken sorunları söyleyeyim. Yahu, kendi elinizle bir kriz yarattınız, "Faiz sebep, enflasyon sonuçtur." diye bağırdınız, "Gözlerime bak, gözlerime." diye garip garip laflar ettiniz, memleket sekiz yıldır kesintisiz bir krizin içerisinde ve memlekette 30 milyondan fazla insan açlık sınırının altında yaşıyor. Enflasyonda Türkiye dünya 5'incisi yüzde 32'yle, gıda enflasyonunda Türkiye dünya 5'incisi yüzde 34'le. Peki, kiralar ne, barınmalar ne? Haziran ayında yalnızca bir aylık kira enflasyonu yüzde 2,66 ve yıllık enflasyon yüzde 47,9'a ulaşmış. Sayenizde Türkiye Cumhuriyeti'nde yurttaşlarımız tarihinde görülmemiş bir barınma krizi yaşıyorlar.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, devam edin.

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) - Eskiden on yıllık kredilerle bu memlekette ev alınırdı -ben de evimi böyle almıştım- şimdi insanlar evlerinin kirasını ödeyemiyorlar sayenizde. Büyük bir işsizlik var; işsizlik rakamı 12 milyon 670 bini bulmuş, geniş tanımlı işsizlik. Ne eğitimde ne istihdamdaki gençlerin sayısı 6 milyon 789 bini bulmuş. Tüketicilerin bankalara borcu 7 trilyon 140 milyar lira, bunun yarısı 3 trilyon 547 milyar lira kredi kartı borcu. Yani adam geçinemediği için, adam mutfağında çorbasını kaynatamadığı için kredi kartına takla attırıyor; 3,5 trilyon kredi kartı borcu var. Varlık şirketinin ve bankaların icraya döktüğü vatandaş sayısı 4,5 milyon.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, devam edin.

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) - Ben şimdi soruyorum: Parlamento temmuzda çalışsın; yetmez, ağustosta çalışsın; yetmez, eylülde çalışsın; 30 Eylülde çalışsın, 1 Ekimde yeniden açılsın. Peki bunlara ilişkin bir tek çare var mı ya getirdiğiniz? Var mı bir tane çare? Asgari ücret bir yıldan bu yana 28 bin lira, ocak başından bu yana 28 bin lira. Bugüne kadar 5 bin liralık satın alma gücü kaybı olmuş. Enflasyonun yüzde 33 olduğu bir ortamda asgari ücretliye diyorsunuz ki: "Size yapacağım hiçbir şey yok, sürünmeye devam edeceksiniz." Bu Parlamento yılın ikinci yarısı için bir asgari ücret zammı getirebiliyor mu buraya? İktidar partisi grubu, bloku; getirebiliyor musunuz? O hâlde nedir bu, açık tutmanın anlamı ne?

Efendim, en düşük emekli maaşı 20 bin lira. Haftaya zam yapacaksınız. Ne kadar zam yapacaksınız? 23.552 lira olacak, öyle mi?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, tamamlayın.

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) - Yani 20 bin lirayla geçinemeyen adam 23.552 lirayla geçinecek, öyle mi? Bunun için mi bu Parlamentoyu açık tutuyorsunuz kardeşim?

Bakın, tekstilde rakam veriyorum: Son üç yılda 403 bin kişi işini kaybetti, 10.476 iş yeri kapandı. Tekstil Mısır'a uçuyor. Türkiye'nin en köklü sanayisini bu topraklarda tutamıyorsunuz bile. İstihdamı desteklemek için yaptığınız bir şey var mı? Ne yapıyorsunuz, biliyor musunuz? Haftaya bir ekonomik paket getireceksiniz, devletin SGK'ye yaptığı devlet katkısını kaldırmayı burada öngörüyorsunuz. Yani bırakın krizin sonuçlarını hafifletmeyi, daha da krizi artıracak işler yapıyorsunuz.

Peki vatandaşın suçu ne? Vatandaş vergi veriyor, bu bütçenin yüzde 89'u vatandaşın vergilerinden oluşuyor. Siz bu vergileri vatandaşa geri döndürmek üzere çalışmak yerine ne yapıyorsunuz?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, tamamlayın.

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) - Vatandaşa geri döndürmek üzere çalışmak yerine 2,4 milyar dolarını gözünüzü kırpmadan S-400'lere veriyorsunuz, sonra da onları ambalajdan çıkartacak cesaretiniz olmuyor, ambalajda kalıyor; 2,4 milyar dolar. 1,5 milyar doları F-35'e veriyorsunuz, parasını ödediğiniz uçakları alamıyorsunuz, bunun utancıyla yaşamaya devam ediyorsunuz. Paris Ceza Mahkemesinde 1,4 milyar dolar ceza ödemeye mahkûm oluyorsunuz, bunu dile getiren muhalefeti de hamaset yapmakla suçluyorsunuz. Ben söyleyeyim: Burada ve bu tarafta durduğunuz her dakika memleketin geleceğine zarardır. İlk sandıkta oraları boşaltacaksınız.

Çok teşekkür ediyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ederiz.

Adalet ve Kalkınma Partisi Grubu adına Çankırı Milletvekili ve Grup Başkan Vekili Sayın Muhammet Emin Akbaşoğlu.

Buyurun.

42.- Çankırı Milletvekili Muhammet Emin Akbaşoğlu'nun, "İrade Bizim, Zafer Bizim" sözüne, FETÖ'yle mücadeleye ve terör örgütlerine, HAVELSAN'ın 44'üncü kuruluş yıl dönümüne, "terörsüz Türkiye" hedefine, hukuk devleti ilkesinin önemine, Irak tahkimiyle ilgili sürecin devam ettiğine ve hiçbir darbe girişimine geçit vermeyeceklerine ilişkin açıklaması

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Değerli milletvekilleri, ekranları başında ve çeşitli dijital mecralarda bizleri takip eden aziz milletimizin bütün fertlerini hürmetle ve muhabbetle selamlıyorum.

"İrade Bizim, Zafer Bizim" başlığı altında dün 81 vilayette 86 milyon insanımızı temsilen 15 Temmuz Demokrasi ve Millî Birlik Günü'nü idrak ettik. "İrade Bizim, Zafer Bizim" sözü bir kuru slogandan ibaret değil, bir milletin tanklara, toplara, uçaklara karşı kesin bir inançla, imanla yürüyüşünün adı. Bu söz, ezanlarla ve sela sesleriyle dirilen vicdanların, al bayrağına sarılarak şehadete koşan yiğitlerin destanını ifade etmektedir. Bu söz, kurşunlara göğsünü siper eden anaların, babaların, gençlerin ve bu aziz milletin ortak iradesidir. Dün 10'uncu seneidevriyesini idrak ettiğimiz, karanlığın en koyu olduğu o gecede bu millet bir kez daha tarihin akışını değiştirmiştir. O gece gök kubbe ezanlarla inlerken, selalarla milletimizin yüreğinde yankı bulurken sadece bir darbeyi durdurmamıştır; bağımsızlığına, iradesine, geleceğine pranga vurulamayacağını ve dininden, devletinden, vatanından, bayrağından asla vazgeçmeyeceğini, işgal ve darbeye karşı direneceğini ve bütün projeleri çöp sepetine atacağını bütün dünyaya ilan etmiştir. Cumhurbaşkanımız ve Başkomutanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan'ın "Haydi meydanlara!" çağrısıyla sahaya inen milyonlar

"Egemenlik kayıtsız şartsız milletindir." cümlesini, hükmünü iradesiyle bezeyerek canlarıyla mühürlemişlerdir. İşte o gece milletimizin yazdığı destan Malazgirt'in, Çanakkale'nin, Millî Mücadele'nin tekrar, yeniden dirildiğinin ve ete kemiğe büründüğünün bir nişanesi olarak karşımıza çıkmaktadır.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bu milletin hafızası güçlüdür, bu milletin hafızası bin yıllara sâridir. Bu aziz millet şehitlerini unutmadığı gibi, yurt dışında vatansız bir şekilde son nefesini veren teröristbaşlarını da unutmayacak ve affetmeyecektir. Darbeye karşı kahramanca direnenler de darbecileri alkışlayanlar da darbecileri aklamaya çalışanlar da aynı şekilde asla unutulmayacaktır. Her bir vatandaşımızın şu gerçeği çok iyi bilmesi elzemdir: Her ne kadar terör örgütü elebaşının ölmesi sonrasında FETÖ'nün gardı inmiş, umudu tükenmiş, motivasyonu azalmış olsa da bu sinsi şebekeyle mücadelede rehavete kapılma lüksüne asla sahip değiliz. FETÖ olduğu sürece FETÖ'yle mücadele de devam edecektir. Onun için yaşananlardan dersler çıkararak FETÖ'yle mücadeleyi hukuk zemininde tehlike tamamen geçene kadar sabırla sürdüreceğiz. FETÖ'nün bizi çekmek istediği tuzaklara düşmeden dikkatli, temkinli ve özenli bir şekilde örgütün özellikle kripto unsurlarının üzerine gideceğiz. Nitekim, Emniyet ve yargımız, aynı şekilde istihbarat birimlerimiz tam bir cerrah titizliğiyle görevlerini ifa ediyorlar. Bu süreçte suçlu ve suçsuz aralarındaki ayrıma azami dikkat gösteriliyor. Yurt dışında örgütün istismar alanını daraltmak için girişimlerimiz devam ediyor. Türkiye Maarif Vakfımız dünyanın 66 ülkesinde 543 eğitim kurumuyla son derece başarılı hizmetlere imza atıyor. Örgütün ülkemiz içinde meşru görünümlü yapılarla toplumda tekrar tırnak tutturmasına müsaade etmiyoruz. FETÖ'nün bürokraside, siyasette, özellikle de ticari faaliyetlerde yeniden var olma gayretlerini yakinen takip ediyoruz. Aynı şekilde, yurt dışındaki firari örgüt militanlarının ülkemize iadesi için yoğun çaba harcıyoruz. En büyük özelliği kanser hücresi gibi vücudu içeriden kemiren bu casusluk şebekesinin kökünü kurutana dek mücadeleye devam edeceğiz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, devam edin.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) - Öte yandan, Türkiye'ye karşı beslediği kini terk edenlere, içine düştüğü sapkınlıktan çıkmaya çalışanlara, işledikleri suçlardan ötürü gerçekten pişmanlık duyanlara devletimiz hukuk içinde zaten gerekeni yapmaktadır. Ama her kim illegaliteye bulaşırsa, her kim bu millete düşmanlıkta ısrarcı olursa, her kim Türkiye'nin kalbine hançer saplamaya yeltenirse çok açık söylüyoruz ki bunun hesabını da mutlaka adalete verecektir.

Gelinen noktada herkes şunu görmelidir ki: Terör örgütleri için artık deniz tükenmiştir, gelinen noktada bunu herkesin idrak etmesi gerekir. Türkiye'ye düşmanlıkla varılabilecek hiçbir yer yoktur ve olmayacaktır. Devletimiz kendine yönelen her türlü tehdidi bertaraf edecek, başını kaldıracak hainlerin başını ezecek kudrete, hamdolsun, her zamankinden daha fazla muktedirdir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, devam edin.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) - Herkes hesabını da kitabını da buna göre yapmalıdır. Biz inanıyoruz ki, Allah'ın izniyle, Cumhur İttifakı güçlü olduğu müddetçe Türkiye artık karanlık dönemler yaşamayacak; 15 Temmuz ruhu, Yenikapı ruhu diri olduğu sürece, evelallah, Türkiye'nin yolunu hiç kimse kesemeyecektir. Bu millet uyanık olduğu, birbirine kenetlendiği, birlik ve beraberliğine sahip çıktığı sürece iradesine hiç kimse zincir vuramayacak, o iradeye kesinti veremeyecektir. İnşallah, bundan sonra demokrasimiz asla ve asla kesintiye uğramayacaktır. Demokrasimize kastedenler, millî iradeye, Gazi Meclisimize, seçilmiş hükûmete kastedenler bundan sonra sanık sandalyesine oturacaklarını bilecek, bu millete kötülük yapmayı akıllarından bile geçiremeyeceklerdir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Devam edin.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) - Rabb'im her karışı şehit kanlarıyla sulanmış bu güzel ülkeyi korusun diyorum, Rabb'im bu millete, bu devlete 15 Temmuz gibi bir imtihanı tekrar yaşatmasın diyorum.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; 44'üncü kuruluş yıl dönümünü kutladığımız HAVELSAN'ımızın yeni yaşını yürekten kutluyorum, tüm çalışanlarına üstün başarılar diliyorum. Bir zamanlar yazılımını bile ithal eden Türkiye'den bugün kendi komuta kontrol sistemlerini, savaş yönetim sistemlerini, simülasyon teknolojilerini, siber güvenlik altyapılarını ve kritik savunma yazılımlarını kendisi millî ve yerli olarak geliştiren bir Türkiye'ye ulaştık. Yirmi üç yıl önce yüzde 20'ler seviyesinde olan millî savunma sanayisindeki yerlilik oranını yüzde 80'lerin üzerine çıkardık.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Tamamlayın lütfen.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) - Millî savunma sanayisinde 250 milyon dolar civarında olan ihracatımızı 11 milyar doların üzerine çıkardık. HAVELSAN Türkiye'nin bir dijital kalesi, Mehmetçik'in görünmeyen zırhı, mühendis aklının, millî iradenin, bağımsızlık idealinin ete kemiğe, yazılıma dönüşmüş hâli. Savunma sanayimiz artık yalnızca kendi ihtiyaçlarını karşılayan değil dost ve müttefik ülkelerin de güvenlik mimarisine son derece katkı sunan küresel bir güç hâline gelmiştir, NATO zirvesi de bunu tescillemiştir. İHA'larımız, SİHA'larımız, KIZILELMA'mız, ANKA'mız, Akıncı'mız, HÜRJET'imiz, KAAN'ımız, TCG ANADOLU gemimiz, millî füzelerimiz ve gök kubbeyi kuşatan bütün milletimizin, vatanımızın savunma sistemini ortaya koyan Çelik Kubbe'mizde gerçekten muazzam başarılara Sayın Cumhurbaşkanımızın liderliğiyle, bütün bakanlıklarımızın üstün çalışmasıyla, mühendislerimizle, işçilerimizle, teknisyenlerimizle, teknikerlerimizle, Mehmetçik'imizle, hep beraber bu güzel başarıyı yakaladık.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Tamamlayın.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) - Sayın Cumhurbaşkanımızın ifade ettiği gibi, tam bağımsızlık teknolojik bağımsızlıktan ayrı düşünülemez. HAVELSAN bugün komuta kontrol, simülasyon, savaş yönetim, siber güvenlik ve millî yazılım alanlarında Türkiye'nin stratejik kabiliyetlerine gerçekten çok önemli katkılar sunmaktadır; bir kez daha yıl dönümünü kutluyorum.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bugün üzerinde en büyük hassasiyetle durduğumuz meseleden biri de "terörsüz Türkiye" hedefidir. Terör hangi isim altında olursa olsun insanlığın ortak düşmanıdır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Tamamlayın lütfen.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) - Kimsenin diliyle, kültürüyle, inancıyla, fikriyle değil, eline silah alıp bayrağımıza, bağımsızlığımıza, devletimize, milletimize doğrultanlarla mücadele ediyoruz. Türk'üyle, Kürt'üyle, Alevi'siyle, Sünni'siyle bu millet tek bir millettir, tek bir yürektir ve bütün milletimiz kanun önünde eşittir, herkes bu konuda saygıya, sevgiye, muhabbete muhataptır. Bizi ayırmak isteyenlere, birbirimize kırdırmak isteyenlere en güçlü cevabımız kanun önünde eşitlik, Türkiye Cumhuriyeti vatandaşlığı ve birlik ve beraberliğimizdir, kardeşliğimizdir. Bizi bölmek isteyenlere karşı en büyük gücümüz birlik beraberliğimiz, bu ruhu ayakta tutmamızdır. Kardeşlik kazandığı müddetçe Türkiye her daim kazançlı olacaktır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Akbaşoğlu, lütfen tamamlayın.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; son günlerde kamuoyunda geniş yankı uyandıran bazı adli süreçler de hukuk devleti ilkesinin önemini bir kez daha göstermektedir. Hukuk kişilere göre eğilip bükülen değil, herkese eşit uygulanan bir adalet terazisidir. Bir kişinin toplumdaki itibarı, yaptığı çalışmalar veya kamuoyundaki tanınırlığı, meşhurluğu hukuki süreçlerin dışında tutulmasını gerektirmez. Aynı şekilde bir soruşturmanın varlığı da hiç kimsenin peşinen suçlu olduğu sonucunu doğurmaz. Bizim ilkemiz nettir: Hiç kimse hukukun üstünde değildir. Biz, yargının bağımsızlığına da suç ve suçluyla mücadeleye de masumiyet ilkesine de lekelenmeme hakkına da aynı hassasiyetle sahip çıkıyoruz. Çünkü adalet mülkün temelidir, devletin temel direğidir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, tamamlayın.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) - Suç örgütleriyle mücadelede AK PARTİ ve Cumhur İttifakı olarak da tavrımız açıktır. Uyuşturucu baronlarından tefecilere, organize suç yapılanmalarından kara para ağlarına, siber suç çetelerinden insan kaçakçılarına kadar kim bu milletin huzuruna kastediyorsa biz onun karşısındayız Hükûmet olarak, devletin bütün kurum ve kuruluşları olarak. Devletin şefkati mazlumlara, mağdurlaradır; kudreti de suç işleyen örgütleredir, suçluyadır. Hiçbir suç örgütü devletin otoritesinden daha büyük değildir ve olamaz. Hiçbir mafya yapılanması milletimizin iradesinden güçlü değildir ve olamaz. Türkiye hukuk devleti vasfından taviz vermeden suçla ve suçluyla mücadeleyi kararlılıkla sürdürecektir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, tamamlayın.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) - Sözlerime son vermeden önce salı günü burada farklı siyasi partilerimiz tarafından verilen grup önerilerinde de AK PARTİ Grubunu temsilen değerli milletvekili arkadaşlarımızın da bizlerin de açıkladığı üzere Irak tahkimiyle ilgili konularda salı günü bu konuşmalar yapılmıştı ve Türkiye'nin 1,47 milyar dolarlık bir tazminata kesin olarak efendim, çarptırıldığı bilgisinin tamamen gerçek dışı olduğu, sürecin devam ettiği, Amerika'da uluslararası hukuk nezdindeki tenfiz sürecinin bu bağlamda devam ettiği sarahaten açıklanmıştı. Tekrar bu konuya vurgu yapmıyorum. Bu konu salı günü tüketilmişti, o vurguyu yapmak isterim. Bu, tamamen gerçek dışı olan bir durumdur ve bu daha önce de tekzip edilmiş, yalanlanmış, süreç elan devam etmektedir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) - Bir dakikaya bitiriyorum.

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) - 12'nci dakika.

BAŞKAN - Buyurun.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; hakikaten, hep beraber, milletçe demokrasimize sahip çıkma iradesiyle "İrade Bizim, Zafer Bizim" diyerek bütün milletimizle, devletimizle, bütün sivil toplum kuruluşlarımızla hep beraber on yıl önceki meşum yapılanmayı ve darbe ve işgal girişimini lanetledik, buna karşı birlik ve beraberliğimizi teyit ettik.

Şunu ifade etmek istiyorum: Bu vesileyle 253 vatandaşımıza, şehit vatandaşımıza Allah'tan rahmet diliyorum. Fedayıcan ederek, bunu göze alarak meydanlara çıkan ve millet iradesine sahip çıkan gazilerimize sağlıklı, uzun ömürler diliyorum ve asla ve kata hiçbir darbe girişimine geçit vermeyeceğimizi buradan ilan ediyor, yüce Meclisi saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN - Teşekkür ederiz.

Sayın Poyraz, tekrar sisteme girmişsiniz.

Buyurun.

43.- Antalya Milletvekili Uğur Poyraz'ın, Çankırı Milletvekili Muhammet Emin Akbaşoğlu'nun yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

UĞUR POYRAZ (Antalya) - Sayın Başkan, teşekkür ediyorum.

Sayın Akbaşoğlu'nun konuşmalarını dikkatle dinledim, not da aldım. Bir kararlılıktan bahsetti terör örgütleriyle ilgili. Özellikle Sayın Cumhurbaşkanının dün ifade ettiği FETÖ terör örgütüyle ilgili bu kararlılığı maalesef bir buçuk yıldır, uygulamalarında PKK terör örgütüyle ilgili göremediğimi ifade edebilirim. Kendisi de burada zaten, sanıyorum birazdan söz aldığında teyit eder.

İkincisi "15 Temmuzu Allah bir daha bizlere yaşatmasın." dedi. 15 Temmuz gelirken onların bu işin içinde, dahlinde, bilgisi dâhilinde olduğu gibi bir iddiada değilim ama sonuç olarak, 15 Temmuz geldiğindeki şaşkınlıklarını bir daha yaşamamaları için bu Gazi Meclis çatısı altında -ki Sayın Akbaşoğlu deneyimli bir parlamenter- 15 Temmuz komisyonunun kurulup bu işin hem siyasi ayağının hem de ne olup ne olmadığının araştırılması ve bunun Parlamento tarafından kriterlerinin de belirlenerek ortaya konulması gerekirken...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, devam edin.

UĞUR POYRAZ (Antalya) - ...bununla ilgili, aradan on yıl geçmiş, on yılda bir 15 Temmuz lanetlenip geçip gidiliyor, ortada bir rapor yok, Parlamentonun bu konuyla ilgili ortaya koyduğu bir kriter yok. Tek koyduğunuz kriter, Adalet ve Kalkınma Partisinin kendi iktidarının devamlılığı için kendi koyduğu kriter. Sizin kendi koyduğunuz kriterler üzerinden herhangi bir terör örgütüyle mücadele edemezsiniz. Terör örgütleriyle mücadele, devlet tarafından ve her şeyden önce bu Parlamentonun yasama organı olarak koyacağı kriterler üzerinden götürülmek zorundadır. Bununla ilgili ben biraz önce 15 Temmuzun hem tüm yönleriyle araştırılması hem de siyasi ayağının araştırılmasına ilişkin bir önerge hazırladığımızı ifade ettim. Ben buradan, eğer mümkünse, eğer kendisini de zora sokmayacaksam, Sayın Akbaşoğlu'ndan bu 15 Temmuzun bir daha tekrarlanmaması, benzerlerinin oluşmaması, başka hiçbir grup, zümre, tarikat ve cemaate bu memlekette yol verilmemesi için destek verip vermeyeceğini buradan ifade etmesini bekliyorum.

Teşekkür ederim.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Teşekkürler.

Sayın Günaydın, buyurun.

44.- İstanbul Milletvekili Gökhan Günaydın’ın, Çankırı Milletvekili Muhammet Emin Akbaşoğlu’nun yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) - Teşekkür ederim.

Uzun konuşmayacağım, uzun konuşacak bir şey de yok zaten.

Türkiye, Kuzey Irak petrollerini 1973 Anlaşması'na dayalı olarak taşıyor, demek ki çok uzunca bir zamandır yapılan bir iş. Şubat 2023'te ilk derece mahkemesi AKP Hükûmetini uluslararası hukukun hilafına yaptığı uygulamalar nedeniyle 1 milyar 471 milyon dolar cezaya hükmetti; doğru mu, yanlış mı? Şubat 2023'ten beri üç yıl geçti, bu kararı bozdurmak için Paris Mahkemesine başvurdunuz, Paris Mahkemesi bu kararı onadı "1 milyar 471 milyon doları ödeyeceksiniz." dedi ve siz de diyorsunuz ki: "Daha bu süreç bitmedi, tenfizi var, Amerika'ya gideceğiz." Doğru, süreç bitmedi ama orta yerde ilk derece mahkemesinde ve istinafta kaybettiğiniz 1,5 milyar dolara yani 70 milyara yakın bir ceza var.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, tamamlayın.

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) - Birileri zengin olurken, vatandaşın vergilerinden bu ceza ödenmek durumunda kalacak ve siz bunu nasıl çarpıtacağınızı şaşırıyorsunuz; ilk söyleyeceğim bu.

İkinci söyleyeceğim, ya, burada 15 Temmuzla ilgili bir sürü şey söyledik "15 Temmuzdan bu yana, darbeden bu yana on yıl geçti, yazdığınız raporu daha açıklayamadınız. Bu raporda neyi saklıyorsunuz, niye açıklayamıyorsunuz?" dedik, buna da bir cevap verilmedi. Dolayısıyla lafı dolaştırmayı bırakalım, bunlara somut cevaplar verelim, hem biz anlayalım hem de memleket anlasın.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN - Teşekkürler.

Sayın Akbaşoğlu, buyurun.

45.- Çankırı Milletvekili Muhammet Emin Akbaşoğlu’nun, Antalya Milletvekili Uğur Poyraz ile İstanbul Milletvekili Gökhan Günaydın’ın yaptıkları açıklamalarındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Öncelikli olarak şunu ifade edeyim: Adı ne olursa olsun, alfabenin hangi harfini kullanırsa kullansın bütün terör örgütleriyle mücadele ettik, ediyoruz, edeceğiz. O konuda kimsenin en ufak bir şüphesi olmasın. Bizim bu konudaki kriterimiz de Türkiye Büyük Millet Meclisinin çıkarmış olduğu kanunlardır, mevzuattır, bu konudaki düzenlemelerdir. Biz bu düzenlemelere göre hareket ettik, ediyoruz ve edeceğiz. Bu konuda en ufak bir tereddüt olmamalı.

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) - "Raporu yayınlama." mı diyor o düzenlemeler? "Raporu sakla." mı diyor o düzenlemeler?

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) - Bunun dışında şunu ifade edeyim ki -bu salı günü bütün yönleriyle ele alındı- bir kez daha vurgulayayım ki Irak'ın aleyhine, Türkiye'nin kendi lehine ortaya konan sonuçlar var.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Tamamlayın.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) - Türkiye'nin Irak'tan alacakları 1990'lı yıllara kadar gittiği için burada bir faiz uygulaması da söz konusu olacak. Bu faiz neticesinde bakalım kimin, ne kadar alacağı olacağını hep beraber göreceksiniz.

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) - İnanamıyorum ya, gerçekten inanamıyorum ya!

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) - Bunların gerçek dışı olduğunu, bakın, biraz evvel en azından kesinleşmiş bir mahkeme kararı olmadığını kendiniz de ikrar ettiniz.

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) - Ya ne ikrar etmesi ya! Allah'ım, Ya Rabb'im ya!

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) - Evet "Kesinleşmiş değil." dediniz.

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) - Hadi be sen de ya!

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) - "Kesinleşmiş değil." dediniz.

Sonuç itibarıyla, bu konuyla ilgili şunu ifade etmek istiyorum: Salı günü bütün arkadaşlarımız müdellel bir şekilde, bunun gerçek dışı, yalan olduğunu ve sürecin devam ettiğini ifade ettiler. (İYİ Parti sıralarından "Ne yalanı ya!" sesleri)

YAVUZ AYDIN (Trabzon) - Nasıl yalan ya! Ayıp ama ya!

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) - Salı günkü tutanaklara bakınız. Lütfen, salı günkü tutanaklara bakınız. Arkadaşlarımız da burada, konuşmacılar. Bizler de bunları...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

UĞUR POYRAZ (Antalya) - Siz yalan olduğunu ifade edebilirsiniz de yalan değil yani.

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) - Akbaşoğlu'na göre yalan, Akbaşoğlu'na göre!

BAŞKAN - Sayın Akbaşoğlu, buyurun, tamamlayın.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) - "Biz bunları ifade ettik." dedim. Evet, biz bunların gerçek dışı olduğunu ifade ettik.

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) - Gerçek dışı, tabii, tabii(!)

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) - Bakın, hâlâ FETÖ'yle ilgili soruyorsunuz, devamlı bir şekilde "Siyasi ayağını araştıralım." "Komisyon kuralım." vesaire söylüyorsunuz. Onu Sayın Kılıçdaroğlu geçenlerde açıkladı, dedi ki... Yani CHP'nin yeni genel başkan adayıyla ilgili FETÖ'nün destek verdiğini ve destek yaptığını Sayın Kılıçdaroğlu ifade etti. Herhâlde siz onu kendi aranızda beraberce değerlendirirseniz daha iyi olur diyorum.

Teşekkür ediyorum.

UĞUR POYRAZ (Antalya) - Sayın Başkan, ilk ben söz istedim.

BAŞKAN - Yok, ilk Sayın Günaydın söz istedi.

Buyurun Sayın Günaydın.

46.- İstanbul Milletvekili Gökhan Günaydın'ın, Çankırı Milletvekili Muhammet Emin Akbaşoğlu'nun yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) - Yani "Aymazlığın fotoğrafını yapabilir misin?" meselesinde Abidin'e gerek yok. Burada canlı canlı aymazlığın örnekleri veriliyor.

SELAMİ ALTINOK (Erzurum) - Başkanım, gündeme geçelim. Grup Başkan Vekillerinin tuluatından yorulduk valla ya! Yorulduk ama ya!

BAŞKAN - Dinleyin lütfen.

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) - Ya arkadaşlar, salı günü tükenmiş dediğim bir tartışmayı buraya getirirsen senin kafana vururlar. Bir kere diyorsun ki: "İlk derece mahkemesi buna karar verdi, istinaf buna karar verdi, tenfize gittik." Yahu, neresi yalan?

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) - Her tarafı yalan, her tarafı yalan. Gizli bilgi olayı da yok, aleni yalan tabii! Yalan!

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) - 1,4 milyar dolar bu aşamalarda ceza yedin, utanmadan "Yalan." diyorsun ya! İnsan utanır be kardeşim, insan utanır, insan utanır!

İkincisi: O gün de söyledim...

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) - Yalan!

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) - Yalan senin adın, soyadın!

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) - Sizin adınız, soyadınız; aynaya bakın! Yalan sizin ikinci adınız!

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) - İkinci kere söyleyeyim: Aristo mantığı denilen bir şey vardır, diyelim ki mahsuptan 100 milyar lira para kazandın, 70 milyar lirayı da kaybettin buradan, 30 milyar lira alacağın; o 70 milyar lirayı sen hazineden kaybetmiş olmayacak mısın? Ya, arkadaşlar, size, ortaokulda öğretilen mantığı her gün burada tekrar etmek zorunda mıyız?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, tamamlayın.

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) - Üçüncüsü de iftira atmak kolaydır. Ben sana basit bir şey söylüyorum, şu raporu bir açıkla, byLock'u olan milletvekillerini görelim, bakanları görelim, FETÖ'yle beraber iş birliği yapanları görelim, Pensilvanya'da kuyruğa girenleri görelim, fotoğraf verdikten sonra burada yükselenleri görelim; bu kadar basit. İftira atmakla hiçbir yere varamazsın.

BAŞKAN - Sayın Poyraz, buyurun.

47.- Antalya Milletvekili Uğur Poyraz'ın, Çankırı Milletvekili Muhammet Emin Akbaşoğlu'nun yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

UĞUR POYRAZ (Antalya) - Sayın Başkan, teşekkür ediyorum.

Şimdi, Sayın Akbaşoğlu'nun ifadesiyle, biraz önce sorduğumuz soruya ilişkin biz FETÖ'nün siyasi ayağı araştırılsın diye bir araştırma önergesiyle bir komisyon kurulsun diyoruz. Zaten bu komisyon vardı, kuruldu ancak komisyon bir rapor ortaya çıkarmadı; varsa da biz bilmiyoruz. Dolayısıyla Parlamentonun da asli vazifesi diyoruz. Parlamentonun asli vazifesini baypas edip Sayın Kılıçdaroğlu'nu referans almayı öneren bir siyasi parti Grup Başkan Vekili, hem de iktidar Grup Başkan Vekili. Eğer Sayın Kılıçdaroğlu'nun beyanlarını referans alacaksak ve kendileri de referans alacaklarsa Sayın Kılıçdaroğlu'nun yıllardır Sayın Erdoğan'la ilgili ve Adalet ve Kalkınma Partisine ilişkin birçok beyanı var, o zaman bu beyanların hepsini dökelim. Bunları referans aldığımızda siz de bunları doğru kabul ediyorsanız, o zaman bu süreçteki siyasi çekişmelerin birçoğu ortadan kalkacaktır.

Çok basit bir soru: Burada bunu ortaya çıkarmak istiyorlar mı istemiyorlar mı? İstemiyorlarsa neyi saklıyorlar? Bu kadar basit.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

UĞUR POYRAZ (Antalya) - Hemen tamamlıyorum efendim, hemen tamamlıyorum.

BAŞKAN - Tamamlayın.

UĞUR POYRAZ (Antalya) - Burada iktidar sıralarından Sayın Altınok -bu bir sataşma değil ama öyle algılayıp söz alabilir- FETÖ'yle mücadelenin ne olduğunu, FETÖ organizasyonunun ne olduğunu, bunun en derin yaralarının Emniyet teşkilatında ne sonuçlar yarattığını en iyi bilen isimlerden birisi. Yani bir kere bu konuyla ilgili onların gövdelerini taşın altına koymaları gerekiyor. Benim burada istediğim şahsımla alakalı bir şey değil ki Türk polis teşkilatıyla ilgili, bu milletle ilgili, bir daha tekerrür etmemesiyle ilgili. Yani böyle bir konuyla ilgili bu talebin masumluğundan, nesinden şüphe diyorsunuz. Gelin, beraber ortaya çıkarıp bunun sonuçlarını hep beraber bertaraf edelim, bundaki keyfiyeti ortadan kaldıralım diyoruz.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN - Teşekkürler.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) - Sayın Başkan...

BAŞKAN - Sayın Akbaşoğlu, son kez.

İsteyen olursa ara vereceğim, ona göre.

Buyurun.

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) - "İsteyen olursa ara vereceğim." yok, sataşma olursa biz de söz alırız yani.

48.- Çankırı Milletvekili Muhammet Emin Akbaşoğlu'nun, İstanbul Milletvekili Gökhan Günaydın ile Antalya Milletvekili Uğur Poyraz'ın yaptıkları açıklamalarındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bakınız, konuşmamda zaten FETÖ'yle mücadele konusunu ve bizim bu konudaki tavrımızın net olduğu konusunu kamuoyunun huzurunda ifade ettim.

UĞUR POYRAZ (Antalya) - Tamam, buyur, komisyonu kuralım.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) - FETÖ'yle mücadeleyi devlet içerisinde başlatan iradenin adıdır Recep Tayyip Erdoğan, AK PARTİ ve Cumhur İttifakı ve bu konuyla ilgili hiçbir şekilde taviz vermeden bu konuyu takip ettiğimizi ve edeceğimizi ifade ediyoruz.

UĞUR POYRAZ (Antalya) - Ya, bunların atamalarını ben mi imzaladım?

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) - Bu konuda kriterlerimiz de mevzuattır, kanundur, yasal çerçevedir, hukuk zeminidir; net bir şekilde bu mücadeleyi kararlılıkla devam ettiriyoruz.

Bu konuda siyasi ayağı neydi, ne değildi, hem İYİ Partiden hem CHP'den bu komisyonun kurulmasına ilişkin kendilerince bir değerlendirme yaptılar, ben de ifade ettim ki: "Sayın Kemal Kılıçdaroğlu'nun, daha birkaç gün önce, FETÖ mensuplarının kimleri..."

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Tamamlayın.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) - "CHP Genel Başkanı Sayın Kemal Kılıçdaroğlu'nun yurt dışındaki FETÖ mensuplarının sosyal medya ağlarının kimi desteklediğiyle ilgili açık beyanları var, siz onu kendi aranızda konuşun." dedim yani siyasi ayakla ilgili. Bunu 2 kere söz alıp...

Bakın, her bir Grup Başkan Vekili kendisi konuşuyor. Biz konuşmaları tükettikten sonra bizim değerlendirmelerimizi yeterli bulmuyorlar, kendileri başka bir konu başlığı açmak için ikinci bir tur başlatıyorlar. "Şununla ilgili ne diyorsunuz? Bununla ilgili ne diyorsunuz?" diye de ayrıca usule aykırı bir şekilde bir konuşma cereyan ediyor.

UĞUR POYRAZ (Antalya) - FETÖ'cü müyüz yani?

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) - Tabii, tabii, tüzüğü sen yaz, tüzüğü sen yaz(!)

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) - Sonra biz bu konuşmalarla ilgili cevap verdiğimizde de "İşi uzatıyorsunuz." diyorlar. Bakın, on, yirmi, otuz, kırk dakika; 4 muhalefet grubundan kırk dakika AK PARTİ Grubuna dönük eleştiriler getiriliyor, biz de on dakikalık süre içerisinde kırk dakikaya dönük bir değerlendirme yapıyoruz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Tamamlayın.

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) - Tüzüğü değiştir, tüzüğü; grupları kapat(!)

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) - Sonuç itibarıyla, bakın, kendi hoşlarına gidip gitmemesine bakmıyoruz biz açıklamalarımızın. Biz milletimiz ne diyor, milletimizin gündemi ne, milletimize nasıl eser ve hizmet üretebiliriz, beklediği kanunları nasıl çıkarabiliriz... Bu sorumluluk bizim üzerimizde.

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) - Sen cevap vermeme ustasısın, cevap vermeme! Biraz evvel açıkladık onları.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) - Biz bu sorumluluğun idraki içerisinde hareket ediyoruz ve gündemimize hâkim bir şekilde milletimizin emrinde devam ediyoruz.

Hiç kimseye bir sataşma da yapmadan ben son olarakbu değerlendirmemi yapmış oldum. Gündeme geçip on ikinci yargı paketiyle ilgili milletin beklentisine kulak verelim diyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN - Tamam, teşekkür ederiz.

Sayın Günaydın, buyurun.

Ben kim söz istese vereceğim.

UĞUR POYRAZ (Antalya) - Teşekkür ediyoruz Sayın Başkan.

BÜLENT KAYA (İstanbul) - Tamam Başkanım.

BAŞKAN - Tamam.

SELAMİ ALTINOK (Erzurum) - Biz çıkalım o zaman!

BAŞKAN - Yani hiç geçmeyeceğiz gündeme.

Buyurun.

49.- İstanbul Milletvekili Gökhan Günaydın'ın, Çankırı Milletvekili Muhammet Emin Akbaşoğlu'nun yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) - Teşekkür ederim.

Gupların nasıl konuşacağı bir Tüzük'te belirtilmiş, bir de teamülde belirtilmiş. İyi ki Akbaşoğlu bunları belirlemiyor. Burada milletvekilleri İç Tüzük'e göre konuşuyorlar, yıllarca oluşmuş teamüle göre konuşuyorlar. Dolayısıyla "O o kadar konuştu da ben buna cevap vereceğim..." "Salı günü kapatılmış bir görüşme vardır." diyor, onu yeniden açıyor, konuyu çarpıtıyor, ondan sonra biz cevap verdiğimiz için başka bir hikâyeye dönüyor.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) - Siz açıyorsunuz, ben açmıyorum, siz açtığınız için cevap veriyorum.

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) - Sonra da bir şey söyleyeceğim.

Bak, ben sana çok açık bir şey söylüyorum...

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) - Kronolojiyi çarpıtmayın!

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) - Burada cevap vermekten kaçarak hiçbir yere varamazsın.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) - Kronolojiyi çarpıtıyorsunuz ya!

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) - Soracağım iki tane çok somut şey var.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) - Hepimizin gözü önündeki gerçeği çarpıtıyorsunuz!

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) - Beyefendi bağırmaya devam etsin, susunca konuşayım ben.

BAŞKAN - Sayın Akbaşoğlu, bir dinleyelim lütfen.

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) - Bağır, bağır, devam et sen! Sen bağır! Hadi bağır, devam et, bağır!

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) - Ama çarpıtıyorsunuz!

BAŞKAN - Sayın Günaydın, karşılıklı konuşmayın lütfen.

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) - Başka türlü yapabileceğin bir şey yok, bağır, bağır, ondan sonra ben konuşayım, hadi bağır!

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) - Çarpıtıyorsunuz!

AYSU BANKOĞLU (Bartın) - Ama insicamını bozuyorsunuz!

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) - Bağır sen! İşin çarpıtmak zaten! Ne diyorsun, işin çarpıtmak!

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Günaydın, lütfen...

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) - Hepimizin gözü önündeki kronolojiyi...

Bir başka Grup Başkan Vekili cevap verdiği için cevap verdik.

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) - Bağır, bağır, bağır, hadi bağır, devam et, bağır devam et!

BAŞKAN - Buyurun, tamamlayın.

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) - Teşekkür ediyorum.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) - Siz bu hakikati bile inkâr ediyorsunuz! Ayıptır ya!

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) - Sizin hakikatle aranız çok bozuk, dolayısıyla hakikat sizin semtinizden geçmiyor.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) - Hakikatle aramız sarmaş dolaş.

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) - Son olarak da şunu ifade edeyim...

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) - Yalanla aramız açık bizim.

AYSU BANKOĞLU (Bartın) - Ya, Sayın Başkan, bu nasıl bir üslup ya!

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) - Senin yalan adın, soyadın diye biraz evvel söyledim, bir kere daha ifade edeyim.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) - Sizin adınız ve soyadınız yalan!

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) - Yalan senin adın soyadın Akbaşoğlu; yalan senin adın soyadın, bu kadar açık söylüyorum.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) - Yalanı, dolanı, hırsızlığı, arsızlığı CHP kendi içinde arasın!

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) - Sen bu memleketin ceza ödemeye mahkûm edildiği ortamı "yalan" diye ifade edebilecek kadar gerçekten kopmuş bir adamsın, bu kadar açık söylüyorum sana. (CHP sıralarından alkışlar)

Son olarak da bir şey söyleyeceğim: Kendine tanık olarak Kılıçdaroğlu'nu tutuyorsun ya, iki tane yöntemin var: Bir, on yıl evvelki raporu açıkla.

İki, bir tane daha komisyon kur, o komisyona tanık olarak Kılıçdaroğlu'nu çağır. 15 Temmuzda kim o vatan hainleriyle beraber iş tutmuş, kim onlarla koalisyon ortaklığı yapmış, kim Pensilvanya'da sıraya girmiş, hep beraber araştıralım. Var mısın? (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sayın Poyraz, buyurun.

50.- Antalya Milletvekili Uğur Poyraz'ın, Çankırı Milletvekili Muhammet Emin Akbaşoğlu'nun yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

UĞUR POYRAZ (Antalya) - Teşekkür ediyorum.

Konuşmasının başında ve devamında 253 şehidimizi rahmetle anarken... 253 şehit bir rakam değil, bu kadar da basit zikredilecek şeyler değil o yüzden onları on dakikalara, yirmi dakikalara, kırk dakikalara sığdırmanın bir anlamı yok. Kurarsınız

komisyonu, o 253 şehidimizin şehit olmasından önceki sürecin sorumluları ve ondan sonrasının sorumluları kimmiş ortaya çıkar. Bu işin hiçbir siyasi ayağı yokmuş gibi, kafanızı kuma gömerek, bu süreci savuşturarak on yıldır bir raporu ortaya koyamadan, bir raporu izah edemeden, hatta bir raporu savunamadan burada bizlere ve Grup Başkan Vekillerine sataşmak suretiyle ya da verdiğimiz mücadeleyi aşağılamak suretiyle bir sonuç almanız mümkün değil. Bir tane komisyon kurulsun, her şey, ak koyun kara koyun meydana çıksın diyoruz. Yani bunu kabul etmemenizin ne tür bir gerekçesi olabilir? Bir komisyon kurulsun diyoruz, itham etmiyoruz ki. Sonucu görelim.

BAŞKAN - Sayın Kaya...

51.- İstanbul Milletvekili Bülent Kaya'nın, Çankırı Milletvekili Muhammet Emin Akbaşoğlu'nun yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

BÜLENT KAYA (İstanbul) - Sayın Başkanım, öncelikle Cumhurbaşkanlığı hükûmet sisteminde yasama ve yürütme net ve keskin bir şekilde birbirinden ayrılmaktadır. Sayın Recep Tayyip Erdoğan Adalet ve Kalkınma Partisi amblemiyle değil kendi fotoğrafı ve ismiyle seçimlere girmiş, Adalet ve Kalkınma Partisi dâhil bir başka siyasi parti seçmenlerinin de verdiği oylarla seçilmiştir. Dolayısıyla biz, iktidara dönük eleştirilerimizde burada Adalet ve Kalkınma Partisi Grubu cevap versin diye değil, siyasi iktidara dönük siyasi değerlendirmelerde bulunuyoruz. Bu değerlendirmeleri AK PARTİ cevap versin diye yapmıyoruz, siyasi değerlendirmede bulunuyoruz. Eleştiri herkesin hakkıdır, her eleştiriye cevap verildiği zaman Meclis gündemi gereksiz yere uzayacak bir duruma geliyor. Bu konuyu bir hatırlatmak istedim. Dolayısıyla, Sayın Recep Tayyip Erdoğan'ın Adalet ve Kalkınma Partisi Genel Başkanı olarak yapmış olduğu icraatlara dönük itirazlarımıza elbette Adalet ve Kalkınma Partisi cevap verebilir ama iktidar eleştirilerinin Sayın Erdoğan'ın sadece AK PARTİ oylarıyla seçilmemiş bir Cumhurbaşkanı olduğu dikkate alınarak değerlendirilmesi gerektiğini düşünüyoruz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, devam edin.

BÜLENT KAYA (İstanbul) - Bir de belli süreçleri sorgulamak muhalefetin hakkı. Evet, doğru, 15 Temmuz ve sonrasında Sayın Cumhurbaşkanının kararlılıkla yürüttüğü bir operasyon var, herkes bu hakkı teslim ediyor ama 81 il valisinin 74'ünün ilgili yapıyla iltisaklı olduğu Adalet ve Kalkınma Partisinin itirafı. Şimdi, bu 74 kişinin atama kararnamesinin altında muhalefetin mi imzası var? Yüksek Askerî Şûra kararıyla terfi ettirilen ve ihraç edilen bir sürü general var. Terfi kararlarının altında muhalefetin mi imzası var? Bunu dile getirmek muhalefetin hakkıdır. Bunlar cevap verilecek şeyler değil, üzerinde hep beraber düşünüp yenilerinin tekrarlanmaması için dile getirdiğimiz hususlardır.

Dolayısıyla ben burada her görüşe cevap yetiştirilmesinin değil yanlış bir bilgi varsa düzeltilmesinin daha doğru olduğunu düşünüyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN - Teşekkür ederim Sayın Kaya.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) - Sayın Başkan, son olarak efendim...

BAŞKAN - Sayın Akbaşoğlu, lütfen...

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) - Son olarak, bir dakika...

BAŞKAN - Peki, buyurun.

52.- Çankırı Milletvekili Muhammet Emin Akbaşoğlu'nun, İstanbul Milletvekili Bülent Kaya, İstanbul Milletvekili Gökhan Günaydın ile Antalya Milletvekili Uğur Poyraz'ın yaptıkları açıklamalarındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Şunu ifade edeyim: Tabii ki hem Cumhurbaşkanımız hem AK PARTİ Genel Başkanı, AK PARTİ Grubu da Türkiye'nin 1'nci partisinin Meclisteki grubu.

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) - O eskidendi!

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) - Hükûmet de bizim Hükûmetimiz. Sonuç itibarıyla Hükûmetimize, Grubumuza, Cumhurbaşkanımıza dönük her türlü değerlendirmeye biz de siyasi değerlendirmelerimizi buradan yapmak için buradayız, o değerlendirmeleri de kamuoyuyla paylaşıyoruz.

Şunu ifade edeyim: AK PARTİ'den çok önce 1970'li yıllardan, 80'li yıllardan itibaren devletin kılcal damarlarına kadar çöreklenmiş FETÖ'yü devletin içinden temizleyen irade Cumhurbaşkanımızın iradesidir, AK PARTİ'nin iradesidir, Cumhur İttifakı'nın iradesidir.

YÜKSEL ARSLAN (Ankara) - Atayanların hepsi sizsiniz.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) - FETÖ'nün siyasi ayağı FETÖ'nün tezlerini savunanlardır. Biz FETÖ'yle mücadele ediyoruz, mücadele ettik, etmeye devam edeceğiz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) - Bitiriyorum.

BAŞKAN - Lütfen tamamlayın.

YÜKSEL ARSLAN (Ankara) - Günahınız çok ya!

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) - Son cümlem efendim.

BAŞKAN - Buyurun.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) - Biz FETÖ'yle mücadele ettik. İlk defa Türkiye Cumhuriyeti devletinde FETÖ terör örgütünü tanımlayıp mevzuat ve hukuk içerisinde devletten temizleyen iradenin adıdır AK PARTİ, Cumhur İttifakı, Recep Tayyip Erdoğan.

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) - Bakalım İsmailağa'yla ne zaman mücadele edeceksin?

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) - Bu konuda kendi geçmişlerine bakıp herkes kendisini değerlendirsin.

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) - Bakalım Menzil'le ne zaman mücadele edeceksin?

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) - FETÖ'nün tezlerini burada savunanlar siyasi ayak olduklarını itiraf edenlerdir. Biz FETÖ'yle mücadele etmeye devam edeceğiz. Her türlü terör örgütünü ortadan kaldırmaya yönelik irademiz tamdır, bundan asla taviz vermeyeceğiz.

Teşekkür ederim.

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) - Bravo(!)

YÜKSEL ARSLAN (Ankara) - Yakında cezaevinden çıkaracaksınız ya teröristleri.

BAŞKAN - Teşekkürler.

Birleşime on dakika ara veriyorum.

Kapanma Saati: 16.21

İKİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 16.36

BAŞKAN: Başkan Vekili Pervin BULDAN

KÂTİP ÜYELER: Ertuğrul KAYA (Gaziantep), Kurtcan ÇELEBİ (Ankara)

-----0-----

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 111'inci Birleşiminin İkinci Oturumunu açıyorum.

Gündeme geçiyoruz.

Başkanlığın Genel Kurula sunuşları vardır.

YENİ YOL Partisi Grubunun İç Tüzük'ün 19'uncu maddesine göre verilmiş bir önerisi vardır, okutup işleme alacağım ve oylarınıza sunacağım.

V.- ÖNERİLER

A) Siyasi Parti Grubu Önerileri

1.- YENİ YOL Grubunun, İstanbul Milletvekili Bülent Kaya ve 19 milletvekili tarafından, aradan otuz üç yıl geçmesine rağmen sorumlularının cezalandırılamadığı Başbağlar katliamının siyasi, hukuki ve idari tüm yönlerinin araştırılarak aydınlatılması, varsa eksik kalan hususlarının ortaya çıkarılması, kamuoyundaki soru işaretlerinin giderilmesi ve benzer acıların bir daha yaşanmaması için gerekli tedbirlerin belirlenmesi amacıyla 16/7/2026 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 16 Temmuz 2026 Perşembe günkü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi

16/7/2026

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Danışma Kurulu 16/7/2026 Perşembe günü (bugün) toplanamadığından grubumuzun aşağıdaki önerisinin İç Tüzük'ün 19'uncu maddesi gereğince Genel Kurulun onayına sunulmasını saygılarımla arz ederim.

Selçuk Özdağ
Muğla
Grup Başkan Vekili

Öneri:

İstanbul Milletvekili Bülent Kaya ve 19 milletvekili tarafından, aradan otuz üç yıl geçmesine rağmen sorumlularının cezalandırılamadığı Başbağlar katliamının siyasi, hukuki ve idari tüm yönlerinin araştırılarak aydınlatılması, varsa eksik kalan hususlarının ortaya çıkarılması, kamuoyundaki soru işaretlerinin giderilmesi ve benzer acıların bir daha yaşanmaması için gerekli tedbirlerin belirlenmesi amacıyla 16/7/2026 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergemizin diğer önergelerin önüne alınarak görüşmelerinin 16/7/2026 Perşembe günkü birleşimde yapılması önerilmiştir.

BAŞKAN - Önerinin gerekçesini açıklamak üzere İstanbul Milletvekili Sayın Bülent Kaya.

Buyurun. (YENİ YOL ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

YENİ YOL GRUBU ADINA BÜLENT KAYA (İstanbul) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; 1990'lar maalesef Türkiye'nin karanlık günleri ve Türkiye'nin karanlığa gömülmek istendiği yıllar olarak toplumsal hafızamızda yer alan yıllardı. 1990 ve 1991 yılında 42 olan faili meçhul cinayetlerin sayısı 1992'de 210'a, 1993'te ise 510'a çıkmıştı ve aynı yıllar da Uğur Mumcu, Eşref Bitlis, Vartinis köyü katliamı, Sivas Madımak, Başbağlar ve son olarak da 28 Şubat süreci olmak üzere gerçekten Türkiye'nin gayrinizami bir usulle demokratik yollardan çıkarıldığı, hukuk devletinin askıya alındığı yıllardı. Bu yıllarda gözaltında kaybolan veya yakınları faili meçhul cinayetlere kurban giden kişilerin aileleri 27 Mayıs 1995'ten bu yana her cumartesi günü Galatasaray Meydanı'nda oturma eylemleri düzenleyerek yakınlarının akıbetleri hususunda gerekli yasal ve idari adımların atılmasını bekledi. Otuz bir yıl geçti -Sayın Meclis Başkan Vekilimiz Pervin Buldan Hanımefendi de bu Cumartesi Annelerinden bir tanesiydi- maalesef, aradan geçen otuz bir yıla rağmen hâlâ gözaltındaki kayıplar ve hâlâ o faili meçhul cinayetlerin asıl failleri ve onların arkasındaki güç odakları ortaya çıkarılamadı. Dolayısıyla, burada aslında karanlıkta kalan her şey, faili meçhul kalan her olay ve cinayet aslında yenilerini işlemek isteyen odaklara ve kişilere cesaret vermekten başka hiçbir amaca hizmet etmez. Aradan geçen otuz üç yıla rağmen -belki bunların

faillerini bugün ortaya çıkardığımızda birçok fail belki hayatta da olmayabilir ama- ifade ettiğim gibi, bu tarz gayrinizami usulle hukuk düzenine yeltenecek kişilerin cesaret almaması için ve yine hukuk devletinin bir gereği olarak bu cinayetlerin ortaya çıkarılması lazım.

İşte, geçen hafta Erzincan'ın Kemaliye ilçesine bağlı Başbağlar köyündeki 28 kişinin kurşuna dizilmesi, 1'i kadın, 1'i çocuk 5 kişinin ise yakılmak suretiyle 33 kişinin hunharca katledildiği bir katliamın 33'üncü seneidevriyesini hep beraber üzüntüyle idrak ettik ve orada özellikle, aileleri şehit edilenlerin devletten tek bir talebi vardı: "Otuz üç yıl geçti; adalet gecikiyor, adalet yerine gelmedi. Dolayısıyla yakınlarımıza kavuşma imkânımız artık yok ama hiç olmazsa bu acılarımızı hafifletin ve bu olayın arkasındaki esas failleri ortaya çıkarın."

Burada özellikle -bu 5 Temmuzdaki Başbağlar katliamının 2 Temmuz 1993 yılındaki Sivas Madımak katliamından hemen üç gün sonra meydana gelmiş olması da- toplumsal huzurumuzu hedef alan bu ve benzeri katliamların bir daha yaşanmaması için mutlaka kapsamlı bir şekilde incelenmesi, ilgili kamu kurum ve kuruluşların bilgi ve belgelerinin değerlendirilmesi, uzmanlar, akademisyenler ve mağdur yakınlarının görüşleri alınarak tarihin bu utanç sayfasının karanlıkta kalan yönlerini aydınlatmamız gerekiyordu. Devlette devamlılık esastır; bu faili meçhul cinayetlerin hangi hükûmet, hangi bakan döneminde olduğuna bakılmaksızın Türkiye Cumhuriyeti'nin işbaşında olan her hükûmetinin bu ve benzeri olayları aydınlatmayla ilgili üzerine düşen vazifeyi yapmak sorumluluğudur ve vazifesidir.

Dolayısıyla, otuz bir yıl geçmiş ama hâlâ Taksim'deki Galatasaray Meydanı'nda insanlar kendi yakınlarının akıbetlerini aramak zorunda kalıyorlarsa yirmi beş yıldır iktidarda olan Adalet ve Kalkınma Partisinin de bu otuz bir yılın yirmi beş yılının kendi devriiktidarlarında olduğunu göz önüne alarak şapkayı önlerine koyup, oturup düşünmesi lazım. Bu ve benzeri olayların ortaya çıkmaması için nasıl bir irade engel oluyor? Bazı gazeteci ve yazarlar yeni Adalet Bakanını methetmek için "Sayın Akın Gürlek olmasaydı şu olay ortaya çıkmazdı." diyor. Ne demek? Yirmi beş yıllık Adalet ve Kalkınma Partisi yirmi beş yıldır bu faili meçhul cinayetleri örtmek için mi işbaşındaydı? Hangi hükûmetin adalet bakanları bugüne kadar görev yaptı ve bunları ortaya çıkarmamak için ne tür ihmaller yaptı da bugün Sayın Akın Gürlek'e methiyeler diziyorsunuz? Bunları oturup konuşmamız lazım. Kaldı ki bir Adalet Bakanı yargısal faaliyetleri yürüten kişi değildir, yargısal faaliyetlerin kolaylaştırılması için idarece alınması gereken tedbirleri ortaya koyar. Bu münasebetle, Adalet Bakanlığında bir Faili Meçhul Cinayetleri Araştırma Daire Başkanlığı kurulması önemli olmakla birlikte bu, yargının işi.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, tamamlayın.

BÜLENT KAYA (Devamla) - Bir Adalet Bakanı failli meçhul cinayetlerle ilgili yargısal faaliyetler yapılmamasından ve bunların ortaya çıkarılmamasından gurur duymaz; şundan gurur duyar: Yargının faili meçhul cinayetleri araştırmayla ilgili önündeki engelleri, idari engelleri, siyasi engelleri ortadan kaldırmakla övünebilir.

Bu açıdan, bu soruşturmaları yürüten değerli savcılarımıza teşekkür etmekle birlikte, otuz bir yıldır Cumartesi Annelerinin, otuz üç yıldır Sivas Madımak ve Başbağlar'da yakınları katledilen insanların acılarını dindirmek için bu hususları etraflıca değerlendirmemiz lazım.

Maalesef, Başbağlar'la ilgili ne bir Meclis araştırma komisyonunun detaylı bir çalışması oldu ne de bu hususta Devlet Denetleme Kurulunun görev alarak yapmış olduğu incelemenin raporu kamuoyuyla paylaşıldı. Bu münasebetle, başta Adalet ve Kalkınma Partisi ve Milliyetçi Hareket Partisi olmak üzere bütün siyasi parti gruplarından önergemize destek beklediğimizi ifade ediyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (YENİ YOL, CHP ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ederiz Sayın Kaya.

İYİ Parti Grubu adına Çanakkale Milletvekili Sayın Rıdvan Uz.

Buyurun. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

İYİ PARTİ GRUBU ADINA RIDVAN UZ (Çanakkale) - Sayın Başkan, kıymetli milletvekilleri; YENİ YOL Grubunun önerisi üzerine İYİ Parti adına söz almış bulunuyorum. Bu vesileyle Gazi Meclisimizi ve yüce Türk milletini saygıyla selamlıyorum.

Sözlerime başlamadan önce YENİ YOL Grubu adına burada söz alan Sayın Bülent Bey'in konuşmasında Adalet Bakanıyla ilgili çağrısını ben de yerinde buluyor ve tekrar ediyorum: Terörün çoluk çocuk demeden katlettiği 33 vatandaşımızla ilgili bu dosyanın da tozlu raflardan bir an önce indirilip önümüze getirilmesini bekliyoruz.

Yıl 5 Temmuz 1993, Erzincan Kemaliye ilçesine bağlı Başbağlar köyü PKK'lı teröristler tarafından basılıyor -köylüler camiden yeni çıkmış- 33 masum vatandaşımız kurşuna dizilerek ve yakılarak katlediliyor kadın-erkek, çoluk çocuk ayırt edilmeden ve köydeki 210 hanenin 191'i de ateşe veriliyor. Katiller herhangi bir güvenlik müdahalesiyle de karşılaşmıyorlar. Aradan tam otuz üç yıl geçiyor ancak katliamın bütün failleri, ihmaller zinciri ve karanlıkta kalan bağlantıları hâlâ tam olarak da ortaya çıkarılmış değil. Başbağlar'dan üç gün önce Madımak'ta da insanlarımız biliyorsunuz yakılmıştı. Bu iki büyük acıyı birbirinin karşısına koymak, birini diğerinin rövanşı gibi göstermek katillerin kurduğu tuzağa düşmektir. Devletin görevi, acıları yatıştırarak değil, her cinayetin failini bulmak ve milletin ortak vicdanını adaletle korumakla ilgilidir.

Bugün ise iktidar "terörsüz Türkiye" adı altında bir süreç yürütüyor. Mecliste bir komisyon kurulmuş, raporu kabul edilmiş, şimdi de örgüt mensuplarına ilişkin yeni düzenlemeler tartışılıyor. Biz İYİ Parti olarak bu Komisyona katılmadık çünkü teröristbaşının işaret ettiği bir sürece karşı çıkışımız da dâhil meşruiyet kazandırmayı doğru bulmadık fakat terörü bitirmek başka, terör örgütünün elebaşını ve siyasi hedeflerini meşrulaştırmak başkadır. Başbağlar'ın hesabı sorulmadan, katiller adalet önüne çıkarılmadan hangi kardeşlikten söz edebiliriz? 33 vatandaşımızın mezarı başında bekleyen ailelere "Katillerin hesabını soramadık ama şimdi örgütün taleplerini konuşuyoruz." mu diyeceğiz? "Terörsüz Türkiye..." Başbağlar ve bölücü terör örgütünün diğer katliamları aydınlatılmadan teröristbaşının yol haritasına uyulmaz, koyduğu kurallara da riayet edilmez.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Tamamlayın.

RIDVAN UZ (Devamla) - "Terörsüz Türkiye" şehidin hukukunu koruyarak, mağdurun sesini duyurarak Türk devletinin egemenliğinden ve milletimizin birliğinden taviz vermeden yürütülmelidir. Adaletin yerine pazarlığı, devlet aklının yerine siyasi hesabı

koyarsanız bunun adı çözüm değil, teslimiyet olur. Bu nedenle, Başbağlar katliamı bütün yönleriyle araştırılmalı, planlayıcılar, uygulayıcılar, yardım eden unsurlar ve ihmali bulunanlar ortaya çıkarılmalıdır.

Başbağlar'da da Madımak'ta da katledilen vatandaşlarımızı bir kez daha rahmet ve saygıyla anıyor, araştırma önergesini desteklediğimizi beyan ediyor, yüce Meclisi saygıyla selamlıyorum. (İYİ Parti, CHP ve YENİ YOL sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ederiz.

Halkların Eşitlik ve Demokrasi Partisi Grubu adına Van Milletvekili Sayın Gülcan Kaçmaz Sayyiğit.

Buyurun. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

DEM PARTİ GRUBU ADINA GÜLCAN KAÇMAZ SAYYİĞİT (Van) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; YENİ YOL Grubunun grup önerisi hakkında söz aldım. Bu vesileyle, cezaevlerinde bizleri izleyen ve ekranları başındaki tüm yurttaşlarımızı saygıyla sevgiyle selamlıyorum.

Cumhuriyetin kuruluşundan bugüne yani tam yüz üç yıldır bu ülkede her kesimi derinden etkileyen birçok acı yaşandı. Tekçi anlayış tahkim edildikçe ezen-ezilen ikilemi derinleşti; demokrasi, özgürlük, insan hakları ve barış ötelendikçe kutuplaşma toplumun her alanında hâkim olmaya başladı oysa binbir çiçeği andıran bu bereketli topraklarda tüm farklılıklarımızı zenginlik olarak görmek istiyorsak geçmişle cesurca yüzleşmek zorundayız. Zilan'dan Dersim'e, Madımak'tan Başbağlar'a, oradan Roboski'ye, Cizre'ye, Suruç'a ve Ankara'ya uzanan o kara zincirde yaşanan katliamların hiçbirini birbirinden ayırmıyoruz, gözyaşını sınıflandırmıyoruz, acıyı yarıştırmıyoruz çünkü her acı insanlığın ortak acısıdır. Onlarca katliam bu ülkenin tarihine kazındı fakat bugüne kadar hiçbiri tam olarak aydınlatılmadı. Toplum yaşamda, emekte ve acıda bile ikiye bölündü bu ülkede. Eğer gerçekten iç barışı ve birliği güçlendirmekten söz ediyorsak devlet, acıları yarıştırmamalı; aksine, cesaretle bu acılarla yüzleşmelidir. Bugün Sivas da Başbağlar da Roboski de Cizre de Zilan da Dersim de Suruç da "adalet" diye haykırıyor. On yıllardır devlete ve tüm hükûmetlere sesleniyoruz: Hakikatle yüzleşme komisyonu kurulsun.

Başbağlar katliamı amasız fakatsız tüm yönleriyle araştırılması ve sorumluların yargılanması gereken bir insanlık suçudur. Ne yazık ki bu katliam yıllardır siyasetin istismar aracı hâline getirildi. Artık yüz yıllık cumhuriyet tarihinde yeni bir eşikteyiz; eskinin döngüsünde debelenip duracak mıyız yoksa acılarımızı onararak demokrasi ve barış içeren aydınlık bir geleceğe doğru mu yürüyeceğiz? Bunun kararını bu Meclis verecek. Bunun tek bir yolu var, gerçek bir yüzleşme. Tüm katliamların karanlık yönleri aydınlatılmalı, hakikat ortaya çıkarılmalıdır. Çağrımız nettir: Hakikatleri araştırma komisyonu derhâl kurulmalıdır.

Bu vesileyle, Başbağlar'da ve tüm katliamlarda yitirdiğimiz her bir yurttaşı bir kez daha saygıyla sevgiyle, minnetle ve rahmetle anıyorum.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (DEM PARTİ, CHP ve YENİ YOL sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ederiz.

Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına Kars Milletvekili Sayın İnan Akgün Alp.

Buyurun. (CHP sıralarından alkışlar)

CHP GRUBU ADINA İNAN AKGÜN ALP (Kars) - Sayın Başkan, sizi ve Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

1993 yılında Erzincan ilimizin Kemaliye ilçesi Başbağlar köyünde meydana gelen ve 33 sivil vatandaşımızın katledildiği olayı bugün de dün olduğu gibi kınıyoruz. Bu olayın tüm yönleriyle aydınlatılması için ve bir daha yaşanmaması için gerekli tedbirlerin alınması talebiyle verilen öneriyi de desteklediğimizi ifade ediyoruz ve sadece bu olayın değil geçmişte bir yanıyla karanlık kalan tüm faili meçhul olayların aydınlatılması konusunda partimizin geleneksel tutumunu bir kez daha teyit ediyoruz.

Efendim, 1993 yılı ülkemiz için karanlık bir yıldır. Otuz üç yıl sonra Başbağlar'ı anlayabilmek için 1993 yılına öncesiyle sonrasıyla dikkatle bakmak gerekir.

Başbağlar katliamı yaşanmadan önce, 1993 yılı Mart ayında tek taraflı, Abdullah Öcalan tarafından ilan edilen bir ateşkes ortamındaydı ülkemiz; merhum Cumhurbaşkanımız Sayın Özal'ın çabaları ve Kürt siyasetçi rahmetli Sayın Talabani'nin ara buluculuğuyla ülkemiz bir ateşkes ortamındaydı; umutlar yeşermişti, Kürt sorununun barışçıl çözümüne yönelik çabalar ciddi anlamda artık MGK gündemine alınmıştı, teklifler tartışılıyordu, ülkede bir barış iklimi hâkimdi. Bir ay sonra, Nisan ayında bu ateşkes süresiz olarak uzatılmıştı fakat bir ay sonra, Mayıs ayında Elâzığ-Bingöl kara yolunda, maalesef, 33 askerimizin şehit edilmesiyle sonuçlanan bir saldırıyla ateşkes ortamı bozuldu ve 1993 yılı için kara günler başladı. Sonrasında Sivas'ta yaşanan katliam, üç gün sonra Başbağlar'da yaşanan ve 33 sivil vatandaşımızın katledildiği katliamlarla ülke yeniden kaos ortamına sürüklendi.

Otuz üç yıl sonra geçmişe dönüp baktığımızda o günleri daha iyi anlayabilmemiz için, bugünkü barış çabalarının da aynı akıbete uğramaması için bu Meclisin yapacağı çok şey vardır. Genel Başkanımız Sayın Kılıçdaroğlu'nun bu dönemde Meclisimize bir önerisi ve tavsiyesi var: Sürece yönelik çerçeve yasanın bir an önce çıkarılmasını talep ediyoruz. Başbağlar katliamına kadar süren olaylar zinciri o günkü ateşkes ortamının uzamasından kaynaklanmıştı, bugün yine aynı akıbete uğramaması için bu süreçte daha fazla zaman kaybedilmemesi gerekir. Çerçeve yasa için önerilen teyit ve tespit mekanizmalarının süreci atiye erteleyen bir mekanizmaya dönüşmemesi için, süreyle sınırlandırılması için gerekli tedbirlerin alınmasını öneriyoruz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Tamamlayın lütfen.

İNAN AKGÜN ALP (Devamla) - Yine, bu yasanın toplumsal entegrasyonu temel almasını ve kalıcı barışı esas almasını istiyoruz. Bu yasada kategorik hiçbir ayrımın olmaması gerektiğine inanıyoruz. Suçlar ve failler bakımından yeni ayrımlar gözetilmeksizin herkesi kapsayacak bir yasa olması gerektiğini düşünüyoruz ve başarısı için de muhakkak yasal muhataplarıyla planlanması gerektiğine inanıyoruz.

Başbağlar katliamından önce bu ateşkes kontrol dışına çıkmış unsurlar nedeniyle bozulmuştu. Eğer bu barış sürecinde daha fazla zaman kaybedilirse bu riskin gerçekleşmesi ihtimalini görüyor ve bu konularda Meclisimizi dikkate davet ediyoruz ve bu çerçeve yasa çıkarılmadan Meclisin tatile girmemesi gerektiğini düşünüyoruz.

Bu vesileyle saygılarımı arz ediyorum ve teşekkür ediyorum. (CHP, DEM PARTİ ve YENİ YOL sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ederiz.

Adalet ve Kalkınma Partisi Grubu adına Erzincan Milletvekili Sayın Süleyman Karaman.

Buyurun. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

AK PARTİ GRUBU ADINA SÜLEYMAN KARAMAN (Erzincan) - Sayın Başkan, Gazi Meclisimizin değerli milletvekilleri, sevgili Erzincanlı hemşehrilerim, ekranları başında bizi izleyen değerli vatandaşlarım; Başbağlar katliamıyla ilgili verilen önerge üzerine AK PARTİ Grubum adına söz almış bulunmaktayım. Hepinizi en içten duygularla selamlıyorum.

Bugün görüşmekte olduğumuz Erzincan Başbağlar katliamı önergesi sadece Erzincan'ı değil, aziz milletimizin ortak vicdanını ilgilendiren derin bir yarayla ilişkilidir. 5 Temmuz 1993'te Erzincan'ımızın Kemaliye ilçesine bağlı Başbağlar köyünde gerçekleştirilen hain terör saldırısında 33 vatandaşımız hunharca katledilmiş, köyümüz ataşe verilmiş, hafızalarımıza silinmeyecek acılar kazınmıştır. Bu vesileyle, Başbağlar şehitleri başta olmak üzere 15 Temmuz şehitleri, Madımak şehitleri ve tüm şehitlerimize Allah'tan rahmet, ailelerine başsağlığı diliyorum.

Başbağlar, sadece Erzincan'ın değil, Türkiye'nin ortak acısıdır; aradan geçen yıllar bu acıyı ne unutturmuş ne de hafifletmiştir. Bizler her yıl Başbağlar'da aziz şehitlerimizi rahmetle anıyor, şehit ailelerimizin ve köy halkımızın yanında olmaya gayret ediyoruz.

Elbette bu elim hadiseye ilişkin yargı süreçleri devletimizin ilgili kurumları tarafından yürütülmüş ve yürütülmeye devam edilmektedir. Hukukun üstünlüğü içerisinde hakikatin ortaya çıkarılması ve adaletin tecelli etmesi Başbağlar mağdurları başta olmak üzere, hepimizin ortak beklentisidir.

Katliamın ardından açılan ilk davada İzmir Devlet Güvenlik Mahkemesi tarafından yargılanan sanıkların bir kısmı örgüt üyeliğinden ceza aldı ancak köydeki katliama doğrudan katıldıkları iddiasıyla yargılanan sanıklar hakkında delil yetersizliğinden takipsizlikle kapandı. Daha sonra Erzincan Cumhuriyet Başsavcılığınca 20 şüpheli hakkında devletin birliğini ve ülke bütünlüğünü bozma suçundan başlatılan soruşturma kapsamında Erzincan Cumhuriyet Başsavcılığının 20/7/2022 tarihinde mağdurların talebiyle dosyanın yeniden ele alındığı, iddianamenin düzenlendiği, Erzincan Ağır Ceza Mahkemesince 4/8/2022 tarihinde iddianamenin kabul edildiği ve 20 sanık hakkında yargılamaya başlandığı, Erzincan Ağır Ceza Mahkemesinde yargılamanın devam ettiği, 20 sanık hakkında yakalama kararlarının infazının beklendiği, bu aşamada kesinleşen bir mahkeme kararının bulunmadığı, mahkemece, bir sonraki duruşmanın 7/10/2026 tarihinde olacağı...

Konu adli makamlarca takip edilmektedir. Bulgusu, belgesi olan herkesin savcılığa başvurmasını diliyoruz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Tamamlayın lütfen.

SÜLEYMAN KARAMAN (Devamla) - Bu süreçte hem Meclis kısmında hem adli kısmında Erzincan Milletvekilleri olarak milletimiz adına konunun takipçisi olduk ve olmaya da devam edeceğiz. Mağdurların istediği doğrultuda, suçluların bulunması için her türlü mücadeleye vermeye kararlıyız. Hem Başbağlar'da akan kanlarımızın, hem Sivas'ta yanan canlarımızın hesabı er geç sorulacaktır. Bu acının unutulmaması ve unutturulmaması için gerekli hassasiyeti göstermeye devam ediyoruz çünkü milletler ancak acılarını unutmadan onlardan ders çıkarıp güçlü bir gelecek inşa edebilir.

Bugün Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan liderliğinde ortaya konulan "terörsüz Türkiye" vizyonu işte tam da bu anlayışın ürünüdür. "Terörsüz Türkiye" vizyonu, Başbağlar gibi acıların bir daha yaşanmaması adına ortaya konmuş güçlü bir iradedir.

Yüce Meclisi saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ederiz.

Öneriyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Öneri kabul edilmemiştir.

İYİ Parti Grubunun İç Tüzük'ün 19'uncu maddesine göre verilmiş bir önerisi vardır, okutup işleme alacağım ve oylarınıza sunacağım.

2.- İYİ Parti Grubunun, Trabzon Milletvekili Yavuz Aydın ve 19 milletvekili tarafından, Karadeniz Bölgesi başta olmak üzere Türkiye'nin birçok ilinde yüz binlerce üreticinin geçim kaynağı olan fındıkta; rekolte tespit süreçlerinde yaşanan belirsizliklerin, tahminî rekolte ile pazara inen ürün miktarı arasındaki büyük farklılıkların, alım fiyatlarının belirlenme yönteminin, TMO'nun alım satım ve stok politikalarının, küresel tekel niteliğindeki firmaların piyasa üzerindeki etkilerinin, üretim maliyetlerindeki artışın, zirai don ve kahverengi kokarca başta olmak üzere üretimi tehdit eden unsurların araştırılması, üreticiyi koruyan, şeffaf, bilime dayalı, sürdürülebilir ve millî bir fındık politikasının oluşturulması amacıyla 14/7/2026 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 16 Temmuz 2026 Perşembe günkü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi

16/7/2026

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Danışma Kurulu 16/7/2026 Perşembe günü (bugün) toplanamadığından grubumuzun aşağıdaki önerisinin İç Tüzük'ün 19'uncu maddesi gereğince Genel Kurulun onayına sunulmasını saygılarımla arz ederim.

Uğur Poyraz
Antalya
Grup Başkan Vekili

Öneri:

Trabzon Milletvekili Yavuz Aydın ve 19 milletvekili tarafından, Karadeniz bölgesi başta olmak üzere Türkiye'nin birçok ilinde yüz binlerce üreticinin geçim kaynağı olan fındıkta; rekolte tespit süreçlerinde yaşanan belirsizliklerin, tahminî rekolte ile pazara inen ürün miktarı arasındaki büyük farklılıkların, alım fiyatlarının belirlenme yönteminin, TMO'nun alım satım ve stok politikalarının, küresel tekel niteliğindeki firmaların piyasa üzerindeki etkilerinin, üretim maliyetlerindeki artışın, zirai don ve kahverengi kokarca başta olmak üzere üretimi tehdit eden unsurların araştırılması, üreticiyi koruyan, şeffaf, bilime dayalı, sürdürülebilir ve millî bir fındık politikasının

oluşturulması amacıyla 14/7/2026 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırma önergesinin diğer önergelerin önüne alınarak görüşmelerinin 16/7/2026 Perşembe günkü birleşimde yapılması önerilmiştir.

BAŞKAN - Önerinin gerekçesini açıklamak üzere Trabzon Milletvekili Sayın Yavuz Aydın.

Buyurun. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

İYİ PARTİ GRUBU ADINA YAVUZ AYDIN (Trabzon) - İYİ Parti Grubu olarak fındık üreticilerimizin sorunlarının araştırılması ve millî bir fındık politikasının oluşturulmasına yönelik araştırma önergemiz üzerine söz almış bulunuyorum. Bu vesileyle yüce Meclisi saygıyla selamlıyorum.

Değerli milletvekilleri, fındık, Karadeniz'in alın teridir, Türkiye'nin millî ürünüdür, yüz binlerce üreticinin, milyonlarca vatandaşımızın geçim kapısıdır. Buna rağmen, Türkiye, dünya fındık üretiminde lider olduğu hâlde fındığın fiyatını belirleyen ülke olamamıştır. Üretim bizde, emek bizde, bahçe bizde fakat fiyat iradesi yabancıların elindedir; itirazımız tam da bunadır.

Değerli milletvekilleri, fındıkta en kritik meselelerden biri rekolte hesabıdır. Rekolte, fiyatı belirleyen, piyasayı yönlendiren, ihracat sözleşmelerini etkileyen, üreticinin cebine girecek parayı belirleyen en önemli etkendir. Bu nedenle, rekolte açıklaması üreticinin alın terini daha sezon başlamadan baskılayan bir araca dönüştürülmektedir.

Şimdi, rakamlar ortadadır; bu rakamlara baktığımızda, tahminî rekolte ile pazara inen miktara baktığımızda ciddi bir yanılma oranı ve payı vardır. 2021 yılında 675 bin ton rekolte açıklanmış fakat gerçekleşen, pazara inen miktar 374.910 ton olmuş yani aradaki fark 300 bin ton, yanılma oranı yüzde 44,5'tir. Yine, 2022 yılında 759.274 ton, pazara inen 624 bin ton ama aradaki fark 134.998 ton, yanılma oranı 17,8. Yine, 2023 yılında yanılma oranı 43,8. Şimdi, 2025 yılına baktığımızda 499 bin ton ama gerçekleşen, pazara inen miktar 316.220 ton yani 182.878 ton yanılma payı var yani oranı yüzde 36,6. Şimdi, son beş yılın ortalama yanılma payına baktığımız zaman yüzde 31 bir yanılma payı ortaya çıkıyor. Şimdi, 2026 yılında TÜİK'in ilk açıkladığı oran 715 bin ton. Peki, bu yanılma oranının toplam ortalaması kaç? Yüzde 31. Bu hesaba göre baktığımızda ilk açıklanan rakam ile yanılma oranını hesapladığımızda demek ki gerçekleşecek olan, pazara inecek olan miktar 500 bin ton civarında olacak. Yine, son beş yıllık toplamda yaklaşık 3 milyon 391 bin ton tahminî rekolte açıklamışsınız, gerçekleşen rekolte 2 milyon 373 bin ton olmuştur, aradaki yanılma farkı 1 milyon tonu aşmaktadır.

Bakın, arkadaşlar, istatistik bilimi der ki: "Bir tahmin sürekli aynı yönde ve yüksek oranlarda gerçekten sapıyorsa burada sıradan bir hatadan söz edilemez, burada sistematik bir kasıt vardır." Peki, bu neye yol açmaktadır? Söyleyeyim: Sezon başlamadan yüksek rekolte açıklanmakta, piyasaya ürün bol algısı verilmekte ve tüccar, ihracatçı, küresel alıcı hesabını buna göre yapmaktadır, üreticilerimiz de böylece daha fındığını toplamadan düşük fiyat psikolojisine mahkûm edilmektedir. Sonra pazara inen ürün, açıklanan rekolteyle -biraz önce tabloda da gösterdiğim gibi- örtüşmemektedir ancak bu şekilde fiyat algısı kurulmuş, fındık üreticisinin emeği fındık daha dalındayken ucuzlatılmış, üreticilerimizin alın teriyle oynanmıştır.

Nitekim, biz bu tabloyu Tarım ve Orman Bakanı Sayın İbrahim Yumaklı'ya da sorduk. Bakın, 10 Haziran 2026 tarihinde verdiğimiz soru önergesinde rekolte tahminleri ile gerçekleşen üretim arasındaki farkın nedenlerini, sayım yöntemlerini ve Bakanlığın yeni bir denetim modeli kurup kurmayacağını sorduk. Türkiye Büyük Millet Meclisi İç Tüzük'üne göre on beş gün içerisinde cevaplanması gereken önergemiz aradan geçen süreye rağmen hâlâ cevapsız bırakılmıştır. Tüm bunlar göz önünde bulundurulduğunda şu soruyu Tarım Bakanına sormak gerekir: Sayın Yumaklı siz de mi yabancı şirketlere hizmet ediyorsunuz? Bu sorunun cevabını Sayın Yumaklı'dan bekliyorum.

Değerli milletvekilleri, bir diğer mesele, TMO'nun fındık politikalarıdır. TMO üreticiyi korumak için vardır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Tamamlayın.

YAVUZ AYDIN (Devamla) - Tamamlıyorum.

TMO, bunları yapmak yerine, hasat öncesi piyasaya ucuz fındık sürerek göstere göstere yabancı tekelin yani Ferrero'nun ekmeğine yağ sürmektedir. Üretici daha yüksek fiyat beklerken hasat öncesi TMO tarafından düşük fiyatlı fındık satışı yapmak kimin işine yaramaktadır, soruyorum size Sayın Yumaklı, kimin işine yaramaktadır? Peki, buna cevap verebilecek iktidarın Karadeniz Bölgesi milletvekilleri var mıdır? Ne yazık ki yoktur çünkü siz geçtiğimiz yıl da kokarca meselesini burada gündeme getirdiğimde fındık bölgesinin milletvekili yerine Burdur Milletvekiline konuşma yaptırmayı tercih ettiniz. Bugün üretici gübreyle, ilaçla, mazotla, enerjiyle, işçilikle mücadele ediyor. Geçtiğimiz yıl TMO fiyatı 195 lira olarak açıkladı, sezon içinde serbest piyasada fiyat 380 TL'yi görmüşken bu yıl da üreticilerimiz 300 TL'nin üzerinde bir fiyat beklemektedir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

YAVUZ AYDIN (Devamla) - Tekrar ediyorum: Fındık üreticisi sadaka değil alın terinin hakkını istemektedir diyor, Genel Kurulu selamlıyorum. (İYİ Parti ve CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ederiz.

YENİ YOL Partisi Grubu adına Samsun Milletvekili Sayın Mehmet Karaman. (YENİ YOL Partisi ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

YENİ YOL GRUBU ADINA MEHMET KARAMAN (Samsun) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; İYİ Parti Grubunun millî bir fındık politikasının oluşturulması amacıyla verilen önerisi üzerinde grubumuz adına söz aldım. Genel Kurulu ve aziz milletimizi saygıyla selamlıyorum.

Değerli milletvekilleri, Karadeniz'in bereketi, Türkiye'nin dünya pazarındaki en büyük gücü olan fındık, bugün üreticisi için kazanç değil, belirsizlik kaynağı hâline gelmiştir. Bu nedenle, görüşmekte olduğumuz araştırma önergesi son derece yerindedir çünkü sorun sadece fiyat meselesi değil, üretim planlamasından ihracata, rekolte tespitinden piyasa düzenine kadar uzanan yapısal bir krizdir. Türkiye, dünya fındık üretiminin yaklaşık yüzde 65'ini, ihracatının ise yaklaşık yüzde 70'ini tek başına gerçekleştirmektedir. 2025 yılında Türkiye yaklaşık 240 bin ton fındık ihracatından 2 milyar 256 milyon dolar döviz geliri elde etmiştir. Dünya lideri olduğumuz bu üründen milyarlarca dolar kazanılırken üreticimiz hâlâ emeğinin karşılığını alamıyor. Böylesine stratejik bir üründe dünya lideri olan ülkemizde üreticinin geçim sıkıntısı yaşaması kabul edilemez. Bugün, üretici, gübre, mazot, zirai ilaç ve işçilik maliyetindeki yüksek artış nedeniyle bahçesine yeterli bakım yapamaz hâle gelmiştir. Buna bir de zirai don, kahverengi kokarca istilası ve iklim değişikliğinin yol açtığı verim kayıpları da eklenmiştir. Son aylarda yaşanan don olaylarının ardından bazı bölgelerde

rekolte kaybının yüzde 30 ila yüzde 50 seviyelerine ulaşabileceği ifade edilmektedir. Böyle bir tabloda üreticiyi yalnız bırakmak sadece çiftçiyi değil, Türkiye'nin ihracat gücünü de zayıflatmaktadır.

Değerli milletvekilleri, bir diğer önemli sorun ise rekolte tartışmalarıdır. Açıklanan tahminî rekolte ile hasatta ortaya çıkan gerçek üretim arasındaki büyük farklar piyasada fiyatların baskılanmasına neden olmakta, üreticinin alın teri daha ürün dalındayken değersizleştirilmektedir. Şeffaf, bilimsel ve güvenilir bir rekolte tespit sistemi artık zorunluluktur. Toprak Mahsulleri Ofisinin alım politikaları da üreticiyi koruyacak şekilde yeniden yapılandırılmalıdır. Devlet, yalnızca alıcı değil piyasada istikrarı sağlayan güçlü bir düzenleyici olmalıdır. Katma değeri yabancı alıcılara bırakan değil işleyen, markalaştıran ve üreticisini güçlendiren millî bir fındık politikası hayata geçirilmelidir. Bu araştırma önergesi fındık sektörünün kronikleşen sorunlarının bütün yönleriyle ortaya konulması ve kalıcı çözümlerin geliştirilmesine vesile olmalıdır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Tamamlayın.

MEHMET KARAMAN (Devamla) - Üretenin kazandığı, emeğin karşılığını bulduğu ve Türkiye'nin üretim liderliğini üreticisinin refahıyla taçlandırdığı bir fındık sektörü için önergeye destek vereceğimizi ifade ediyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (YENİ YOL ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ederiz.

Halkların Eşitlik ve Demokrasi Partisi Grubu adına Ağrı Milletvekili Sayın Nejla Demir. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

DEM PARTİ GRUBU ADINA NEJLA DEMİR (Ağrı) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Türkiye'de üretilen fındığın neredeyse yüzde 70'i ihraç edilmektedir. Dolayısıyla fındık Türkiye için önemli tarım ürünlerinden biridir, yalnızca Karadeniz'in değil tüm ülkenin en stratejik tarımsal ürünlerinden biridir. Ancak bugün fındık üreticisi emeğinin karşılığını ne yazık ki alamamaktadır. Geçtiğimiz yıl Toprak Mahsulleri Ofisi levant kalite fındık için kilogram başına 195 lira, Giresun kalite fındık için ise 200 lira alım fiyatı açıklamıştı. Bu yıl ise fındık üreticileri artan gübre, mazot, ilaç ve işçilik maliyetlerini hesapladıklarında üretim maliyetinin kilogram başına 240 lirayı aştığını ifade etmektedirler. Bu sebeple, Toprak Mahsulleri Ofisi, üreticinin beklentilerini karşılayacak, emeğinin karşılığını güvence altına alacak bir alım fiyatı hasat başlamadan önce açıklamalıdır. Toprak Mahsulleri Ofisinin taban fiyatını geç açıklaması veya yetersiz bir fiyat açıklaması durumunda borçlarını kapatmak zorunda kalan çiftçiler ürünlerini değerinin altında satmaya mecbur kalmaktadırlar. Dolayısıyla öncelikli olarak çiftçiler korunup kollanmalı, emeği birkaç büyük şirketin insafına bırakılmamalıdır.

Değerli milletvekilleri, bir diğer mesele, fındık üretiminin görünmeyen emekçileri olan mevsimlik tarım işçilerinin yaşadığı sorunlardır. Her yıl başta Urfa, Diyarbakır, Mardin, Adıyaman, Antep ve birçok Kürt ilinden on binlerce emekçi geçimini sağlayabilmek için Karadeniz'e fındık toplamaya gitmektedir. Bu emekçiler uzun çalışma saatleri, düşük yevmiyeler, sağlıksız barınma koşulları, sosyal güvenceden yoksun ve kayıt dışı çalışma gibi ağır sorunlarla karşı karşıya bırakılmaktadırlar. Bununla da kalınmıyor, kimlikleri nedeniyle ayrımcılığa, dışlayıcı söylemlere ve zaman zaman nefret söylemine varan uygulamalara maruz kalmaktadırlar. Oysa fındık dalından sofraya gelene kadar bu süreçte verilen emeğin önemli bir kısmını bu işçilerin alın teri oluşturmaktadır. Mevsimlik tarım işçilerinin insan onuruna yakışır çalışma koşullarına, insanca yaşayabilecekleri bir ücrete, güvenli barınma hakkına ve sosyal güvenceye kavuşması tarım politikalarının ayrılmaz bir parçası olmak zorundadır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Tamamlayın lütfen.

NEJLA DEMİR (Devamla) - DEM PARTİ olarak tarımı yalnızca ekonomik bir faaliyet olarak görmüyoruz, tarım aynı zamanda kırsal yaşamın, yerel kültürün ve toplumsal varlığın güvencesidir. Üreticinin toprağında kalabilmesi, kırsalın boşalmaması ve gıda egemenliğinin korunması ancak üreticiyi merkeze alan politikalarla mümkündür.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ederiz.

Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına Ordu Milletvekili Sayın Seyit Torun. (CHP sıralarından alkışlar)

CHP GRUBU ADINA SEYİT TORUN (Ordu) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Yıllardır bu kürsüden değişik alanlarda fındık üreticisinin derdini, sıkıntısını hep dile getirdik, hep konuştuk. Özellikle hasat öncesi bu aylarda, temmuz ayında fiyat üzerine, üreticinin alın teri üzerine konuştuk, anlattık ama yirmi dört yıldır iktidarınızda maalesef hiçbir şey değişmedi, bir tek doğrudan gelir desteği verildi, o da artık sadaka parasına dönüştü. Ama üretici her yıl bir beklenti içerisinde, her yıl bir umut içerisinde fakat hasat sonrası büyük bir hayal kırıklığı yaşıyor. Bakın, "Karadeniz'in temel geçim kaynağı, Ordu'nun temel geçim kaynağı." diyoruz, artık geçim kaynağı olmaktan da çıktı, bir hayal kırıklığı oldu. İnsanlar önceden fındık parasıyla düğün yapmayı hayal ederdi, çocuğunu okutmayı hayal ederdi, bir yıllık geçimi için gelir elde etmeyi hayal ederdi, artık bahçesine girmekten korkar hâle geldi. Artık "Acaba toplamasam da bahçede mi bıraksam daha kârlı olur?" demeye başladı. Bakın, Türkiye'nin en önemli ihracat kalemlerinden biri olan fındık, maalesef şu anda yok olma tehlikesiyle karşı karşıya. Neden? İçinde bulunduğumuz durumun hâlâ farkında değiliz. "Efendim, yüzde 70'ini üretiyoruz, ihraç ediyoruz." Evet, doğru da rakiplerimiz artıyor. Artık dünyada fındık üretimleri artmaya başladı. Biz ülke olarak eğer fındıkla ilgili bir destek, fındıkla ilgili bir karar alamazsak önümüzdeki yıllarda ne bu geliri elde edeceğiz ne Karadeniz üreticisi, Ordulu artık fındıktan bir gelir elde edecek. Bakın, artık bu insanların hayal kırıklığına son verin. Ya, yıllardır bu insanlara her fındık hasat döneminde söz veriyorsunuz ama hiçbir şey yapmıyorsunuz. Gelin, bu yıl TMO'ya talimat verin, kaynak aktarın. Hiç değilse bugün ziraat odaları 300 liranın üzerinde bir maliyet açıklıyor, şu maliyetin üzerinde TMO fiyat açıklasın. FİSKOBİRLİK'i zaten bitirdiniz. Hiç değilse bu yıl üretici geçen yılın eksikliğini gidersin. Bakın, geçen yıl rekoltede çok ciddi bir düşüş vardı, insanlar bu yıla umudunu taşıdı ve borçlandı, hiç değilse borcunu ödesin, kendisini bir sonraki yıla atmanın gayreti içinde olsun. Gelin, TMO'ya kaynak aktarın, mübayaa alanlarını büyütsün ve 300 liranın üzerinde maliyeti olan fındığa bir fiyat versin de özellikle piyasaya terk etmesin. Yeter artık bu insanların alın terini sömürdüğünüz, yeter artık bu üreticiyi her yıl kandırdığınız, yeter artık bu fındık üreticisine yaptığınız zulüm.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Tamamlayın.

SEYİT TORUN (Devamla) - Yani ülkeye 2,5 milyar dolar gelir elde ettiren bir ürünü niye yok sayıyorsunuz? İngiltere'de, Londra'da, şurada burada kaynak arıyorsunuz ama bakın, kaynak var aslında ama siz bu kaynağı kullanmıyorsunuz. Gerçekten üreticiye destek olsanız, yıllar içerisinde yarattığı katma değeri büyütmeye çalışsanız aslında hem Karadeniz hem ülke ekonomisi kalkınacak, gelişecek. Bakın, fındık 2,5 milyar dolar belki yıllık gelir elde ettiriyor ama yarattığı ekonomi 100 milyarın üzerinde. Eğer yıllar itibarıyla gerçekten bu üreticiye değer verseydiniz hem üretici alın terinin karşılığını almış olurdu hem bu ülkede istihdam ve katma değer yaratırdı ama maalesef oylarını aldınız ama her seferinde kandırdınız, her seferinde hayal kırıklığına uğrattınız. Ama bu üretici bunu unutmaz, Karadenizli bunu unutmaz, Ordulu bunu unutmaz; sandıkta da hesabını verirsiniz.

Teşekkür ederim. (CHP ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ederiz.

Adalet ve Kalkınma Partisi Grubu adına Ordu Milletvekili Sayın İbrahim Ufuk Kaynak. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

AK PARTİ GRUBU ADINA İBRAHİM UFUK KAYNAK (Ordu) - Teşekkürler Sayın Başkanım.

Bugün İYİ Parti Grubunun vermiş olduğu fındıkta rekolte önergesiyle ilgili AK PARTİ Grubu adına söz almış bulunuyorum. Değerli hemşehrilerimi, aziz milletimi ve Genel Kurulu saygıyla selamlayarak başlıyorum.

Biz gaybın sahibini Allah diye biliriz. Rekolte tahminî, tahmindir. Tahminin ne kadarı gerçekleşir, ne kadarı gerçekleşmez? Devlet rekolte tahminine göre hayat standardı belirlemez, gerçekleşene göre belirler. Fındık hakikaten mucizevi bir üründür, çok güzel. Ben 1930'lu yıllarda fındık ihracatı yapmış olan bir dedenin torunu olarak konuşuyorum. En eski belgelerden bir tanesi, esasında Osmanlı döneminde, 1403 yılında fındık ihracatı yapmışız, yine Karadeniz'den; büyük ihtimal Ordu ve Giresun, ikisinden bir tanesi.

Dediler ki hani "Sahipsiz bırakıldı." ve "Millî bir şeyi yok." Yapmayın Allah aşkına ya! Bir işe bu kadar olumsuz tarafından bakılmaz. O yirmi dört yıl dediğiniz süre içerisinde hep biz iktidardaydık ve hep biz kazandık ve yine kazanacağız biliyor musunuz? (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Neden? Çünkü biz 16 milyar liraya yakın, sadece 2009'dan bugüne fındığa destek verdik. Biz haşeratla, kokarcayla en sıkı mücadeleyi yaptık. Geçen sene zirai don oldu, hiç kimseyi mağdur bırakmadık. Ne AK PARTİ iktidarı ne Sayın Cumhurbaşkanımız asla ve asla fındık üreticisini yalnız bırakmadı.

Fındık, hakikaten, dedim ya bir mucizevi bir ürün diye. Belki biraz daha fazla yersek biraz daha iyi konuşmayı da öğrenebiliriz diyorum. Niye biliyor musunuz? Çünkü içerisinde çok zengin potasyum, magnezyum, kalsiyum, demir ve çinko var, hatta omega-3 bile var. Aslında her gün bir avuç yememiz lazım.

KEZBAN KONUKÇU (İstanbul) - Hafıza kaybına da iyi geliyor mu?

İBRAHİM UFUK KAYNAK (Devamla) - Ben size şöyle söyleyeyim esasında: Bakın, emin olun şundan, Türkiye Cumhuriyeti Cumhurbaşkanı, AK PARTİ Grubu ve ortağımız olan Milliyetçi Hareket Partisi asla ve asla fındık üreticilerini yalnız başına bırakmaz, asla ve asla güvensiz bırakmaz. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Zaten onun sonucunda biz sürekli kazanıyoruz.

Şimdi, bu sefer araya fark atmaya geliyoruz, biliyor musunuz? Bu fındığın biz aldığımızda fiyatı 95 sentti, bizim bu sene açıkladığımız fındık 4 dolar 34 sentti.

Fındık fiyatlarının belirlenmesi konusunda da o vermiş olduklarınıza bir cevap vereyim. Bazen, her zaman bir malı üreten, onun dünyadaki piyasasını belirleyen değildir; çok fazla sebep vardır, her birine...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Tamamlayın.

İBRAHİM UFUK KAYNAK (Devamla) - Lütfen...

BAŞKAN - Buyurun.

İBRAHİM UFUK KAYNAK (Devamla) - Fındık fiyatını tek başına belirleyen bir ülkenin yaptığı üretim değildir, faktörler çok fazladır, her birine ayrı ayrı girmek isterim ama zamanımız da yok ama özel isteyen olursa anlatabilirim küresel sistemde işlerin nasıl yürüdüğünü.

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) - 2 tanesini söyleyin, 2 tanesini!

İBRAHİM UFUK KAYNAK (Devamla) - Bütün bunlara karşılık biz bütün ürünlerde, Türkiye'nin bütün tarım politikasında...

Ayrıca, sayın vekilimize bir şeyi daha hatırlatmak istiyorum: Hani şu anda bütün fındığımızı satsak 7 ila 8 milyar dolar para kazanabiliriz, bütün fındığımızı satsak.

SEYİT TORUN (Ordu) - İşte anlamadığınız konu da o. Sataştığınız için söylüyorum: Anlamadığınız konu da o, bilmediğiniz konu o! Yarattığı ekonomiden bahsettim.

İBRAHİM UFUK KAYNAK (Devamla) - Ben size şöyle söyleyeyim: Bu parayı sadece 30 tane HÜRKUŞ'tan alıyorsun. Yani biz şöyle düşünüyoruz: Devlet yönetmek öyle sıradan her şeyi verelim, aman verelim; yok ağabey, öyle bir şey yok.

SEYİT TORUN (Ordu) - Ben anlatayım size!

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) - Devlet yönetmek konuyu bilmekle mümkün, konuyu; fındığı bilmekle mümkün!

İBRAHİM UFUK KAYNAK (Devamla) - Ama siz bir şeyden emin olun: "Millî politika" dediniz, AK PARTİ'nin "millî"siz bir politikası hiç olmadı, bundan sonra da olmaz. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

SEYİT TORUN (Ordu) - Ben size anlatayım fındığı, gelin!

Sayın Vekilim, hiç fındık bahçesine girdiniz mi?

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) - Nereden girsin adamcağız, niye zorluyorsun ya!

BAŞKAN - Teşekkür ederiz.

Sayın Poyraz, sisteme girmişsiniz.

Buyurun.

IV.- AÇIKLAMALAR (Devam)

53.- Antalya Milletvekili Uğur Poyraz'ın, Ordu Milletvekili İbrahim Ufuk Kaynak'ın İYİ Parti grup önerisi üzerinde yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

UĞUR POYRAZ (Antalya) - Sayın Başkan, elimde rekolte rakamları ile pazara inen miktar farklılıkları var. 2021'de 675 bin ton tahminî rekolte, pazara inen 374.910, sapma payı yüzde 44,5; 2022'de yüzde 17,8; 2023'te yüzde 43,8; 2024'te yüzde 11,6; 2025'te 36,6. Yani rekolteyi bir "tahmin" olarak tanımlıyor ama memlekette hatırlıyorsunuz, eskiden... Tabii, sayın hatip unutmuştur, farkında değil çünkü kahvedeki vatandaşa bir şeyleri ikna edermiş gibi anlattığı için ve burada bizlere konuşma yetisini geliştirmeyle ilgili fındık öneriyor. Ancak ben buradaki, Parlamentodaki tüm milletvekilleri adına da şunu merak ediyorum: Ar duygusunu geliştiren bir besin varsa onu da ben kendisine tavsiye ediyorum.

Burada akıl, vicdan ve niyet problemi var. Adalet ve Kalkınma Partisinin bürokratları var, akılları var.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Tamamlayın.

UĞUR POYRAZ (Antalya) - Bürokraside akıl var, yazıp getiriyorlar buraya. Vicdan kendi eşlerine, dostlarına var ama vatandaşın sorununu çözmek için onların niyeti yok; temel konu bu. Dolayısıyla, burada rekolteyi bir tahmin olması üzerinden değerlendirirlerken şunu hatırlayacaktır: Eskiden Devlet Planlama Teşkilatı vardı, bunları planlardı, öngörürdü. Öngörmek yönetmektir; memleketi öngörmeden, keyfiyetle yönetince işte ortaya çıkan sonuç budur.

Teşekkür ediyorum. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkürler.

Sayın Akbaşoğlu...

54.- Çankırı Milletvekili Muhammet Emin Akbaşoğlu'nun, Antalya Milletvekili Uğur Poyraz'ın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Biraz evvel grubumuz adına önergeyle ilgili görüşlerini ifade eden değerli milletvekilimiz efradını cami, ağyarını mâni bir şekilde fındık üreticileriyle ilgili nasıl yaklaşım sergilediğimizi çok açık bir şekilde ifade etti. Biz her zaman onların gündemini kendi gündemimizi yaptığımız için, üreticimizin, çiftçimizin, bilhassa da konu başlığı olarak fındık üreticilerimizin; o nedenle milletimizin teveccühüne mazhar olarak, 1'inci parti olarak ve iktidar olarak milletimizin huzurundayız. Bu konuda vicdanımız, bütün aklıselimimizle, hayâ duygumuzla milletimizin emrindedir. Milletimiz bunun için bizi tercih ediyor. Bunun için, burada, biz, grubumuzla, Cumhur İttifakı'mızla milletimizin hizmetinde 1'inci parti olarak, iktidar olarak devam ediyoruz.

Teşekkür ediyorum.

SEYİT TORUN (Ordu) - Şimdilik...

BAŞKAN - Teşekkür ederiz.

YAVUZ AYDIN (Trabzon) - Fındık üreticilerini Ferrero'ya teslim ettiniz Sayın Başkan.

UĞUR POYRAZ (Antalya) - Sayın Başkanım, bu açıklamaya benim takatim yetmez.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) - Devam edelim, gündeme geçelim.

BAŞKAN - Peki, teşekkür ederim.

V.- ÖNERİLER (Devam)

A) Siyasi Parti Grubu Önerileri (Devam)

2.- İYİ Parti Grubunun, Trabzon Milletvekili Yavuz Aydın ve 19 milletvekili tarafından, Karadeniz Bölgesi başta olmak üzere Türkiye'nin birçok ilinde yüz binlerce üreticinin geçim kaynağı olan fındıkta; rekolte tespit süreçlerinde yaşanan belirsizliklerin, tahminî rekolte ile pazara inen ürün miktarı arasındaki büyük farklılıkların, alım fiyatlarının belirlenme yönteminin, TMO'nun alım satım ve stok politikalarının, küresel tekel niteliğindeki firmaların piyasa üzerindeki etkilerinin, üretim maliyetlerindeki artışın, zirai don ve kahverengi kokarca başta olmak üzere üretimi tehdit eden unsurların araştırılması, üreticiyi koruyan, şeffaf, bilime dayalı, sürdürülebilir ve millî bir fındık politikasının oluşturulması amacıyla 14/7/2026 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 16 Temmuz 2026 Perşembe günkü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi (Devam)

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri, öneriyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Öneri kabul edilmemiştir.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) - Yani her bir önerge üzerine tekrar tekrar konuşmak... Zaten görüşlerini gruplar adına ifade ediyorlar.

YAVUZ AYDIN (Trabzon) - Söz almayın o zaman.

BAŞKAN - Halkların Eşitlik ve Demokrasi Partisi Grubunun İç Tüzük'ün 19'uncu maddesine göre verilmiş bir önerisi vardır, okutup işleme alacağım ve oylarınıza sunacağım.

3.- DEM PARTİ Grubunun, Tunceli Milletvekili Ayten Kordu ve arkadaşları tarafından, orman yangınlarına karşı alınan tedbirlerin araştırılması amacıyla 16/7/2026 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 16 Temmuz 2026 Perşembe günkü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi

16/7/2026

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Danışma Kurulu 16/7/2026 Perşembe günü (bugün) toplanamadığından grubumuzun aşağıdaki önerisinin İç Tüzük'ün 19'uncu maddesi gereğince Genel Kurulun onayına sunulmasını saygılarımla arz ederim.

Gülüstan Kılıç Koçyiğit
Kars
Grup Başkan Vekili

Öneri:

16 Temmuz 2026 tarihinde Tunceli Milletvekili Ayten Kordu ve arkadaşları tarafından (18926 grup numaralı) orman yangınlarına karşı alınan tedbirlerin araştırılması amacıyla Türkiye Büyük Millet Meclisine verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin diğer önergelerin önüne alınarak görüşmelerinin 16/7/2026 Perşembe günkü birleşimde yapılması önerilmiştir.

BAŞKAN - Önerinin gerekçesini açıklamak üzere Tunceli Milletvekili Sayın Ayten Kordu.

Buyurun. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

DEM PARTİ GRUBU ADINA AYTEN KORDU (Tunceli) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; hepinizi öncelikle saygıyla selamlıyorum.

Önemli bir konuyla ilgili yine bir önerge verdik, orman yangınlarıyla ilgili. Başta Akdeniz havzası olmak üzere ülkede her geçen senede sıcak hava dalgaları, kuraklık ve aşırı hava olaylarının daha sık yaşanacağı bilindiği hâlde yangınlarla mücadele kapasitesinin bu gerçeğin ne kadar gerisinde kaldığına birçok kez şahit olduk. Öncelikle buradan orman yangınlarında hayatını kaybeden tüm yurttaşların ailelerine başsağlığı dileyerek başlamak istiyorum.

Bakın, biz bu konuda soru önergelerimizi hazırlayıp Hükûmeti önleyici tedbirler almaya davet etmeye hazırlanırken son iki gündür İzmir, Manisa ve Bursa'da peş peşe çıkan yangınlar bu uyarılarımızın ne kadar haklı ve acil olduğunu bir kez daha göstermektedir. Mesele yangın çıktıktan sonra müdahale etmek değil, yangın çıkmadan önce gerekli hazırlıkları eksiksiz yapmaktır. Öte yandan, yangınları yalnızca "iklim krizi" diyerek sorumlulukları kamufle eden bir yaklaşımla ele almak gerçeği yansıtmamaktadır. Resmî verilere göre Türkiye'deki orman yangınlarının yüzde 90'ından fazlası, yanan alanların ise yaklaşık yüzde 97'si insan kaynaklı nedenlerden kaynaklanmaktadır, doğal nedenlerle çıkan yangınların oranı yalnızca yüzde 3'tür. Yani yangını başlatan temel neden çoğu zaman insan merkezli ihmal, denetimsizlik veya kasıt olmaktadır. Bu nedenle "iklim krizi" diyerek gerekçe göstermek kamusal sorumluluğu görünmez kılmaktan başka bir şey değildir.

Son yıllarda orman alanlarında ormancılık dışı kullanım izinlerinin giderek artması ve enerji iletim hatları olmak üzere, farklı yatırımlar için on binlerce hektarlık orman alanlarının tahsis edilmesi orman yangınlarıyla birlikte ortaya çıkan zihniyetin aynı zamanda ranta, talana hizmet eden bir politika izlendiğini de açıkça göstermektedir. Bu durum, her büyük yangının ardından kamuoyunda yanan orman alanlarının daha sonra madencilik, enerji, turizm gibi çeşitli yapısallaşma alanlarına tahsis edileceğine dair kaygının nasıl önce yaşanan yangın sonrası pek çok alanın turizme, imara açıldığının da örnekleri coğrafyamızda doludur.

Sayın vekiller, milyar liralık kaynaklar NATO gibi savaş politikaları yürüten bir kurumun toplantısı için harcanırken yangın söndürme hava filosunun yetersizliği nedeniyle dış ülkelerden uçak beklemek zorunda kalmamız kamu yönetimindeki önceliklerin ne kadar yanlış kurgulandığını açıkça göstermektedir. Bakın, bunun en acı örneklerinden biri, Mardin ve Diyarbakır sınırında gerçekleşen, gece saatlerinde başlayan yangında pek çok yurttaşımızın yaşamını yitirdiği, yüzlerce hayvanın can verdiği, binlerce dönüm tarım arazisinin kül olmasıyla yaşanmıştı. Yangının gece boyunca etkisini artırmasına rağmen yeterli gece görüş kabiliyetine sahip hava araçlarının bulunmaması ve müdahalenin gecikmesi bu felaketin büyümesinde önemli bir etken olarak hafızalarımıza kazındı. Yakın tarihimiz pek çok yurttaşımızın yaşamını yitirdiği bunun gibi örneklerle doludur.

Değerli arkadaşlar, orman yangınlarıyla mücadele sadece bir bakanlığın görevi değil, merkezî idareden yerel yönetimlere, orman köylüsünden sivil topluma kadar herkesin dâhil olması gereken bir yönetim meselesidir. İşte bu yüzden şeffaf bir koordinasyon ve halkın katılımını esas alan bir hazırlık planına mutlaka ihtiyaç vardır. Bu araştırma önergemiz, Meclisin sorumluluğunda, orman yangınlarına ilişkin tüm tedbirlerin ilgili odalar, STK'ler ve kamu kurumlarıyla birlikte ciddi bir şekilde ele alınmasını gerektirmektedir.

Kendi seçim bölgem olan Dersim'den ufak bir örnek vermek istiyorum: Dersim dâhil pek çok kentin kayyumla yönetildiği bilinmektedir, coğrafyamızda belediyelerin dahi bu konuda personel, teknik donanım, ekipman eksikliği çok ciddi boyutlardadır. Merkez belediyemize ait merdiveni çalışmayan bir itfaiye aracı ve sadece küçük bir alanda ot söndürmek için bir itfaiye aracından başka bir araç bulunmamaktadır. Bu bile bize, coğrafyamızda itfaiye ekipmanları, personel eksikliği gibi pek çok donanım sorununun ne kadar açık olduğunu göstermektedir. Üstelik Dersim'de verdiğim örnekte çok ciddi bir millî havzayı içeren bir ekosistemin coğrafyasından bahsediyoruz. Dolayısıyla telafisi mümkün olmayan ekolojik yıkımlara karşı ilgili tüm kurumları orman yangınlarına ilişkin yeterli personel, ekipman, hava ve kara müdahale kapasitesini hazır hâle getirmeye, riskli bölgelerde gerekli önleyici tedbirleri eksiksiz almaya davet ediyoruz. Doğamızı, ormanlarımızı ve geleceğimizi hep birlikte korumak hepimizin tarihsel sorumluluğudur.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Tamamlayın.

AYTEN KORDU (Devamla) - Yangın zamanında sadece söndürmeyi değil öncesinde ormanı ve doğayı, tüm canlı yaşamı korumayı önceleyen bir anlayışın hâkim olması dileğiyle Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ederiz.

YENİ YOL Partisi Grubu adına Antalya Milletvekili Sayın Şerafettin Kılıç.

Buyurun. (YENİ YOL sıralarından alkışlar)

YENİ YOL GRUBU ADINA ŞERAFETTİN KILIÇ (Antalya) - Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Değerli milletvekilleri, DEM PARTİ grup önerisi üzerine grubumuz adına söz aldım. Genel Kurulu ve aziz milletimizi saygıyla selamlıyorum.

Değerli milletvekilleri, orman yangınları artık çevremizi, tarımımızı, su kaynaklarımızı, ekonomimizi ve geleceğimizi tehdit eden millî bir meseledir. Bu kürsüden daha önce defalarca uyardık. Tarım ve Orman Bakanına verdiğim soru önergelerinde yangın söndürme uçaklarının ve helikopterlerinin gerçek operasyon kapasitesini, orman işçisi ihtiyacını, erken uyarı sistemlerinin yeterliliğini, yangın emniyet yollarının durumunu ve yüksek riskli bölgelerde alınan önleyici tedbirleri sordum. Çünkü biliyoruz ki afet yönetimi yangın çıktıktan sonra değil, yangın çıkmadan önce yapılan hazırlıkla ölçülür. Ne yazık ki bugün yaşadığımız tablo bu soruların cevabını sahada acı şekilde vermektedir. Resmî verilere göre yalnızca bu yılın ilk yarısında ülkemizde 3 binin üzerinde yangın meydana gelmiştir. Sadece 26 Haziran ile 7 Temmuz arasındaki on bir günlük süreçte 884 yangınla mücadele edilmiştir. Aynı süreçte hava araçları 19.872 sorti gerçekleştirmiş, 65.283 ton su atmıştır. Bu rakamlar tehdidin büyüklüğünü gösterirken aynı zamanda yangın riskinin artık olağanüstü değil, sürekli hâle geldiğini de ortaya koymaktadır.

Değerli milletvekilleri, elbette orman işçilerimizin, itfaiyemizin, AFAD ekiplerimizin, jandarmamızın ve gönüllülerimizin fedakârlığını takdir ediyoruz ancak onların gösterdiği kahramanlık eksik planlamanın mazereti olamaz. Asıl başarı yangını söndürmek değil, yangının çıkmasını önlemek, büyümeden kontrol altına almak ve aynı acıları tekrar yaşatmayan bir sistemi kurabilmektir.

Bugün cevap bekleyen sorular hâlâ ortadadır: Risk haritaları bilimsel verilere göre güncelleniyor mu? Yangın gözetleme kuleleri ve erken uyarı sistemleri yeterli mi? Enerji nakil hatları düzenli denetleniyor mu? Orman içi ve orman kenarındaki bakım çalışmaları zamanında yapılıyor mu? Mevsimlik orman işçisi ihtiyacı tam olarak karşılanıyor mu? Kurumlar arasındaki koordinasyon eksiksiz sağlanabiliyor mu?

Unutmayalım ki yanan her ağaç sadece bir can değildir; kaybettiğimiz oksijendir, sudur, bereketli toprağımızdır, çiftçimizin geleceğidir, çocuklarımıza bırakacağımız emanettir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Tamamlayın lütfen.

ŞERAFETTİN KILIÇ (Devamla) - Devlet afetlere yalnızca müdahale eden değil, riskleri önceden gören, tedbiri zamanında alan ve milletin emanetini koruyan bir anlayışla hareket etmek zorundadır.

Bu araştırma önergesini eksikleri tespit etmek, ihmalleri ortaya çıkarmak ve ülkemizi her yaz aynı acıları yaşayan değil, felaketleri önleyen bir noktaya ulaştırmanın yollarından biri olarak değerlendiriyoruz.

Bu düşüncelerle araştırma önergesini destekliyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (YENİ YOL ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ederiz.

İYİ Parti Grubu adına Muğla Milletvekili Sayın Metin Ergun. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

İYİ PARTİ GRUBU ADINA METİN ERGUN (Muğla) - Heyetinizi saygıyla selamlıyorum.

Muhterem milletvekilleri, her yaz olduğu gibi bu yaz da başta memleketim Muğla olmak üzere Türkiye'nin dört bir yanı tekrar yanmaya başladı, ciğerlerimizi yakmaya başladılar. Son günlerde özellikle Milas, Bodrum, Fethiye, Köyceğiz, az önce sosyal medyaya düştü Seydikemer ilçelerimizde yüzlerce hektar orman ve zeytinlik alanı yanmış durumda. Buraya çıkarken Ankara milletvekilimiz sordu "Bozbük yangını şehre yakın mıydı?" dedi. Daha kötüsü, koya yakındı, denize yakındı dedim. Bunu niçin söylediğimi biraz sonra ifade edeceğim.

Muhterem milletvekilleri, orman yangınları artık Türkiye'nin aynen deprem olduğu gibi bir gerçeği; bunu böyle kabul etmek zorundayız ve ona göre tedbir almak zorundayız. Türkiye'deki orman yangınları iki çeşit. Biri, doğal yangınlar, iklim değişikliğine bağlı, kuraklığa bağlı, başkaca sebeplere bağlı çıkan orman yangınları. Bunlara karşı tedbir almak biraz daha basit, biraz daha kolay, biraz daha önlenebilir ama özellikle memleketim Muğla'daki yangınlar ikinci grupta, doğal olmayan akıllı yangınlar. Akıllı yangınlarla kastım nedir? Bir tesis, bir turizm tesisi diyelim ki veyahut da bir maden alanı ne kadar alanı kapsıyor ise o kadar yanan yangınlar, onun dışında yanmayan yangınlar ve bunları önleyemiyoruz. Bunun örnekleri Muğla'da her yıl, her yıl defalarca yaşanıyor. Ben siyasi hayatım boyunca defalarca yaşadım. Mesela, 2007 döneminde, seçim propaganda döneminde Bodrum'a giderken Bodrum'dan Güvercinlik'e geçtiğimiz yerde Pina Yarımadası yanmaya başladı, ilk ihbar edenlerden birisi benim. Buraya geldik, Parlamentoya geldik, dedik ki: Hemen burası ağaçlandırılsın. Yetkililer cevap verdiler: "Ağaçlandıracağız çünkü orada korunma altındaki Halep çamları var, korunması gereken Halep çamları var."

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, tamamlayın.

METİN ERGUN (Devamla) - Burası Pina Yarımadası'nın yanmadan önceki hâli, yeşil. Daha sonra ağaçlandırılmış hâli de aşağıda. 4 tane otel sığmış durumda, ağaçlandırma bu demek ki. Şimdi, aynı şey Bozbük için de geçerli olmasın.

CEYDA BÖLÜNMEZ ÇANKIRI (İzmir) - Herhangi bir inşaat yapılmadı inşallah ondan sonra.

METİN ERGUN (Devamla) - Evet.

CEYDA BÖLÜNMEZ ÇANKIRI (İzmir) - İnşaat yapılmadı çünkü...

METİN ERGUN (Devamla) - Hayır, yapıldı. 2021 döneminde tekrar bir büyük yangın oldu. O yangın ile bu bölgenin arası 15 kilometre. 15 kilometre olduğu yerde tekrar bir yangın çıktı; burada, Parlamentoda tekrar konuştum, buraya yeniden bir tesis yapılacak dedim. Bakanlığa soru önergesi verdim, Bakanlık cevap verdi, "Hayır, böyle bir şey yok." dedi.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

METİN ERGUN (Devamla) - Daha sonra, Bodrum'a tekrar giderken baktım, yeni tesisler yapılmaya başlanmış. Dediler ki: "Otel yıkıldı, o oteli genişletme çalışması." Otele bağlı yeni villalar yapıldı. Dolayısıyla, Bozbük de inşallah böyle olmaz diyor, hepinize saygılarımı arz ediyorum. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ederiz.

Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına Kahramanmaraş Milletvekili Sayın Ali Öztunç.

Buyurun. (CHP sıralarından alkışlar)

CHP GRUBU ADINA ALİ ÖZTUNÇ (Kahramanmaraş) - Sayın Başkanım, çok teşekkür ediyorum.

Orman yangınları sezonu açıldı. Dün de Kahramanmaraş ilimizin Nurhak ilçesinin Alçiçek köyünde bir anızla başlayan bir orman yangını gerçekleşti ve Memiş Yaşar isimli bir dostumuz, arkadaşımız, benim de tanıdığım birisi rahmetli oldu; Allah rahmet eylesin, devri daim olsun diyorum. Dolayısıyla, orman yangınları sezonu da açıldı ve her yıl aynı nakarat, her yıl aynı sorunları yaşıyoruz.

2021 yılında -az önce sayın vekilim anlattı- Türkiye, çok ciddi orman yangınlarıyla mücadele etti. Ben o dönem Cumhuriyet Halk Partisinin Çevre ve Doğa Haklarından Sorumlu Genel Başkan Yardımcısıydım. Dolayısıyla hem Muğla'da -Marmaris, Bodrum- hem de Antalya'da günlerce kaldık ve orman yangınlarını bire bir yerinde görme şansımız olmuştu. O günden bugüne maalesef hiçbir koruyucu önlemin alınmadığını görüyoruz ve hiçbir dersin 2021 yılından bugüne kadar alınmadığını üzülerek görüyoruz.

"İklim krizi" deniyor ama artık o krizi geçti, iklim felaketi oldu. İklim felaketi nedeniyle her geçen gün daha da bu riskimiz artıyor ve risk artarken koruyucu önlemler de alınmıyor. Bakın, yangın mevsimi olmadan önce bu önlemlerin alınması gerekiyor. Hele bu sene çok daha ciddi risk var. Malum, mevsimde mevsimsel yağışlar çok fazla oldu. Dolayısıyla otlar çok büyüdü ve şimdi kuruma aşamasına geçti ama maalesef bunların temizlenmesi sağlanamadı çünkü orman köylüsü yok. Bu işi eskiden orman köylüsü yapardı ama Orman Genel Müdürlüğü orman köylüsünü sevmediği için, "orman köylüsü" kavramını bitirdiği için bu kriz yaşanıyor. Ne yapıyorlar?"Ormanı muhafaza etmek için personel alacağız." diyorlar. O köyün adamını almıyorlar, AKP'nin gençlik kollarından, bir başka ilçeden birini getiriyorlar; adam köyü bilmiyor, dağı taşı bilmiyor, yolu yordamı bilmiyor, "Sen burada ormancısın." diyorlar. Dolayısıyla, bir türlü sonuç alınamıyor çünkü barışık değiller.

Bir başka sorun, orman yangınlarının en büyük sebeplerinden biri enerji dağıtım şirketlerinden kaynaklanıyor. Yaz geldiği zaman o elektrik kabloları eğiliyor, dolayısıyla -Marmaris yangınlarının tek sebebi buydu- ağaç dallarının o kablolarla temasıyla yangın çıkıyor ama bakıyorsunuz, enerji dağıtım şirketleri yenileme yapmıyor; pahalı olduğu için, helikopterle yapılması gerektiği için ağaçlara budama yapmıyor. E, bakıyorsunuz, diyorlar ki: "Arazöz sayımız çok fazla, helikopterler kiraladık." İyi de birader, arazöz çok da içine 6 kişi koyman gerekiyor, 2 kişi koyuyorsun yani 6 kişinin yapması gereken işi 2 kişiyle yaparsan ne olur? İşte, sonuç alamazsın, dolayısıyla orman yangınları da büyüyüp gider ve sonuçta biz de böyle orman yangınlarıyla anılan bir ülke hâline geliriz.

Değerli milletvekillerimiz, bir de seçim bölgem Kahramanmaraş'a ilişkin çok kısa bir bilgi vermek istiyorum.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Tamamlayın lütfen.

ALİ ÖZTUNÇ (Devamla) - Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Millî Eğitim Komisyonunda bir kanun teklifi var. Kanun teklifinde Kahramanmaraş İstiklal Üniversitesinin adı değiştiriliyor, İstiklal Bilim ve Teknoloji Üniversitesi oluyor. "Kahramanmaraş" ismiyle derdiniz nedir sizin? AK PARTİ'ye soruyorum; Sayın Vahit Kirişci burada mı, ona soruyorum. "Kahramanlık" ünvanı Maraş'a bu Gazi Meclis tarafından verildi, 70'li yıllarda verildi. Derdiniz nedir ki "Kahramanmaraş" ismini çıkarıyorsunuz, İstiklal Üniversitesi hâline getiriyorsunuz? "Efendim, başka isim var, Kahramanmaraş Sütçü İmam..." İstanbul Üniversitesi var, İstanbul Teknik Üniversitesi var. Bir şehirde 2 tane "Kahramanmaraş"la başlayan üniversite olamaz mı? Kınıyorum. "Kahramanmaraş" ismini attığınız için bu millet de sizi gönlünden atacak Kahramanmaraş'ta, bilginiz olsun. Afşin, Göksun'daki meslek yüksekokulunu kurtardık, çok şükür, konuştuk, "Tamam." dediniz. Elbistan'la sorununuz nedir ki oradaki okulları kapatıyorsunuz? Bu Elbistan nefretinin sebebini merak ediyorum.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

SELAMİ ALTINOK (Erzurum) - Kapanmıyormuş, kapanmıyormuş.

ALİ ÖZTUNÇ (Devamla) - Kapatıyorsunuz, kapatıyorsunuz.

SELAMİ ALTINOK (Erzurum) - Kapanmıyor.

ALİ ÖZTUNÇ (Devamla) - Kapanıyor, kapanıyor Sayın Başkanım, kapanıyor.

YAHYA ÇELİK (İstanbul) - Kapanmazsa özür diler Ali Ağabey.

ALİ ÖZTUNÇ (Devamla) - Kapanmazsa özür dileyeceğim.

BAŞKAN - Sayın Öztunç, süreniz bitti.

ALİ ÖZTUNÇ (Devamla) - Bitiriyorum Sayın Başkanım.

Kapanırsa Sayın Vahit Kirişci gelip buraya Elbistan halkından özür dileyecek mi?

YAHYA ÇELİK (İstanbul) - Sebebini anlatır.

ALİ ÖZTUNÇ (Devamla) - Sebebini anlatır, öyle mi? AK PARTİ zihniyeti bu işte arkadaşlar, işlerine gelince oklava, işlerine gelmeyince baklava.

Teşekkürler. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ederiz.

Adalet ve Kalkınma Partisi Grubu adına İzmir Milletvekili Sayın Ceyda Bölünmez Çankırı.

Buyurun. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

AK PARTİ GRUBU ADINA CEYDA BÖLÜNMEZ ÇANKIRI (İzmir) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; hepimizi derinden sarsan orman yangınlarında millî kurumlarımızı yıpratmak adına bir tartışma zeminine çekilmek istendiğini üzülerek burada müşahede ederek önergeye başlıyoruz ancak ben bu kürsüde algıları yok etmek, rakamlarla, icraatlarla ve gerçeğin ta kendisi adına cevap vermek adına söz almış bulunmaktayım.

Ülkemizde bulunan 23,4 milyon hektar ormanlık alanımızda çıkan yangınların yüzde 91'i maalesef ihmal, dikkatsizlik ve tedbirsizlik gibi insan faktörlerine dayanmaktadır. Hava filomuzdaki uçak sayısını 28'e, helikopter sayısını da 119'a çıkardık. 14 İHA'yla vatan topraklarını 7/24 havadan tarıyor, dünyada gözetlemede İHA kullanan 2 ülkeden 1'i olarak göklerde saniyelerle yarışıyoruz. Tek seferde havadan su atma kapasitesi olarak da 462 tona yükseldik. Dünyada sadece 5 ülkede bulunan akıllı yangın yönetim aracı Otağ bugün bizim hizmetimizdedir. Karadan müdahale gücümüzü arttırmak amacıyla arazöz sayımızı da 1.953'e, iş makinesi gücümüzü de 878'e çıkardık. Yangınların büyümesini engelleyen en kritik gücümüz olan ilk müdahale aracı sayımızı da 2.766'ya ulaştırdık.

Tabii, 81 vilayetimizde çıkan orman yangınlarını akıllı teknolojilerle ortalama sadece iki dakika içinde tespit ediyor, yer ve hava ekiplerimizle ortalama on bir dakika gibi kısa bir sürede yani daha alevler parlamadan hızlı ve etkin bir şekilde müdahale ediyoruz. Tabii ki bunu, kıymetli vekillerimizin de söylediği gibi, çevresel etkiler, rüzgârın hızı, nemin düşük olması, sıcaklık oranlarının hepsi büyük derecede etkiliyor.

Tabii, her bir karışını aziz bildiğimiz güzel İzmir'imizde de sadece geçtiğimiz yıl -hatta şu anda hâlâ- 435 yangın meydana gelmiştir. Geçtiğimiz hafta Tarım ve Orman Bakanımızın katılımıyla İzmir'in envanterine kattığımız yeni nesil yangın söndürme araçlarıyla müdahale gücünü en üst seviyeye çıkardık. Gökyüzünde saniyelerle yarışan 17 hava aracımızla, karada arazözler ile iş makinelerine kadar konuşlandırdığımız tam 435 modern kara aracımızla ve en önemlisi, vatan aşkıyla alevlerin üstünde yürüyen 1.702 kahraman personelimizle orman yangınlarının tam yüzde 94'ünü daha büyüme eğilimi göstermeden söndürdük. İşte başarı budur, işte yeşil vatana sahip çıkmak budur.

Değerli milletvekilleri, önergede iddia edilen enerji hatları meselesi hakkında da şunu net bir şekilde ifade etmek istiyorum: Biz hiçbir sermayenin arkasında durmuyoruz, sığınmıyoruz; ihmali olan herkesin de tepesine binip hesabını da en ağır şekilde soruyoruz, bu sorumluluğun farkındayız. Peki, kendi alanındaki yangınları bile devlete mal etmeye çalışan yerel yönetimler ne yapıyor?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Tamamlayın.

CEYDA BÖLÜNMEZ ÇANKIRI (Devamla) - Geçtiğimiz yıl Gaziemir'de ve Buca'da günlerce toplanmayan, sokaklarda dağ gibi biriken çöpler yüzünden çıkan yangınlar hafızalarımızda tazedir, daha yeni yaşadığımız olaylar içerisindedir. Kendi sorumluluk alanlarındaki en basit kıvılcımı söndürmekten maalesef âciz olan, kendi ihmallerini örtmek için her şeyi devlete yıkmaya çalışan bir zihniyetle karşı karşıyayız.

Değerli milletvekillerimiz, devletimiz sahada, 25.894 kahraman personeli -az bir rakam değil- sayısı 137 bini aşan gönüllü ordusuyla nöbettedir. Biz hem küresel diplomaside güçlü bir Türkiye inşa ediyoruz hem de yeşil vatanımızın da her bir karışını korumakla mükellefiz.

Bakanlığımızın ve Orman teşkilatımızın gece gündüz yürüttüğü bu muazzam mücadeleyi gölgelemeye çalışan bu önergeye de "ret" oyu vereceğimizi buradan ifade ediyor, yeşil vatan uğruna canlarını feda eden bütün orman kahramanlarımızı rahmetle ve minnetle anıyor, alevlerin karşısında siper olan kahraman Orman işçilerimize şükranlarımı sunuyor, orman köylülerimize de buradan minnetlerimi sunuyorum.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

AYTEN KORDU (Tunceli) - Yani yeterli diyorsunuz. İnsanlar boşuna öldü o zaman, o kadar uçak varsa, hazırlık varsa... Mardin'de, şeyde 15 yurttaş hayatını kaybetti gece görüşlü olmadığı için. O zaman boşuna mı öldü insanlar? Vardı da kullanmadınız mı o zaman? Nedir yani? Her şeyi mükemmel gösterme derdiniz ne sizin yani?

CEYDA BÖLÜNMEZ ÇANKIRI (Devamla) - Ben hep beraber Orman teşkilatımızın envanterini gezdirip size göstereyim.

BAŞKAN - Tamam, teşekkür ederiz.

AYTEN KORDU (Tunceli) - Eksik olduğu ayan beyan ortada ya, bir şeyi de kabul edin ya!

CEYDA BÖLÜNMEZ ÇANKIRI (Devamla) - Kabul edilecek bir şey yok. Şu anda filomuzun ne kadar güçlendiğini sizler de görüyorsunuz. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

AYTEN KORDU (Tunceli) - Her şey mükemmelmiş gibi her şeyi konuşmaktan vazgeçin yani!

CEYDA BÖLÜNMEZ ÇANKIRI (Devamla) - Kabul etmiyorsunuz bunu; gözleriniz görmüyor, görmek istemiyorsunuz.

AYTEN KORDU (Tunceli) - Hangi millî değerler yıpranmıyormuş efendim! Hangi değerler yıpranıyor yani?

BAŞKAN - Sayın Kılıç Koçyiğit, sisteme girmişsiniz.

Buyurun.

IV.- AÇIKLAMALAR (Devam)

55.- Kars Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit'in, İzmir Milletvekili Ceyda Bölünmez Çankırı'nın DEM PARTİ grup önerisi üzerinde yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın hatip "Millî kurumlarımızı yıpratmak adına bir tartışma zeminine çekilmek istenen..." Önerge üzerinden söyledi. Şimdi, burada kamu adına, toplum adına siyaset yapıyoruz ve burada halkımız için söz kuruyoruz. Orman yangınları bu ülkenin kanayan yarası. Geçen yıl çıkan orman yangınlarını çok iyi biliyoruz. Az önce milletvekilimizin söylediği gibi, Mardin ve Diyarbakır'da meydana gelen yangınlar sonucunda 15 yurttaşımız yaşamını yitirdi. Yine, aynı şekilde, Eskişehir'de yangın meydana geldi, insanlar yaşamını yitirdi. Şimdi, bu hakikat ortadayken sayın vekilin anlattıklarına inanmak mümkün değil. Şimdi, bir gerçeğimiz var yani biz orman yangınlarında sadece orman muhafaza memurlarının değil, müdahale edenlerin değil sivil insanların da yaşamını yitirdiği bir ülkeyiz. İki dakikada tespit edilmiş, on bir dakikada müdahale edilmiş! O zaman bu milyonlarca hektar orman niye yanıyor? Bursa merkeze kadar yangın geldi geçen yıl ya, bütün bunları unuttuk mu?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, tamamlayın.

CEYDA BÖLÜNMEZ ÇANKIRI (İzmir) - Ama rüzgârın etkisi, havanın sıcaklığı; bunların hepsi bir neden yani.

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) - Şimdi, 28 tane uçak, 119 tane de helikopter var; ne güzel, 14 tane İHA'yla da her şey denetim altında. O zaman niye yangın var? Niye yangın çıkıyor? Ya, bir sorun yok mu?

ÜMMÜGÜLŞEN ÖZTÜRK (İstanbul) - Bütün dünyada var ya, bütün dünyada yangın var, sadece bizde mi var?

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) - Şimdi, sorunların üzerini kapattığımız zaman biz o soruna çözüm bulabilir miyiz? Bir hakikat var, ormanlar yanıyor, yanmaması gerekiyor. Elektrik dağıtım şirketleri mi sorunlu? O zaman oraya bir pay çıkarılmalı. Orman Genel Müdürlüğü mü sorunlu? O zaman oraya bir pay çıkarılmalı. Siyaset kurumu mu yeterince görevini yapmıyor? O zaman oraya bir pay çıkarılmalı. Her şey güllük gülistanlık; ormanlar yanıyor, insanlar ölüyor ama ortada bir sorun yok. Vallahi, biz anlamadık bu iş nasıl bir iştir, buna bir cevap versin sayın vekilin kendisi.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN - Teşekkür ederiz.

V.- ÖNERİLER (Devam)

A) Siyasi Parti Grubu Önerileri (Devam)

3.- DEM PARTİ Grubunun, Tunceli Milletvekili Ayten Kordu ve arkadaşları tarafından, orman yangınlarına karşı alınan tedbirlerin araştırılması amacıyla 16/7/2026 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 16 Temmuz 2026 Perşembe günkü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi (Devam)

BAŞKAN - Öneriyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Öneri kabul edilmemiştir.

Sayın Uçar, sisteme girmişsiniz.

Buyurun.

IV.- AÇIKLAMALAR (Devam)

56.- Van Milletvekili Zülküf Uçar'ın, uyuşturucu ticaretine ve kullanımına karşı Van halkının kendi inisiyatifiyle çözüm bulmaya çalıştığına ilişkin açıklaması

ZÜLKÜF UÇAR (Van) - Sayın Başkan, teşekkür ederim.

Kürt kentlerinde uyuşturucu ticareti ve kullanımı planlı bir şekilde her mahalleye yayılıyor. Van halkı buna karşı daha önce birçok farklı girişimde bulundu, devlete çağrılar yaptı ama sorun, çözülmek bir yana daha da ağırlaştı. Son olarak halk kendi inisiyatifiyle çözüm bulmaya çalışıyor. Önce uyuşturucu tacirlerine karşı nöbet tutan Van Haçort halkı şimdi de teşhir mekanizmasını devreye sokuyor. Bu, baştan sona meşru, güçlü ve politik bir tutumdur, demokratik toplumun somut görünümüdür; işte bu da onun resmidir. Haçort halkının onurlu bu tutumunu buradan selamlıyoruz. Devlete ve iktidara da sorumluluklarını hatırlatarak sorumluluklarını yerine getirmelerini talep ediyoruz.

BAŞKAN - Teşekkür ederiz.

V.- ÖNERİLER (Devam)

A) Siyasi Parti Grubu Önerileri (Devam)

4.- CHP Grubunun, Balıkesir Milletvekili Serkan Sarı ve arkadaşları tarafından, motosiklet sürücülerinin ve motokuryelerin sorunlarının araştırılması amacıyla 16/7/2026 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 16 Temmuz 2026 Perşembe günkü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri, Cumhuriyet Halk Partisi Grubunun İç Tüzük'ün 19'uncu maddesine göre verilmiş bir önerisi vardır, okutup işleme alacağım ve oylarınıza sunacağım.

16/7/2026

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Danışma Kurulu 16/7/2026 Perşembe günü (bugün) toplanamadığından grubumuzun aşağıdaki önerisinin İç Tüzük'ün 19'uncu maddesi gereğince Genel Kurulun onayına sunulmasını saygılarımla arz ederim.

Gökhan Günaydın
İstanbul
Grup Başkan Vekili

Öneri:

Balıkesir Milletvekili Serkan Sarı ve arkadaşları tarafından, motosiklet sürücüleri ve motokuryelerin sorunlarının araştırılması amacıyla 16/7/2026 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan (1938 sıra no.lu) Meclis araştırması önergesinin diğer önergelerin önüne alınarak görüşmelerinin 16/7/2026 Perşembe günkü birleşimde yapılması önerilmiştir.

BAŞKAN - Önerinin gerekçesini açıklamak üzere Balıkesir Milletvekili Sayın Serkan Sarı.

Buyurun. (CHP sıralarından alkışlar)

CHP GRUBU ADINA SERKAN SARI (Balıkesir) - Teşekkürler Sayın Başkan.

Değerli milletvekilleri, bugün Meclisimizde aslında toplumun önemli bir kesiminin sorunu olan motorcularımızın ve motokuryelerin yaşamış olduğu sıkıntıları dile getirmek ve Meclisimize bu konu hakkında çözüm üretmesi için çağrıda bulunmak adına söz almış bulunuyorum.

Bu konuyla ilgili bir araştırma önergesini Meclise sunduk, umut ederim ki kurulacak bir komisyonla motorcularımızın yaşadığı sıkıntılara hep birlikte çözüm üreteceğiz. Bununla ilgili tespit ettiğimiz konu başlıklarını da sizlerle paylaşmak istiyorum.

Şu anda, 2025 verilerine göre, trafiğe kayıtlı motor sayısı toplam rakamın yaklaşık dörtte 1'ine yani yüzde 28'ine denk geliyor yani aslında motor ulaşımı artık ülkemizde istisnai sayılabilecek oranın çok çok üzerine çıkmış durumda. Bu motor kullanıcılarının ekmekleri için, işine gitmek için, ulaşımını sağlayabilmek için bu ruhsatlara, bu tedbirlere ihtiyaçları var amma velakin yeterli tedbirler alınmadığı için bugün motor sürücülerimiz ciddi yaşam mücadelesiyle karşı karşıya kalıyorlar. Geçen sene 228 bin trafik kazası oldu ve 6 binin üzerinde vatandaşımız hayatını kaybetti; bunların yaklaşık 1.300'ü motor sürücüsü yani yaklaşık yüzde 30'a yakın oranda motor sürücümüz alınmayan tedbirler ve uygulanmayan kurallardan dolayı yaşamını yitirmiş durumda.

Motor kullanıcıları artık trafikte eşit olduğunu, motorlu araçlar ile diğer araçların bir arada eşit haklara sahip olduğunu vurgulamak istiyor. Bugün motorcularımız ne yazık ki trafikte yok sayılıyor; yaklaşma mesafesi, kör nokta, ayna kontrolü yapmadan araç kullanan diğer sürücüler veya kapıları açarken gösterilen özensiz tavırlardan kaynaklı olarak motor sürücülerimiz kaza durumlarıyla karşı karşıya kalıyor. Ne yazık ki bu konuda yeterli bir eğitim sistemi olmadığı için... Şu anda ehliyet sınavı aracı kullanmak üzerine; motor ehliyeti de motoru kullanabilmek, ayakta tutabilmek üzerine kurulmuş vaziyette. Biz buradaki eğitimlerin çok daha sağlıklı bir şekilde verilebilmesini, ileri sürüş tekniklerini, hızlı manevra yapma kabiliyetini, takip sistemini, motorların da trafikte bir unsuru olduğunu gösteren eğitim modeliyle beraber ehliyet sınavlarının yapılmasını talep ediyoruz ve kamuda da yapılan işlerde de yol inşaatlarında da motorcular göz önünde bulundurulmalı. Bugün rögar kapakları kavşakların içerisine koyuluyor, hava buzlandığında kayganlaşan yol boyaları kullanılıyor, gelişigüzel asfalt yamalarıyla yapılan çalışmalardan sonra asfaltın mıcırlı ve pis bir şekilde bırakılması sonucunda da birçok motorcumuz ne yazık ki bu basit önlemler alınmadığı için kazaya maruz kalıyor ve yaşamlarından oluyor. Bu anlamda, bu uygulamalarla ilgili hukuki bir çerçevenin de sağlanması gerekiyor.

Ayrıyeten, kara yollarımızda artık "giyotin" diye adlandırdığımız bir kaos var. Virajlarda, köprülerde ve tehlikeli bölgelerde araçları, otomobilleri korumak için yapılan bariyerlerin altına koruyucu, motor dostu bariyerler koyulması lazım amma velakin şu anda yapılan uygulamalar ne yazık ki çok yetersiz. Bununla ilgili acilen bir karar alınıp Türkiye'deki bütün yolların motor dostu yol hâline getirilerek yeniden revize edilmesi gerektiğini vurgulamak isterim.

Ayrıyeten, motorcularımıza AVM'lerde, hastanelerde toplu taşıma merkezlerinde ve belli noktalarda park alanları sağlanmalı; aydınlık, güvenlik kameralarıyla takip edilen ve motorcuların da kendi araçlarının güvenliğini huzurla sağlayabilecekleri yerlere ihtiyaçları var. Bu sebeple, motorcularımızın varlığını göz ardı etmeden uygulamalarımızı dikkatli ve özenli bir şekilde yapmalıyız.

Bugün sokakta yaşanılan kazaların büyük bir çoğunluğunda "Motorcudur, hızlıdır; motordan kaynaklıdır." gibi bir ön yargıyla hareket ediliyor, hiçbir şekilde nitelikli bir inceleme yapılmıyor. Konu motor olunca suç direkt ön yargıyla motorcuya yıkılıyor, bunu da kabul etmek mümkün değil.

Ehliyet almak güvenli sürüş bilmek anlamına gelmiyor; acil fren, viraj tekniği, kaçış manevrası, doğru bakış tekniği, yol yüzeyini okuma, tehlike algısı, gece sürüşü gibi hayati konularda da ehliyet eğitimi verilirken motorcularımızın eğitilmesi gerekiyor ve ayrıyeten motorcularımızın kullanmış olduğu ekipmanlar da bir lüks değil, bir can koruyucu ekipmandır. Burada uygulanan vergi politikalarından taviz gösterilmeli; pahalı olan kask, mont, koruyucu eldiven, sırtlık, dizlik gibi malzemelerin daha makul fiyatlarda olması lazım. Bunun için de buradaki vergi oranını ortadan kaldırmamız gerekiyor.

Ayrıyeten de kırmızı ışıklarda motorcularımızı korumak için "motorcycle bus" denilen bir uygulama var yurt dışında. Işıklarda bekleyen motorculara arkadan gelen araçların çarpmasını engellemek için tedbirler de almamız gerekiyor.

Bugün motorcularımızın en fazla üzerinde durduğu konulardan biri de hızlı limitidir. Ne yazık ki trafikte eşit hızla gidilemediği için, motorcularımız -125 CC'lik- bundan yirmi yıl önceki, otuz yıl önceki mevzuata göre belirlenen hız limitine tabi tutulduğu için motorcularımızın hız limitlerinin yeniden belirlenmesi gerekiyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Tamamlayın.

SERKAN SARI (Devamla) - Şu anda motorlar, ABS sistemiyle, birçok güvenlik sistemiyle, frenleriyle, motor hacmiyle mevcut trafik akışına uyumlu gidebilecekken 130-140 kilometreyle giden otomobilin önünde 100 kilometreye sınırlandırılan motorlar ne yazık ki arkadan gelen araçların baskısıyla, önden giden kamyonun riskiyle ve trafik akışında sürekli sollama yaparak kendini koruma çabasıyla risk altında kalıyorlar. Bu sebeple trafik akışına uygun, motor hacmine uygun, donanımına uygun hız limitlerini yeniden güncelleyerek motorcularımızın güvenliğini sağlamamız gerekiyor. Eğer bu tedbiri almaz isek motorcularımızın yaşamış oldukları bu can kaybı riski önümüzdeki yıllarda çok daha artarak devam edecek. Çünkü ülkedeki yaşanan ekonomik krizle beraber, ulaşım maliyetlerin artmasıyla beraber toplumumuzun önemli bir kısmı motoru hayatının bir parçası hâline getirmiş oluyor.

Motokuryelerimizin de sıkıntıları var. Trafik kuryelerimizin iş yeridir, bu gerçeği unutmayalım; onlar için alınması gereken tedbirleri ihmal etmeyelim. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ederiz.

İYİ Parti Grubu adına İzmir Milletvekili Sayın Hüsmen Kırkpınar. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

İYİ PARTİ GRUBU ADINA HÜSMEN KIRKPINAR (İzmir) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; yüce heyetinizi saygıyla selamlıyorum.

Türkiye'nin 3'üncü büyük şehri olan İzmir'den, İzmir Kuryeler Federasyonu Başkan Yardımcısı Sayın Önder Coşkun'un bizzat bana ilettiği sorunlardan ve sahadaki gözlemlerimizden bahsetmek istiyorum.

Modern ticaretin ana taşıyıcı kolu olan motokuryelerimiz, düşük ücretler, artan komisyonlar, yakıt maliyetleri ve güvencesizlik içinde hayatta kalma mücadelesi vermektedir. Bugün bir kuryenin sadece işe başlayabilmesi motosiklet, P1, SRC, MYK belgesi ve ekipmanlarla birlikte 300 bin liralık sermaye yükümlülüğü doğurmaktadır. Koruyucu ekipman ve vergi maliyetleri o kadar yüksektir ki kuryeler tam donanımlı olmadan yola çıkmaktadır. Hükûmet eksiksiz vergi talep ederken can güvenliği standartlarını sunmamaktadır. Bu yükü hafifletmek için KDV oranı yüzde 10 seviyesine sabitlenmelidir. Dijital platformların süre sınırlarıyla yerine getirdiği bonus sistemleri kuryeler üzerinde örtük bir hız baskısı kurarak kazalar körüklenmektedir. Riskli algoritimalarla değil, ilave edilen paketlerin ücretinin düşürülmediği sabit bir birim fiyat üzerinden belirlenmelidir.

Sokaklardaki dikkatsiz sürücüler, hırsızlık vakaları, olumsuz hava şartları, ısınma alanlarının yokluğu, restoranlarda uzun bekleme süreleri, otopark eksikliği ve haksız puanlamalar bu mesleği yıpratmaktadır. Üstelik sitelere kabul edilmeme, kasklarla içeri alınmama ve kaskı bırakacak yer bulamama gibi uygulamalar toplumsal bir saygınlık krizidir. Hepsinden acısı, BAĞ-KUR veya SSK prim borcu olan bir esnaf kurye kaza geçirdiğinde acil sağlık hizmetine erişememektedir. Canını ortaya koyan bir yurttaşımızın sağlık güvencesinden mahrum bırakılması kabul edilemez.

Değerli milletvekilleri, federasyon yönetiminin de bizzat bize aktardığı bu sorunlar doğrudan bir hayatta kalma mücadelesidir. İşin özü, adil bir ücret modeliyle başlar. Kuryelerin kaderi yapay zekâ endişelerine ve platformların insafına bırakılmamalı, kazançlar net olmalıdır. Kuryelik mesleği yasal statüye kavuşmalı, taşeron firmaların keyfî uygulamalarına karşı standart koşullar getirilmelidir ancak tüm bu haklar yollar güvenli olmadığı sürece kâğıt üstünde kalır. Trafikte güvenlik sıkıca denetlenmeli, şehir altyapısı ve şeritler motosiklet kullanımına uygun hâle getirilmelidir. Kısacası bütün mesele, masada hakkını alıp yolda canını koruyabilmektir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Tamamlayın lütfen.

HÜSMEN KIRKPINAR (Devamla) - İYİ Parti olarak öneriyi desteklediğimizi ve bu haklı sürecin kararlılıkla takipçisi olacağımızı vurgulayarak yüce heyetinizi saygıyla selamlarım. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ederiz.

YENİ YOL Partisi Grubu adına Mersin Milletvekili Sayın Mehmet Emin Ekmen.

Buyurun. (YENİ YOL sıralarından alkışlar)

YENİ YOL GRUBU ADINA MEHMET EMİN EKMEN (Mersin) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; âdeta günümüzün şehir hayatının görünmez kahramanları olan motokuryelerin sorunlarının konuşulmasına dair bu önergeyi destekliyoruz ve bu sorunların ciddi bir şekilde ele alınıp, konuşulup az sonra ifade edeceğimiz belli başlıklar altında çözüm önerilerinin hayata geçirilmesi gerektiğini düşünüyoruz.

Aslında motokuryeler her gün hepimizin, ailemizin bir şekilde hayatına dokunan insanlar; ya bir sıcak yemek servisiyle ya eczaneden gelen bir ilaçla veyahut da kargodan beklediğimiz bir evrak veyahut da siparişle bir motokurye... Hatta artık su siparişleri de şehirlerin içilebilir su sorunları çoğaldıkça çoğunlukla kuryeler üzerinden geliyor ve bütün bunlar bir şekilde kapımıza motokuryeler aracılığıyla geliyor.

Motokuryelere, aslında bu meslek grubuna baktığımızda, son yıllarda bir miktar özgür, bir miktar performansa dayalı gelir getirmesi, bir miktar da tüketim alışkanlıklarının değişmesi nedeniyle çok sayıda değişik üniversiteden mezun ettiğimiz ama onlara uygun istihdam imkânı sağlayamadığımız gençler tarafından tercih edilen bir iş olduğunu görüyoruz. Ancak bu güvencesiz çalışma hayatının çok ciddi sorunları var ve bunlar hem restoranlar ve benzeri sipariş dağıtan firmalar, gerek bir ucunda kargo, bir ucunda restoran olan servis sağlayıcı firmalar, diğer tarafta devlet kuruluşları ve bir yönüyle de sıradan vatandaşlar ile bu mesleği icra edenler arasında şu anda böyle bir örtülü mutabakat hâli var ama hafif bir deştiğimizde çok ciddi sorunlarla karşılaşıyoruz. Çok sayıda kurye sadece güvencesizlikle değil kendi motorunu, yakıtını, bakımını, ekipmanını kendisi karşılamak suretiyle, başka bir sosyal güvenceye sahip olmamakla ve hızı ve servis tekrarı azaldığında geliri de azaldığı için hastalığa, kazaya ve daha birçok riske rağmen âdeta zaman zaman kendi canını da riske atarak bu işleri yürütebilmektedir. Platform şirketler ve restoranlar açısından ise tek kriter siparişin zamanında müşteriye ulaşabilmesidir. Ne kuryenin sağlık durumu ne yeterince dinlenerek ve ara vererek bu işi yapıp yapmadığı ne de kuryenin kendi ekipmanlarıyla kendi iş güvencesini sağlayıp sağlamadığı bu platform şirketlerinin ve restoranlarının gündeminde değildir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Tamamlayın lütfen.

MEHMET EMİN EKMEN (Devamla) - Bir kurye açısından iş güvenliğine uygun bir ekipman temini dahi, maalesef, birçoğunun ithal girdi olması ve yüksek fiyatları nedeniyle âdeta tek başına bir iş kurmak gibi ciddi maliyetler getirmektedir. Devlet ilk adımda kuryelerin güvenliğini ilgilendiren bu ekipmanlarla ilgili birtakım ithalat vergilerini, vesair vergileri düzenlemeli ve insan güvenliğini merkeze alan bir anlayışla buna erişimi kolaylaştırmalıdır.

Bir diğer problem de bazen kuryelerden ama bazen diğer şoförlerden de kaynaklanan trafikteki karşılıklı saygı ve güven ikliminin zedeleniyor olmasıdır. Şüphesiz bu konuda da trafik kanunlarında birtakım düzenlemelere ihtiyaç vardır.

Daha birçok konu burada anlatılabilir. Şu veriyi vermek istiyorum: 2024'te en az 65, 2025'te en az 44 kuryenin bizzat kendisinin öldüğünü kayıtlar bize söylüyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

MEHMET EMİN EKMEN (Devamla) - Bu nedenle, insan güvenliğini ve aynı zamanda hizmet sektörünün kalitesini ilgilendiren bu konuda genel bir araştırmanın faydalı olacağına inanıyor, hepinizi saygıyla selamlıyorum. (YENİ YOL ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ederiz.

Halkların Eşitlik ve Demokrasi Partisi Grubu adına İstanbul Milletvekili Sayın Kezban Konukçu.

Buyurun. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

DEM PARTİ GRUBU ADINA KEZBAN KONUKÇU (İstanbul) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; pandemiden bu yana devasa bir sektöre dönüşmüş olan motokuryelik Türkiye'de en güvencesiz ve en ölümcül iş kollarından biri hâline geldi. Her yıl onlarca motokurye iş cinayetlerinde hayatını kaybediyor. Mahkemeler bu ölümleri birer iş cinayeti olarak değil sıradan birer trafik kazası olarak ele alıyor. Kusurlu araç sürücülerine ya da kuryeyi on beş yirmi dakikalık teslimat baskısıyla hız yapmaya zorlayan patronlara çoğu zaman dava bile açılmıyor. Kazaya karışan sürücüler en düşük para cezalarıyla serbest kalıyor tıpkı Somali Cumhurbaşkanının oğlunun Motokurye Yunus Emre Göçer'e çarparak ölümüne yol açıp serbest kalması davasında olduğu gibi.

Bir diğer örnek eski Kızılay Başkanı Kerem Kınık'ın kızı Zehra Kınık'ın fail olduğu kaza ya da cinayet demek daha doğru olur. Hükûmete yakın Kınık'ın kızı kusurlu olduğu ölümlü kazanın ardından önce adli kontrolle serbest bırakıldı, daha sonra kamuoyunun baskısı üzerine tutuklandı; bunu da yeni öğrendik sosyal medyadan.

İş cinayetiyle öldürülen son motokuryelerden biri de İstanbul Beylikdüzü'nde trafikte kendi aralarında yarış yapan sürücülerin yol açtığı iş cinayetiyle hayatını kaybeden Fiyuu Tıkla Gelsin Kuryesi Merve Yılmazelli. Aynı zamanda Merve Yılmazelli cinsel yönelimi yüzünden de baskı görüyordu; tekrar, kendisine Allah'tan rahmet, yakınlarına başsağlığı diliyoruz ve bu iş cinayetlerinin bir an önce son bulması için gerekenin yapılması gerektiğini düşünüyoruz.

Bakın, bu iş cinayetlerindeki en önemli sorunlardan biri, bu motokuryelerin işçi statüsünde dahi sayılmıyor olması. Bunu "esnaf kurye" olarak tanımlıyorlar ve asıl işverenler bu insanlara şahıs şirketleri kurduruyorlar, onların sigorta gibi hiçbir güvencelerinden sorumlu olmuyorlar ve aynı zamanda bu iş cinayetleri sonucunda açığa çıkan sonuçlardan da yükümlü olmadıklarını iddia ediyorlar. Hele "On beş yirmi dakikada yetiştirin bu siparişleri." baskısı sonucu açığa çıkan iş cinayetlerinden, trafikte açığa çıkan iş cinayetlerinden kesinlikle sorumlu olmadıklarını dile getiriyorlar.

Motokuryelerin talepleri yalnızca can güvenliğiyle sınırlı değildir, işin bütün yapısının değişmesini kapsayan köklü bir dönüşüm gereklidir. Motokuryelerin iş ortağı değil işçi olarak görülmesi ve işverenin yasal sorumluluklarını eksiksiz yerine getirmesi en temel taleplerden ve uygulanması gerekenlerdendir. İşçi statüsünün tanınması neler getirecek? Kıdem ve ihbar tazminatı, fazla mesai ücreti ve koşulsuz sağlık sigortası gibi en temel hakların tanınmasını sağlayacak ve var olan İş Kanunu'ndan, İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu'ndan da yararlanmalarını sağlayacaktır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

KEZBAN KONUKÇU (Devamla) - Tamamlıyorum Başkan.

BAŞKAN - Buyurun, tamamlayın.

KEZBAN KONUKÇU (Devamla) - Sevgili arkadaşlar, ben önemli bir konuya değinmek istiyorum yanı sıra. Bugün öğretmenler gözaltına alındılar, ters kelepçeyle gözaltına alındılar. Hazine ve Maliye Bakanlığının önüne giden öğretmenler -ki benim odam da direkt karşısındadır Bakanlığın, o yüzden olayı gözlemleme ve çekim yapma durumum oldu- ve her bir öğretmen, orada var olan hakları için direnen öğretmen işkence edilerek, ters kelepçeyle gözaltına alındı. Özel sektör öğretmenleri ve mülakat mağduru öğretmenler günlerdir hakları için, yıllardır hakları için direniyorlar; NATO zirvesinin olduğu günlerde açlık grevi yaptılar Ankara'da ve NATO zirvesi bahanesiyle sürekli gözaltına alındılar, baskıya maruz kaldılar. Eğitim patronları daha çok kâr etsin diye yapılan bu baskıyı kabul etmiyoruz. Öğretmenlerin talepleri -taban maaş- ve mülakat mağdurlarının atanma talepleri bir an önce karşılanmalıdır diyoruz.

Teşekkür ediyorum. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ederiz.

Adalet ve Kalkınma Partisi Grubu adına Bolu Milletvekili Sayın Yüksel Coşkunyürek. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

AK PARTİ GRUBU ADINA YÜKSEL COŞKUNYÜREK (Bolu) - Sayın Başkan, çok değerli milletvekilleri; yüce heyetinizi ve aziz milletimizi saygıyla selamlıyorum.

Bugün ülkemizde trafiğe kayıtlı yaklaşık 7,3 milyon motosiklet bulunmaktadır. Bu araç parkının büyüklüğüne bağlı olarak sahada aktif kullanılan kask sayısının yaklaşık 9 milyon adet olduğu değerlendirilmektedir. Türkiye'de her yıl sıfır araç satışları ve mevcut kaskların yenilenmesiyle birlikte ortalama 1 milyon 750 bin adet yeni kask satılmaktadır. Kazaya karışan tüm motorlu taşıtlar dikkate alındığında ise motosikletler yüzde 32'lik payla otomobillerin ardından 2'nci sırada yer almaktadır. 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu uyarınca motosiklet sürücüleri için koruma başlığı, kask kullanımı yasal bir zorunluluktur. Motosiklet kazalarına ilişkin veriler incelendiğinde, bu zorunluluğun hayati önemi açıkça ortaya çıkmaktadır. Yaralanmayla sonuçlanan kazalarda sürücülerin yüzde 40'ının kask kullanmadığı görülürken, ölümle sonuçlanan kazalarda bu oran yaklaşık 14 puan artarak yüzde 54 seviyesine ulaşmaktadır. Buradaki temel amaç, maliyet baskısını azaltarak kasksız sürücü sayısının en aza indirmek ve can kayıplarının önüne geçmektir. Trafik kazalarında hayatını kaybeden motosiklet sürücülerinin önemli bir bölümünün kask kullanmadığı görülmektedir. Son on yılda kask kullanımı yüzde 47'den yüzde 67'ye yükselmiş olmakla birlikte, özellikle ölümlü kazalarda kask kullanmama oranının hâlen yüksek seviyelerde olduğu görülmektedir. Burada denetim faaliyetlerinin ve toplumsal farkındalık çalışmalarının artırılmasının önemi ortaya ortaya çıkmaktadır. Bu tablo karşısında temel öncelik, trafik kask kullanım oranının artırılması ve vatandaşların uluslararası güvenlik standartlarına uygun ECE sertifikası kasklara erişiminin kolaylaştırılmasıdır. Bu doğrultuda sürücülerin güvenli ekipmanlara daha uygun maliyetlerle ulaşabilmesini sağlamak ve kask kullanımının yaygınlaştırılması amacıyla kask ithalatındaki ilave gümrük vergisi kaldırılmıştır.

Motosiklet kullanıcılarının kara yolu güvenliğinin artırılmasına yönelik olarak Karayolları Genel Müdürlüğünün sorumluluğundaki yollarda motosiklet koruyucu ray sistemleri uygulanmaktadır. Mevcut otokorkulukların alt bölümünü monte edilen bu sistemlerle yoldan çıkan motosiklet sürücülerinin otokorkuluk dikmelerine doğrudan çarpmasının ve otokorkuluk altından geçmesinin önlenmesi, böylece kazaların şiddetinin azaltılmasıyla ölüm ve ağır yaralanma riskinin en aza indirilmesi amaçlanmaktadır.

Bu kapsamda, devlet il yollarında 330 bin metre, otoyollarda 42 bin metre olmak üzere toplam 372 bin metre motosiklet koruyucu ray sistemi imalatı gerçekleştirilmiştir. Ayrıca, yıllık ortalama 120 bin metre motosiklet koruyucu ray sistemi imalatı yapılması planlanmaktadır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, tamamlayın lütfen.

YÜKSEL COŞKUNYÜREK (Devamla) - Malumları olduğu üzere 15/5/2025 tarihinde yayınlanan Karayolu Taşıma Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik'le kurye işletmeciliği faaliyetleri ilk kez mevzuatsal olarak tanımlanmış ve bu faaliyetlerde etkin rol oynayan motokuryelerin yetkilendirilmesi suretiyle kayıt altına alınmasıyla hak ve sorumluluk yükümlülüklerinin belirlenmesi amaçlanmıştır. Ayrıca, yapılan düzenlemelerle kurye işletmeciliği faaliyetleri P1 ve P2 yetki belgeleri tanımlanmış, motokuryeler açısından P1 yetki belgesi alma zorunluluğu getirilmiş, en fazla 3 taşıtla faaliyet gösteren motokuryelerin belge

ücretlerinde -yüzde 85- önemli indirimler sağlanmıştır. Bunun yanında, kuryelik yapacak kişilerin belirli suçlardan hüküm giymemiş olması şartı getirilmiş, mesleki yeterlilik ve saygınlık kriterleri belirlenmiştir.

Motokurye SRC kurye faaliyet belgesi ve psikoteknik belgelerinin 1 Ocak 2027 tarihine kadar tamamlanabilmesi yönünde geçiş süreci oluşturulmuş, kuryelerin belgelerine yüzde 5 indirim sağlanmıştır. Yönetmelik, yalnızca yetkilendirme sürecini değil hizmet kalitesini ve trafik güvenliğini artıracak önemli kuralları da beraberinde getirmektedir.

Yüce heyetinizi saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ederiz.

Öneriyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Öneri kabul edilmemiştir.

Sayın Kış...

Buyurun.

IV.- AÇIKLAMALAR (Devam)

57.- Mersin Milletvekili Gülcan Kış'ın, kademeli emekliliğe ilişkin açıklaması

GÜLCAN KIŞ (Mersin) - AKP iktidarı yıllardır kademeli emeklilik bekleyen milyonlarca vatandaşımızı görmüyor, duymuyor, yok sayıyor. Aynı iş yerinde çalışan, aynı işi yapan, aynı primi ödeyen 2 kişiden 1'i sadece bir gün geç sigortalı olduğu için tam on yedi yıl daha geç emekli olmak zorunda bırakılıyor. Bir günlük farkın bedeli on yedi yıl olabilir mi? Bunun adı adalet değil açık bir hak kaybıdır.

Kademeli emeklilik bir lütuf değildir, seçim vaadi değildir, pazarlık konusu hiç değildir; bu, yıllarca alın teri dökmüş insanların haklı talebidir. Artık milyonlarca insanı oyalamaktan vazgeçin, bu mağduriyeti daha fazla büyütmeyin, hak edilen bu hakkı derhâl teslim edin, sosyal devletin gereğini yerine getirin, adaleti daha fazla geciktirmeyin diyorum; Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN - Teşekkürler.

Sayın milletvekilleri, birleşime on beş dakika ara vereceğim ancak Sayın Grup Başkan Vekillerini arkaya davet ediyorum.

Kapanma Saati: 18.21

ÜÇÜNCÜ OTURUM

Açılma Saati: 18.49

BAŞKAN: Başkan Vekili Pervin BULDAN

KÂTİP ÜYELER: Ertuğrul KAYA (Gaziantep), Kurtcan ÇELEBİ (Ankara)

----- 0 -----

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 111'inci Birleşiminin Üçüncü Oturumunu açıyorum.

Birleşime kırk dakika ara veriyorum.

Kapanma Saati: 18.49

DÖRDÜNCÜ OTURUM

Açılma Saati: 19.47

BAŞKAN: Başkan Vekili Pervin BULDAN

KÂTİP ÜYELER: Ertuğrul KAYA (Gaziantep), Kurtcan ÇELEBİ (Ankara)

----- 0 -----

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 111'inci Birleşiminin Dördüncü Oturumunu açıyorum.

Alınan karar gereğince denetim konularını görüşmüyor ve gündemin "Kanun Teklifleri ile Komisyonlardan Gelen Diğer İşler" kısmına geçiyoruz.

1'inci sırada yer alan, İstanbul Milletvekili Nurettin Alan ve Tokat Milletvekili Mustafa Arslan ile 106 Milletvekilinin Yargının Etkin ve Verimli İşlemesine Yönelik Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi ve Adalet Komisyonu Raporu'nun görüşmelerine kaldığımız yerden devam edeceğiz.

VI.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER

A) Kanun Teklifleri

1.- İstanbul Milletvekili Nurettin Alan ve Tokat Milletvekili Mustafa Arslan ile 106 Milletvekilinin Yargının Etkin ve Verimli İşlemesine Yönelik Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/3737) ve Adalet Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 280)[1]

BAŞKAN - Komisyon? Yerinde.

14 Temmuz 2026 tarihli 110'uncu Birleşimde İç Tüzük'ün 91'inci maddesine göre temel kanun olarak görüşülen 280 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin 1'inci bölümü üzerindeki görüşmeler tamamlanmıştı.

Şimdi birinci bölümde yer alan maddeleri, varsa o madde üzerindeki önerge işlemlerini yaptıktan sonra ayrı ayrı oylarınıza sunacağım.

1'inci madde üzerinde aynı mahiyette 5 önerge vardır, önergeleri birlikte işleme alacağım.

Önergeleri okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

---

1. 280 S. Sayılı Basmayazı 14/7/2026 tarihli 110'uncu Birleşim Tutanağı'na eklidir.

Görüşülmekte olan 280 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin 1'inci maddesinin teklif metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Zülküf Uçar
Van

Mehmet Rüştü Tiryaki
Batman

Dilan Kunt Ayan
Şanlıurfa

Ali Bozan
Mersin

Serhat Eren
Diyarbakır

Ceylan Akça Cupolo
Diyarbakır

Nevroz Uysal Aslan
Şırnak

İskender Bayhan
İstanbul

Aynı mahiyetteki diğer önergenin imza sahipleri:

Mustafa Cihan Paçacı
İstanbul

Ahmet Eşref Fakıbaba
Ankara

Hasan Toktaş
Bursa

Ayyüce Türkeş Taş
Adana

Hüsmen Kırkpınar
İzmir

Hakan Şeref Olgun
Afyonkarahisar

Mehmet Akalın
Edirne

Aynı mahiyetteki diğer önergenin imza sahipleri:

Süleyman Bülbül
Aydın

Sibel Suiçmez
Trabzon

Aynı mahiyetteki diğer önergenin imza sahipleri:

Necmettin Çalışkan
Hatay

Mustafa Bilici
İzmir

Selçuk Özdağ
Muğla

Bülent Kaya
İstanbul

Cemalettin Kani Torun
Bursa

Aynı mahiyetteki diğer önergenin imza sahipleri:

Muhammet Emin Akbaşoğlu
Çankırı

Hüseyin Altınsoy
Aksaray

Atay Uslu
Antalya

Abdürrahim Dusak
Şanlıurfa

Ceyda Bölünmez Çankırı
İzmir

Osman Sağlam
Karaman

Seyithan İzsiz
İstanbul

BAŞKAN - Komisyon aynı mahiyetteki önergelere katılıyor mu?

ADALET KOMİSYONU SÖZCÜSÜ NURETTİN ALAN (İstanbul) - Takdire bırakıyoruz Sayın Başkanım.

BAŞKAN - Aynı mahiyetteki önergeler üzerinde ilk konuşmacı İstanbul Milletvekili Sayın İskender Bayhan. Buyurun. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

İSKENDER BAYHAN (İstanbul) - Teşekkür ediyorum Başkan.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Kanun teklifinin genel gerekçesinin ilk paragrafında şöyle bir cümle yer alıyor: "Hukukun üstünlüğünü esas alan ülkemizde, 2002 yılından günümüze kadar aralıksız bir şekilde süregelen reform iradesi..." Daha bu ilk cümleleri okuyunca anlıyoruz ki saray oligarşisi ve sözcüleri siyasette ve adalette halka kitlelerin nasıl aldatılacağı konusunda çığır açacak bir tutum sergiliyor ve bunda ısrar ediyor.

15 Temmuz darbe girişiminin 10'uncu yılı geride kaldı. Bugüne kadar geçen süre içerisinde darbenin siyasi ayağına ilişkin tek bir kişi bile yargılanıp cezalandırılmadı ama bu başarısız darbe girişimi dayanak yapılarak faşist bir devlet düzeni kurma yolunda en küçük demokratik hakları bile budamak, ayaklar altına almak için birçok yasal düzenleme yapıldı, sonuçta bir saray oligarşisi egemenliği kuruldu ve bütün bunlar hukukun üstünlüğü için "reform iradesi" diye cilalanarak gerçekleştirildi ancak son iki hafta içerisinde saray zevatı tarafından çok daha çarpıcı bir ikiyüzlülüğe tanıklık ettik, bunu bütün emekçi halklarımızın bilmesinde büyük yarar var.

Saray sözcüleri 15 Temmuz darbe girişiminin dış güçler ayağı için yıllarca ABD emperyalizmini ve NATO'yu işaret ettiler. Yandaş medya "Darbecilerin arkasında NATO var. Darbe İncirlik'ten yönetildi. Darbeyi ABD'li generaller yönetti." diye manşetler attı. Yıllarca bunun rantını yiyerek siyaset yapanlar daha bir hafta önce ABD emperyalizmi, haydut Trump ve NATO güzellemesi yapma konusunda da bu kez tarih yazdılar. Türkiye'nin siyasi tarihinde çok Amerikancı iktidar ve devlet adamı gördük, çok geldi geçti ama hiçbirisi emperyalizmin iş birlikçiliğini bu kadar arşa vardırmamıştı. Adalet Bakanı Akın Gürlek 6 Temmuzda şöyle dedi: "Hiç kimse Türk mahkemelerine parmak sallayamaz; devam eden yargılamaları etkilemeye, Türk yargısını baskı altına almaya ve ülkemizin içişlerine müdahale etmeye kalkamaz." Peki, ne oldu? Bundan bir gün sonra, daha bu sözlerin mürekkebi bile kurumadan 7 Temmuzda bu kez büyük dostunuz Trump ise basına şöyle bir demeç verdi: "Erdoğan'a söyledim 'Rahip Brunson'u bırak.' dedim; hiç ikiletmedi, bir gün sonra Brunson Amerika'daydı. Onun için, Erdoğan'ı çok seviyorum, çok güveniyorum."

Türkiye'yi Batı emperyalizminin, NATO'nun savaş üssü hâline getirip bir avuç savaş baronunu silah sanayi yatırımlarıyla her geçen gün daha fazla zengin ediyorsunuz ve Türkiye'yi savaş silahı deposuna çevirmeyi "Ülkemizin çıkarı bunu gerektiriyor, bu bir başarı." diye alkışlamamızı istiyorsunuz, halkımıza alkışlatmak istiyorsunuz. Bunun için milyarlarca lira harcadınız ve harcamaya devam ediyorsunuz. Emekliye, asgari ücretliye gelince "Para, kaynak yok." diyenler hazinenin kasasından bunu yapıyorlar ve dahası bütün bunları yaparken bu ülkenin gençlerini, emekçilerini, aydınlarını, çevre, doğa savunucularını, yüzlerce emperyalizm ve NATO karşıtı yurttaşımızı evlerinin kapıları koçbaşlarıyla kırarak, günlerce NATO terörü estirerek gözaltına aldınız, tutukladınız.

20'nci yüzyılın başında Dolmabahçe ve Yıldız Sarayı'nda İngiliz mandacılığı vardı, şimdi de Aksaray'da, Beştepe'de Amerikan mandacılığı. Emin olun ki bu Amerikancılık ve NATO seviciliğiniz karşısında İhvancı Hasan el Benna ve Seyyid Kutup bile mezarında ters dönmüştür, kemikleri sızlamıştır.

Bakın, bütün bunları yaparken halkın hassasiyetleri, duyguları, talepleri aklınıza gelmiyor, hiç söz etmiyorsunuz ama içeriği düzgün bir barış ve eve dönüş yasası söz konusu olunca "halkın hassasiyetleri" diye aylardır bin dereden su getiriyorsunuz, somut adım atmıyorsunuz "Sorumluluk Mecliste." dediğiniz yasayı sarayda hazırlıyorsunuz. Türk'üyle Kürt'üyle, Arap'ıyla, Alevi'siyle, Sünni'siyle, Hristiyan'ıyla, Şii'siyle Anadolu topraklarında ve Orta Doğu'da öfke ve nefret söz konusu olunca ABD ve NATO'ya karşı ilk akla gelen halklarımızın bu hassasiyeti hiçbir zaman NATO ve ABD övücülüğünde aklınıza gelmiyor ama barış içerisinde bir arada yaşamaya gelince, bunun için somut adım atmaya gelince birden hassasiyeti keşfediyorsunuz ve bu dilinizden düşmüyor.

Bakın, çok önemli bir husus daha var. MİT Müsteşarı Emre Taner'in 2007 yılında MİT'in 80'inci kuruluş yılı vesilesiyle hazırlanan raporundan yaklaşık yirmi yıl sonra Millî İstihbarat Akademisi bir rapor yayınladı.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

İSKENDER BAYHAN (Devamla) - Başkanım, toparlıyorum.

BAŞKAN - Tamamlayın lütfen.

İSKENDER BAYHAN (Devamla) - "Ankara Zirvesi, NATO 3.0 Tartışmaları ve Türkiye" başlığını taşıyan bu rapor yeni Osmanlıcı bir hamasetle süslenmiş. Ülkemizin büyük şairlerinden sevgili Can Yücel'i anarak, onun dizelerinden esinlenerek raporun içeriğine ilişkin bir gerçeği burada sizlerle paylaşmak istiyorum. Millî İstihbarat Akademisinin hazırladığı rapora, sarayın yerlilik ve millîlik siyasetinin derinliklerine bakın, dibinde ABD emperyalizminin ve NATO'nun kablolarını göreceksiniz.

Bu kürsüden bütün işçi ve emekçi halkımıza sesleniyorum: Bir avuç insan için sarayları hak görenlerden, bunu normal ve kutsal sayanlardan bu ülkeye hayır gelmez. Hangi milliyetten ve inançtan olursanız olun size bir fayda gelmez. Bu sömürücü, sömürgeci, çürümüş, asalaklar saray egemenliğinden ülkemizi bir an önce kurtarmalıyız diyorum, teşekkür ediyorum. (CHP ve DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ederiz.

Aynı mahiyetteki önergeler üzerinde ikinci konuşmacı Edirne Milletvekili Sayın Mehmet Akalın.

Buyurun. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

MEHMET AKALIN (Edirne) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; ilk bakışta idari işlemleri düzenleyen teknik bir hüküm gibi görünen bu madde gerçekte hukuk düzeninin temel ilkelerine temas eden önemli sonuçlar doğuracak bir maddedir. Devlet ile vatandaş arasındaki ilişkinin temelinde güven vardır. Bu güvenin temeli ise bağımsız mahkemelerin verdiği kararların zamanında ve eksiksiz uygulanmasıdır. Bir mahkeme kararı yalnızca taraflar arasındaki uyuşmazlığı çözmez, o karar aynı zamanda devlet adına verilen kesin hükmü de temsil eder. Mahkemenin hükmüyle tescil edilen bir hak, hukuk güvenliğinin en güçlü dayanağıdır. İşte, bu nedenle mahkeme kararlarının infazı hukuk devletinin en önemli göstergelerinden biridir. Bugün önümüzde bulunan düzenleme ise kesinleşmiş mahkeme kararının uygulanmasının önüne yeni bir idari süreç koymaktadır. Bakın, vatandaş mahkemeyi kazanıyor, haklılığı yargı kararıyla tescilleniyor, buna rağmen yeniden idarenin kapısını çalıyor, yeniden başvuru yapıyor, yeniden süre bekliyor. Bu tablo, maalesef vatandaş ile idare arasındaki dengeyi zedeler. Bakın, şimdi, vergi alacağı doğduğunda, prim borcu oluştuğunda ya da kamu alacağı kesinleştiğinde idare, kanunun verdiği yetkiyle haciz işlemlerini başlatıyor; banka hesaplarına elektronik haciz uygulayabiliyor ve alacağını kısa sürede tahsil edebiliyor. Vatandaşın mahkeme kararıyla kesinleşmiş alacağı ise yeni bir bekleme sürecine bağlanıyor. Bu farklılık Anayasa'nın 10'uncu maddesinde güvence altına alınan kanun önünde eşitlik ilkesini doğrudan ilgilendirmektedir.

Değerli milletvekilleri, hukukun üstünlüğü yalnızca mahkemelerin varlığıyla ölçülmez, verilen kararların uygulanma gücüyle ölçülür. Yargı kararının etkisi zayıfladıkça hukuk güvenliği de maalesef zayıflar. Hukuk güvenliği zayıfladıkça yatırım ortamı zayıflar, ekonomik güven azalır, toplumsal adalet duygusu aşınır.

Değerli milletvekilleri, bugün tartıştığımız maddeyi bu geniş çerçevede değerlendirmemiz gerekiyor.

Bildiğiniz gibi, son yıllarda yasama, yürütme ve yargı arasındaki denge mekanizmalarının üzerinde önemli değişiklikler oluştu; Cumhurbaşkanlığı hükûmet sistemi sonrasında yürütme organının karar alma alanı genişledi, Türkiye Büyük Millet Meclisinin denetim fonksiyonu daraldı, aynı zamanda bağımsız kurumların hareket alanı da daraldı, yargının kararlarının uygulanmasına ilişkin tartışmalar kamuoyunda daha sık gündeme gelmeye başladı.

Demokratik hukuk devletinin temelinde güçler ayrılığı ilkesi yer alır; yasama kanun yapar, yürütme uygular, yargı uyuşmazlığı çözer. Bu üç erk arasındaki denge, vatandaşın hak ve özgürlüklerinin en güçlü teminatıdır. Mahkeme kararının uygulanmasını idari sürece bağlayan her düzenleme bu dengeyi yeniden tartışmaya açmaktadır. Devletin itibarı vatandaşın hakkını en kısa sürede teslim ettiği ölçüde güç kazanır. Adalet, kararın verildiği gün başlar, kararın yerine getirildiği gün de tamamlanır.

Bu duygu ve düşüncelerle teklifin 1'inci maddesine karşı olduğumuzu ifade ediyor, aziz Meclisi ve yüce Türk milletini saygıyla selamlıyorum. (İYİ Parti ve YENİ YOL sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ederiz.

Aynı mahiyetteki önergeler üzerinde üçüncü konuşmacı yok.

Gerekçeyi okutuyoruz:

Gerekçe:

Söz konusu teklif Anayasa'nın 10'uncu maddesine aykırıdır.

BAŞKAN - Aynı mahiyetteki önergeler üzerinde dördüncü konuşmacı Hatay Milletvekili Sayın Necmettin Çalışkan.

Buyurun. (YENİ YOL sıralarından alkışlar)

NECMETTİN ÇALIŞKAN (Hatay) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; ne yazık ki içi boş bir yargı paketiyle daha karşı karşıyayız. Getirilen teklifin gerekçesi hoş, içeriği boş; hayaller Paris, gerçekler AK PARTİ adaleti!

Adalet paketinden bahsettiğimiz bugün de Anayasa Mahkemesinin iptalleri dikkate alınmıyor, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin ihlal kararları uygulanmıyor ve öyle apar topar yasa getiriliyor ki Genel Kurul aşamasında bazı maddeler çekilmek zorunda kalıyor. Neden? Sihirli bir sözcük var: "Mahkemelerin iş yükünü azaltmak, davaları hızlandırmak." Arkadaşlar, hız ölümdür, hız felaket getirir; eğer siz altını doldurmadan işi hızlandırırsanız, işte, bugünkü gibi bir durumla karşı karşıya kalırız.

Ne yazık ki yargı paketinin içerisinde mahkûmların yakınlarını ilgilendiren düzenleme sıfır derecesinde ama bu paket içerisinde Adli Tıbba nasıl üye atanacağı, hâkimlerin atama, disiplin yönetmeliğinin nasıl gerçekleşeceği, bilirkişilerin görevlendirilmesi, görev alanı, miras hukuku var, başka bir şey yok ama başka bir şeyler daha var. Ne var biliyor musunuz? İşkencecilere af var, sigorta şirketlerinin ödeme yükümlülüğünü hafifleterek vatandaşın aleyhine sigorta şirketlerini savunma var. Neymiş? Duruşmalar üç aydan fazla uzun olmayacakmış! Sanki talimatla iş yapıyorlar. Oysa böyle bir hususta bir mahkemenin hızla sonuçlandırılması için, önce iş yükünün hafifletilmesi, bütçe tahsisi, personel takviyesi, hatta suçun işlenmemesi için önleyici tedbirler almadan, kamunun cevap vermesi gereken hususlarda aylardır bekletme, keşif gecikmesi gibi benzer hiçbir duruma tedbir almadan "Hâkim üç aydan fazla sürede karar vermeyecek." demekle bir şey çözülmez.

Bugün kötü bir durum daha görüyoruz, bugüne kadar hani mali yükümlülükleri denetlemeden kaldırmak üzere pek çok kanunda Sayıştay denetimi kaldırılmıştı, bugün de Yargıtay ve Danıştay denetimi hafife indiriliyor, azaltılıyor; 3 hâkim yerine 1 hâkim. Sonrasında da "Ne yapar yapar bu insanın daha üst mahkemede hak aramasını nasıl önleriz?" Ne olacak? Sonuçta mahkemelerin yükü hafifleyecekmiş! Bunun daha kolayı var, tarihteki Millî Eğitim Bakanına atfedilen meşhur söz "Şu okullar olmasıydı Millî Eğitimi ne güzel yönetirdim."deki gibi mahkemeleri kapatın, vatandaş hiç adliyeye bile gitmesin, çok daha hızlı bir şekilde iş çözülmüş olur!

Değerli milletvekilleri, yasa teklifinde vatandaşın özel hayatını ihlal eden dijital verilere el koyma maddesi var ki saatlerden beri bunun mücadelesi veriliyor ama "Ne yok?" derseniz, bu yasa teklifinin içerisinde KHK'liler yok, hasta mahkûmlar yok, Covid mağdurları yok, ehliyet affı bekleyenler yok, çek davasını bekleyenler yok; TCK 158 kısmen, zorla girdi. Dolayısıyla, bir yargı paketi değil bu, olsa olsa Adalet Bakanlığının iç yönetmeliğinin belli bir çerçevesiyle karşı karşıyayız. Onun için, şu yazın ortasında "yargı paketi" diye getirdiğiniz şey, hele de içerdiği dijital verilere el koyma noktasıyla, tam bir zehir yükünden öte bir şey değildir.

Aziz milletimiz, bilesiniz ki AK PARTİ yargı paketini yazın ortasında, işte, bugünlerde getirdi ki beklentilerin boş olduğu anlaşılmasın; insanların daha fazla itiraz edemeyeceği... Aylarca insanlar yargı paketi bekledi, temmuzun ortasında, işte, bugün gelen yargı paketi de bu; hâkim 3 yerine 1 olacak ve üste gidişler engellenecek.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

NECMETTİN ÇALIŞKAN (Devamla) - Zenginlerin iktidarı olduğu için de 486 bin liranın altındaki davaların da hiçbir önemi yok, onlar Yargıtaya bile gidemeyecek.

Bu açıdan aklımızı başımıza alalım, aziz milletimizin beklentilerine cevap verelim. (YENİ YOL ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ederiz.

Aynı mahiyetteki son önerge üzerinde söz talebi yok.

Gerekçesini okutuyorum:

Gerekçe:

Önergeyle, madde yeniden değerlendirilmek üzere teklif metninden çıkarılmaktadır.

BAŞKAN - Aynı mahiyetteki önergeleri oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Aynı mahiyetteki önergeler kabul edilmiştir.

Sayın milletvekilleri, böylece, teklifin 1'inci maddesi teklif metninden çıkarılmıştır.

Herhangi bir karışıklığa yer vermemek için teklif görüşmelerine mevcut sıra sayısındaki madde numaraları üzerinden devam edeceğiz, madde numaraları kanun yazımı sırasında teselsül ettirilecektir.

2'nci madde üzerinde 3 önerge vardır, önergeleri aykırılık sırasına göre işleme alacağım.

İlk önergeyi okutuyorum.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 280 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin 2'nci maddesinin teklif metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Mustafa Kaya	Mehmet Atmaca	Selçuk Özdağ
İstanbul	Bursa	Muğla
Mustafa Bilici	Sema Silkin Ün	Cemalettin Kani Torun
İzmir	Denizli	Bursa

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri, bir uyarı yapacağım. Sayın milletvekilleri konuşmalarını kendi sürelerine göre ayarlasınlar, birer dakika ek süre vermeyeceğim. O yüzden, herkes kendi süresini dikkatlice kullansın lütfen. Bir dakika ek süreyi talep etmesinler diye rica ediyorum en azından.

Komisyon önergeye katılıyor mu?

ADALET KOMİSYONU SÖZCÜSÜ MUSTAFA ARSLAN (Tokat) - Katılamıyoruz Sayın Başkanım.

BAŞKAN - Önerge üzerinde söz isteyen Bursa Milletvekili Sayın Cemalettin Kani Torun.

Buyurun. (YENİ YOL sıralarından alkışlar)

CEMALETTİN KANİ TORUN (Bursa) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; geçtiğimiz hafta NATO zirvesi kapsamında birçok ülkenin devlet ve hükûmet başkanı Ankara'da ağırlandı. Zirveyi iç politikada bir zafer hikâyesine dönüştürerek dünya liderliğinin göstergesi gibi sunarak ya da diplomatik bir dönüm noktası olarak takdim ederek Türkiye'de bunu iç politikada kullanamazsınız. Dış politika hamasetle değil, somut kazanımlar üzerinden değerlendirilir.

Peki, bu zirvenin Türkiye açısından somut çıktıları nelerdir? En önemli beklentilerinden biri olan F-35 programı konusunda ülkemiz beklediği sonucu alabildi mi? Hayır. Daha da önemlisi, zirve devam ederken ABD Başkanının komşumuz İran'a yönelik ateşkesin bozulduğunu açıklaması ki bu kabul edilemez. Bölgemiz hakkında kararların Ankara'nın iradesi gözetilmeden alınmaya çalışılması dış politikamız açısından üzerinde düşünülmesi gereken ciddi bir uyarıdır.

Değerli milletvekilleri, Türkiye'nin dış politikası tek bir merkeze endekslenemez. Elbette NATO'nun güçlü ve vazgeçilmez üyelerinden biri olarak bu konumumuzu koruyabiliriz, korumalıyız ancak aynı zamanda Avrupa Birliğiyle ilişkilerimizi yeniden canlandırmak, komşumuz Rusya'yla karşılıklı çıkar temelinde diyaloğu sürdürmek ve küresel ekonominin yükselen gücü Çin'le ticari ve ekonomik iş birliklerini geliştirmek de millî menfaatlerimizin gereğidir.

Günümüz dünyasında başarılı devletler, farklı güç merkezleriyle aynı anda sağlıklı ilişkiler kurabilen, denge siyasetini başarıyla uygulayabilen devletlerdir. Fakat böylesine etkin ve çok yönlü bir dış politikanın da vazgeçilmez bir şartı vardır, güçlü bir Türkiye. Güçlü Türkiye, yalnızca askerî kapasiteyle kurulamaz; güçlü Türkiye, güven veren hukuk sistemiyle, istikrarlı ekonomiyle, dış yatırımla, üretim ve toplumsal huzurla inşa edilir. İç tahkimatını tamamlayamamış bir ülkenin dış politikada güçlü olması da mümkün değildir. İşte, tam bu noktada önümüzde tarihî bir fırsat bulunmaktadır. Barış ve demokratik toplum süreci yalnızca toplumsal barışın değil Türkiye'nin demokratikleşmesinin, hukuk devletinin güçlenmesinin ve ekonomik toparlanmanın da anahtarıdır. Bunlar birbirinden bağımsız başlıklar değildir, birbirinin sebebi ve sonucudur. Türkiye, bu zincirin bütün halkalarını birlikte güçlendirmek zorundadır. Ne yazık ki bu tarihî fırsat siyasi kaygılar nedeniyle yavaşlamaktadır. İktidar partisi içinde süreci samimiyetle destekleyenler kadar siyasi hesaplarla geciktirenler de var. Sayın Devlet Bahçeli'nin ortaya koyduğu iradeye ve Sayın Cumhurbaşkanının talimatlarına rağmen gerekli yasal düzenlemelerin hâlâ hayata geçirilmemesi düşündürücüdür. Artık vakit kaybetme lüksümüz yoktur; Meclis tatile girmeden çerçeve yasa bu Genel Kurula getirilmeli ve milletin temsilcileri olarak bu tarihî sorumluluğu hep birlikte yerine getirmeliyiz. İktidar grubunun günlük kısır tartışmalar ve korkularla bu süreci geciktirmesi kabul edilemez. Türkiye'nin geleceği üç beş kariyeristin kaprisine feda edilemez. Çerçeve yasa çıkmadan da Meclis tatile girmemelidir.

Sözlerime son verirken her konuşmamda yinelediğim çağrıyı bir kez daha ifade etmek istiyorum: Bugün yaşadığımız sorunların temelinde Cumhurbaşkanlığı hükûmet sistemi bulunmaktadır. Bu sistem siyaseti ve sivil toplumu etkisizleştirerek her geçen gün kendi içine kapanan, denge ve denetim mekanizmalarını zayıflatan bürokratik bir yapıya dönüşmüştür. Bu sistemle gidilecek her seçim yeni gerilimler üretmeye adaydır. Ya mevcut iktidar kazanacak ve otoriterleşme daha da kurumsallaşacak ya da muhalefet kazanacak ve ülke derin bir rövanşizm tartışmasının içine sürüklenecek. Çözüm, iktidarıyla-muhalefetiyle herkes için güvence sağlayacak güçlendirilmiş parlamenter sisteme geçmektir. Bu sistemi değiştirecek olan da bu Meclistir. Gelin, yine bu Meclisin seçeceği tarafsız bir Cumhurbaşkanıyla tüm siyasi mahkûmların özgür olduğu adil ve demokratik bir seçim ortamını hep birlikte inşa edelim ve gençlerimizi bu karanlık tünelin ucunda bir ışık olduğuna ikna edelim.

Heyetinizi saygıyla selamlıyorum. (YENİ YOL sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ederiz.

Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 280 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin 2'nci maddesinde geçen "olmak üzere" ibaresinin "olarak" şeklinde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Mehmet Rüştü Tiryaki
Batman
Ali Bozan
Mersin

Dilan Kunt Ayan
Şanlıurfa
Zülküf Uçar
Van
Gülcan Kaçmaz Sayyiğit
Van

Ceylan Akça Cupolo
Diyarbakır
Nevroz Uysal Aslan
Şırnak

BAŞKAN - Komisyon önergeye katılıyor mu?

ADALET KOMİSYONU SÖZCÜSÜ MUSTAFA ARSLAN (Tokat) - Katılamıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN - Önerge üzerinde Van Milletvekili Sayın Gülcan Kaçmaz Sayyiğit.

Buyurun. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

GÜLCAN KAÇMAZ SAYYİĞİT (Van) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; sözlerime başlamadan önce, cezaevinde bizleri takip eden yoldaşlarımızı ve ekranları başındaki tüm halklarımızı ve Genel Kurulu saygıyla, sevgiyle selamlıyorum.

Üzerinde konuştuğumuz tasarının adı kamuoyuna yansıyan biçimiyle 12'nci yargı paketi. Tabii, bu da daha önce 11 tane yargı paketi çıkarılmasına rağmen yargıda bir türlü dikiş tutturulamadığı anlamına da geliyor. Bunun yanında, yüz üç yıldır Anayasa ve yasalarda da birçok kez değişiklik yapıldı. Buna rağmen, Dünya Adalet Projesinin 2025 tarihli Hukukun Üstünlüğü Endeksi'nde Türkiye, 143 ülke arasında 118'inci sırada yer alabilmiş durumda. Neden mi? Çünkü yıllar içerisinde hukuk siyasallaştırılmış, Kürt meselesi gibi toplumsal ve tarihsel meselelerde normlar ortadan kalkmış, tedbir devleti anlayışı bu ülkede tahkim edilmiştir. Bugün sürekli üst perdeden yargı dağıtılıyor ama Zilan katliamının 96'ncı yıl dönümünde araziye dağılmış kemikler maalesef hâlâ adalet bekliyor. Acı olan şu ki devlet bunu bir kez bile gündemine almış değil ama buradan bir kez daha ifade edelim, Zilan katliamında "..."[2] Zilan'da yapılanları, yaşananları bizler hiçbir zaman unutmadık ve unutmayacağız. Aynı şekilde, Diyarbakır Cezaevinde devrimcilere yaşatılanlar da hâlen hafızamızda canlı. Çünkü büyük hukuksuzluklar 12 Eylül 1980 askerî cuntasının eliyle bizzat işlendi. Buna karşı, 14 Temmuz 1982'de Hayri Durmuş, Kemal Pir, Akif Yılmaz ve Ali Çiçek'in başlattığı büyük ölüm orucu direnişi, özgürlük ve onurlu bir yaşamın kıvılcımı oldu. Bu vesileyle, "..."[3] Zilan'da kaybettiklerimizi ve yaşamı uğruna ölecek kadar seven tüm devrimcileri buradan bir kez daha saygıyla anıyorum.

Orta Doğu coğrafyası ve küresel dünya çalkantılı, politik ve ekonomik bir süreçten geçiyor. Davos'ta başlayan, kuralların ve hukukun minimalize edildiği yeni dünya düzeni Münih Güvenlik Konferansı'yla tasdik edildi. Geçen hafta Ankara'da gerçekleştirilen NATO zirvesinde de her şey güvenlik-savunma ekseninde ele alınırken güncellenen 3.0 sürümüyle emekçiye, emekliye, sağlığa ve eğitime ayrılması gereken bütçenin daha çok silaha ayrılması gerektiği yönündeki kararlar teyit edildi.

Hiç kimsenin güvende olmadığı yeni bir küresel düzenle hepimiz karşı karşıyayız; bir tarafımız Ukrayna-Rusya Savaşı, bir yanımız ABD/İsrail-İran savaşı, Doğu Akdeniz ise âdeta zaman ayarlı bir sinir harbi kıvamında. Tam da böylesi bir ortamda barış ve demokratik toplum süreci paha biçilmez bir önemde karşımızda duruyor. Bu sebeple, Sayın Abdullah Öcalan'ın 27 Şubat 2025 tarihî

---

2. Bu bölümde hatip tarafından Türkçe olmayan bir kelime ifade edildi.

3. Bu bölümde hatip tarafından Türkçe olmayan bir kelime ifade edildi.

çağrısı ve siyasi iktidar ile muhalefet partilerinin tutumuyla önemli aşamalar kaydedildi, bu süreçte PKK kendini feshetti ve dünyanın gözleri önünde silahlarını yaktı. Eğer son on sekiz ayda atılan adımları üst üste koyarsak ortada ciddi bir kararlılığın olduğunu herkes kolaylıkla fark edecektir. Bu kararlılık son on sekiz ayda açığa çıkan bir kararlılık da değil çünkü Sayın Öcalan otuz üç yıldır Kürt sorununda demokratik çözüm ve onurlu barış çağrısı yapıyor. 1990'lı yıllarda "Savaşı bitirelim, masaya oturalım." diyen de "Bizim için onurlu barış ve demokratik siyaset esastır." diyen de "Bu meseleyi bir hafta içerisinde çatışma ve savaş zemininden çıkarabilirim." diyen de kendisi.

Gelinen aşamada siyasi iktidar bölgesel konjonktüre göre hareket etmemeli çünkü yanlış konjonktür okumalarından iktidar bir barışa çıkamaz maalesef. Artık, Kürtler başta olmak üzere ülkenin tüm halkları devletin de cesur adımlar atmasını bekliyor. Bu sebeple, silahların yakılmasının yıl dönümünde binlerce insan sosyal medyada "Silahlar yakıldı, yasa nerede?" diye sordu. Top artık devletin sahasında, iktidarın sahasında. Ciddi bir mesafe kaydedilmişken, yeterli ölçüde siyasal ve toplumsal konsensüs sağlanmışken bunu heba etmek asla vatanperverlik olmayacaktır. Şimdi sıra, Sayın Öcalan'ın çağrısına denk düşecek ölçüde bir çerçeve yasanın Meclisten çıkmasıdır. Dolayısıyla siyasi iktidar onlarca yıldır denenmiş pişmanlık kokan yasa anlayışıyla veya bütünlüklü bir yaklaşım yerine kategorize ederek meseleye yaklaşmamalı. Buraya kadar kritik eşikler aşıldı, buraya kadar zor süreçler aşılarak gelindi. Barış da çözüm de dokunabileceğimiz kadar yakın bir mesafede. Bunu heba etmemenin yolu adaletli, eşitlikçi ve kapsayıcı bir çerçeve yasadadır.

Hepinizi saygıyla selamlıyorum. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ederiz.

Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan Yargının Etkin ve Verimli İşlemesine Yönelik Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 2'nci maddesinin çerçeve hükmünde yer alan "değiştirilmiştir" ibaresinin "yeniden düzenlenmiştir" şeklinde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Mustafa Cihan Paçacı İstanbul	Ayyüce Türkeş Taş Adana	Ahmet Eşref Fakıbaba Ankara
Hüsmen Kırkpınar İzmir	Lütfü Türkkan Kocaeli	Hasan Toktaş Bursa
	Hakan Şeref Olgun Afyonkarahisar	

BAŞKAN - Komisyon önergeye katılıyor mu?

ADALET KOMİSYONU SÖZCÜSÜ MUSTAFA ARSLAN (Tokat) - Katılamıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN - Önerge üzerinde, Kocaeli Milletvekili Sayın Lütfü Türkkan, buyurun. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

LÜTFÜ TÜRKKAN (Kocaeli) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; yargıyı paketlediğimiz bir akşam daha geldi, on ikinci paketteyiz. Yargıda ne kadar daha sürecek ama beklentileri karşılayan bir yargı paketi değil tabii ki bu yani toplumun beklentileri çok daha yüksekti.

Bugün Türkiye'nin en büyük sorunu olarak yansıtılan enflasyon var, devamlı iktidar çevrelerinde konuşuluyor. Enflasyon değil en büyük sorun, döviz kuru da değil, en büyük sebep faiz de değil; Türkiye'de bütün bunların sebebi, ülkenin en büyük sorunu adalettir, adaletin çöküşüdür. Ekonominin düzelmesi sadece ekonomi politikalarıyla mümkün değil, bununla beraber eşlik edeceği sosyal politikalar da çok önemli. Ekonominin düzelmesi için biz bunu hayata geçiremediğimizde bugünleri, bu ekonomik sıkıntıları da beraber yaşıyoruz. Eğer gerçekten ekonomiyi düzeltmek istiyorsanız, söylediğim gibi, bu sosyal politikaları mutlaka devreye almanız lazım.

Her gün sabah kalktığımızda bir iki gazeteci veya bir muhalifin gözaltına alındığı veya tutuklandığı haberleriyle uyanıyoruz. Soruyorum şimdi: Her gün bir iki gazeteci veya muhalifi gözaltına alarak, her gün bir iki gazeteci veya muhalifi tutuklayarak bu ülkeye huzur gelir mi, bu ülkeye refah gelir mi? Bu yol, yol değil, emin olun değil; bu yoldan vazgeçmeniz lazım çünkü huzurun da refahın da yolu daha fazla demokrasi, daha fazla özgürlük, bağımsız ve tarafsız yargı, vazgeçilmeyen hukuk devleti anlayışından geçiyor; yeter ki siz isteyin ama istemediğinizi görüyoruz çünkü size göre korkutmak hukuku uygulamaktan daha kolay geliyor.

Yargının durumuna bir bakın şimdi, Türkiye'de artık insanlar avukat aramıyor, "Hangi hâkim bakacak?" diye sormaya başladılar. Bu cümleyi duyduğunuz andan itibaren hukuk devletinin alarm verdiğini rahatlıkla anlayabilirsiniz. Toplumun adalete güveni bu noktada sarsılmış durumda.

Geçen hafta Amerika Birleşik Devletleri Başkanı Trump buradaydı, Rahip Brunson meselesinde bir telefonla nasıl Amerika'ya getirdiğini anlattı bize, hepiniz de alkışladınız. Şimdi, Amerikan Başkanı bile bir telefonla bu davaların çözüldüğünü anlamış, bunu da defaatle bizim kafamıza soka soka anlattı.

Bakınız, her gün onlarca şirket konkordato ilan ediyor. Ben sanayi kenti Kocaeli'den geliyorum, şirketleri takip ediyorum, geçmişte sanayi odasında bulundum, yöneticilik yaptım, oradaki şirketlerin durumunu yakından takip ediyorum. İflaslar peş peşe geliyor, Türkiye'nin onlarca yıllık markaları tek tek yok oluyorlar. İktidar, hâlâ bunun sonucunun faiz, enflasyon ve döviz kuru olduğunu zannediyor. Hayır, sebep çok açık, bu ülkenin en büyük ekonomik problemi hukuk krizidir. Hukuk krizini atlatamadığımız zaman, çözemediğimiz zaman ekonomik sorun devam edecek. Hukukun olmadığı yerde güven olmuyor; güvenin olmadığı yerde yatırım da olmaz; güvenin olmadığı yerde istihdam olmaz; güvenin olmadığı yerde yabancı yatırım da olmaz. Bugün Türkiye'deki sanayi kuruluşları yatırımlarını Romanya'ya, Polonya'ya, Sırbistan'a taşıyorlar; neden? Çünkü oralarda yatırımcı sabah kalktığında şirketine kayyum gelmeyeceğini biliyor. Burada bir yatırımcının sabah kalktığında şirketine kayyum gelmeyeceğinin bir garantisi var mı? Yok. Geçtiğimiz günlerde civcivlere kayyum atadık, civcivlerin kayyumu oldu bu ülkede; böyle bir ülkede yatırım mümkün mü? Asla. Sonuçta ne oldu biliyor musunuz? Bu tavuk şirketlerine gelen kayyumdan sonra yatırımları durdurdular, üretimler azaldı, şimdi de tavuk fiyatları nasıl artacak göreceksiniz. Ekonomiyi güvenle çalıştırmak lazım, güvenin temeli de hukuk. Bugün vatandaş önünü

göremiyor, esnaf önünü göremiyor, sanayici önünü göremiyor çünkü hukuk artık öngörülebilir olmaktan çıktı, belirsizlik hukukun yerine geçti. Ülkede korku iklimi oluşturuluyor, toplum sessizleşti, toplum susturulmaya çalışılıyor.

Yargıya baktığımızda ise üzülerek söylüyorum, bazı kararlar adalet üretmek değil siyaset üretmek için alınıyor. Yakın tarihimiz bunun örnekleriyle dolu. Yassıada'da verilen kararlar da yargı kararıydı, 12 Martta verilen kararlar da yargı kararıydı, 28 Şubattaki verilen kararlar da yargı kararlarıydı. Bugün o kararları, o adaleti kimse savunabiliyor mu? Hayır. Ama bugün hakikaten mahkemelerde adalet diye garabetin savunulduğu bir dönemdeyiz. Adalet bir mahkeme salonunda kaybedildiğinde sadece bir dava kaybedilmiyor, bir fabrikanın bacası sönüyor, bir dükkânın kepengi kapanıyor, bir gencin umudu valizde taşınıyor. Türkiye'nin ihtiyacı, işte bu gidişi tersine çevirecek büyük bir cesarettir. O cesaretin adı da hukuk devletidir, o cesaretin adı demokrasidir. Bunları yaparsak meseleler çözülür.

Yüce Meclisi ve sizleri saygıyla selamlıyorum. (İYİ Parti ve YENİ YOL sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ederiz.

Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

2'nci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

3'üncü madde üzerinde 3 önerge vardır, önergeleri aykırılık sırasına göre işleme alacağım.

İlk önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan Yargının Etkin ve Verimli İşlemesine Yönelik Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 3'üncü maddesiyle değiştirilmesi teklif edilen 1512 sayılı Kanun'un 55'inci maddesinin son fıkrasındaki son cümlesinin aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

"Mahkeme, sulh ceza hâkimliği ve Cumhuriyet başsavcılıklarından posta masrafı ve yol masrafı hariç olmak üzere harç, vergi, değerli kâğıt ücreti dâhil herhangi bir ücret alınmaz."

Mehmet Satuk Buğra Kavuncu
İstanbul
Hüsmen Kırkpınar
İzmir

Hakan Şeref Olgun
Afyonkarahisar
Hasan Toktaş
Bursa
Metin Ergun
Muğla

Mustafa Cihan Paçacı
İstanbul
Ahmet Şeref Fakıbaba
Ankara

BAŞKAN - Komisyon önergeye katılıyor mu?

ADALET KOMİSYONU SÖZCÜSÜ MUSTAFA ARSLAN (Tokat) - Katılamıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN - Önerge üzerinde Muğla Milletvekili Sayın Metin Ergun. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

METİN ERGUN (Muğla) - Yüce heyetinizi saygılarımla selamlıyorum.

Muhterem milletvekilleri, esasında konuşmam büyük oranda Sayın Lütfü Türkkan'ın konuşmasının devamı niteliğinde olacak.

Bu görüştüğümüz teklifin ismi Yargının Etkin ve Verimli İşlemesine Yönelik Kanun Teklifi'dir ancak milletimizin beklentisi, yargının hızlı işlemesinin yanında esas olarak bağımsız ve tarafsız işlemesidir. Yargının hızlı işlemesi iyidir, güzeldir, hoştur ama yargının hızlı işlemesi tek başına adalet duygusunu güçlendirmez. Adalet, yalnızca mahkeme salonlarında verilen kararlarla değil o kararların tarafsızlığına duyulan inançla anlam kazanır. Ne yazık ki ülkemizde yıllardır tartışılan temel mesele budur.

Gerçeğimiz şu: Türkiye'de hukuka duyulan güven her geçen gün zayıflamaktadır. Uluslararası kuruluşların hazırladığı raporlarda da bu gerçeğe işaret edilmektedir. Mesela, 2025 yılı Hukukun Üstünlüğü Endeksi'nde Türkiye 143 ülke arasında 118'inci sıraya gerilemiştir. Hükûmetin Yetkilerinin Sınırlandırılması Endeksi'nde son on yılda 38 basamak gerileyerek ülkemiz 136'ncı sıraya düşmüş durumdadır. Bu tablo, hukukun üstünlüğünü değil, üstünlerin hukukunun egemen olduğunu göstermektedir. Hâlbuki hukukun üstünlüğü ekonominin, yatırımın, demokrasinin ve toplumsal huzurun ortak zeminidir. Hukuka güvenin olmadığı bir ülkede ekonomik güven de olmaz. Zira yatırımcılar önce teşvik paketlerine değil, sözleşmelerin bağımsız mahkemeler tarafından korunup korunmayacağına bakarlar. İşte, bu nedenle hukuk devleti kalkınmanın temel şartıdır.

Muhterem milletvekilleri, görüşülmekte olan teklif ise maalesef bu temel sorunlara karşı kayıtsız bir tekliftir. Çoğunlukla Anayasa Mahkemesinin iptal kararlarından doğan boşlukları doldurmaya çalışan teknik düzenleme niteliğindedir. Dolayısıyla bu teklifte yargıya duyulan güvensizliğe ilişkin herhangi bir çözüm yoktur. Bu teklifte hâkim bağımsızlığını güçlendirecek yapısal düzenlemeler yoktur. Bu teklifte uzun tutukluluk sorununa kalıcı çözüm yoktur. Teklifte Anayasa Mahkemesi ve Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi kararlarının eksiksiz uygulanmasına ilişkin güvence yoktur. Cezaevlerindeki kapasite sorununa ilişkin hiçbir yapısal adım öngörülmemektedir. Üstelik teklifin bazı hükümleri vatandaşın hak arama özgürlüğünü daha da zorlaştırmaktadır. Mesela, teklifin 1'inci maddesindeki mahkemede haklılığı kesinleşen vatandaşın hakkını alabilmek için yeniden idareye başvurmak zorunda bırakılması hukuk devleti ilkesiyle bağdaşmaz. Devletin kendi alacağını gecikmeden tahsil etmesi, vatandaşın alacağını ise bürokratik süreçlere mahkûm etmesi eşitlik ilkesine aykırıdır. Yine, tek hâkim tarafından görülecek davaların kapsamının genişletilmesi de yargısal güvenceleri zayıflatmaktadır. Keza teklifle Danıştay denetiminin daraltılması ise hukuki denetim mekanizmalarını güçlendirmemekte, aksine sınırlandırmaktadır. Kısacası, bu teklif yargının asıl sorunlarına çözüm üretmekten uzaktır.

Milletimiz artık yeni paketler değil yeni bir hukuk anlayışı beklemektedir. İhtiyacımız olan hukuk anlayışı da şudur: Kayıtsız ve şartsız hukukun üstünlüğünü sağlamak ve herkesi hukuk önünde eşit hâle getirmektir. Hiçbir makamın, hiçbir kişinin ve hiçbir siyasi iradenin hukukun üzerinde olmadığını fiilen gösterebilmektir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Bir dakika vermiyoruz.

Tamamlarsanız lütfen...

METİN ERGUN (Devamla) - Bu şekilde milletimizin yargıya güvenini yeniden tesis etmektir.

Bu duygu ve düşüncelerle konuşmama son verirken hepinizi saygılarımla selamlıyorum. (İYİ Parti ve YENİ YOL sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ederiz.

Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 280 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin 3'üncü maddesinde geçen "alınmaz" ibaresinin "ödenmez" olarak değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Mehmet Rüştü Tiryaki
Batman
Ali Bozan
Mersin

Dilan Kunt Ayan
Şanlıurfa
Zülküf Uçar
Van
Yılmaz Hun
Iğdır

Ceylan Akça Cupolo
Diyarbakır
Nevroz Uysal Aslan
Şırnak

BAŞKAN - Komisyon önergeye katılıyor mu?

ADALET KOMİSYONU SÖZCÜSÜ MUSTAFA ARSLAN (Tokat) - Katılamıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN - Önerge üzerinde Iğdır Milletvekili Sayın Yılmaz Hun. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

YILMAZ HUN (Iğdır) - Teşekkürler.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; dün Celadet Ali Bedirhan'ın ölüm yıl dönümüydü. Celadet Ali Bedirhan yaşamını Kürt halkının dilini, kültürünü, edebiyatını yaşatmaya adamış önemli bir aydın, yazar ve dil bilimcisiydi. Hazırladığı alfabe, yayımladığı "Hawar" dergisi ve ortaya koyduğu eserlerle Kürtçenin yazılı birikimine kalıcı katkılar sundu. Bu vesileyle Kürt dili ve edebiyatının gelişimine önemli katkılar sunan Celadet Ali Bedirhan'ı vefat yıl dönümünde saygı ve minnetle anıyorum.

Değerli milletvekilleri, Türkiye'de yalnızca ekonomik bir kriz yaşanmıyor, aynı zamanda büyük bir adalet krizi de yaşanıyor. Bu adaletsizliği en ağır yaşayan kesimlerden biri de ücretli çalışanlardır, emeklilerdir. İktidar yıllardır emeklilere aynı cümleyi kuruyor: "Emeklilerimizi enflasyona ezdirmedik, ezdirmeyeceğiz." Ama gerçek hayat bu sözleri her gün yalanlıyor; pazarda yalanlıyor, markette yalanlıyor, eczanede yalanlıyor, kira günü geldiğinde yalanlıyor.

Şimdi de dün Plan ve Bütçe Komisyonunda görüşülen kanun teklifiyle en düşük emekli maaşının 23.552 liraya çıkarılması öngörülmektedir. Elbette emeklilerin gelirinin artmasını isteriz ancak mesele yalnızca birkaç bin liralık artış değildir; asıl mesele, emeklilerin insanca yaşayabilecekleri bir gelire sahip olup olmadıklarıdır.

DİSK'e bağlı BİSAM tarafından açıklanan Temmuz 2026 verilerine göre, 4 kişilik bir ailenin açlık sınırı 36.324 lira, yoksulluk sınırı ise 119 bin lirayı aşmış durumdadır. Yine Büro Emekçileri Sendikası Araştırma Merkezinin verilerine göre de açlık sınırı Temmuz 2026'da 48.819 lira, yoksulluk sınırı ise 120.669 lira olarak belirtilmiştir. İktidar ise açlık sınırının yaklaşık yarısından daha az kalan bir maaşı "artış" diye, "müjde" diye bu ülkenin emeklilerine sunmaktadır.

Şunu açıkça belirtmek lazım: Açlık sınırının altında kalan hiçbir gelir insanca yaşamaya yetmez. Açlık sınırının altında kalan hiçbir maaş sosyal devlet gereği olarak savunulamaz. Açlık sınırının altında kalan hiçbir düzenleme başarı hikâyesi olarak anlatılamaz. Ülkede müşterek sorun yalnızca maaşın miktarı da değildir, aynı süre çalışan, aynı primi ödeyen insanlar arasında binlerce liralık maaş farkı da oluşmaktadır. Kök aylık uygulaması nedeniyle milyonlarca emekli yapılan artışların tamamını maaşında hissedememektedir. Emekliler her altı ayda bir yapılacak artışı beklerken sürekli yoksulluğa mahkûm edilen bir topluluğa dönüştürülmüştür. İktidar emeklileri öyle bir yoksulluğun içine itmiş ki emekliler torununa harçlık verememekte, pazardan kilosuyla değil, taneyle meyve alacak duruma gelmişlerdir. Eti, balığı, sütü, peyniri lüks tüketim olarak görüyor, elektrik faturasını mı ödeyeceğini, ilacını mı alacağını hesaplıyor. Ömrünü çalışarak geçirmiş insanlar hayatlarının son döneminde dinlenmeyi değil, hayatta kalmayı planlıyor. Bu durumun sorumlusu yanlış ekonomi politikalarıdır, gelir dağılımını her geçen gün daha da bozan siyasi tercihlerdir. Türkiye'de servet belirli kesimlerin elinde büyürken yoksulluk milyonlara yayılıyor. Bir tarafta bir avuç insan servetine servet katıyor, diğer tarafta milyonlarca emekli ay sonunu getirebilmek için borçlanıyor, çabalıyor. Bir tarafta kamu kaynakları ayrıcalıklı şirketlere aktarılıyor, diğer tarafta yıllarca bu ülkeye prim ödemiş emeklilerin açlık sınırının altında yaşam mücadelesi vermesine göz yumuluyor.

Biz, bütçeye başka bir yerden bakıyoruz. Bizim için bütçe, rakamların değil vicdanın meselesidir. Kimse "Kaynak yok." demesin, kaynak vardır. Mesele kaynağın kimden yana kullanıldığıdır. Vergi afları çıkarılırken, kamu ihalelerinde milyarlar dağıtılırken, garanti ödemeleri yapılırken kaynak bulunuyor. Emekliliğe gelince ise "İmkânlarımız sınırlı." deniliyor. İşte, biz bu anlayışı kabul etmiyoruz. Ücretli de emekli de bu durumu asla kabul etmemektedir. Emekliler için öngörülen bu artış emeklilerin yaşadığı derin yoksulluğu ortadan kaldıracak bir düzenleme olmayacaktır. İktidar, bu artışı milyonlarca insanın biraz daha nefes almasını sağlayacak geçici bir düzenleme olarak sunmaktadır. Oysa emeklilerin ihtiyacı geçici pansumanlar değil kalıcı ve adil bir sosyal devlet politikasıdır. Emekliler bu ülkenin yükü değildir, bu ülkenin hafızasıdır, emeğidir, onurudur. Bu Meclisin görevi onları yoksulluğa mahkûm eden düzeni sürdürmek değil, insanca yaşamalarını sağlayacak adil bir düzen kurmaktır.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ederiz.

Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 280 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin 3'üncü maddesiyle 1512 sayılı Kanun'un değiştirilen 55'inci maddesinin dördüncü fıkrasına "Posta masrafı ve" ibaresinden sonra gelmek üzere "112 nci madde uyarınca düzenlenen tarifeyle belirlenen" ibaresinin eklenmesini arz ve teklif ederiz.

Muhammet Emin Akbaşoğlu
Çankırı
Abdürrahim Dusak
Şanlıurfa

Hüseyin Altınsoy
Aksaray

Osman Sağlam
Karaman
Ayşe Böhürler
Kayseri

BAŞKAN - Komisyon önergeye katılıyor mu?

ADALET KOMİSYONU SÖZCÜSÜ MUSTAFA ARSLAN (Tokat) - Takdire bırakıyoruz.

BAŞKAN - Önerge üzerinde söz isteyen yok.

Gerekçesini okutuyorum:

Gerekçe:

Önergeyle, maddenin son fıkrasına eklenen ibareyle noterlere ödenecek yol masrafının kanunun 112'nci maddesi uyarınca düzenlenen tarifeyle belirleneceği açıkça düzenlenmek suretiyle yol masrafı konusunda uygulamada ortaya çıkabilecek tereddütlerin giderilmesi amaçlanmaktadır.

BAŞKAN - Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmiştir.

Kabul edilen önerge doğrultusunda 3'üncü maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

Sayın Işık Gezmiş, sisteme girmişsiniz.

Buyurun.

IV.- AÇIKLAMALAR (Devam)

58.- Giresun Milletvekili Elvan Işık Gezmiş'in, emekliye, işçiye ve esnafa ilişkin açıklaması

ELVAN IŞIK GEZMİŞ (Giresun) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Ülkemizde milyonlarca emekli, işçi, esnaf geçim değil, hayatta kalma mücadelesi vermektedir. Temmuz ayında BAĞ-KUR emeklisine, SGK emeklisine yüzde 17'lik, memur emeklisine yüzde 13'lük verilen maaş artışları yüksek enflasyon karşısında daha cebe girmeden erimiştir. Emeklilerimiz pazara çıkamıyor, kirasını ödeyemiyor, ilacını almakta zorlanıyor, ay sonunu nasıl getireceğini düşünüyor. Esnafımızsa vergi ve SGK prim borçları nedeniyle devlet destekli kredilere erişemiyor. Borcunu ödemek için krediye ihtiyaç duyan esnafa kapılar kapatılıyor. Bu anlayış sürdürülemez, emeklimize insanca yaşayacağı bir gelir sağlanmalı, krediye erişemeyen esnafın önündeki vergi ve prim engelleri kaldırılmalıdır. Vatandaşın...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

VI.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER (Devam)

A) Kanun Teklifleri (Devam)

1.- İstanbul Milletvekili Nurettin Alan ve Tokat Milletvekili Mustafa Arslan ile 106 Milletvekilinin Yargının Etkin ve Verimli İşlemesine Yönelik Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/3737) ve Adalet Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 280) (Devam)

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri, 4'üncü madde üzerinde 1 önerge vardır.

Önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 280 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin 4'üncü maddesinin teklif metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Mustafa Kaya İstanbul	Mehmet Atmaca Bursa	Selçuk Özdağ Muğla
Sema Silkin Ün Denizli	Mustafa Bilici İzmir	Birol Aydın İstanbul

BAŞKAN - Komisyon önergeye katılıyor mu?

ADALET KOMİSYONU SÖZCÜSÜ MUSTAFA ARSLAN (Tokat) - Katılamıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN - Önerge üzerinde İstanbul Milletvekili Sayın Birol Aydın. (YENİ YOL sıralarından alkışlar)

BİROL AYDIN (İstanbul) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Üzerinde konuştuğumuz 4'üncü maddeye ilişkin şerhlerimiz çoktur ancak ben daha önemli gördüğüm bir konu hakkında bir kısım cümleler söylemek isterim.

Değerli arkadaşlar, Anadolu'da çok yaygın kullanılan bir cümle vardır, bir yolculuktan veya önemli bir ziyaretten gelen kişiye "E, yediğin içtiğin senin olsun; ne yaptın, anlat bakalım!" denilir. Evet, yediğiniz içtiğiniz sizin olsun da bu NATO zirvesinin sonuçları ne oldu, hele bir anlatın da görelim? Yapılan özel havalimanını, Külliye'de mehteri, Çankaya'da defileyi, kimin hangi yemeği beğendiğini, kimin hangi parkta koştuğunu; geçtik hepsini fakat tüm ısrarlarımıza rağmen Meclisi o hafta kapalı tuttunuz. Şimdi, biz de diyoruz ki "Hele bir anlatın bakalım, ne verdik, ne aldık?"

Trump'ın klozetini canlı yayında saatlerce analiz eden anlayışı, kurduğunuz bu medya düzenini milletin vicdanına havale ediyorum. İşte, dün 15 Temmuzun yıl dönümüydü. Aynı kanallarda bundan on yıl önce "CIA, Amerika Birleşik Devletleri darbesini Rusyalı dostlarımız haber verdi, onların sayesinde önledik." diye koca koca analizlerde bulunanlar ile bugün klozet analizi yapanlar aynı kişiler. Liderlere hediye edilen silahı yine aynı kişiler saatlerce konuştu ama yine ne hikmetse, S-400 meselesini ise kamuoyu ilk kez bir köşe yazısından öğrendi. Böyle bir ciddiyetsizlik olur mu arkadaşlar? Hem bu S-400'leri verme işi de nereden çıktı, hangi akıl, hangi irade size bunu dayatıyor? Bir kez daha altını çizerek söylüyorum: İşte, siz, âdeta bir magazin diplomasisi hâline gelen bu toplantının ülkemiz ve bölgemiz açısından hangi sonuçları doğuracağını enine boyuna tartışmayalım diye Türkiye Büyük Millet Meclisini kapalı tuttunuz.

Değerli arkadaşlar, söylediğim ve söyleyeceklerimiz size ağır geliyor, bunu fark ediyorum ve biliyorum fakat emin olun, iktidarın bu zirve boyunca yaptıkları ve bunların sonuçları daha ağır. Üzülerek ve kahrolarak söylüyorum: Siz hangi ara Trumpsever oldunuz, Trumpperver oldunuz, Trumpperest oldunuz; hangi ara batılı, zalimi, zorbayı âdeta bir kahraman edasıyla ağırlayacak hâle geldiniz? Sürekli Rahip Brunson'ı hatırlatan hadsize haddini bildirmek yerine kamuoyuna bu denli şirin gösterme çabanızı neyle izah edeceğiz? Ankara'nın göbeğinde İran'ı vurma emri veren kişiye "Aptal olma!" diyerek mukabelede bulunmak Türkiye'ye yakışmaz mıydı? (YENİ YOL ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

Bize, Denizli'nin yanık yoğurdunun gündeme taşındığı kadar Gazze'nin, Tahran'ın, Beyrut'un, Afrika'nın ve Latin Amerika'nın yanık yüzlü çocuklarını NATO'nun gündemine almak yaraşırdı; Trump'ı değil Filistin hassasiyetinden dolayı İspanya Başbakanını diğer başbakanlardan ayırt edecek bir karşılama yakışırdı da yaraşırdı. Trump'a değil Filistin hassasiyetinden dolayı İspanya Başbakanına özel ilgi gösterilmeliydi.

Değerli milletvekilleri, özellikle iktidardaki arkadaşlara sesleniyorum: Reel politik adına Trump'la dalaşmaktansa çalıyı dolaşmayı tercih edişinizi bir nebze anlayışla karşılıyoruz ancak çalıyı dolaşmak başka, iti övmek başka bir şey. (YENİ YOL ve CHP sıralarından alkışlar) Bu övgülerin, Trump övgülerinin, emperyalist övgülerin size destek olan kitleler üzerindeki karşılığını, zihinlerde oluşturduğu travmaları hesap edemiyorsunuz.

Son söz: Madem istenince çözüm almak bu kadar kolay, o hâlde "Alo Trump" hattı kadar hızlı çalışacak bir yargı düzenini gelin, hep birlikte inşa edelim.

Hepinizi saygıyla selamlıyorum. (YENİ YOL, CHP ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ederiz.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) - Bütününü reddettiğimizi ve hepsine cevap verdiğimizi gayet iyi biliyorlar! Teşekkür ediyorum.

BİROL AYDIN (İstanbul) - Trump'la ilgili bir şey söyleme!

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) - Hepsine cevap vereceğiz!

BİROL AYDIN (İstanbul) - Trump'la ilgili bir şey söyleme, millet her şeyi görüyor!

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) - Hepsine cevap vereceğiz!

BAŞKAN - Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

NECMETTİN ÇALIŞKAN (Hatay) - Başkanım, kabul edilmiştir, bizim sayımız daha fazla oldu ama!

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) - Başkanım, biz çoğunluktayız.

BAŞKAN - 4'üncü maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

5'inci madde üzerinde 1 önerge vardır.

Önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 280 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin 5'inci maddesinin teklif metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Mustafa Kaya	Mehmet Atmaca	Selçuk Özdağ
İstanbul	Bursa	Muğla
Sema Silkin Ün	Mustafa Bilici	Elif Esen
Denizli	İzmir	İstanbul

BAŞKAN - Komisyon önergeye katılıyor mu?

ADALET KOMİSYONU SÖZCÜSÜ MUSTAFA ARSLAN (Tokat) - Katılamıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN - Önerge üzerinde İstanbul Milletvekili Sayın Elif Esen. (YENİ YOL sıralarından alkışlar)

ELİF ESEN (İstanbul) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; sizleri saygıyla selamlıyorum.

Görüşmekte olduğumuz 5'inci madde idare mahkemelerinde tek hâkimle karara bağlanacak davaların kapsamını genişletiyor. Öğrencilerin disiplin, sınıf geçme, not, yurt, kredi ve burs işlemleri; kamu görevlilerinin geçici görevlendirme, izin, lojman ve yolluk uyuşmazlıkları; 65 yaş aylığına ilişkin davalar ile meslek kuruluşlarının bazı disiplin cezaları artık heyet yerine tek hâkim önüne bırakılıyor. İktidar bu düzenlemeyi hız ve verimlilik kavramlarıyla savunuyor. Elbette hiçbir vatandaş yıllarca mahkeme kapısında beklememeli ancak hak, hukuk ve adalet hız ve tek kişinin subjektif kararına kurban gitmemelidir, vatandaş devletinin adalet sistemine güvenebilmelidir.

DEVA Partisinin Adil Yargı Eylem Planı da yargılamaların makul sürede tamamlanmasını, adalete erişimin hızlandırılmasını ve vatandaşın işinin kolaylaştırılmasını elbette savunmaktadır. Ancak bizim anlayışımızda hız adil yargılamanın gereklerinden biri, adaletin tecellisini zayıflatan bir anlayış değil çünkü adaletin ölçüsü yalnızca dosyanın ne kadar çabuk kapatıldığıyla alakalı değildir; asıl mesele, kararın ne kadar dikkatli müzakere edilmiş, gerekçeli, denetlenebilir ve daha da önemlisi ne kadar hakkaniyetli ve adil olduğuyla ilgilidir.

Adalet Bakanlığı bu kapsama giren on binlerce dosyadan söz ediyor fakat önümüzde bu uyuşmazlıklardaki kaldırma oranlarını, bölgesel içtihat farklılıklarını, ortalama karar sürelerini ve tek hâkime geçişin ne kadar zaman kazandıracağını gösteren bir etki analizi de yok. Veri olmadan güvence azaltmak reform değildir sayın iktidar milletvekilleri, devlet açısından sıradan görünen bir dosya vatandaşın bütün hayatının değişmesine, kararmasına sebep olabilir. Bir öğrencinin bursunun kesilmesi, yurdundan çıkarılması ya da notunun yanlış belirlenmesi eğitim hayatının sona ermesi ve geleceğinin tehlikeye girmesi demektir. Bir öğretmenin "geçici görevlendirme" adı altında ailesinden ve yaşadığı kentten uzaklaştırılması yalnızca teknik bir personel işlemi de değildir, ailenin parçalanması demektir aynı zamanda. Muhtaçlık aylığını bekleyen yaşlı bir vatandaş için ise o dava evine ekmek girip girmeyeceğiyle alakalıdır. İlgili idari yargının temel görevi kamu gücü karşısında bireyi korumaktır. Sayın İdris Şahin Vekilimizin de daha önce ifade ettiği gibi, idari yargı vatandaşın devlet karşısındaki en önemli güvencelerinden biridir. DEVA Partisi olarak yargının hızlı ve etkin çalışmasını elbette istiyoruz fakat bunu istişare ortamını kaldırarak, tek kişinin subjektif kararına bırakarak, güvenceleri azaltarak değil, hâkim ve yardımcı personel sayısını, kurumsal kapasiteyi ve teknolojik altyapıyı güçlendirerek sağlamalıyız.

Bu arada, personel sayısını kısıtlamak yerine iş yapmadan para alan binlerce bankamatik memuruna artık bir el atsanız daha iyi olacak fakat bu, daha geniş bir zamanın konusu.

Heyet incelemesi yalnızca 3 hâkimin imzası değildir; görüşlerin karşılaştırılması, dosyanın birlikte müzakere edilmesi, ortak akılla hataların fark edilmesi ve kararın mahkeme içinde denetlenmesidir. İş yükünün çözümü, bu ortak aklı sistemden çıkarmak olamaz. Üstelik bu maddeyi teklifin 7'nci maddesinden de ayrı değerlendiremeyiz. Bir taraftan tek hâkimle görülecek davanın alanı genişletiliyor, diğer taraftan da davaların önemli bir bölümü Danıştay denetiminin dışında bırakılıyor. Böylece, vatandaş önce heyet güvencesini, ardından da yüksek yargı incelemesini kaybediyor. Bu teknik, iş yüküne vatandaşın hak arama yollarının kurban edilmesidir.

Meslek kuruluşları yönünden de açık bir dengesizlik var. Kamu görevlilerinde sadece uyarma cezası tek hâkim kapsamına alınırken avukatlar ve diğer meslek mensupları bakımından kınama ve para cezaları da kapsama sokuluyor. Hukuk güçlüye kalkan, hakkını arayan vatandaşa kapalı kapı olmamalıdır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ELİF ESEN (Devamla) - Adaleti hızlandırmanın yolu adaletin güvencelerini eksiltmek değildir. Bu hâliyle 5'inci maddeye karşıyız.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (YENİ YOL, CHP ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ederiz.

Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

5'inci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

6'ncı madde üzerinde önerge yok.

6'ncı maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

7'nci madde üzerinde 1 önerge vardır.

Önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 280 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin 7'nci maddesiyle 2577 sayılı Kanun'un 46'ncı maddesine eklenen ikinci fıkraya (d) bendinden sonra gelmek üzere aşağıdaki bendin eklenmesini ve diğer bendin buna göre teselsül ettirilmesini arz ve teklif ederiz.

"e) Miktar veya değeri itibarıyla birinci fıkranın (b) bendinde belirtilen temyiz sınırının altında kalan bölge idare mahkemesinin yeniden verdiği karar ile ilk derece mahkemesi kararı arasındaki farkın, miktar itibarıyla 45 inci maddenin birinci fıkrasının ikinci cümlesinde belirtilen parasal sınırı geçmeyen kararlar."

Muhammet Emin Akbaşoğlu Çankırı	Hüseyin Altınsoy Aksaray	Osman Sağlam Karaman
Abdürrahim Dusak Şanlıurfa		Ayşe Böhürler Kayseri

BAŞKAN - Komisyon önergeye katılıyor mu?

ADALET KOMİSYONU SÖZCÜSÜ NURETTİN ALAN (İstanbul) - Takdire bırakıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN - Önerge üzerinde söz isteyen yok.

Gerekçeyi okutuyorum:

Gerekçe:

Önergeyle, bölge idare mahkemesinin istinaf incelemesi sonucunda ilk derece mahkemesi kararını kaldırarak yeniden verdiği kararlarda, birinci fıkrada öngörülen temyiz sınırının altında kalan davalar bakımından, ilk derece mahkemesi kararı ile bölge idare mahkemesi kararı arasında hükmedilen tutar arasındaki parasal farkın 55 bin Türk lirasını (2026 yılı itibarıyla) geçmemesi hâlinde temyiz yoluna başvurulamaması amaçlanmaktadır.

Diğer yandan, teklifle maddeye eklenmesi öngörülen ikinci fıkranın (a) bendi uyarınca, 486 bin Türk lirasını (2026 yılı itibarıyla) aşmadığı için tek hâkim tarafından karara bağlanan davalarda, bölge idare mahkemesince ilk derece mahkemesi kararının kaldırılarak yeniden karar verilmesi hâlinde hükmedilen tutarlar arasındaki fark 55 bin Türk lirasını aşsa dahi bu kararlar temyiz edilemeyecektir.

BAŞKAN - Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmiştir.

Kabul edilen önerge doğrultusunda 7'nci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

8'inci madde üzerinde önerge yok.

8'inci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

9'uncu madde üzerinde önerge yok.

9'uncu maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

10'uncu madde üzerinde 1 önerge vardır.

Önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 280 sıra sayılı Yargının Etkin ve Verimli İşlemesine Yönelik Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 10'uncu maddesinin sonuna eklenmek üzere "Bu disiplin suçunun tekrarlanması hâlinde bu kanunun 70'inci maddesinde yer alan tekrarlama hükümlerinin uygulanması esastır." ibarelerinin eklenmesini arz ve teklif ederiz.

Süleyman Bülbül Aydın	Sibel Suiçmez Trabzon	İzzet Akbulut Burdur
Aliye Timisi Ersever Ankara		Aylin Yaman Ankara

BAŞKAN - Komisyon önergeye katılıyor mu?

ADALET KOMİSYONU SÖZCÜSÜ NURETTİN ALAN (İstanbul) - Katılamıyoruz Sayın Başkanım.

BAŞKAN - Önerge üzerinde söz isteyen Trabzon Milletvekili Sayın Sibel Suiçmez. (CHP sıralarından alkışlar)

SİBEL SUİÇMEZ (Trabzon) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; hepinizi saygılarımla selamlıyorum.

Üzerinde konuştuğum 10'uncu maddeyle 2802 sayılı Hâkimler ve Savcılar Kanunu'nun 63'üncü maddesinin (f) fıkrasına bir bent ekleniyor ve mesleğin gerektirdiği hukuki bilgiyle çözümlenmesi mümkün olan konularda bilirkişiye başvurmayı bir uyarma cezası alma nedeni olarak görüyor.

Bu düzenlemeye baktığımız zaman gerçekten inceliğiniz karşısında gözlerim yaşardı(!) Ne kadar ince bir konuda hukukun üstünlüğünü sağlamaya yönelik çalışıyorsunuz, gerçekten takdire şayan(!) Aslında baktığımız zaman bu düzenlemeye, Osmanlı ordusu İstanbul'u kuşattığında Bizans'ın papazlarının meleklerin cinsiyetini tartışıyor durumunu aynen burada görüyoruz, hiçbir farkınız yok çünkü artık hukukun üstünlüğü, hukuk devleti ilkesi bizzat yargı erki tarafından ortadan kaldırılmış durumda. Hukuk kuralları çiğnenirken, hukuk devleti ortadan kaldırılırken hiçbir meseleye çözüm üretmeyecek bu maddenin getirilmesi bizi sadece düşündürüyor. Şimdi, düzenlemenin yargının esas sorununa çözüm üretmediği ortada. Temel mesele, hâkim ve savcıların nasıl kanunlara uyacağını, nasıl Anayasa'ya uyacağını, nasıl Anayasa Mahkemesi kararlarına, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi kararlarına uyacağını hüküm altına almaktır. Biliyorsunuz ki bizzat, bizzat mahkemeler, bizzat hâkimler artık Anayasa Mahkemesi kararlarını ve AİHM kararlarını uygulamamaktadırlar. Bırakın mahkemeleri, hâkimleri; Türkiye Büyük Millet Meclisi bile Anayasa Mahkemesi kararını uygulamamakta ve seçilmiş Hatay milletvekili bugün aramızda olacakken cezaevinde yıllardır tutulmaktadır. Herhâlde bunun utancı size de yetecektir.

Değerli arkadaşlar, bugün ülkemizde binlerce kişi yetersiz delillerle, soruşturmalarla karşı karşıyayken, gizli olan soruşturma aşamasında lekelenmeme hakkı, masumiyet ilkesi çiğnenerek insanlara tefrikası hâlinde 5 kere aynı pozisyonda ters kelepçe takılarak video çekilmesi ve bizzat kolluk güçleri tarafından bunun basına sızdırılması hâli gittikçe artarken, yine kolluk tarafından gözaltına alınmış kişilerin başları öne eğilerek, bastırılarak gözaltına alınma işlemleri gösterilirken, gözaltı ve tutuklamalar hukuka aykırı bir şekilde savcı ve hâkimler tarafından yapılırken, Anayasa Mahkemesi ve AİHM kararlarına uyulmama hâkim ve savcılar arasında bir terfi nedeni olmuşken, terfi için bir kriter hâline gelmişken bugün bu maddeyle hâkim ve savcılara uyarma cezası getirilmesi gerçekten trajikomik bir durumdur.

Bakın, daha da vahimi, Millî Dayanışma, Kardeşlik ve Demokrasi Komisyonu Raporu'nda, başlı başına Anayasa Mahkemesi ve AİHM kararlarına uyulması gerekliliğinin hüküm altına alınması sanki bu ülkede anayasa yokmuş gibi bir durum yaratmaktadır, bu durum gerçekten içler acısıdır.

Bir diğer husus da bu ülkede Anayasa Mahkemesi kararlarını uygulamayan ilk hâkimlerden birisi olan bir hâkimin Adalet Bakanı olmasıdır, bu utanç da size yeter. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ederiz.

Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

10'uncu maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

11'inci madde üzerinde 1 önerge vardır.

Önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 280 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin 11'inci maddesinin teklif metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Mustafa Kaya İstanbul	Sema Silkin Ün Denizli	Mustafa Bilici İzmir
Selçuk Özdağ Muğla		Ertuğrul Kaya Gaziantep

BAŞKAN - Komisyon önergeye katılıyor mu?

ADALET KOMİSYONU SÖZCÜSÜ NURETTİN ALAN (İstanbul) - Katılamıyoruz Sayın Başkanım.

BAŞKAN - Önerge üzerinde İzmir Milletvekili Sayın Mustafa Bilici.

Buyurun. (YENİ YOL ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

MUSTAFA BİLİCİ (İzmir) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; görüşmekte olduğumuz kanun teklifinin 11'inci maddesi üzerinde YENİ YOL Grubumuz adına söz almış bulunuyorum. Bu vesileyle Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

11'inci maddeyle, 3095 sayılı Kanuni Faiz ve Temerrüt Faizine İlişkin Kanun'da değişiklik yapılmakta, Anayasa Mahkemesinin iptal kararı doğrultusunda kanuni faiz oranının belirlenmesine ilişkin yeni bir sistem getirilmektedir. Anayasa Mahkemesi kararının gereğinin yerine getirilmesi elbette hukuk devletinin bir gereğidir ancak burada sormamız gereken asıl soru şudur: Bu düzenleme vatandaşın yaşadığı mağduriyeti gerçekten ortadan kaldıracak mı, kaldırmayacak mı?

Bugün ülkemizde milyonlarca vatandaş yıllarca süren davalar nedeniyle mağdur olmaktadır. Bir alacak davası, tazminat davası ya da ticari uyuşmazlık kimi zaman üç, dört hatta beş yıl sürebilmektedir. Dava sonunda haklı çıkan vatandaş hakkını kâğıt üzerinde alıyor ancak geçen süre içinde enflasyon nedeniyle alacağının gerçek değeri büyük ölçüde erimiş oluyor. Bu nedenle adalet, yalnızca hüküm vermek değil hakkı zamanında ve gerçek değeriyle teslim edebilmektedir. Bu düzenleme, teknik olarak bir eksikliği gideriyor olabilir ancak adalet sistemimizin temel sorunlarını çözmüyor çünkü asıl mesele, davaların makul sürede sonuçlandırılmasıdır. Geciken adaletin bedelini hiçbir faiz hesabı tam anlamıyla karşılayamaz.

Değerli arkadaşlar, faiz meselesi yalnızca hukuki değil aynı zamanda ekonomik ve sosyal bir meseledir. Bugün yüksek faiz politikalarının yükünü vatandaşımız, çiftçimiz, esnafımız ve sanayicimiz taşımaktadır. Bir taraftan kredi maliyetleri artarken diğer taraftan üretim yapmak, yatırım yapmak ve istihdam oluşturmak her geçen gün daha da zorlaşmaktadır. Hukuk sisteminde faiz oranlarının güncellenmesi zorunlu olabilir ancak bizler yüksek faizin normalleştiği bir ekonomik düzeni doğru bulmuyoruz. Asıl

hedefimiz, enflasyonun kalıcı olarak düştüğü, faizlerin doğal olarak gerilediği, üretimin ve yatırımların teşvik edildiği güçlü bir ekonomi olmalıdır.

Sayın milletvekilleri, infaz sistemindeki tabloyu da görmezden gelemeyiz. Kapasitesi 309 bin olan cezaevlerimizde bugün 420 binin üzerinde tutuklu ve hükümlü barınıyor. Bu, yalnızca idari bir sorun değildir; bu aynı zamanda insan onurunu ilgilendiren bir sorundur. Ne yazık ki önümüzdeki teklif; infaz adaletsizliklerine, eşit durumdakilere farklı muamele yapılmasına ve hasta mahpusların durumuna kalıcı bir çözüm getirmiyor. Yüksek yargı kararlarının eksiksiz uygulanmadığı ve kuvvetler ayrılığının zedelendiği yönündeki eleştirilere de bu pakette bir geçit maalesef verilememiş.

Bu vesileyle, yıllardır çözüm bekleyen başka meselelere de dikkat çekmek istiyorum: KHK mağduriyetleri, makul süreyi aşan yargılamalar, uzun tutukluluk uygulamaları ve adil yargılanma imkânı bulamadığını düşünen vatandaşlarımızın talepleri bu teklifte karşılık bulamamıştır. Aynı şekilde, dijital materyallerden elde edilen kişisel verilerin uzun süre saklanmasına ilişkin düzenlemenin ölçülülük ilkesiyle bağdaşmadığını, beraat veya kovuşturmaya yer olmadığı kararlarında bu verilerin makul sürede imha edilmesi gerektiğini bir kez daha hatırlatmak istiyorum.

Komisyon sürecindeki ısrarlı talebimiz sonucunda, banka hesabını bilmeden ya da saflıkla dolandırıcılık şebekelerine kaptıran vatandaşlarımıza ilişkin Türk Ceza Kanunu'nun 158'inci maddesinde yapılan düzenlemeye ve bu mağduriyetlerin bir nebze de olsa gideriliyor olması tarafımızca makul görülmüştür ancak bunun tek başına da yeterli olmadığını, benzer sorunun 142'nci, 145'inci ve 245'inci maddelerde de yaşandığını, hesabını bilerek kullandıranlar ile bilmeden kullandıranlar arasında kastın niteliğine göre ayrım yapan müstakil bir suç tipine ihtiyaç bulunduğunu da ifade etmek istiyoruz.

Biz YENİ YOL Grubu olarak hukukun üstünlüğünü esas alan, vatandaşın hakkını geciktirmeyen, ekonomik gerçekleri dikkate alan ve adalet duygusunu güçlendiren her düzenlemeye destek vermeye devam edeceğiz ancak eksik gördüğümüz hususları da milletimiz adına ifade etmeyi görev biliyoruz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

MUSTAFA BİLİCİ (Devamla) - Temennimiz odur ki bundan sonraki yargı reformlarında sadece Anayasa Mahkemesi kararlarının gereğini yerine getiren değil; milletimizin adalet beklentisini karşılayan, yargıya güveni artıran, hukuk sistemini güçlendiren düzenlemeler hayata geçirilsin.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (YENİ YOL ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ederiz.

Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

11'inci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

Sayın Kaya, sisteme girmişsiniz.

Buyurun.

IV.- AÇIKLAMALAR (Devam)

59.- Antalya Milletvekili Aykut Kaya’nın, Kemer ilçesinin Çıralı mevkisinin sorunlarına ilişkin açıklaması

AYKUT KAYA (Antalya) - Kemer ilçemizin Çıralı mevkisinde yaklaşık otuz yıl önce yapılan elektrik altyapısı artık ihtiyacı karşılayamamaktadır. Sık sık yaşanan elektrik kesintileri vatandaşlarımızı mağdur etmektedir. Elektrik altyapısı bir an önce yenilenmeli, elektrik hatları kademeli olarak yer altına alınmalıdır.

Çıralı Kavşağı'ndaki mevcut dönüş cebi de araçlar için büyük risk oluşturmaktadır, bu noktada birçok kaza yaşanmaktadır. Bu kavşak, Adrasan ve Beldibi'nde olduğu gibi projelendirilerek güvenli hâle getirilmelidir.

Bölgede telefon ve internet altyapısı da oldukça yetersizdir. Telefon ve internet altyapısı güçlendirilerek kesintisiz haberleşme ve internet erişimi sağlanmalıdır.

Yaz aylarında nüfusu 50 bine yaklaşan Çıralı'da aile sağlığı merkezi ve 112 acil sağlık istasyonu bulunmamaktadır. Ambulansın Kemer'den gelmesi hayati risk oluşturuyor. Çıralı'ya bir an önce aile sağlığı merkezi ile 112 acil sağlık istasyonu kazandırılmalıdır.

VI.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER (Devam)

A) Kanun Teklifleri (Devam)

1.- İstanbul Milletvekili Nurettin Alan ve Tokat Milletvekili Mustafa Arslan ile 106 Milletvekilinin Yargının Etkin ve Verimli İşlemesine Yönelik Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/3737) ve Adalet Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 280) (Devam)

BAŞKAN - 12'nci madde üzerinde önerge yok.

12'nci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

13'üncü madde üzerinde söz isteyen yok.

13'üncü maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

14'üncü madde üzerinde 1 önerge vardır.

Önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 280 sıra sayılı Yargının Etkin ve Verimli İşlemesine Yönelik Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 14'üncü maddesinde yer alan "olması halinde" ibaresinin "olması durumunda" şeklinde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Süleyman Bülbül
Aydın

Sibel Suiçmez
Trabzon

İzzet Akbulut
Burdur

Aliye Timisi Ersever
Ankara

Cevdet Akay
Karabük

BAŞKAN - Komisyon önergeye katılıyor mu?

ADALET KOMİSYONU SÖZCÜSÜ NURETTİN ALAN (İstanbul) - Katılamıyoruz Sayın Başkanım.

BAŞKAN - Önerge üzerinde Karabük Milletvekili Sayın Cevdet Akay. (CHP sıralarından alkışlar)

CEVDET AKAY (Karabük) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; yüce Meclisi saygıyla selamlıyorum.

Söz konusu 280 sayılı torba Yasa, Anayasa'ya uygunluk denetimi incelemesi yapılmadan Komisyonda yine önümüze geldi; İç Tüzük 38'inci maddeye aykırı. Komisyon üyeleri etki analizini istemişler, etki analiziyle ilgili bir paylaşım olmamış. Tabii ki İç Tüzük'ün 34, 35 ve 38'inci maddelerine aykırı bir şekilde, yine noksan bir şekilde Genel Kurula gelip konuştuğumuz bir yasa teklifi.

Söz konusu madde, IBAN mağdurlarıyla ilgili, Türk Ceza Kanunu'nun 158'inci maddesini ilgilendiriyor; hesaplarını, IBAN'larını üçüncü kişilere verip nitelikli dolandırıcılıkla karşı karşıya kalan kişilerle alakalı. Tabii, bunlarda bir kısım bilgisi dâhilinde yapılanlar var ama iyi niyetli olarak -iyi niyetli demeyelim, bunun iyi niyeti de olmaz tabii ama- gelire muhtaç olduğu için, gelir elde edeceği için, belirli bir ücret alacağı için -"komisyon" da diyebilirsiniz- ekonomik sıkıntıdan hesaplarını başka kişilere veriyorlar, bunun sonucunda da hesaplarında ciddi hareketler oluyor. İşte, kumarla ilgilenenler, yasa dışı bahisler, kara para aklayan çetelerin kullandığı hesaplar bunlar ve kişiler sadece belirli bir ücret alıyor. Peki, bu pozisyona niye düşüyor bu kişiler? Sadece Türk Ceza Kanunu'ndaki düzenlemeyle sorun çözülecek mi? Bu sorunun bir de ekonomik ve sosyal boyutu var çünkü bu kişilerin gelirleri yeterli değil, ekonomik sıkıntı içerisindeler. Üniversite öğrencileri var, üniversiteyi bitirip iş bulamayanlar var, emekli olup çocuklarını üniversiteye götürüp okutmak isteyenler ama yeterli parası olmadığı için bu gelire muhtaç olanlar var. İşte, bu sorunları çözmek gerekiyor.

Salı günü torba yasayı Plan ve Bütçe Komisyonunda görüştük. Orada en düşük emekli aylığının yetersiz olduğunu, net asgari ücret seviyesine bağlanması gerektiğini, asgari ücrette de ara zammın yapılması gerektiğini söyledik. Bunun için de -Grup Başkan Vekilimiz Gökhan Bey de burada işte- 45.800 lira önerimizi defalarca verdik; önerge de verdik bu sefer, bu önerge de reddedildi. Böyle ekonomik sıkıntılar, gelir kayıpları olursa gençlerimiz de işte böyle suç örgütü liderlerinin, üyelerinin ellerine düşüyorlar maalesef ve geçinmekle ilgili zorluklar yaşadıkları için bu sorunlarla karşı karşıya kalıyorlar maalesef.

Şimdi, burada açıklanması gereken bazı hususlar var bu konularla ilgili. Örneğin 158'de hangi düzenleme ekleniyor? Burada bir cezada indirim olayı da söz konusu tabii ama burada da hâkimlerin, yargıçların dosya bazında değerlendirme yapması gerekiyor. Mağdurlarla ilgili bağlantıya geçip hesaplarını, IBAN'larını veren kişilerle ilgili sorunlar bu cezalarda indirimle ilgili yararlanma hakkını ortadan kaldırıyor. Yani haberinin olmaması gerekiyor, bir menfaat edinmemesi gerekiyor, bu dolandırıcılarla, çetelerle de bağlantısının olmaması gerekiyor. Şimdi, bu IBAN'ı kullananlar var; bankalara da burada görev düşüyor. Örneğin, spot satışlarla ilgili de bazı ürünlerin satışlarıyla ilgili de kişisel hesaplar kullanılıyor veya FOREKS işlemleriyle ilgili kişisel hesaplar kullanılıyor. Gelirinden çok daha yüksek montanlı hesap hareketleri olduğunda bankaların şüpheli işlem olarak bunu ilk başta hızlı bir şekilde MASAK'a bildirmesi lazım. Hatta bloke yetkileri de var bankaların; bu kişileri çağırıp izahat istemeleri gerekir, MASAK'ın da bu hesap hareketlerini mutlaka incelemesi gerekir. Yani bu sorunlar sadece kişilere cezada indirim sağlanmasıyla giderilebilecek sorunlar değil, suç örgütlerinin üzerine ciddi bir şekilde gidilmesi gerekiyor. Ülkemizde kırmızı bültenle aranan bir sürü suç örgütü lideri olduğuna göre; kumarla ilgili, bahisle ilgili, kara para aklamayla ilgili bir sürü çete olduğuna göre ve ihtiyaç sahibi bir sürü genç işsiz olduğuna göre bu sorun devam edecektir. Bu sorunu çözmek için bunların kökten çözülmesi gerekiyor. Etkin pişmanlıkla ilgili durum burada önemli, etkin pişmanlıktan yararlanan tabii ki cezada indirim alacak. Bütün bunlarla ilgili düzenlemelerin mutlak suretle yapılması ve kamuoyunun da daha fazla aydınlatılması gerekiyor.

Sorular geliyor, çok da bu kanun teklifini algılayabilmiş değiller çünkü bekledikleri bir sürü husus gerçekleşmedi. Bu yüzden biz bu kanun teklifine "hayır" diyoruz. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ederiz.

Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

14'üncü maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

15'inci madde üzerinde 1 önerge vardır.

Önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 280 sıra sayılı Yargının Etkin ve Verimli İşlemesine Yönelik Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 15'inci maddesinde yer alan "beraat veya ceza" ibaresinin "beraat ya da ceza" şeklinde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Süleyman Bülbül
Aydın

Sibel Suiçmez
Trabzon

Servet Mullaoğlu
Hatay

BAŞKAN - Komisyon önergeye katılıyor mu?

ADALET KOMİSYONU SÖZCSÜ NURETTİN ALAN (İstanbul) - Katılamıyoruz Sayın Başkanım.

BAŞKAN - Önerge üzerinde Hatay Milletvekili Sayın Servet Mullaoğlu. (CHP sıralarından alkışlar)

SERVET MULLAOĞLU (Hatay) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Söz aldığım maddenin konusuyla ilgili önce birkaç eleştirim ve önerim olacak, ondan sonra genel değerlendirme yapacağım.

Genetik inceleme sonucu elde edilen verilerin akıbetiyle ilgili Anayasa Mahkemesinin iptal kararı üzerine yapılan düzenlemenin ek 4'üncü fıkrasında sisteme kayıt, saklama, imha, yararlanma usulü yine idareye bırakılmıştır. Bize göre bu doğru bir düzenleme olmamıştır, Kişisel Verileri Koruma Kanunu'na göre belirlenmesinin daha doğru olacağı inancındayız. Bu nedenle, bu fıkra hükmüne bunun eklenmesinin doğru olacağı kanaatindeyiz.

Değerli milletvekilleri, insanlık tarihi aslında özgürlük tarihiyle eş değer bir şekilde paralel gitmiştir. Özgürlük mücadelesi oldukça ona ihtiyaç olarak hukuk düzenlemeleri olmuştur. Çok acılar çekilmiştir. En son modern ceza hukukunda birtakım düzenlemelere gidilmiştir. Çünkü geçmişte çok adaletsizlik olmuştur, var olan gücü denetim altına alma ihtiyacı doğmuştur. Bu nedenle, modern ceza hukukunda kanunilik ilkesi, masumiyet karinesi, "şüpheden sanık yararlanır" ilkesi benimsenmiştir ve bu yüce Meclisimiz de bu ceza hukukunu benimsemiş ve kanunlarımıza bu şekilde dercetmiştir ama ülkemizde son zamanlarda şöyle bir sıkıntı var: Hiç kanunda, Anayasa'da dercedilmeyen, olmayan hükümlülerin bazı mahkemeler tarafından verildiğini gözlemlemekteyiz.

Bu hâkimlerin neye göre karar verdiğini anlamak mümkün değildir. Örneğin, yine kıyas ve yorum ceza hukukunda yasak olmasına rağmen, en son İstanbul Gaziosmanpaşa Belediyemizle ilgili, Belediye Başkanımızla ilgili yapılan muhakemede kayınbabasının almış olduğu bir arabadan dolayı hâkim ve savcılar diyorlar ki: "Bu arabayı sen almışsındır, sen yolsuzluk yapmışsındır." Peki, bir delil var mı? Yok. Kayınbabası diyor ki: "Kardeşim benim şirketim var, yıllık 40 milyon cirom var." Bunu ispatlıyor. "Hayır, hayır, sen yapmışsındır." diyorlar. Bunun neticesinde ne oluyor? İftira atan bir mahkeme, bir yargı kabul edilebilir bir şey mi? Yani somut delilden sanığa gitmek gerekirken biz önce suçlu ilan ediyoruz, sonra delil uydurmaya çalışıyoruz, delili de uyduramıyoruz. Bu şekilde giderse ileride o zaman "Ben sizi kurşuna diziyorum, sizi idam ediyorum." da diyebilirsiniz. Şimdi diyeceksiniz ki: "Kardeşim, bu kadar saçmalık olur mu?" Vallahi bu yapılanlar o kadar saçma ki bunu da yapabilir çünkü hâkimin karar verme sürecinde referans alması gereken kanun ve Anayasa olmadığına göre "Sadece siyasi erkten gelen talimatı uygula." dendiği için haysiyet cellatlığı, adamı direkt suçlu ilan etme, somut delil ihtiyacı duymama, bütün bunları kabul etmek mümkün değil.

Yine, Çankaya Belediye Başkanımız, kendisi geliyor. Otuz üç yıl önce hukuk fakültesine girdiğimiz ilk günden beri ülkemizde tutuklama tedbirinin çok yanlış uygulandığı, çok keyfî uygulandığı, ceza yerine uygulandığı hep eleştirilegelmiştir ve geldiğimiz nokta da çok üzücüdür; çok ileri gitmemiz gerekirken çok daha geriye, ta ilkel dönemlere doğru gittiğimizi görüyoruz. Kaçma şüphesi yok. Niye kaçsın? Kendisi geliyor. Hiç somut şüphe yok. Şüphe olsa sanık lehinde yorumlamanız gereken bir durum varken tutuklama tedbirini siyasi amaçlarla kullanıyorsunuz.

Hepimizin temel amacı, hep mahkemelerde "Adalet mülkün temelidir." diyoruz ya eğer adalet devletin temeli ise arkadaşlar, bu temeli korumak sadece muhalefet partisine düşmez, hepimize düşer. Devletin temellerini çürütürsek devleti çökertiriz ve şunu unutmamak lazım: Şu anda birçok yargı militanlaşmıştır. Militanlaşmış yargı bu milletin de devletin de düşmanıdır.

Yine, akıllara durgunluk veren bir mutlak butlan kararı çıkardınız, tamamen siyaseti dizayn etmek için. Arkadaşlar olacak iş mi? Hangi namuslu hukukçu bunu kabul edebilir? Rakibinizi yenemiyorsunuz, ondan sonra ya içeri atıyorsunuz; o da yetmiyor, resmen yeni nesil darbeler üretiyorsunuz, darbe yapıyorsunuz. Sadece yüzlerce ilçe yöneticisi, il başkanımız görevden alındı; anayasal hakları olan seçme ve seçilme hakkı maalesef kaybedildi.

Arkadaşlar, ciddi olmanızı rica ediyoruz. Rekabet olabilir siyasette ama devleti yok etme pahasına, adaleti yok etme pahasına bir siyasi anlayışı kabul etmek mümkün değil; bunu reddediyoruz. (CHP sıralarından alkışlar)

Hepinize saygılar sunuyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ederiz.

Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

15'inci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

Birinci bölümde yer alan maddelerin oylamaları tamamlanmıştır.

Şimdi ikinci bölümün görüşmelerine başlıyoruz.

İkinci bölüm, geçici madde 1 dâhil 16 ila 29'uncu maddeleri kapsamaktadır.

İkinci bölüm üzerinde söz isteyen, İYİ Parti Gurubu adına Çanakkale Milletvekili Sayın Rıdvan Uz.

Buyurun. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

İYİ PARTİ GRUBU ADINA RIDVAN UZ (Çanakkale) - Evet, konu adalet olunca, konuşmacı sayımız da az, iktidar partinin vekillerini bugün biraz daha kalabalık görüyoruz; o yüzden çerçeveyi adalet üzerine, din, devlet ve millet ekseni etrafında yaparak bir planlama içinde oldum. Bugün kürsüye çıkmadan önce iktidar partisinin bu "adalet" kavramını yirmi beş yılda getirdiği noktayı nazara aldığımızda, aslında "Adaleti bu hâle getirdiniz, size ne konuşalım?" deyip inmeyi planlıyordum ama hani güzel bir söz var: "Et tekraru ahsen, velev kane yüz seksen" iyi ve güzeli, adaletli olanı gerekirse 180 kere de tekrar ediniz diye. Biz 180 de olsa, 1.080 de olsa bir iktidar partimize bunu söylemeyi görev addediyoruz. Sebebi de şu: Çünkü adınız AK PARTİ. Yani "A" adalet, "K" kalkınma ama yirmi beş yılın sonunda ne adalet ne de kalkınmaya dair bir noktaya gelememişiz.

Şimdi "'Nil kenarında bir kuzuyu kurt aparsa Allah benden sorar.' diyen Hazreti Ömer'in adaletini örnek alıyoruz." diyorsunuz ya da "Hazreti Ali 'Devletin direği adalettir.' diyor ya, işte biz onu öngörüyoruz, ona göre amel ediyoruz." diyorsunuz ya ama icraata geldiğinde hakikaten öyle mi diye hep birlikte bakalım isterseniz, bunu arzuluyorum.

Miraç hadisesi gerçekleşirken Peygamber'imiz miraca çıktığında yanında Cebrail melek var. Cehennemin önünden geçerken cehennemin tam ortasında büyük bir cennet bahçesi açılmış, o bahçenin ortasında bir kişi oturuyor. Diyor ki: "Bu hâl nedir ya Cebrail? Ya Cibril-i Emin, nedir bu hâl?" O da "Efendim, bu adam Müslüman değil ama adil bir adam. O yüzden Cenab-ı Allah cehennemin tam ortasında cennetten bir bahçe yaptı ve onu orada oturtuyor." diyor. "Kim bu?" diyor. "Nûşirevân." diyor. "Nûşirevân kimdir?" "Nûşirevân dünyada adaletiyle bilinen en önemli kişilerden biridir." diyor. Ve bunun üzerine din bir çerçeve çiziyor yani dini dört temel üzerinden hesapladığımızda; bir, Kur'an; iki, sünnet; üç, icmayıümmet; dört de kıyasıfukaha olduğuna göre Sühreverdî de bir hüküm veriyor, diyor ki "Bir devlet, reisini seçerken; sultanını, yöneticisini veya reisicumhurunu seçerken bu adam Müslüman ve adilse seçebilirsiniz ama bu adam Müslüman ama adil değilse, yerine de Müslüman olmayan ama adil bir hükümdar varsa siz

Müslüman olmayan adil hükümdarı seçmekle de yükümlüsünüz." Yani dinî çerçeveden de baktığımızda aynen bu durum, bu tablo ortaya çıkıyor.

O zaman biz de bakalım, AK PARTİ'nin bu adalet anlayışı yirmi beş yılda hangi noktaya gelmiş? 2 tane önemli anket şirketi anket yapmış, Türkiye'deki vatandaşlarımıza sormuş, her 100 kişiden 76'sı demiş ki: "Türkiye'de adalet yok." Bakın, her 100 kişiden 76'sı demiş ki: "Türkiye'de adalet yok." Ve her 4 kişiden 3'ü adalete güvenmediğini ortaya koymuş. Bir anket şirketi daha derin bir anket yapmış, demiş ki: "Siz hangi partiye oy veriyorsunuz?" "Milliyetçi Hareket Partisine." Peki, Milliyetçi Hareket Partisine oy veren seçmenin yüzde kaçı adalete güveniyor? Yüzde 63'ü adalete güvenmiyor. AK PARTİ'ye oy veren seçmene soruyorlar, yüzde 54'ü "Adalete güvenmiyoruz." diyor. Yani yirmi beş yılda getirdiğiniz tablo buysa hem din hem devlet hem de millet açısından kendimize bir bakmak lazım.

Peki, uluslararası göstergeler ne diyor? 2025 Hukukun Üstünlüğü Endeksi'ne göre Türkiye 143 ülkeden 118'inci sıraya yerleşmiş adalette. Aynı tablo Türkiye'nin hukuk devleti puanının düştüğünü, denge denetim mekanizmalarının ve temel haklar alanının zayıfladığını da bize söylüyor.

Türkiye'nin adalet sorunu, bir algı sorunu değil yapısal bir sorun hâline gelmiştir çünkü devlet dediğimiz büyük çınarın kökü hukuktur, kök kurursa gölgesinde kimse huzur bulamaz.

Ey AK PARTİ'li milletvekilleri! Öğretmen adalet bekliyor, emekli adalet bekliyor, öğrenci adalet bekliyor, iş dünyası adalet bekliyor, 158 IBAN mağdurları adalet bekliyor, Soma adalet bekliyor, İliç adalet bekliyor, Kartalkaya adalet bekliyor; herkes bu devletten adalet dileniyor. Aslında devletin direği adalet ya, bu devletin direği çökmüş demek ki çünkü Türkiye'deki araştırmalarda toplumun her bir kesiminin birinci önceliği adalet, ikincisi de ekonomi, kalkınma yani AK "adalet" ve "kalkınma."

Şimdi, bu 158 IBAN mağdurları meselesinde tutuklanan çocukların yaşları 18 ila 26 bandında. Hani, gençlerin arkadaş için, birbiri için öldüğü çağ var ya o çağda bu çocukların birçoğu; IBAN'ını kullandırılmış ve birçoğu bundan bir gelir de elde etmemiş, arkadaş kurbanı olmuş. 10 defa tekrar etmiş, yüz iki yıl ceza vermişiz. Şimdi, bunlar bir ikinci hakkı hak eden evlatlarımız, bizim evlatlarımız; bunun çerçevesini genişletmemiz lazım çünkü biz dağdaki teröristi nasıl affederiz diye kıvrım kıvrım kıvranırken kendi çocuklarımıza bunu reva görmemeliyiz.

Bir de Kartalkaya meselesi var. Hani, 78 insanımız cayır cayır yandı ya Bolu Kartalkaya'da; onunla ilgili şimdi o aileler Bolu'dan Ankara'ya yürüyorlar. Kim yürüyor? Anası yürüyor, babası yürüyor, eşi yürüyor, kardeşi yürüyor; kaybettikleri adına yürüyorlar. Ne için yürüyorlar? Ekmek istemiyor, aş istemiyorlar; devletten adalet dileniyorlar, Hükûmetten adalet dileniyorlar. Kim peki bunlar? Hani, 2 evladımız vardı Alp ve Yiğit diye, yangından çıkıp acılara dayanamayıp tekrar içeri dalarak; o yangının, ateşin içine dalarak orada birçok insanı kurtarıp orada şehit olan 2 çocuk vardı, hatırlayın; işte, o çocukların babası yürüyor orada. Kim bu adam? Türkiye Cumhuriyeti devleti Danıştay 9. Daire Başkanı ve kıymetli eşi; eşi de ağır ceza reisi. Türkiye'de Anayasa'nın, hukukun yöneticileri sizden adalet dilenir hâle geldiyse siz kendinizi gözden geçirin çünkü devletin direğini yıkmışsınız demektir. Bunu da ifade etmek isterim; bu insanlar adalet bekliyorlar.

Kıymetli milletvekilleri, Türkiye Avrupa'nın en kalabalık cezaevi nüfusuna sahip. Yargıtay ceza dairelerinde dosyalar beş yüz elli altı gün yani bir buçuk yıldan fazla bekliyor; gecikmiş adalet, adalet değildir. Hâkimi HSK sopasıyla terbiye etmeye çalışan bir anlayış o hâkimden cesur karar bekleyemez. Türkiye'nin ihtiyacı bağımsız hâkim, tarafsız savcı ve güçlü savunmadır.

AİHM, 2025 yılında Türkiye'de 9.865 başvuruyu ele almış, 74 karar vermiş, 66'sında en az 1 Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi ihlali görmüş yani Türkiye'nin ihtiyacı olan, yürütmenin gölgesinden çıkmış bir yargı; Türkiye'nin ihtiyacı devlete güvenen, mahkemeye güvenen, hakkını arayan, kapı kapı süründürülmeyen bir vatandaş arzusudur. Türk milleti güçlü devlet ister ama güçlü devlet keyfî devlet değildir; güçlü devlet hukuka bağlı devlettir. Türk milleti büyük Türkiye ister. Büyük Türkiye, terörle ve onun Meclisteki aparatlarıyla pazarlık yaparak değil; büyük Türkiye, korku iklimiyle değil; büyük Türkiye, Türkiye Yüzyılı masallarıyla değil; büyük Türkiye, sağı solu makyajlayarak, garibanlığı brandalarla kapatarak değil, bu işler milletin refahı ve yargıya güveniyle olur, yargıyı bir siyaset aparatı olmaktan çıkarmalısınız.

Sizden de talebimiz şudur: Adaleti milletin vicdanında yeniden ayağa kaldırın çünkü bu millet adaletsizliği hak etmiyor, bu devlet itibarsızlaştırılmış kurumları hak etmiyor. Cumhuriyeti yalnızca sınırlarıyla değil kurumlarıyla güçlü kılmanız gerekmektedir diyor, Gazi Meclisi saygılarımla selamlıyorum. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ederiz.

Sayın Uysal, sisteme girmişsiniz...

IV.- AÇIKLAMALAR (Devam)

60.- Şırnak Milletvekili Nevroz Uysal Aslan'ın, mahpusların ailelerine yakın bir hapishaneye sevk edilmeyi talep ettiklerine ilişkin açıklaması

NEVROZ UYSAL ASLAN (Şırnak) - Teşekkürler Başkan.

Karadeniz hapishanelerinde yaptığımız ziyaretlerde mahpusların en temel taleplerinden biri ailelerine yakın cezaevlerine sevk edilmekti. On bir yıldır ailesinden uzakta tutulan Yaşar Bayar'ın da aralarında bulunduğu Tokat T Tipi Hapishanesinde Hamit Acu; Kavak S Tipinde Orhan Şakar, Recep Bekik, Hayrettin Kayar, Rıdvan Tanış; Bafra T Tipinde Lokman Daneri, Serhat Kutlu; Çarşamba S Tipinde Salih Kutluk, Davut Öngün; Espiye Hapishanesinde Zübeyir İdem, Yaşar Bayar, Özgür Şavluk; Beşikdüzü'nde Şahin Öncü, Hüsnü Babat; Kalkandere Hapishanesinde Ali Armağan, Murat Şimşek, Yılmaz Konur, Hamza Arzuman'ın ortak talebi bir ayrıcalık değil. Mahpusları ailelerinden yüzlerce kilometre uzağa göndermek aileleri fiilen cezalandırmaktır. Adalet Bakanlığının bu uygulamadan vazgeçmesini, mahpusların ailelerine yakın bir hapishaneye sevk edilmesini talep ediyoruz.

VI.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER (Devam)

A) Kanun Teklifleri (Devam)

1.- İstanbul Milletvekili Nurettin Alan ve Tokat Milletvekili Mustafa Arslan ile 106 Milletvekilinin Yargının Etkin ve Verimli İşlemesine Yönelik Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/3737) ve Adalet Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 280) (Devam)

BAŞKAN - Milliyetçi Hareket Partisi Grubu adına Kırıkkale Milletvekili Sayın Halil Öztürk. (MHP sıralarından alkışlar)

MHP GRUBU ADINA HALİL ÖZTÜRK (Kırıkkale) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; görüşmekte olduğumuz Yargının Etkin ve Verimli İşlemesine Yönelik Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi üzerine Milliyetçi Hareket Partisi Grubu adına söz aldım. Genel Kurulu ve ekranları başında bizleri izleyen değerli izleyicileri saygıyla selamlıyorum.

Adalet, devletin yalnızca bir hizmet alanı olmasının ötesinde millet vicdanının, hukuk güvenliğinin ve toplumsal huzurun taşıyıcı sütunudur. Bir ülkede mahkemelerin kapısı vatandaş için güven kapısı ise, kararların dili hakkaniyetle kuruluyorsa, yargılama makul sürede sonuçlanıyorsa ve hak arama yolları erişilebilir hâle gelmişse orada devlet kudreti ile millet rızası aynı zeminde buluşmuş demektir. Bu sebeple, yargı alanında yapılan her düzenlemeye, yalnızca teknik bir mevzuat değişikliği olarak değil hukuk devletini güçlendiren, vatandaşın adalete güvenini tahkim eden bir irade beyanı olarak bakmak gerekir.

Değerli milletvekilleri, görüşmekte olduğumuz teklifin hukuk yargılamasına ilişkin hükümleri süreci daha hızlı ve öngörülebilir hâle getirmektedir. Yazılı yargılama usulünde duruşmalar arasındaki sürenin kural olarak üç ayı aşmaması vatandaşın dosyasının akıbetini yıllarca beklemesini önlemeye dönük yerinde bir adımdır.

Komisyon sürecinde gündeme gelen ve kamuoyunda "IBAN mağdurları" olarak bilinen kişiler bakımından önem taşıyan düzenlemeye özellikle değinmek istiyorum. Türk Ceza Kanunu'nun 158'inci maddesine eklenmesi öngörülen hükümle 157'nci ve 158'inci maddelerde düzenlenen dolandırıcılık suçlarına iştirak bakımından daha ölçülü bir ceza sistemi getirilmektedir. Buna göre, dolandırıcılık suçunu bizzat planlayan, yöneten veya mağduru kandıran kişiler ile yalnızca banka hesabını, kartını ya da hesap bilgilerini başkasının kullanımına veren kişilerin aynı şekilde cezalandırılmaması amaçlanmaktadır. Hesabını veya ödeme aracını bu amaçla kullandıran kişinin fiili, sadece bununla sınırlıysa cezasında yarı oranında indirim yapılması öngörülmektedir. Elbette hesabını suçta kullanılmak üzere bilerek ve isteyerek veren kişinin fiili, hukuken karşılıksız bırakılamaz. Ancak bir dolandırıcılık organizasyonunu kuran, yöneten, mağduru kandıran, haksız menfaati organize eden kişiler ile fiili sadece hesabını kullandırma veya zorunlu bilgileri verme eylemiyle sınırlı kalan kişilerin aynı ağırlıkta değerlendirilmesi de adalet duygusunu zedelemektedir. Önerilen düzenleme tam da bu noktada mahkemelere daha adil, daha ölçülü ve somut olaya uygun değerlendirme imkânı tanıyacaktır.

Muhterem milletvekilleri, teklifteki diğer düzenlemelere destek verirken bir hususu da özellikle vurgulamak istiyorum: Adalet, kanunların uygulanması sürecinde, adalet teşkilatının her kademesinde görev yapanların ortak emeği ve gayretiyle hayat bulur. Bu nedenle yargının etkinliğinden söz ediyorsak adalet personelinin çalışma şartlarını, özlük haklarını, kariyer imkânlarını ve mesleki itibarını da aynı ciddiyetle ele almak zorundayız. Yazı işleri müdürlerimiz, idari müdürlerimiz, icra müdürlerimiz, zabıt kâtiplerimiz, mübaşirlerimiz yargı teşkilatının hafızasıdır. Özellikle adalet hizmetlerinin azı dişi olarak nitelendirdiğimiz zabıt kâtiplerimiz duruşmanın seyrini kayıt altına alan, dosyanın düzenini sağlayan, UYAP işlemlerinden tebligata, müzakereden karar yazımına kadar geniş sorumluluk alanında görev yapmakta, çoğu zaman görünmeyen fakat adalet hizmetinin günlük işleyişinde vazgeçilmez bir emek ortaya koymaktadırlar. Dosya sayısı, duruşma yoğunluğu, mesai baskısı ve hataya yer bırakmayan işlem disiplini dikkate alındığında adalet çalışanlarının talepleri yalnızca bir personel meselesi olmaktan öte, yargı hizmetinin niteliğini doğrudan ilgilendiren kurumsal bir ihtiyaç olarak değerlendirilmelidir. Bu çerçevede, 2025-2029 Yargı Reformu Stratejisi'nde yer alan adalet hizmetleri sınıfının oluşturulması ve "uzman kâtiplik" ünvanının ihdası adalet personelinin kariyer yapısını güçlendirecek önemli bir adım olacaktır. Meslekte belirli bir kıdemi, tecrübeyi ve yeterliliği kazanmış zabıt kâtiplerine kariyer basamağı açılması hem personelin motivasyonunu artıracak hem de yargı teşkilatının kurumsal hafızasını güçlendirecektir. Bunun yanında, görevde yükselme ve ünvan değişikliği süreçlerinin düzenli, öngörülebilir, objektif ve liyakatli, esaslı biçimde işletilmesi, tayinlerde aile birliği, sağlık, çocukların eğitimi, hizmet puanı ve mesleki kıdem gibi kriterlerin hakkaniyetle dikkate alınması, özellikle Ankara, İstanbul, İzmir gibi büyük şehirlerde lojman veya kira yardımı, kreş ve sosyal imkânların artırılması da önem taşımaktadır.

Adalet personeli içerisinde yeşil pasaport hakkı olmayan kadroların da beklentilerinin hakkaniyetli bir çerçevede değerlendirilmesi mesleki motivasyon ve kamu hizmetine aidiyet bakımından yerinde olacaktır.

Cezaevi müdürlerimize ve infaz koruma memurlarımıza gelince, onların görevi ceza infaz kurumlarının duvarları ardında devlet düzenini, kamu güvenliğini ve insan onuruna uygun infaz rejimini ayakta tutmaktır. Bu arkadaşlarımız yedi gün yirmi dört saat esasına göre bayramda, tatilde, gece vardiyasında ve olağanüstü durumlarda görev yapmaktadırlar. Hükümlü ve tutuklularla bire bir temas hâlinde çalışan; zaman zaman yaralama, tehdit, taciz, kavga, yangın, isyan ve benzeri ağır risklerle karşı karşıya kalan infaz koruma memurlarının çalışma şartlarını sıradan bir idari görev olarak değerlendiremeyiz. Bu nedenle, infaz koruma memurlarının yaptıkları işin niteliğine uygun bir statü içinde değerlendirilmesi, mali hakları, risk ve görev tazminatları, fazla mesai ücretleri, mevcut fiilî hizmet süresi zammının kapsamı ve emekliliğe etkileri, atama ve yer değiştirme, risk ve görev tazminatları, fazla mesai ücretleri, mevcut fiilî hizmet süresi zammının kapsamı ve emekliliğe etkileri, atama ve yer değiştirme sisteminin hakkaniyetli biçimde işletilmesi, yine lojman, kreş ve sosyal imkânların artırılması, psikolojik destek mekanizmalarının güçlendirilmesi ile görev sırasında ve görevden ayrıldıktan sonra da devam edebilen güvenlik kaygıları bütüncül bir şekilde ele alınmalı ve çözüme kavuşturulmalıdır.

Sözleşmeli personelin kadro beklentisi, ceza infaz kurumlarının artan personel ihtiyacı, vardiya düzeninin aile hayatına etkisi ve bu görevin taşıdığı mesleki riskler dikkate alınmadan adalet hizmetlerinde kalıcı verimlilik sağlanamaz. Ceza infaz kurumlarında disiplinin, rehabilitasyonun ve güvenliğin sürdürülebilirliği bu personelin güçlü, huzurlu ve güvenli olmasına bağlıdır.

Bu noktada özellikle şunu ifade etmek isterim: Adalet Bakanımız Sayın Akın Gürlek başta olmak üzere Bakan Yardımcılarımızın ve Bakanlığın kıymetli bürokratlarının, yargı teşkilatının ihtiyaçlarını yakından takip eden, sahadan gelen makul ve haklı taleplere duyarlılıkla yaklaşan bir anlayışla çalıştıklarına inanıyoruz. Adalet hizmetlerinin daha güçlü, daha etkin ve daha verimli

işlemesi için gösterilen gayreti takdir ediyor, bu taleplerin de aynı hassasiyetle ele alınacağına güveniyoruz. Bu nedenle inanıyoruz ki Bakanımız bu haklı beklentilerin karşılık bulması noktasında gerekli iradeyi ortaya koyacaktır.

Bizler de Milliyetçi Hareket Partisi olarak adalet teşkilatımızın güçlenmesine, personelimizin emeğinin korunmasına ve bu alandaki eksikliklerin giderilmesine dönük her yapıcı adıma destek vermeye hazırız. Gelin, yargının yükünü omuzlayan bu fedakâr personellerimizin beklentilerini hep birlikte karşılayalım, eksiklikleri el birliğiyle giderelim. Biz, Sayın Bakanımıza, Bakan Yardımcılarımıza, Bakanlığın değerli bürokratlarına bu konuda güveniyoruz ve bizim de Meclis olarak hazır olduğumuzun bilinmesini istiyoruz.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Milliyetçi Hareket Partisi olarak bizim anlayışımız açıktır: Devlet güçlü olacak, hukuk güven verecek, adalet gecikmeyecek, hak arayan vatandaş kapı kapı dolaşmayacak, adalet çalışanı da emeğinin karşılığını alacaktır. Hukukun üstünlüğünü, haklının korunmasını ve devletin ebedî varlığını esas alan bu anlayışla görüşmekte olduğumuz on ikinci yargı paketini desteklediğimizi ifade ediyor; teklifin ülkemize, milletimize ve yargı camiamıza ve adalet teşkilatımıza hayırlı olmasını diliyorum.

Bu vesileyle, hâkiminden savcısına, zabıt kâtibinden infaz koruma memuruna, mübaşirinden icra kâtibine, teknik personelinden destek personeline kadar adalet hizmetinin bütün bileşenlerine, bütün emektarlarına şükranlarımı sunuyorum.

Genel Kurulu ve yüce Türk milletini saygıyla selamlıyorum. (MHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ederiz.

Sayın Tanal...

Buyurun.

IV.- AÇIKLAMALAR (Devam)

61.- Şanlıurfa Milletvekili Mahmut Tanal’ın, Şanlıurfa’daki çiftçiye gelen elektrik faturasına ilişkin açıklaması

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) - Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Aynı çiftçi, aynı büyüklükte -yaklaşık 150 dönümlük- tarlayı iki farklı ilde suluyor. Aksaray Sultanhanı'nda -su kuyusu- aylık elektrik faturası 107 bin TL ödeniyor, Şanlıurfa'da ise aynı büyüklükte, aynı ürünü sulamak için kullanılan elektriğin faturası aylık 400 bin TL geliyor; aradaki fark yaklaşık 4 katı. Soruyorum: Bu, nasıl adalet? Bu, nasıl eşitlik? Aynı üreticiye, aynı sulamayı yapan aynı emeğe neden farklı faturalar gönderiliyor, getiriliyor, yazılıyor? Şanlıurfa çiftçisi üretim yaptığı için mi cezalandırılıyor? Şanlıurfalı çiftçiler neden elektrik faturasıyla eziliyor? Şanlıurfalı çiftçiler AKP'ye oy verdiği için mi eziliyorlar? Buradan Enerji Bakanına sesleniyorum: Şanlıurfa'daki bu fatura adaletsizliğine son verin.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) - Şanlıurfa'daki çiftçiyi ezmeyin. Biz Şanlıurfalı çiftçiler adına eşitlik istiyoruz, eşitlik istiyoruz, eşitlik istiyoruz, eşitlik istiyoruz, eşitlik istiyoruz, eşitlik istiyoruz, eşitlik istiyoruz, eşitlik istiyoruz, eşitlik istiyoruz. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sayın Tanal, lütfen...

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) - Teşekkürler Sayın Başkan.

VI.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER (Devam)

A) Kanun Teklifleri (Devam)

1.- İstanbul Milletvekili Nurettin Alan ve Tokat Milletvekili Mustafa Arslan ile 106 Milletvekilinin Yargının Etkin ve Verimli İşlemesine Yönelik Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/3737) ve Adalet Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 280) (Devam)

BAŞKAN - Halkların Eşitlik ve Demokrasi Partisi Grubu adına Mardin Milletvekili Sayın Kamuran Tanhan. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

DEM PARTİ GRUBU ADINA KAMURAN TANHAN (Mardin) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Gecenin bu saatinde yargı paketini konuşmak elbette ki biraz zor olacaktır. Yalnız, yargı paketleri deyince hep insanın aklına ramazan kolileri gelir. "Yargı paketi ile ramazan kolisi arasındaki ilişki nedir?" diye sorarsanız biraz zihnimizi yorduğumuzda şu aklımıza geliyor: İkisi de geçici çözümler üretiyor, ikisi de kısa vadede herhangi bir çözüm üretmeyen suni gündemler. Nasıl ki ramazan kolileri yoksulluğu bitirmediği gibi, Adalet ve Kalkınma Partisinin, AK PARTİ iktidarının da yargı paketleri adaleti tesis etmiyor. Yoksulluğa koli yetmedi, adalete de paket yetmiyor maalesef. Bugün, burada, kalıcı bir çözümü konuşalım, kalıcı çözüm de bağımsız ve tarafsız bir yargı. Tabii ki bu iktidarın işine, hesabına gelmeyen bir durum çünkü bu ülkenin en büyük sorunu bağımsız ve tarafsız bir yargının hiç olmayışıdır, bugüne kadar neredeyse tüm zamanlarda bir bağımsız yargı ne yazık ki olmadı.

Türkiye'de yargı sisteminin içinde bulunduğu kriz münferit usul aksaklıkların ya da teknik yetersizliklerin çok ötesinde. Karşımızda duran tablo yapısal, kronik ve doğrudan doğruya rejimin karakteriyle bütünleşmiş bir hukuk krizidir esasında. 2025 yılında Hukukun Üstünlüğü Endeksi'nde 143 ülke arasında 118'inci sıraya geriledi ülke. Temel haklar kategorisinde de 134'üncü sırada yerini aldı Türkiye'nin adalet anlayışı.

Böylesi bir çöküş yaşanırken önümüze getirilen bu paket, toplumsal iradeyi dışlayan, halkın acil ihtiyaçlarına sırtını dönen, yalnızca bürokratik mekanizmaları yürütmenin ihtiyaçlarına göre tahkim eden bir anlayışın ürünüdür. Cumhuriyetin kuruluş ideolojisinden bugüne değin hukuk, maalesef, egemenlerin elinde toplumsal muhalefeti, özellikle de Kürt halkını baskı altında tutmanın iktidar aracı olarak kullanılmıştır. Hukuk ve demokrasi ilişkisi hiçbir zaman doğru temelde, doğru zeminde kurulmamıştır. Toplum, kararların öznesi değil edilgen bir alıcısı pozisyonuna sıkıştırılmıştır hep. İşte bu antidemokratik yapılanmanın en somut, en

tarihsel ve en acımasız yansıması bu topraklarda kurulan olağanüstü rejim mahkemeleridir aslında. Dün Devlet Güvenlik Mahkemeleri vardı; askerî hâkimlerin oturduğu, hukukun ayaklar altına alındığı. Kürt halkının siyasal iradesinin, dilinin, kimliğinin ve en temel insan hakları taleplerinin yargılandığı o DGM'ler bu ülkenin karanlık hafızasıdır. DGM yargılamaları, hukukun, evrensel ilkelerin değil devletin baskısı adı altında öngörülen ceza siyasetinin uygulayıcısıydı. Kürtler için DGM'ler adil yargılanma hakkının, savunma hakkının yok sayıldığı, işkence tezgâhlarında alınan ifadelerin, ömür boyu hapis cezalarının havada uçuştuğu birer tasfiye mekanizmasıydı. Peki, sonra ne oldu? "DGM'leri kaldırdık." diye övünen iktidar, onların yerine özel yetkili mahkemeleri, ardından Terörle Mücadele Kanunu'yla yetkilendirilmiş ağır ceza mahkemelerini getirdi. İsimleri değişti, binalar değişti, cübbeler değişti ama Kürtler için yargılamanın anlamı ve misyonu asla değişmedi. Özellikle özel yetkili mahkemelerin bu ülkedeki esas anlamı, Kürt halkına karşı kesintisiz bir ceza, bir düşman ceza hukukunun işletilmesidir. Siyasetçilerimiz, belediye eş başkanlarımız, hak savunucularımız, gazetecilerimiz ve aydınlarımız bu mahkemelerde âdeta rehin alındılar. Bu mahkemeler evrensel hukukun koruyucusu değil tekçi rejimin Kürtleri siyaset dışına itme stratejisinin yargısal kırbacı olarak kullanılmıştır hep.

Bugün bu yargı paketini tartışırken Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin kararlarını görmezden gelemeyiz. Türkiye, kurucusu olduğu ve imza attığı uluslararası sözleşmeler nedeniyle kendi Anayasası'nın 90'ıncı maddesini açıkça ihlal eden bir ülke konumundadır**.** Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin başta Figen Yüksekdağ ve Selahattin Demirtaş olmak üzere arkadaşlarımız hakkında verdiği ihlal kararları, bu özel yetkili mahkeme mekanizmalarının ve mevcut yargı pratiklerinin aslında hukuki değil tamamen siyasi saiklerle hareket ettiğini tescillemiştir. Ancak iktidar Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi kararlarını uygulamayarak yalnızca uluslararası hukuku çiğnemiyor, aynı zamanda kendi anayasal düzenini de askıya alıyor. Kararları uygulamıyor çünkü hukuk demokratikleşmenin değil antidemokratikleşmenin ve otoriterleşmenin bir dayanağı yapılmak isteniyor.

Bu düşman ceza hukukunun en vahşi pratiklerinden biri, bugün hapishanelerde infaz yakmalar ve ağırlaştırılmış müebbet infaz rejimi üzerinden yürütülmektedir. Türkiye'de cezaevleri temel insan haklarının, insan onurunun tamamen tasfiye edildiği birer tecrit merkezine dönüştürülmeye çalışılıyor ve dönüştürülüyor. Otuz yılını, hatta otuz beş yılını zindanda geçirmiş, cezası bitmiş mahpuslar, bugün âdeta birer engizisyon mahkemesi gibi çalışan idare ve gözlem kurulları marifetiyle tahliye edilmiyor, özgürlüklerinden mahrum bırakılıyor ve infazları yakılıyor. Bir mahpusun okuduğu kitaptan, yazdığı mektuptan ya da pişmanlık dayatmasına karşı onurlu duruşundan dolayı iyi hâlli olmadığına karar verip infazını yakmak hangi hukuk normuna sığar? Ve üstelik bunu hâkim ve savcılar yapmıyor; cezaevinde çalışan berberler, kasaplar gibi hiçbir hukuk nosyonu olmayan kişiler yapıyor bu ülkede. Bu ülkenin yargısını mahkemelerde berber ve kasaplara bıraktınız, berber ve kasaplara terk ettiniz bu ülkenin hukuk sistemini. Bu kurulların keyfî, belirsiz ve intikamcı kararlarıyla yüzlerce mahpusun özgürlüğü gasbediliyor bugün. Süreli hapis cezalarının tahliye değerlendirmeleri derhâl bu kurulların tekelinden ve yetki alanından çıkarılmalıdır. Daha da vahimi, uluslararası hukukta ve insan hakları teorisinde "umut hakkı" olarak bilinen, mahpusun bir gün özgürlüğüne kavuşma umudunu koruma hakkı bu ülkede tamamen yok sayılmakta ve görmezden gelinmektedir. Ölüm cezasının kaldırılmasının ardından mevzuatımıza alınan ağırlaştırılmış müebbet hapis cezası aslında zamana yayılmış bir idamdan başka bir anlam taşımıyor. Mahpusa hiçbir şekilde salıverme imkânı tanımazken ölünceye kadar mutlak bir tecrit altında tutmak, işkence ve kötü muamele yasağının açık bir ihlalidir. Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin Sayın Öcalan Türkiye kararında çok net bir şekilde ortaya koyduğu üzere, yasal bir tahliye gözden geçirme mekanizması sunmayan ömür boyu hapis cezaları insan onuruna aykırıdır. Onur diyorum, onur, sizin umurunuzda mı bilmiyorum. Ancak iç hukukta bu kararların gereği yapılmadığı gibi, İmralı başta olmak üzere tüm cezaevlerinde mutlak bir iletişimsizlik ve derinleştirilmiş tecrit rejimi uygulanmaktadır. Haklarında hiçbir veri paylaşılmayan, aile ve avukat görüş hakları tamamen engellenen mahpusların durumu insan onuruyla bağdaşmayan otoriter ceza politikalarının en zirve noktasıdır. Siyasal iktidarın getirdiği bu paket adalet krizine çözüm olmaz çünkü "Kriz teknik." diyerek yapısal çözümlemeyi, çürümeyi gizleyemezsiniz. Adalet paketlerle gelmez, adalet bağımsız yargıyla mümkün olur. Çözüm "yargının hızlandırılması" kılıfı adı altında hak arama hürriyetinin kısıtlanmasında değildir. Çözüm, cumhuriyetin kuruluş çerçevesinin dışında bırakılan Kürt halkının, Alevilerin, kadınların, gençlerin, emekçilerin ve tüm ezilenlerin eşit bir şekilde hukuka dâhil edilmesiyle mümkündür. Hukuk, ancak kendi katılımlı bir kamu idaresiyle, toplumsal müzakereyle inşa edilirse meşruiyet kazanır. Toplumsal etkileşime dayanmayan bir düzenleme yalnızca bir baskı veya rıza üretim aracına dönüşür.

Biz, demokratik cumhuriyet programını savunuyoruz, demokratik toplum inşasını ve insan onurunu merkeze alan bir hukuk reformunu savunuyoruz. Ağırlaştırılmış müebbet hükümlüsü mahpusların ömür boyu hapiste tutulmasına neden olan ayrımcı yasaların kaldırılması gerekmektedir. İnfaz yakmalara son verilmeli ve uluslararası hukukun gereği olan umut hakkı yasal güvenceye bir an önce kavuşturulmalıdır. Yargı paketleriyle göz boyayamazsınız, göz boyamaktan vazgeçmelisiniz. DGM zihniyetini, özel yetkili mahkeme pratiklerini ve cezaevindeki intikamcı infaz rejimini koruyarak bu ülkeye adaleti getiremezsiniz, adaleti sağlayamazsınız. Gerçek bir adalet ancak geçmişle yüzleşilerek, düşman ceza hukukuna son verilerek ve Kürt sorununa demokratik anayasal çözüm yollarını açarak mümkün olacaktır.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ederiz.

Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına Aydın Milletvekili Sayın Süleyman Bülbül. (CHP sıralarından alkışlar)

CHP GRUBU ADINA SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; 2009 Yargı Strateji Belgesi, 2015 -ikinci- Yargı Reformu Strateji Belgesi, 2019 -üçüncü- Yargı Reformu Strateji Belgesi ve 2025 -dördüncü- Yargı Strateji Belgesi, 2 tane de insan hakları eylem planı var. 2009'dan bugüne geldiğimiz zaman -on altı sene geçmiş- yargı reform belgeleriyle, insan hakları eylem planlarıyla geldiğimiz nokta CMK'nin uygulanmaması; geldiğimiz nokta ikili hukuk; geldiğimiz nokta CMK 100'ün yani tutuklama sebepleri olmadan haksız hukuksuz yere muhaliflerin tutuklanması; geldiğimiz nokta Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi kararlarının uygulanmaması, Anayasa Mahkemesi kararlarının uygulanmaması; geldiğimiz nokta Demirtaş on yıldan beri cezaevinde, Selçuk Kozağaçlı on yıldan beri cezaevinde, İBB kumpas davasıyla Cumhuriyet Halk Partisinin Cumhurbaşkanı adayı Ekrem İmamoğlu bir buçuk seneyi aşkın cezaevinde. Geldiğimiz noktada hukuk yok, geldiğimiz noktada hukuku aramayın. Geldiğimiz noktada faşizm var, geldiğimiz noktada açık ve net ikili hukukta "Ya bizden olacaksın ya bize katılacaksın ya da cezaevine gideceksin." Bu, açık ve net.

Bakıyoruz, ya, 19 Mart yargı darbesiyle Cumhurbaşkanı adayımız ve İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanımız ve belediye başkanlarımızın haksız hukuksuz yere sabah şafak operasyonuyla gözaltına alınıp tutuklanmasından sonra yapılan eylemlerde "Esila" isminde kızımızı hatırlıyorsunuz değil mi, Belçika'dan gelen kızımızı. O Belçika'dan gelen kızımızı otuz yedi gün, toplantı ve gösteri yürüyüş hakkını barışçıl bir şekilde yerine getirdiğinden dolayı cezaevinde tuttular arkadaşlarıyla beraber. Ne oldu? İki gün önce beraat etti. Ne oldu? Esra Işık, Akbelen'de çevreye karşı yapılan ve idare mahkemesinin yürütmeyi durdurma kararına karşı, yine şirketin zeytin ağaçlarını kesmesine karşı "Bu doğru değildir." diye direnme hakkını kullandı ama kamu görevlisine direnmeden dolayı bir buçuk yıla yakın ceza aldı. Geldiği nokta bu. Bakıyoruz, yer altında çalışan işçiler Ankara'ya geliyor, Güvenpark'ta eylem yapıyor. Eylemleri hemen suç teşkil ediyor ve gazla, copla kenara atılıyorlar. Bu öğretmenlerimiz, mülakat mağduru öğretmenlerimiz ve atanamayan öğretmenlerimiz, özel okullarda çalışan öğretmenlerimiz geliyor, Meclisin kapısında saçlarından sürüklenerek yasal, barışçıl toplantı, gösteri ve yürüyüş hakkını yaptıkları hâlde kenara itiliyor; geldiğimiz nokta. Geldiğimiz nokta, Çankaya... Çankaya'da iki gün önce yapılan... Meclisin, Birinci Meclisin, İkinci Meclisin ve Anıtkabir'in kalbi olan Çankaya. Çankaya Belediyesinde 366 bin oyla seçilmiş, Çankaya halkının iradesiyle gelmiş Belediye Başkanı hakkında dört buçuk-beşte bir şafak operasyonu yapılıyor; davetiye gönderilse gelecek durumda ve kendisi yurt dışından geldiği hâlde hakkında 4 suçlama var: Örgüt var, rüşvet alma var, rüşvet verme var, bir de ihaleye fesat karıştırma var. Emniyet ifadesinde rüşvet alma, rüşvet verme ve örgüt sorulmuyor, sadece ihaleye fesat karıştırma soruluyor ve savcılık ifadesinde yine örgüt sorulmuyor, yine rüşvet alma verme sorulmuyor; ne soruluyor? Yine ihaleye fesat karıştırma soruluyor. Çok ilginç, bu ihaleye fesat karıştırmayla ilgili olarak Danıştayın 13. Dairesi "Soruşturma yok." diyor. Ve çok ilginç, Ankara Cumhuriyet Başsavcılığının, hakkında takipsizlik kararı var. Çok ilginç, MASAK raporu, bilirkişi raporu ve bu konuda yapılmış bütün müfettiş raporlarında -Sayıştaydan tutun İçişleri Bakanlığı müfettişlerine- "Burada bir suç teşkil etmez." diye rapor var. Çok ilginç, kaçma şüphesi yok, delilleri karartma şüphesi yok ama ne var? Cumhuriyet Halk Partisinin kurumsal kimliğine yönelik, Cumhuriyet Halk Partisinin iktidara yürüyüşüne yönelik, Cumhuriyet Halk Partisinin önümüzdeki dönemde toplumsal muhalefetin lokomotifi olarak tüm bu kara düzene karşı, tüm halkın önderliğine yönelik, seçilmiş Genel Başkanımız Özgür Özel'in liderliğinde bu kara düzenin sonunu vermeye yönelik çalışmasına, yürüyüşüne engel olmak var. İkili hukuk sistemi; çıkmış İçişleri Bakanı konuşuyor: "Biz AKP'li belediyeler hakkında da şu şu şu soruşturmaları açtık." diyor. Hangi AKP'li belediye başkanı? Hangi AKP'li bir belediyeye saat dört buçukta-beşte şafak operasyonuyla girdiniz? Hangi AKP'li belediyeye çıkıp da CMK 120/3'e aykırı olarak avukatsız gittiniz, içeride bilgisayarlara el koydunuz, arama yaptınız? Hangi AKP'li belediyeye CMK 134 gereği alınan örneklerde kopya vermediniz, dijital verilerin örneğini kenara almadınız? (CHP sıralarından alkışlar)

Avukatlara düşman, muhaliflere düşman, topluma düşman, öğretmenlere düşman bir iktidar var. Bu iktidar çıkmış İzmir Barosunun 19 Martta yapmış olduğu Avukatlık Kanunu'na dayalı eylemlerini, desteklerini, savunma desteklerini; çıkmış Aydın Barosunun onur yürüyüşündeki vatandaşların haklarını ve hukuklarını, Avukatlık Kanunu'na göre yaptığı destekleri bir kenara itmiş, İstanbul Barosunu kapattırıyor. Bu iktidar çıkıyor, Ankara Barosunun birçok açıklamasına engel oluyor, avukatlar hakkında, İzmir Barosu avukatları hakkında soruşturma açıyor. Ve çıkıyor bu iktidar -Anayasa'nın, İnsan Hakları Sözleşmesi'nin en büyük hükmü olan, savunma hakkı olan- İBB davasının bir numaralı, 142 tane eylemden sorumlu olduğu iddia edilen Cumhurbaşkanı adayımız Ekrem İmamoğlu hakkında -altı saat, altı saat- avukatlarıyla birlikte savunma yapacaksınız diyor. Geldiğimiz nokta bu. Bizdenseniz dışarıdasınız; bizden değilseniz, bizi tehdit edecekseniz içeridesiniz; savunma hakkı yok, adil yargılanma hakkı yok, ifade özgürlüğü ihlalleri konusunda cezaevi yolu gösteriliyor. Basın ne yapsın? Basın özgürlüğü... Dezenformasyon yasası Adalet Komisyonuna geldiği zaman dezenformasyon yasasına biz itiraz ettik, "Bu sansür yasasıdır. Bu açıkça ifade özgürlüğünü, halkın haber alma hakkını ihlal eden bir yasadır." dedik. Ne oldu? Bazı arkadaşlarımız çıktı, "5 madde gerçekleşirse bu uygulanacak." dedi. Ne oldu? 5 maddenin 1'i bile gerçekleşmiyor.

İsmail Arı cezaevinde çıplak aramaya tabi oluyor. İBB'nin Medyadan Sorumlu Başkanı çıplak aramaya tabi oluyor ve haksız hukuksuz, CMK'ye, TCK'ye, insan haklarına, Anayasa'ya aykırı birçok ihlal var. Nereden başvuralım? AYM'de, 2009'da getirdiğiniz... AYM'de şu anda, 2025'te 92 bin tane derdest dosya var. İnsanlar adil yargılama hakkı ihlali, güvenlik hakkı ihlali, özgürlük hakkı ihlalinden dolayı hakkını aramak için Anayasa Mahkemesine başvurmuş, iç hukuk yollarını tüketmiş, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinde. Ve Türkiye, ihlallerde şu anda yüzde 33'le 1'inci ülke, 1'inci ülkeyiz. Nereden bahsediyoruz? Geldiğimiz noktada, Türkiye'de hukuk devleti yok. Geldiğimiz noktada "Bizdenseniz hukuk var, bizden değilseniz cezaevi yolu var." düşüncesi var. (CHP sıralarından alkışlar) Bu bakımdan, hiç kimse bir şey ortaya koymasın.

İşte, bakın, araştırmayı sunuyorum size açıkça, Metropol'ün araştırması, Haziran 2026: Diyorlar ya "İBB davası hukuki mi, siyasi mi?" diye, bakınız, AK PARTİ'ye oy veren vatandaşların yüzde 33,9'u "Bu soruşturma siyasidir." diyor, kendi seçmeninizi bile inandıramamışsınız. (CHP sıralarından alkışlar) Bakınız, MHP'ye oy veren seçmenlerin ise yüzde 37'si "Bu operasyonlar siyasidir." diyor, kendi seçmeninizi bile inandıramamışsınız. Geri kalan, MHP'de yüzde 7,2; AKP'de de yüzde 17,8 "Kararsızım." diyor, bilgi vermiyor. Neden? Korkuyor, korkuyor, korku iklimi var, korku iklimi var! Bu korku ikliminde nasıl cevap verecek? Ama bir gerçek var, bu "İBB davası hukuki mi siyasi mi?"de yüzde 70'e varan vatandaş diyor ki: "Bu operasyonlar siyasidir." Bu operasyonlar, İBB operasyonları, Sincan'da yatan belediye başkanları, İzmir Kırklar'da yatan belediye başkanları, Cumhuriyet Halk Partisinin içerisinde bulunup da direnen, şu anda kesinlikle "Ya içeri tıkıl ya da gel bize katıl."a "Hayır." diyen belediye başkanları, bürokratlar ve CHP üyeleri "Hayır." diyor. Direniyorlar, direniyorlar. Anayasa'dan doğan direnme haklarını ortaya koyuyorlar. Bu nedenle "Biz bu işin yanında yokuz." diyenlere millet diyor ki: "Hayır, içerisindesiniz. Bu operasyonlar siyasi." "Biz bu işin içinde yokuz." diyorsunuz. Ondan sonra getirip Adalet Bakanı Akın Gürlek'i yani Sözcü davasında, Demirtaş davasında, Enis Berberoğlu davasında, ÇHD davasında, Türk Tabipleri Birliği davasında ve birçok davada çıkıp da Anayasa Mahkemesinin kararını tanımayan Cumhuriyet Başsavcısı Akın Gürlek'i Bakan Yardımcılığından sonra yine getirip ondan sonra Bakan yapıyorsunuz. "Biz bu işin tarafında değiliz." diyorsunuz. (CHP sıralarından alkışlar)

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Devamla) - Siz bu işin tam ortasındasınız.

Değerli arkadaşlar, biz tespitleri yaparız.

BAŞKAN - Teşekkür ederiz.

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Devamla) - Uzatma... (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Şahısları adına Çorum Milletvekili Sayın Oğuzhan Kaya.

Buyurun. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

OĞUZHAN KAYA (Çorum) - Sayın Başkanım, değerli milletvekilleri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

On ikinci yargı paketiyle yargının hızlandırılması ve etkinliğinin artırılması amacıyla birtakım düzenlemeler yapıyoruz. Öncelikle, bu düzenlemelerin neler olduğu hakkında kısaca bir bilgi verelim. Yazılı yargılama usulünde kural olarak iki duruşma arası en fazla üç ay olacak şekilde duruşma günü verebilecek artık. Eğer bilirkişi raporları ve istinabe yoluyla yargılama yapılıyorsa bunlar da bu üç aylık kural artırılabilecek.

Hukuk yargılama usulünde ön inceleme duruşmaları da artık görüntü, ses kaydı ve diğer cihazlarla yapılabilecek. Yani SEGBİS üzerinden de artık duruşmalara, hukuk mahkemelerinde ön inceleme duruşmalarına katılabilecek.

Adli yargıda, idare aleyhine verilen kararların eğer konusu paraysa bu ilamın icraya konulabilmesi için idareye başvuru zorunluluğu getiriyoruz, idareye başvurulacak. Onun cevabına göre süresi içerisinde ödeme yapılmazsa ancak o zaman icraya konulabilecek.

Yine, tüm maliklerin mirasçısı olduğu taşınmazlarda yani bir taşınmazda maliklerin hepsi mirasçıysa o taşınmazın izaleişüyu davasıyla satılabilmesi için satış usulüne geçildiğinde ilk satış maliklere sunulacak kıymet takdiri üzerinden, malikler kıymet takdiri yüzdesi üzerinden ilk satışta ihaleye girecekler, en çok artırmayı kim yaparsa maliklerine verilecek bu taşınmaz. Burada gözetilen amaç şu: Malikler dışındaki üçüncü kişilerin Anadolu'daki, işte Trakya'daki birtakım tarımsal taşınmazlara, diğer taşınmazlara gelip onları alakaları olmadığı yerde mağdur etmeleri. Bunun için de böyle bir düzenleme yapılıyor.

Yine, pay sahiplerine satışa girebilmeleri için teminat yatırma zorunluluğu getiriyoruz. En yüksek teklifi verenler eğer bu teklifi ödemezlerse kendilerinin teminatlarını irat kaydedip öncelikle satış giderlerine, sonrasında da paydaşlara dağıtılmasını ve yüzde 5'e kadar idari para cezası ödemelerini öngörüyoruz.

Yine, bu değişikliklerle beraber bu düzenlemeler bugüne kadar satışı ilan edilmiş gayrimenkullere yani bugün satışı ilan edilmişse gayrimenkulün onlara uygulanacak, diğerlerine uygulanmayacak.

Belirsiz alacak davasını kaldırıyoruz. Daha çok iş hukukunda, Yargıtayın da çeşitli daireleri arasında görüş ayrılıklarına sebep olan belirsiz alacak davasını kaldırıyoruz. Kısmi alacak davası devam edecek. Kısmi alacak davasında da zaman aşımını dava tarihinden itibaren durduruyoruz ve artık, açılmayan geri kalan kısım için zaman aşımı işlememiş olacak, böylelikle de mağduriyetler ortadan kaldırılmış olacak.

Bilirkişilik düzenlemesi yeniden yapılıyor. Hâkim ve savcıların hukuki bilgi ve tecrübesini gerektiren konularda bilirkişiye gidemeyecekler, giderlerse kınama cezası alacaklar.

IBAN'ını kiralamak yoluyla kullandıran ya da başka yolla kullandıran sanıklarda, şüphelilerde ise bunlarda eğer zarar karşılanmışsa iştirak eden sanıkların -içerdiği kasta bakarak-cezaları yarı oranında da indirilebilecektir.

Kanuni faizle ilgili bir düzenleme yapıyoruz. Şu anda kanuni faiz yüzde 24. Bunun hesaplama metodunu değiştirerek kanuni faizi artırıyoruz.

Çalışma gücünün azalması ve kaybedilmesindeki tazminat hesaplarında tarihî bir karar alıyoruz. Burada tazminat hesapları yapılıyor. Gelecek döneme ilişkin tazminatlar da hesaplanıyordu; örneğin, birisinin yüzde 30 çalışma kaybı var, hem geçmiş dönem hem de gelecek dönem hesaplanıyordu, özellikle destekten yoksun kalmalarda da bu böyleydi. Burada gelecek döneme ilişkin hesaplanmış, güncel asgari ücretle hesaplanmış tazminat hesaplamalarında bir de geçmişten, kaza tarihinden itibaren faiz hesaplanıyordu; bunu da ortadan kaldırıyoruz.

Hükmün açıklanmasının geri bırakılması kararlarının, işkence ve kötü muamele hariç diğerlerine de uygulanabilmesi için yeni bir düzenleme yapıyoruz ve tüm bunlarla beraber yargının etkinliğinin ve hızlandırılmasının artırılması için bu düzenlemeler yapılıyor.

Yine, Yargıtayla ilgili, Danıştayla ilgili birtakım idari düzenlemeler var Anayasa Mahkemesinin iptal ettiği.

Ben bu kanunun vatandaşlarımıza, herkese hayırlı uğurlu olmasını diliyorum.

Gazi Meclisi saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ederiz.

Sayın milletvekilleri, ikinci bölüm üzerindeki görüşmeler tamamlanmıştır.

Şimdi, ikinci bölümde yer alan maddeleri, varsa o madde üzerindeki önerge işlemlerini yaptıktan sonra ayrı ayrı oylarınıza sunacağım.

16'ncı madde üzerinde 1 önerge vardır.

Önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 280 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin 16'ncı maddesinin teklif metninden çıkarılmasını ve diğer maddelerin buna göre teselsül ettirilmesini arz ve teklif ederiz.

Muhammet Emin Akbaşoğlu
Çankırı

İbrahim Ethem Taş
Antalya

Hüseyin Altınsoy
Aksaray

Osman Sağlam
Karaman

Abdürrahim Dusak
Şanlıurfa

BAŞKAN - Komisyon önergeye katılıyor mu?

ADALET KOMİSYONU SÖZCÜSÜ NURETTİN ALAN (İstanbul) - Takdire bırakıyoruz Sayın Başkanım.

BAŞKAN - Önerge üzerinde söz isteyen yok.

Gerekçesini okutuyorum:

Gerekçe:

Önergeyle, madde yeniden değerlendirilmek üzere teklif metninden çıkarılmaktadır.

BAŞKAN - Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmiştir.

Sayın milletvekilleri, böylece teklifin 16'ncı maddesi teklif metninden çıkarılmıştır. Herhangi bir karışıklığa yer vermemek için teklif görüşmelerine mevcut sıra sayısındaki madde numaraları üzerinden devam edeceğiz, madde numaraları kanun yazımı sırasında teselsül ettirilecektir.

17'nci madde üzerinde 1 önerge vardır.

Önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 280 sıra sayılı Yargının Etkin ve Verimli İşlemesine Yönelik Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 17'nci maddesinin teklif metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Süleyman Bülbül	Sibel Suiçmez	İsmail Atakan Ünver
Aydın	Trabzon	Karaman

BAŞKAN - Komisyon önergeye katılıyor mu?

ADALET KOMİSYONU SÖZCÜSÜ NURETTİN ALAN (İstanbul) - Katılamıyoruz Sayın Başkanım.

BAŞKAN - Önerge üzerinde söz isteyen Karaman Milletvekili Sayın İsmail Atakan Ünver.

Buyurun. (CHP sıralarından alkışlar)

İSMAİL ATAKAN ÜNVER (Karaman) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; yüce Meclisi saygıyla selamlıyorum.

Teklifteki 17'nci madde, Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 231'inci maddesinde yer alan hükmün açıklanmasının geri bırakılmasına ilişkin hükümleri yeniden düzenlemektedir. Bu hükmün (5) ila (14)'üncü fıkraları Anayasa Mahkemesi tarafından iptal edildi. Hükmün açıklanmasının geri bırakılması, daha önce de ifade özgürlüğü, toplantı ve gösteri yürüyüşü düzenleme hakkı ve benzerleri bakımından uygulamada mahkemelerin keyfî karar vermesine sebep olduğu için iptal edilmişti. 7499 sayılı Kanun'la tekrar yasalaştı. Cumhuriyet Halk Partisi Grubu olarak Anayasa Mahkemesine götürdük ve tekrar iptal edildi. Duruyor, duruyor, Anayasa Mahkemesinin verdiği süre bitmek üzereyken ve tam ara vermeye gidilirken düzenlemeyi getiriyorsunuz ve yine içerisinde Anayasa'ya aykırı hükümler var.

(6)'ncı fıkrayla ilgili düzenleme mevcut düzenlemenin tekrarıdır. Anayasa Mahkemesi kararı doğrultusunda HAGB verilebilmesi için sanığın rızasının varlığı şartı kaldırılmıştır. Böylece, HAGB kararı verilmesini istemeyen sanığa da hükmün açıklanmasının geri bırakılması kararı verilebilecektir ancak Anayasa Mahkemesi iptal kararında rıza mekanizmasının tümden kaldırılması gerektiğini ifade etmemektedir, rızanın istinaf kanun yoluna başvurma hakkından feragat etme sonucunu doğurmasını Anayasa'ya aykırı bulmaktadır; düzenlemede bu husus dikkate alınmalıdır.

(11)'inci fıkra mevcut düzenlemenin tekrarıdır ancak açıklanan veya yeni kurulan hükme itiraz mekanizması öngörülmüştür ve fakat bu itiraz keyfîlikleri kaldırabilecek nitelikte değildir, zira itiraz mercisi ancak bu fıkradaki koşullarla sınırlı olarak değerlendirme yapabilecektir. Bu yönüyle Anayasa Mahkemesi iptal kararını karşılamamaktadır.

Hükmün açıklanmasının geri bırakılması kurumuna yönelik getirilen yeni düzenlemede sanığın rızası şartının tamamen kaldırılarak beraat etme ve aklanma hakkının zorla engellenmesi, üst mahkeme denetimine getirilen parasal sınır kısıtlamalarıyla kanun yollarının işlevsiz bırakılması ve cumhuriyetin temel niteliklerini koruyan inkılap kanunlarının istisna kapsamından çıkarılması başta Anayasa'nın çeşitli hükümlerinde yer alan hukuk devleti ilkesi, temel hakların ölçülü sınırlandırılması rejimi, işkence ve kötü muamele yasağı, düşünceyi açıklama ve yayma hürriyeti, toplantı ve gösteri yürüyüşü düzenleme hakkı, adil yargılanma hakkı ile hak arama hürriyeti, etkili başvuru hakkı ilkeleri ve Anayasa'nın 174'üncü maddesindeki inkılap kanunlarının korunması esasına açıkça aykırılık teşkil etmektedir. Bu nedenle, anayasal zeminde tam bir adalet ve denetim mekanizması adına söz konusu eksik ve kısıtlayıcı hükümlerin teklif metninden çıkarılması gerekmektedir.

Anlıyor ve biliyoruz ki cumhuriyetle, Atatürk'le sorununuz var; yaptığınız her işte bunu görüyoruz. Hükmün açıklanmasının geri bırakılması Anayasa madde 174'te koruma altına alınan inkılap kanunlarında yer alan suçlarla ilgili olarak uygulanmıyor, bir istisna hükmü taşıyordu; teklife, bu koruma yeniden istisna olarak eklenmelidir. Daha önce, 2 defa yaptığınız ve Anayasa Mahkemesince iptal edilen düzenlemelerde de Anayasa'nın 174'üncü maddesiyle korunan inkılap kanunlarında yer alan suçları düzenlememiştiniz. Şimdi böyle bir düzenleme yapmanıza ne sebep oldu? Sizi terk eden, ekonomik zorluklar içinde bıraktığınız, açlığa ve yoksulluğa mahkûm ettiğiniz tabanınıza cumhuriyet ve değerleri üzerinden mesaj vererek yeniden konsolide etmeye mi çalışıyorsunuz? (CHP sıralarından alkışlar)

Mesela, getirdiğiniz bu düzenleme, tarihçe cehaletinden verdiği müstesna örnekleriyle tanıdığımız Millî Eğitim Bakanınızın Kurtuluş Savaşı'ndan duyduğu rahatsızlığın bir başka versiyonu mu? Anlayamadığınız ve anlamak istemediğiniz şu: Siz ne kadar Atatürk'e, cumhuriyete ve kazanımlarına saldırırsanız saldırın Türk milletinin içindeki Atatürk sevgisini ve size rağmen cumhuriyete olan sarsılmaz bağlılığını yok edemeyeceksiniz. (CHP sıralarından alkışlar) Belki siz unuttunuz ama biz unutmadık; FETÖ'cü hainlerin 15 Temmuz darbe girişiminin ardından yani on yıl önce bugünlerde Genel Merkezinize Atatürk posteri astığınızı ve can havliyle Atatürk'e sarıldığınızı unutmadık. Atatürk, sıkışıldığında değil her zaman yolu takip edilecek, ilkeleri ve inkılapları zaman mefhumuna hapsedilemeyecek ölümsüz büyük bir önderdir. Türk milleti de kim, ne yaparsa yapsın, önderinin izninden ilelebet ayrılmayacak ferasete sahiptir ve bunu her zaman göstermiştir, göstermeye de devam edecektir.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ederiz.

Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

17'nci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

Sayın Akbulut...

IV.- AÇIKLAMALAR (Devam)

62.- Burdur Milletvekili İzzet Akbulut'un, emlakçılık sektöründe iş yapan esnafa ilişkin açıklaması

İZZET AKBULUT (Burdur) - Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Sayın Başkanım, değerli milletvekilleri; emlakçılık sektöründe iş yapan esnaf arkadaşlarımız yüce Meclisten yardım bekliyorlar. Ne bu yardım? Onlar emlak alımında, arsa alımında, tarla alımında, satımında ya da kiralanması durumunda alıcı ile satıcıyı bir araya getiriyorlar, buluşturuyorlar ama şu anda emlakçı esnaflarımız sosyal medya hesaplarından bunu kullanırlarsa, bu fiyatları paylaşırlarsa, bu arsa bilgilerini, tarla bilgilerini, emlak bilgilerini paylaşırlarsa Ticaret Bakanlığından 286 bin TL ceza yiyorlar. Bu ceza çok ağır. Birçok sektörde iş yapanlar sosyal medyasını gayet rahat kullanabiliyorken emlakçı esnaflarımıza bu yapılan haksızlıktır. Yüce Meclisimizden bu konuda muhakkak bir çözüm geliştirilmesini, bu cezaların iptalini ve sosyal medyanın kullanıma açılmasına talep ediyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

VI.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER (Devam)

A) Kanun Teklifleri (Devam)

1.- İstanbul Milletvekili Nurettin Alan ve Tokat Milletvekili Mustafa Arslan ile 106 Milletvekilinin Yargının Etkin ve Verimli İşlemesine Yönelik Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/3737) ve Adalet Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 280) (Devam)

BAŞKAN - 18'inci madde üzerinde 2 önerge vardır, önergeleri aykırılık sırasına göre işleme alacağım.

İlk önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 280 sıra sayılı Yargının Etkin ve Verimli İşlemesine Yönelik Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 18'inci maddesinin aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

"MADDE 18 - 5271 sayılı Kanunun 247 nci maddesinin üçüncü fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

'(3) Sanık hakkında kovuşturma yapılabilir. Ancak, daha önce sorgusu yapılmamış ise, güvenlik tedbiri mahkûmiyet, ceza verilmesine yer olmadığı kararı verilemez. Sanığın yargılamadan kaçma niyetinin bulunmadığı ve savunma hakkından feragatin şartlarının oluşmadığı durumlarda sanık savunma hakkını kullanmak istediğini belirterek bizzat hazır bulunmak kaydıyla yargılamanın yenilenmesini talep edebilir.'"

Süleyman Bülbül	Sibel Suiçmez	Deniz Yücel
Aydın	Trabzon	İzmir

BAŞKAN - Komisyon önergeye katılıyor mu?

ADALET KOMİSYONU SÖZCÜSÜ NURETTİN ALAN (İstanbul) - Katılamıyoruz Sayın Başkanım.

BAŞKAN - Önerge üzerinde İzmir Milletvekili Sayın Deniz Yücel. (CHP sıralarından alkışlar)

DENİZ YÜCEL (İzmir) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Yargının etkin ve verimli işlemesi iddiasıyla Meclise getirdiğiniz on ikinci yargı paketini, Cumhuriyet Halk Partili 26 belediye başkanının türlü iftiralarla cezaevinde tutulduğu, gizli tanık beyanlarına dayanan iddianameler karşısında Türkiye'nin en yetkin ceza hukuku profesörlerinin "Somut delil yok." diye bas bas bağırdığı, baroların her fırsatta hukuk devleti vurgusu yaptığı, avukatların "savunma hakkı" diye kendilerini paraladığı bir ortamda görüşüyoruz. AKP iktidarında adına "reform" dediğiniz 12 adet nur topu gibi yargı paketimiz oldu ama bu iktidar ne zaman yargı reformu dese bu ülkede hukuk biraz daha zayıflıyor, adalet biraz daha işlemez hâle geliyor. Adaletten ve yargı reformundan bahsedeceksek her şeyden önce hakkında 4 bin sayfalık iddianame hazırlanan, binlerce yıl hapis cezası istemiyle yargılanan İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanımız Sayın Ekrem İmamoğlu'nun savunma hakkının neden kısıtlandığını "Duydum." "Öyleymiş." "Düşünüyorum." gibi soyut beyanlar dışında somut bir delil olmaksızın tutuklanan belediye başkanlarımızın masumiyet karinesinin nasıl yok sayıldığını ve Ankara'yı parsel parsel FETÖ'ye peşkeş çekenler yargılanmazken aleyhinde tek bir delil dahi bulunmayan Çankaya Belediye Başkanımız Hüseyin Can Güner'in neden tutuklandığını konuşmamız gerekmez mi? Yine, adalet ve yargı reformunu konuşacaksak İstanbul Ağır Ceza Mahkemesinde muhalif duruşuyla sembol olmuş isimleri yargılarken verdiği hukuksuz kararlarla, her birinin Anayasa'ya aykırılığı Anayasa Mahkemesi tarafından tespit edilmiş kararlarla ismini duyuran bir hâkimin önce Bakan Yardımcılığına, oradan da İstanbul Başsavcılığına, ardından da Adalet Bakanlığına uzanan mesleki ve siyasi kariyerini konuşmamız gerekmez mi? Bu mesleki ve siyasi kariyere, Türkiye'nin son seçimlerde birinci partisi olan Cumhuriyet Halk Partisine karşı düşman hukuku uygulanmasının kurumsallaştırılmasının ne kadar katkısı olduğunu konuşmamız gerekmez mi?

Değerli arkadaşlar, reform yaptığınızı iddia ettiğiniz yargı ne yazık ki tamamen siyasi iktidarın güdümüne girmiş, Cumhuriyet Halk Partisi kadrolarını tasfiye etmek için kullanılan bir araç hâline gelmiştir. Farkında mısınız "Sıra Cumhuriyet Halk Partili hangi belediye başkanında?" diye beklenen bir Türkiye yarattınız. Özellikle şu iki yıllık süreçte Türkiye Cumhuriyeti tarihinde bugüne kadar yaşanmış bütün hukuksuzlukları, adalet ve yargı adına utanç duyulacak bütün süreçleri unutturan bir süreç yaşıyoruz.

Değerli milletvekilleri "yargının etkin ve verimli işlemesi" diye başlayan bu teklifin adıyla doğrudan tezat oluşturacak bir düzenlemeyle karşı karşıyayız. 18'inci maddede kaçak sanıkların yargılanmasına ilişkin 2 defa iptal edilen düzenleme Anayasa Mahkemesinin iptal kararındaki gerekçeler dikkate alınmaksızın neredeyse aynı şekilde Genel Kurula getirildi. Komisyon sürecinde size maddenin bu hâliyle iptal gerekçesini karşılamadığını söyledik ama siz her zamanki gibi "Biz bildiğimizi yaparız." diyorsunuz. Siz yasama olarak bildiğinizi okur, yüksek mahkeme kararlarını dikkate almazsanız yargıya güveni sıfırlarsınız. Türkiye'nin ihtiyacı olan bağımsız ve tarafsız yargıdır, talimatla değil hukuk ve vicdani kanaatiyle karar veren hâkimler ve mahkemelerdir, gizli tanıklarla değil somut delillerle yürüyen soruşturmalardır, uzun tutukluluk süreleri değil adil yargılamadır çünkü adalet ekmek gibi, su gibi bir ihtiyaçtır ve bir gün herkese lazım olacaktır.

Biz Cumhuriyet Halk Partisi olarak dün olduğu gibi bugün de hukukun üstünlüğünü, millet iradesini ve adil yargılanma hakkını savunmaya devam edeceğiz. Bizim mücadelemiz sadece kürsülerde değil sokaklarda, meydanlarda ve halkın arasındadır. Bu ülkeyi yeniden adaleti, hukuku ve demokrasiyi getirecek olan millet iradesinin gücüdür. O güç bugün sokaklardadır, yarın sandıkta olacaktır ve bu çürümüş düzeni değiştirerek halkın iktidarını kuracaktır.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ederiz.

Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 280 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin 18'inci maddesiyle 5271 sayılı Kanun'un 247'nci maddesinin değiştirilen (3)'üncü fıkrasının aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

"(3) Kaçak sanık hakkında kovuşturma yapılabilir. Ancak, daha önce sorgusu yapılmamış ise, mahkûmiyet ve ceza verilmesine yer olmadığı kararı verilemez. Güvenlik tedbirine karar verilmesi hâlinde kaçak sanık veya müdafii, savunma hakkının kullanılmak istendiğini belirterek yargılamanın yenilenmesini talep edebilir."

Muhammet Emin Akbaşoğlu Çankırı	Hüseyin Altınsoy Aksaray	Osman Sağlam Karaman
Abdürrahim Dusak Şanlıurfa		Ayşe Böhürler Kayseri

BAŞKAN - Komisyon önergeye katılıyor mu?

ADALET KOMİSYONU SÖZCÜSÜ NURETTİN ALAN (İstanbul) - Takdire bırakıyoruz Sayın Başkanım.

BAŞKAN - Önerge üzerinde söz isteyen? Yok.

Gerekçesini okutuyorum.

Gerekçe:

Önergeyle, kaçak sanık hakkında güvenlik tedbirine karar verilmesi hâlinde savunma hakkının kullanılması amacıyla kaçak sanığın yanı sıra müdafinin de yargılamanın yenilenmesi talebinde bulunabilmesine imkân tanınmaktadır.

BAŞKAN - Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmiştir.

Kabul edilen önerge doğrultusunda 18'inci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

19'uncu madde üzerinde 1 önerge vardır.

Önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 280 sıra sayılı Yargının Etkin ve Verimli İşlemesine Yönelik Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 19'uncu maddesinin (1)'inci fıkrasında yer alan "yargı yeri belirlenmesi ve görevsizlik kararları hariç olmak üzere" ibaresinin madde metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Süleyman Bülbül Aydın	Sibel Suiçmez Trabzon	Gökçe Gökçen İzmir

BAŞKAN - Komisyon önergeye katılıyor mu?

ADALET KOMİSYONU SÖZCÜSÜ NURETTİN ALAN (İstanbul) - Katılamıyoruz Sayın Başkanım.

BAŞKAN - Önerge üzerinde İzmir Milletvekili Sayın Gökçe Gökçen. (CHP sıralarından alkışlar)

GÖKÇE GÖKÇEN (İzmir) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; 19'uncu madde Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısının ceza dairesi kararlarına karşı itiraz yetkisini ve süresini düzenliyor. Paketin bütününün aksine, burada hızlandırma değil yavaşlatma var. Sürenin başlangıcı fiilen geciktirilmiş, süre de bir aydan üç aya çıkarılmış durumda. Herhangi bir etki analizi sunulmamış. Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısı Bülent Yenigün'ün Adalet Komisyonunda paylaştığı bazı görüşler ve yaklaşık rakamlar üzerinden bir çalışma yapılıyor. İşin özeti, yargıda çok iş yükü var. Bu yükün altından kalkılamadığı için ekstra süre isteniyor. Bu yapılırken de teklifin ilk hâlindeki madde 27'de olduğu gibi görevsizlik kararları itiraz yetkisinin dışında tutuluyor. Madde 27'de ne getirilmişti? Yargıtayın görevsizlik sebebiyle bozma yetkisi geri alınmak istenmişti. Geri çekilmesi elbette isabetli fakat tam da Türkiye gündeminin merkezindeki mutlak butlan davası sürerken bu maddenin ilk başta getirilmeye çalışılmış olması bile bir demokrasi ve hukuk ayıbıdır. Hatırlatalım ki Cumhuriyet Halk Partisinin başına atanan kayyum görevsiz bir mahkemenin hukuksuz bir kararıyla oraya getirilmiştir ve dosya Yargıtay önündedir. Madde 27 geri çekilmiş olmasına rağmen madde 19'da bu görevsizlik kararı istisnasının tutulmasının da nasıl bir mantığı var, anlaşılmıyor.

Değerli arkadaşlar, geçtiğimiz hafta Silivri'de İBB duruşmalarının ilk bölümü tamamlandı. Televizyonlarda söylenen yalanların iddianameye bile yazılamadığı, gizli tanıklar arasında oyuncu değişikliklerinin yapıldığı, iftiracıların "Hakkını helal et." demek zorunda kaldığı, yargıda İBB borsasının kurulduğunun ortaya çıktığı, Fatoş Pınar Türker'in çocuklarıyla tehdit edildiğini ve çıplak aramaya maruz kaldığının ortaya çıktığı tarihe geçecek bir süreç yaşadık. Duruşmanın ilk gününde Ekrem İmamoğlu "Ben savunma yapmak istiyorum." dedi, reddedildi, sona bırakıldı. Mahkeme Başkanı son günlere yaklaşılırken birden bire 9 Temmuza kadar duruşmayı bitirmesi gerektiğini ifade etti. Ekrem İmamoğlu'nun 142 eylem hakkında eylem başına yalnızca üç dakika savunma yapabileceği söylendi. İmamoğlu daha geniş bir savunma yapmak istemesine ve "Susma hakkımı kullanmıyorum, savunma yapacağım." demesine rağmen tutanaklara "Susma hakkını kullandı." diye geçirildi. Duruşma zaptının gerçeğe aykırı düzenlenmesi, İmamoğlu'nun savunma hakkının gasbedilmesi, avukatlarının da savunma yapmasına izin verilmemesi, artık bu düzende hukuk varmış gibi bile davranılmadığının kanıtıdır.

Sayın vekiller, önceki gün Çankaya Belediye Başkanımız Hüseyin Can Güner tutuklandı. Yurt dışından kendisi gelen, isnat edilen suç rüşvet olmasına rağmen herhangi bir rüşvet iddiası bile dile getirilmeyen, örgüt suçlaması yöneltilmesine rağmen örgüt

şemasına dair hiçbir açıklama bile yapılmayan, bu konuda bir tek soru bile sorulmayan, daha önce Kamu İhale Kurumunun denetlediği, idare mahkemelerinin de denetlediği, iptalini uygun bulduğu bir ihalenin iptal edilmesinden ve kamu zararı değil kamu yararından dolayı soru yöneltilen Hüseyin Can Güner Çankayalıların yüzde 65'lik iradesi gasbedilerek tutuklandı.

Gaziosmanpaşa Belediye Başkanımız Hakan Bahçetepe on üç aydır cezaevinde, kendisi on üç ay sonra ilk defa hâkim karşısına çıktı. Tek suçu, otuz beş yıl sonra Gaziosmanpaşa'da değişimin mümkün olduğunu göstermek. Kendisine yöneltilen HTS sorularıyla ilgili Hakan Bahçetepe'nin orada olmadığı kanıtlanıyor. Yargılansa, hüküm verilse, hüküm kesinleşse yatarından fazla yatmış bile. Tutuklamaya dair hiçbir koşul oluşmamış, tutukluluğun devamına karar veriliyor, duruşma ta ekime atılıyor.

Aziz İhsan Aktaş'ın bir sözüyle, tek bir somut delil olmadan bir belediye başkanı cezaevinde kalıyor. Mutlak butlan kararından, halkın temsilcilerini cezaevinde tutmaktan, şakayı, eleştiriyi susturmaktan, serbest seçimleri ortadan kaldırmaktan medet umanların sonu iyi değil.

Değerli arkadaşlar, halkta var olan tepki ve umut halkın kendi duyguları. Halkın kendi yarattığı umudun önüne bir siyasi partiyi tasfiye etmek için yargıyı araç olarak kullanarak bir siyasi hareketi kurumsuz, adaysız, lidersiz bırakmaya çalışarak geçemezsiniz. O umut yerini de yolunu da mutlaka ama mutlaka bulur. Halkla inatlaşarak siyaset yapana en büyük dersi halkın kendisi verir.

Hepinizi saygıyla selamlıyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ederiz.

Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

19'uncu maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

20'nci madde üzerinde önerge yok.

20'nci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

21'inci madde üzerinde önerge yok.

21'inci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

22'nci madde üzerinde önerge yok.

22'nci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

23'üncü madde üzerinde önerge yok.

23'üncü maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

24'üncü madde üzerinde önerge yok.

24'üncü maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

25'inci madde üzerinde önerge yok.

25'inci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

26'ncı madde üzerinde önerge yok.

26'ncı maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

27'nci madde üzerinde 1 önerge vardır.

Önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 280 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin 27'nci maddesiyle 6100 sayılı Kanun'un 362'nci maddesine eklenen (3)'üncü fıkranın aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

"(3) Bölge adliye mahkemesinin yaptığı inceleme sonucunda istinaf başvurusunun kısmen veya tamamen kabul edilerek yeniden esas hakkında verilen kararın kabul edilen ya da reddedilen kısmının, miktar veya değeri itibarıyla 341 inci maddenin ikinci fıkrasında düzenlenen parasal sınırın üzerinde olması halinde temyiz edilebilir. Şu kadar ki;

a) Miktar veya değeri itibarıyla birinci fıkrada belirtilen temyiz sınırının altında kalan bölge adliye mahkemesinin yeniden esas hakkında verdiği karar ile ilk derece mahkemesi kararı arasındaki farkın, miktar veya değeri itibarıyla 341 inci maddenin ikinci fıkrasında belirtilen parasal sınırı geçmemesi halinde bu karara karşı temyiz yoluna başvurulamaz.

b) Miktar veya değeri itibarıyla birinci fıkrada belirtilen temyiz sınırının altında kalan bölge adliye mahkemesinin yeniden esas hakkında verdiği kararın, sadece yargılama gideri veya vekâlet ücretine ilişkin olması halinde bu karara karşı temyiz yoluna başvurulamaz."

Muhammet Emin Akbaşoğlu Çankırı	Hüseyin Altınsoy Aksaray	Osman Sağlam Karaman
Abdürrahim Dusak Şanlıurfa		Ayşe Böhürler Kayseri

BAŞKAN - Komisyon önergeye katılıyor mu?

ADALET KOMİSYONU BAŞKANI CÜNEYT YÜKSEL (İstanbul) - Takdire bırakıyoruz Sayın Başkanım.

BAŞKAN - Önerge üzerinde söz isteye yok.

Gerekçeyi okutuyorum:

Gerekçe:

Önergeyle, bölge adliye mahkemesinin istinaf başvurusunu kısmen veya tamamen kabul ederek yeniden esas hakkında verdiği kararların temyiz edilebilme koşulları, kişilerin adil yargılanma hakkının bir gereği olan mahkemelerin verdiği kararların denetlenmesini isteme hakkı ile usul ekonomisi olarak kabul edilen yargılamaların en az giderle ve en kısa sürede sonuçlandırılması ilkesi çerçevesinde yeniden belirlenmektedir.

BAŞKAN - Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmiştir.

Kabul edilen önerge doğrultusunda 27'nci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

Geçici 1'inci madde üzerinde önerge yok.

Geçici 1'inci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

28'inci madde üzerinde önerge yok.

28'inci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

29'uncu madde üzerinde önerge yok.

29'uncu maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

İkinci bölümde yer alan maddelerin oylamaları tamamlanmıştır.

Şimdi, Komisyonun bir söz talebi var, bunu karşılayacağız.

Buyurunuz.

ADALET KOMİSYONU BAŞKANI CÜNEYT YÜKSEL (İstanbul) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Yargının Etkin ve Verimli İşlemesine Yönelik Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin tümü üzerindeki görüşmelerini az sonra tamamlayacağız.

Öncelikle, Komisyon aşamasından Genel Kurul görüşmelerinin sonuna kadar teklif üzerinde değerlendirmelerini paylaşan, eleştirileriyle katkı sağlayan ve önerileriyle metnin olgunlaşmasına katkıda bulunan bütün milletvekillerimize teşekkür ediyorum.

12'nci yargı paketi tek bir alana müdahale eden bir teklif değildir. Ben burada sadece bir konuya değineceğim. Ceza hukuku alanında da son yıllarda teknolojinin ve finansal sistemlerin kötüye kullanılmasına bağlı olarak ortaya çıkan yeni suç işleme yöntemlerini dikkate alan önemli bir düzenlemeye imza atıyoruz. Özellikle kamuoyunda "IBAN kiralama" olarak bilinen uygulamalarda suçun organizatörleri ile yalnızca maddi menfaat karşılığında banka hesabını veya ödeme aracını kullandırarak suça iştirak eden kişiler arasındaki kusur farklılığını ceza adaletinin temel ilkeleri çerçevesinde yeniden değerlendiriyoruz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ADALET KOMİSYONU BAŞKANI CÜNEYT YÜKSEL (İstanbul) - Bitiriyorum Başkanım.

BAŞKAN - Devam edin.

Buyurun.

ADALET KOMİSYONU BAŞKANI CÜNEYT YÜKSEL (İstanbul) - Bir kez daha ifade etmek isterim ki kabul edilen düzenleme suç örgütleriyle mücadeleden asla taviz veren bir yaklaşımın değil hukuk devletinin temel ilkelerini esas alan, dengeli bir ceza politikasının ürünüdür. Organize dolandırıcılıkla mücadelemizi kararlılıkla sürdürürken herkesin işlediği fiil ve kusuru oranında sorumlu tutulduğu adil bir sistemi güçlendirmeye devam edeceğiz.

Teklifin hazırlanmasında emeği bulunan Adalet Bakanlığımız personeline, Bakanımıza, Bakan Yardımcımıza, Bakanlığımızın değerli bürokratlarına, akademisyenlerimize, barolarımıza, uygulayıcılarımıza ve ilk teklif sahiplerine, katkı sunan bütün kurumlarımıza teşekkür ediyorum.

Hepinizi saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ederiz.

Teklifin tümü açık oylamaya tabidir.

Açık oylamanın elektronik sistemle yapılmasını oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Oylama için üç dakika süre vereceğim. Bu süre içerisinde sisteme giremeyen milletvekillerinin teknik personelden yardım istemelerini, bu yardıma rağmen de sisteme giremeyen milletvekillerinin oy pusulalarını oylama için verilen süre içinde Başkanlığa ulaştırmalarını rica ediyorum ancak pusula veren sayın milletvekillerinin Genel Kuruldan ayrılmamalarını rica ediyorum.

Oylama işlemini başlatıyorum.

(Elektronik cihazla oylama yapıldı)

BAŞKAN - Açık oylama tutanağı gelmiştir, okutuyorum:

280 sıra sayılı Kanun Teklifi açık oylama sonucu:

"Kullanılan oy sayısı : 285

Kabul : 217

Ret : 68 [4]

Kâtip Üye
Ertuğrul Kaya
Gaziantep

Kâtip Üye
Kurtcan Çelebi
Ankara"

BAŞKAN - Teklif kabul edilmiş ve kanunlaşmıştır.

2'nci sırada yer alan, 279 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin görüşmelerine başlayacağız.

2.- Sivas Milletvekili Hakan Aksu ve Gümüşhane Milletvekili Celalettin Köse ile 83 Milletvekilinin Türk Kızılay Kanunu Teklifi (2/3690) ile İçişleri Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 279)

BAŞKAN - Komisyon? Yok.

Ertelenmiştir.

3'üncü sırada yer alan, 223 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin görüşmelerine başlayacağız.

3.- İstanbul Milletvekili Numan Kurtulmuş'un Denizcilik Çalışma Sözleşmesi, 2006'ya İlişkin Olarak 2014, 2016, 2018 ve 2022 Yıllarında Yapılan Değişikliklerin Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/3156) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 223)

---

4. Açık oylama kesin sonuçlarını gösteren tablo tutanağa eklidir.

BAŞKAN - Komisyon? Yok.

Ertelenmiştir.

Bundan sonra da komisyonların bulunamayacağı anlaşıldığından, Anayasa’nın 92'nci maddesi kapsamında sunulmuş olan (3/1392) esas numaralı Cumhurbaşkanlığı Tezkeresi'ni ve alınan karar gereğince, kanun teklifleri ile komisyonlardan gelen diğer işleri sırasıyla görüşmek için 21 Temmuz 2026 Salı günü saat 15.00'te toplanmak üzere birleşimi kapatıyorum.

Kapanma Saati: 22.48